

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXI., br. 3 (89) 2012.

S A D R Ž A J

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	5
Glas Crkve: Papina kateheza: Devet načina molitve sv. Dominika	6
Neobjavljeni intervju s Papom (s. Slavka S.)	8
Fr. Bruno Cadore o novoj evangelizaciji (s. Slavka S.)	10
Kardinal Schönbern o novoj evangelizaciji (OP)	11
Iz Tajništva Kongregacije (s. Rahela R.)	15
IDI – Okružno pismo s. Dolores Matić povodom Godine vjere.	20
15. studijski tjedan u Dubrovniku (Mirko V.)	21
Dominikanke proslavile nebeske zaštitnike (A.A.)	22
Idi mojoj braći i javi im (Marina K.)	27
Susret dominikanke obitelji u Korčuli (s. Ivana P.)	28
Dostojanstvo i poziv žene (s. Barbara B.)	29
Velike žene dominikanskog reda (s. Katarina M.)	32
45 godina djelovanja zbora u Škrapama (www.dominikanke.org)	38
S. Lina i s. Trpimira u Vukovaru (sestre iz Šibenika)	40
23. međunarodni mariološki marijanski kongres (s. Ana B.)	40
Susret promotora za duhovna zvanja (s. Ana B.)	42
Obilježena 70. obljetnica djelovanja sestara u Virju (Dražen P.)	44
Odlazak sestara iz Bola (Vinko K.)	55
Redovničko oblačenje i obnova zavjeta u Korčuli (s. Blaženka R.)	56
Fr. Dominik Barać i ostali dubrovački mučenici (Anto G.)	57
Ostale vijesti iz IDI (A.A.)	59
Sv. Martin de Pores i onkomiš s Harvarda (Marina K.)	67
Da se bolje upoznamo: s. Marija Lurdes Bešlić	70
Velikani OP reda: Č. majka Imelda Jurić (Ivan A.)	78
Elementi dominikanske duhovnosti u djelu Side Košutić (Marina K.)	84
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	91
Što kažu naše najmlađe: S Isusom u novi život (Kristina Č.)	98
Virje – susret kruničara (Kristina Č.)	99
Zeleni kutić (s. Maja Karmela S.)	100
Stranice povijesti: Dominikanke u splitskoj Osamici (Ivan A.)	102
Naši pokojnici: s. Nikolina Batinić (s. Katarina M., Vinko K.)	105
Marko Mišić (s. Tea M.)	109
Ruža Maćuš (s. Alfonza O.)	110
Fr. Ilija Zrno (www.dominikanci.hr)	112
Meditativni kutak: Tko želi biti prvi neka bude sluga svima (s. Blaženka R.)	113

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: ssente@inet.hr ili slavka.sente@gmail.com

RIJEČ ČASNE MAJKE

„Nema druge mogućnosti za posjedovanje jasnoće o vlastitom životu, osim predati se u kontinuiranom rastu u ruke ljubavi koja ima podrijetlo u Bogu“

Benedikt XVI

Drage moje sestre,

I u ovom broju našeg glasila *Ave Marija* imat ćete ponovno priliku duhovno se obogatiti i proširiti svoje spoznajne horizonte. Bit će tu radosnih poruka, izjava i novosti iz različitih područja života; izvještaja sa obilježavanja proslava jubileja naših sestara, ali i jubileja zajednice u Virju; obnove zavjeta naših najmlađih sestara i ulazak u novicijat s. Dolores Munitić. Bit će i sjećanja na naše pokojne koji su ostavili neizbrisiv trag u našem životu i vremenu. Sve je to sastavni dio jednog životnog vijeka ispunjenog radošću iščekivanja onog susreta u vjeri. Upravo je vrijeme Došašća, vrijeme iščekivanja Božjeg Utjelovljenja, kao u ogledalu slika i našeg vlastitog života.

Za svoj stan, prije 2000 godina, Bog izabire krilo Bezgrešne Djevice Marije.

Njezin pristanak na tu neizmjernu Božju ljubav prema stvorenju izražen riječima „*Evo službenice Gospodnje. Neka mi bude po Tvojoj riječi*“ (Lk 1,38), bio je najljepši odgovor koji je ljudsko biće ikada izgovorilo svojem Stvoritelju.

To je bio odgovor istinske i ponizne vjernice Novog Saveza.

Te riječi Marijine duboke vjere ujedno su moto ove godine u okviru devetogodišnje priprave za jubilej Reda.

A što je s nama sestre? Da li su u našim srcima pripremljene jaslice malenom Božiću? Ili još više: koliko ćemo jaslica pomoći pripremiti u srcima drugih, onom djelotvornom ljubavlju koja nije statička, koja se ne da zarobiti konzumizmom današnjice!? Bog nas treba, i to nam svakodnevno potvrđuje pružajući nam uvijek nove mogućnosti i prilike za djelatnu ljubav koja ima izvor i uporište u njemu.

Osnažimo, svoje posvećenje toplinom Božanskog iz jaslica, kako bi i naš život, svakodnevno, bio sveto poslanje.

Svim priateljima, članovima dominikanskog Reda,
braći dominikancima,

a vama sestre na poseban način, želim

Sretan Božić i puninu Božje milosti

i blagoslova u nadolazećoj 2013. godini.

Kristov dolazak U božićnoj noći rasplamsao našu vjeru i osposobio nam oči duha da prepoznamo divna Božja djela učinjena radi čovjeka. Neka Kristovo svjetlo i istina trajno svijetle kroz naše riječi i življenje da bi snaga Evanđelja zavladala cijelim svijetom.

Vaša s. Dolores

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Drage moje čitateljice i čitatelji,

„Stara“ se godina tek primiče kraju, a Nova je već, gotovo do kraja, ispunjena bilješkama, planovima, dogovorenim susretima. Dobro je i korisno znati što želimo raditi i imati sutra, ali ne smijemo zaboraviti ili zanemariti prije svega (pro)živjeti sadašnji trenutak, jer nam je samo on na raspolaganju, samo u njemu i o njemu možemo odlučivati.

Najsretniji trenutak, koji nikada ne stari, kojemu ne trebamo mi određivati vrijeme i mjesto, dogodio se jednom u povijesti i otada je i stara i nova godina - čitava povijest, postala sadašnjost. Bog je sišao na zemlju, nastanio se među nama! Njegova trajna prisutnost u našim životima dopušta nam da u svakom trenutku živimo blagoslovljeni i sretni, ne zbog nečega što će biti, nego jer već jest, tu, među nama, s nama! U tom smislu želim svima radost koja nadilazi sve brige i tjeskobe, radost s kojom iz sadašnjosti prelazimo na sutrašnjost.

Ovaj broj AM bogat je raznovrsnim sadržajima. Sveti Otac tumači devet načina molitve sv. Dominika, tumači glavne misli sinodskih otaca koji su raspravljali o novoj evangelizaciji. Na naš Učitelj reda, fr. Bruno, iznosi svoju viziju nove evangelizacije. U rubrici IDI nalazimo brojna događanja u našoj dominikanskoj obitelji. Izdvojila bih obljetnice naših sestara i slavlje cijele Kongregacije na Andele Čuvare, a ujedno obilježavanje godine Žene propovjednice, u

Korčuli. Nezaobilazna je i proslava 70. obljetnice djelovanja naših sestara u Virju.

U rubrici *Da se bolje upoznamo* slušat ćemo životnu priču s. Marije Lurdes Bešlić, a na *Stranicama povijesti*, Ivan Armanda istražuje Dominikance u splitskoj Osamici.

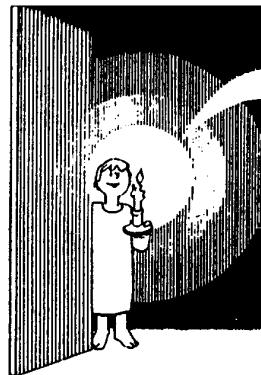
Ne propustimo prelistati i ovaj broj AM i primijetiti ljude i događaje koji dodiruju naše živote.

Naš vjerni suradnik AM, Ivan Armanda, priredio je hvalevrijedan rad: bibliografiju Ave Marije. Popisani su, naime, svi članci, pjesme i prilozi od prvoga broja iz 1972. do posljednjega iz 2011., te su dodana kazala autora, prevoditelja, imensko kazalo sestara dominikanki i predmetno kazalo. Uz pomoć tih kazala se vrlo lako može vidjeti tko je što, tijekom 30 godina u AM pisao i prevodio, te o čemu se pisalo, koliko se spominju sestarske zajednice i gdje se sve spominju pojedine sestre. Printani primjerak se nalazi u uredništvu AM. Ovim putem mu se javno zahvaljujem, jer je u to djelo uložio mnogo stručnosti, vremena i truda.

Napominjem da je ova, 2012. godina, četrdeseta obljetnica izlaženja AM, ali s obzirom da je bio desetgodišnji prekid (od 1985. do 1996.), računamo onda kao 30. obljetnicu. Čestitajmo joj!

A svim čitateljima AM neka je sretan i radostan Božić, s kojim neka raste i učvršćuje se naša vjera.

Urednica

PAPINA KATEHEZA NA OPĆOJ AUDIJENCIJI U SRIJEDU 8. KOLOVOZA 2012.

DEVET NAČINA MOLITVE SVETOG DOMINIKA

Draga braćo i sestre,

Crkva danas slavi spomen svetog Dominika Guzmana, svećenika i utemeljitelja Reda propovjednika, zvanih dominikanci. U jednoj od prethodnih kateheza već sam predstavio tog slavnog sveca i temeljni doprinos što ga je dao obnovi Crkve svoga doba. Danas želim istaknuti bitni aspekt njegove duhovnosti: njegov molitveni život. Sveti je Dominik bio čovjek molitve. Zaljubljen u Boga, nije težio ničem drugom osim spasenju duša, osobito onih koji su pale u mreže krivovjerja; naslijedovatelj Krista, duboko je u sebi utjelovio tri evanđeoska savjeta pridruživši naviještanju Riječi svjedočanstvo života u siromaštву; vođen Duhom Svetim kročio je putom kršćanskog savršenstva. Molitva je u svakom trenutku bila snaga koja je obnavljala i činila sve plodonosnijim njegova apostolska djela.

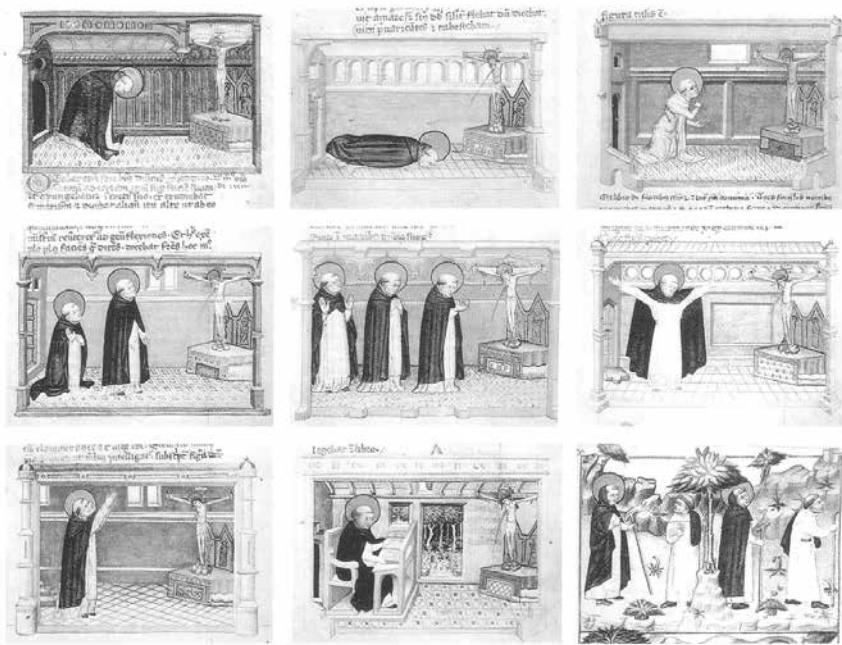
Blaženi Jordan Saski (+1237), njegov nasljednika na čelu Reda, piše: "Tijekom dana, nije bilo društvenijeg čovjeka od njega... Noću,

naprotiv, nije mu bilo ravna u bdjenju i molitvi. Dan je posvećivao bližnjemu, ali je noć dario Bogu" (P. Filippini, S Domenico visto dai suoi contemporanei, Bologna 1982., str. 133). Kod svetog Dominika možemo vidjeti primjer skladne povezanosti između razmatranja Božjih otajstava i apostolskog djelovanja. Prema svjedočenju njemu bliskih osoba "on je uvijek govorio s Bogom ili o Bogu". To opažanje pokazuje njegovo duboko zajedništvo s Gospodinom i, istodobno, stalnu zauzetost da privede druge tome zajedništvu. Premda nije ostavio spise o molitvi, dominikanska tradicija je prikupila i prenijela njegovo živo iskustvo u djelu pod naslovom "Devet načina molitve sv. Dominika". Djelo, koje je između 1260. i 1288. godine sastavio jedan brat dominikanac, pomaže nam shvatiti nešto od nutarnjeg života toga sveca.

Prema svetom Dominiku, dakle, postoji devet načina molitve i svaki od tih načina, koje je uvijek ostvarivao pred Isusom Raspe-

tim, izražava jedan tjelesni i duhovni stav koji, ako su duboko prožeti, potpomažu sabranost i gorljivost. Prvih sedam načina slijede jednu uzlaznu putanju, poput koraka na nekom putu, prema dubokom zajedništvu s Trojedinim Bogom: sveti Dominik **moli u stojećem stavu pognute glave** da time izrazi poniznost, zatim **prostrt na zemlji da moli oproštenje za vlastite grijehe, na koljenima u znak pokore** kako bi sudjelovao u Gospodinovim patnjama, **raširenih ruku promatrajući Raspetog** da razmatra Najveću Ljubav, **pogleda uprta u nebo** osjećajući se privučenim u Božji svijet.

Postoje dakle tri načina moljenja: **u stojećem stavu, na koljenima, prostrt na tlu**; ali uvijek s pogledom upravljenim prema Gospodinu Raspetom. Posljednja dva načina, međutim, na kojima ću se kratko zadržati, odgovaraju dvama pobožnostima koje je svetac redovito prakticirao. To je prije svega osobna meditacija, gdje molitva poprima još dublju, gorljiviju i utješniju dimenziju. Po završetku molitve časova i nakon misnog slavlja, sveti se Dominik zadržavao u razgovoru s Bogom, ne postavljajući si pritom vremenske granice. Mirno i sabrano bi sjedio u stavu osluškivanja, čitajući neku knjigu ili pogleda uprta u Raspetog. Te trenutke susreta s Bogom je tako snažno proživljavao da se također prema vani mogle uočiti njegove reakcije u vidu radosti ili plača. On je dakle tijekom meditacije upijao u sebe stvarnosti vjere. Svjedoci pri povijedaju da je ponekad upadao u svojevrsni zanos preobražena lica, ali se odmah zatim ponovno vraćao svojem svakodnevnom poslu ispunjen snagom koja dolazi odozgo. Tu je zatim Dominikova molitva na putovanju od jednog samostana do drugog; molio je časoslov, Srednji čas, Večernju sa suputnicima i, dok je

prelazio preko dolina i brda, razmatrao je ljetoputu stvaranja. Tada bi iz njegova srca potekla pjesma hvale i zahvalnosti Bogu za tolike darove, osobito za najveće čudo: otkupljenje koje je izvršio Krist.

Dragi prijatelji, sveti Dominik nam doziva u svijest kako svjedočenje vjere, koje svaki kršćanin mora dati u obitelji, na poslu, u društvenom zauzimanju kao i u trenucima opuštanja, ima svoj izvor u molitvi, u osobnom dodiru s Bogom; samo taj stvarni odnos s Bogom daje nam snage snažno živjeti svaki događaj, osobito najbolnije trenutke. Ovaj nam svetac također doziva u svijet važnost izvanjskih stavova u našoj molitvi. Klečati, stajati na nogama pred Gospodinom, upirati pogled u raspelo, zaustaviti se i sabrati u molitvi, nisu nešto sporedno, već nam pomažu da u svome duhu, čitavim svojim bićem, stupimo u odnos s Bogom. Želim još jednom podsjetiti koliko je nužno u vlastitom duhovnom životu svakodnevno pronaći vremena za molitvu; moramo izdvojiti vrijeme za molitvu osobito tijekom praznika, moramo naći malo vremena za razgovor s Bogom. Time ćemo i drugima oko nas pomoći da stupe u svijetli prostor Božje prisutnosti, koja donosi mir i ljubav što ih svi trebamo. Hvala.

Četvrtak, 9. 8. 2012. (internet RV)

NEOBJAVLJENI INTERVJU S PAPOM BENEDIKTOM XVI.

Nakon popodnevnog zasjedanja Biskupske sinode, nekim sinodskim ocima prikazan je film *Bells of Europe* (*Zvona Europe*) koji govori o odnosima između kršćanstva, europske kulture i budućnosti Starog kontinenta. Film donosi i izvukte iz niza izvanrednih intervjuva s najvećim kršćanskim ličnostima: papom Benediktom XVI., ekumenskim carigradskim patrijarhom Bartolomejom I., moskovskim patrijarhom Kirilom, kanterburyjskim nadbiskupom Rowanom Williamsom, bivšim predsjednikom Saveza evangeličkih crkvi u Njemačkoj Hubertom, te drugim uglednicima iz politike i kulture. Zvuk zvona iz raznih dijelova Europe, te lijevanje zvona u staroj ljevaonici u Agnoneu, objedinjuje cijeli film. Filmsku glazbenu pratnju upriličio je glasoviti estonski skladatelj Arvo Pärt, koji u razgovoru s Papom pojašnjava kako su ga nadahnuli upravo otkucaji zvona.

Evo tog razgovora sa Svetim Ocem, iz prikazanog filma.

Novinar je pitao Papu: Svetosti, u svojim enciklikama predlažete jaku antropologiju, čovjeka obuzetog ljubavlju Božjom, čovjeka čiji razum proširuje vjera, društveno odgovornog čovjeka zahvaljujući dinamici ljubavi, primljenoj i darovanoj u ljubavi. Svetosti, upravo ste u tom antropološkom obzoru, u kojem evanđeoska poruka uzdiže sve elemente dostojeće ljudske osobe, pročišćavajući mrlje koje zatamnuju istinsko lice čovjeka stvorena na sliku i priliku

Božju, višekratno isticali da je ponovno otkrivanje ljudskog lica, evanđeoskih vrijednosti, dubokih europskih korijena razlog nade za Stari kontinent, i ne samo za njega. Možete li nam pojasniti razloge svoje nade?

Papa: **Prvi je razlog** moje nade činjenica da je čežnja za Bogom, traženje Boga duboko upisano u ljudsku dušu i da ona ne može nestati. Uistinu, može se neko vrijeme zaboraviti na Boga, odstraniti ga, zanimati se za nešto drugo, ali Bog nikada ne može iščeznuti. Puka je istina ono što veli sveti Augustin, da su ljudi nemirni sve dok ne nađu Boga. Taj nemir postoji i danas. Nada je dakle u tome da se čovjek uvijek iznova, tako i danas, okreće prema Bogu – odgovorio je Benedikt XVI. objašnjavajući drugi razlog svoje nade.

Drugi je razlog činjenica da je Evanđelje Isusa Krista, vjera u Krista jednostavna istina, a istina ne stari. I nju se može neko vrijeme zaboraviti, mogu se iznaći nove stvari, može ju se odstraniti, ali ni ona ne može nestati. Ideologija je vrijeme određeno. Izgledaju čvrste, nedoljive, ali nakon izvjesnog razdoblja istroše se, ponestane im snage, jer im nedostaje duboka istina. Ideologije su čestice istine, ali one se na kraju istroše. Naprotiv, evanđelje je istinito i stoga se ne može istrošiti. U svim se povijesnim razdobljima očituju njegove nove protege, očituje se njegova novost u odgovoru na zahtjeve srca i ljudskog razuma, koji može hoditi u istini i u njoj se naći. Stoga sam čvrsto uvjeren da će doći novo proljeće kršćanstva – ustvrdio je Sveti Otac, a potom se osvrnuo i na treći razlog.

Treći razlog nalazimo u opipljivoj činjenici da taj nemir i danas zahvaća mlade. Mladi su mnogo toga vidjeli, ponude ideologija i konsumizma, ali i u svemu vide prazninu, ništa ih ne zadovoljava. Čovjek je stvoren za beskonačno. Ograničenost ne zadovoljava čovjeka. A osjećamo da se baš u mладим naraštajima iznova

budi taj nemir, mlađi su nemirni, iznova se otkriva ljepota kršćanstva. Nije to jeftino kršćanstvo, na popust, nego radikalno i dubinsko. Čini mi se da istinska antropologija potvrđuje da će doći do novih budženja kršćanstva, a to i činjenice potvrđuju izrijekom: duboki je to temelj. To je kršćanstvo. Ono je istinito, a istina uvijek ima budućnost – istaknuo je Benedikt XVI.

Novinar: Svetosti, vi ste u više navrata tvrdili da je Europa imala i da sada ima utjecaj na svekoliki ljudski rod, te da posebnu odgovornost snosi ne samo za svoju nego i za budućnost cijelog čovječanstva. Gledajući naprijed, je li moguće u Europi od Atlantika do Urala odrediti obrise vidljivog svjedočanstva katolika i kršćana, pripadnika istočnih crkvi i protestanata, koji, živeći evanđeoske vrijednosti u koje vjeruju, pridonese izgradnji Kristu vjernije Europe, gostoljubivije, solidarnije, ne samo čuvajući kulturnu i duhovnu baštinu koja je odlikuje, nego i u traženju novih rješenja za sučeljavanje s velikim zajedničkim izazovima višekulturalnosti i post-modernoga doba?

Papa: Riječ je o velikom izazovu. Razvidno je da Europa u svijetu i danas ima veliku gospodarsku, kulturnu i intelektualnu težinu. A sukladno s tim, ima i veliku odgovornost. Ali Europa ima ponovno otkriti, kako ste i vi primjetili, svoj puni identitet da bi mogla govoriti i djelovati prema svojoj odgovornosti. Mislim da nacionalne razlike više nisu problem. Različitosti, hvala Bogu, nisu podjeli. Narodi ostaju, a u svojim su kulturnim, ljudskim i naravnim različitostima bogatstvo koje čini veliku kulturnu simfoniju, postaju zajednička kultura. Problem Europe da pronađe svoj identitet proizlazi iz činjenice da Europa ima dvije duše, jedna je

apstraktni razum, koji ne priznaje povijest, nastoji ovladati svim, jer se osjeća ponad svake kulture. Takav se razum zadovoljava samim sobom i stoga nastoji osloboditi se od svake tradicije i svih kulturnih vrijednosti, sam je sebi mjerilo i vrhovna vrijednost. Prvi pravorijek suda u Strasbourgu o križu primjer je toga apstraktnog razuma. Ali tako se ne može živjeti – ustvrdio je Papa dodajući, jer je i takozvani „čisti razum“ uvjetovan određenom povjesnom okolnošću, i jedino u tom smislu može postojati.

Druga je pak duša Europe – nastavio je Papa – kršćanska duša, otvorena razumu. Ona je omogućila odvažnost i kritičku slobodu razuma, koja je vjerna korijenima iz kojih je potekla Europa, iz kojih se rodila, iz kojih su niknule njezine vrijednosti, velike ustanove, a to je kršćanska vjera. A kao što ste i vi primjetili ta duša ima pronaći zajednički izričaj poglavito u ekumenskom dijalogu između Katoličke, Pravoslavne i protestantske crkve, a tek tada se ima sresti s apstraktnim razumom, prihvatići dakle i očuvati kritičku slobodu razuma glede svega onoga što može činiti i što je učinio, ali ta se sloboda ima prakticirati, ostvarivati u temelju, u skladu s velikim vrijednostima koje nam je dalo kršćanstvo. Europa može jedino u toj sintezi ostvariti svoju težinu u međukulturnom dijalogu današnjeg i sutrašnjeg čovječanstva, jer razum koji se oslobodi od svih kultura ne može se uključiti u dijalog između kultura. Jedino razum s povjesnim i moralnim identitetom može govoriti s drugima, u međukulturalnosti tražiti osnovno jedinstvo vrijednosti koje mogu otvoriti putove budućnosti, novom humanizmu, kršćanskom idealu. Takav humanizam izrasta iz velike ideje o čovjeku stvorenu na sliku i priliku Božju – zaključio je papa Benedikt XVI.

Radio Vatikan 16.10.2012.

„NOVA EVANGELIZACIJA ZA PRENOŠENJE VJERE“

U Vatikanu je, od 7. do 28. listopada, održana 13. redovna opća biskupska sinoda. Tema ovo-godišnje Sinode je bila: "Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere"

Nadbiskup Nikola Eterović, glavni tajnik Biskupske sinode, govorio je u Tiskovnom uredu Svetе Stolice o značenju teme sinode, te je istaknuo kako Crkva postoji da bi evangelizirala. Njezina je zadaća uvijek ista, ali se mijenjaju primatelji i društvene, kulturne, političke i vjerske prilike u kojima žive. Nova evangelizacija je tema koja zanima cijeli svijet, a ne samo sekularizirane zemlje.

Prema priopćenju nadbiskupa Eterovića, na ovoj najvećoj sinodi u novijoj povijesti, sudjelovala su 262 sinodska oca, a većina, njih, 182, je birana. Iz Europe ih je bilo najviše, odnosno 103, iz Amerike 63, Afrike 50, iz Azije 39 te iz Oceanije 7. Među sinodskim ocima je bilo šest patrijarha, 49 kardinala, 71 nadbiskup, 120 biskupa i 14 svećenika. Njih 32 su predsjednici biskupskih konferencija, a 26 ih je na čelu dijasterija Rimske kurije.

Sudjelovalo je i 45 stručnjaka i 49 slušača, muškaraca i žena specijaliziranih i zauzetih u evangelizaciji na svim kontinentima.

(IKA)

UČITELJ REDA FR. BRUNO CADORE NA SINODI IZAZOVI ZA DANAŠNJU EVANGELIZACIJU

Među brojnim predavačima na 13. Sinodi biskupa u Vatikanu, na kojoj se raspravljalo o novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere, govorio je 15. listopada 2012. i Učitelj Reda propovjednika, brat Bruno Cadoré. Obrazlažući putove nove evangelizacije za prenošenje kršćanske vjere, istaknuo je tri izazova za današnju evangelizaciju. Donosimo u cijelosti njegov govor.

Studirati, propovijedati i osnivati zajednice.
Te je ciljeve sveti Dominik zacrtao šaljući prvu braću u "evangelizaciju".

Time nije dao evangelizacijski program nego dinamiku za ostvarenje temeljne intuicije prosjačkih redova: evangelizacija nalazi svoju radost i snagu u kontemplaciji. Htio bih to ra-stumačiti podsjećajući na tri izazova za današnju evangelizaciju.

1. Izazov studija i dijaloga sa znanostima i učenim ljudima

Dominik šalje svoju braću najprije da studiraju, a ne da poučavaju. Šalje ih na studij kao prosjake istine. Studirati i naučiti kako otajstvo Objave, ispitano u Svetom pismu i Predaji, može dovesti ljudski razum do kontemplacije. No, studirati znači učiti od drugih znanosti, di-jalogizirati sa svim drugim tražiteljima istine, s poštovanjem i povjerenjem, a ne sa sumnjom.

Danas je više nego ikada hitno da teologija i Crkva ostvare ono prijateljstvo između vjere i znanosti koje je proglašio Koncil. Slušajući znanstvenike, teolog otkriva trag povjerenja Boga koji povezuje ljudsku slobodu, njegovu moralnu sposobnost i njegov razum sa svojim neprekinutim djelom stvaranja koji uzdržava svijet. Što nas Bog uči o sebi samome preko tih novih saznanja?

U teškom razlučivanju saznanja koja tako duboko mijenjaju odnos čovjeka prema samome sebi i njegov odnos sa svijetom, kako iščitavati otajstvo Novoga zakona koji prebiva u slobodi i čuva je? Albert Veliki govorio je o traženju istine u slatkoći bratskog života.

Kako bolje izreći izazove dijaloga u kojem Bog povjerava ljudima da nastoje zajedno promišljati "zajednički svijet", pogodan svima za život i pravi put za čovjeka? Tko zna, jednoga dana mogao bi za taj stol sjesti onaj tajanstveni hodočasnik iz Emausa koji jedino može ispuniti nadu razuma?

2. Izazov slobode

Naravno, treba propovijedati zajednicama vjernika i s njima otvarati putove kako bi Riječ i predaja podupirale njihovu vjeru i njihov život. No danas nas propovijedanje dolaska Kraljevstva tjera da izidemo i pođemo u susret onima koji ne dolaze više u crkvu. I to činiti kao što je Isus činio na putovima Palestine, bratskim životom pokazujući Božje prijateljstvo s ljudima.

Ne radi se danas toliko o poučavanju koliko o započinjanju razgovora s onima kojima bismo voljeli jednoga dana predstaviti prijatelja. Ponižno, treba naći vremena i saslušati pitanja koja zadiru u čovjekovu slobodu: patnja i smrt, vjera i sumnja, moralna darežljivost i slabost volje, muka oni koji se osjećaju osuđenima i odbačenima, malodušnost onih koji su se udaljili, a da u biti nisu izgubili vjeru.

Propovjednik, zaslijepljen, otkriva da On, kako je obećao, ide pred nama u Galileju i da On ima povjerenja u tu krhkou slobodu. Propovijedati znači dopustiti da nas pouči Božja strpljivost – Bog pristupa s takvim poštivanjem kako bi svakoga pozvao da svoju slobodu stavi

na razinu svojeg dostojanstva. Snaga se evangelizacije crpi u kontemplaciji otajstva milosrđa.

A radost je otkrivati da se u tom otajstvu učvršćuje bratstvo među ljudima koje On više ne naziva slugama nego prijateljima i kojima će On sam obznaniti sve što je primio od Oca.

3. Izazov bratstva

Nisu li oni ljudi? Muške i ženske redovničke zajednice slave nadu da bratski život milosrđa i praštanja može okrenuti poredak svijeta. Te zajednice vjeruju da milost Duha Božjega može preobraziti ljudsku stvarnost bratske zajednice u "sakrament" prijateljstva Boga s ljudima. One žele biti znak toga prijateljstva.

Zbog te nade, i unatoč njihovo slabosti, te su zajednice uvjerenja kako to zajedništvo treba proširiti povezujući svoju sudbinu sa sudbinom zaboravljenih ovoga svijeta. Nisu li i oni ljudi? "Borba za pravdu i sudjelovanje u preobrazbi svijeta sasvim nam se čini konstitutivnom dimenzijom propovijedanja Evandželja" (Sinoda biskupa, 1971.).

Prije petsto godina braća dominikanci na otoku Hispaniola (danas Dominikanska Republika i Haiti), protiv otuđenja jedne dominantne kulture, bili su svjesni te istine. Njihovo propovijedanje bilo je proročko. I izazvalo je raspravu u kojoj su teolozi dali svoj doprinos izrazu prava naroda, a to nije bilo neznatno u preobrazbi svijeta. Kontemplativno se učenje dakle nalazilo u školi Križa.

www.dominikanci.hr

KARDINAL SCHÖNBORN, OP, O NOVOJ EVANGELIZACIJI

Kardinal Christoph Schönborn, dominikanac, bečki nadbiskup, bio je sudionik Biskupske sinode o novoj evangelizaciji.

Kardinal je jedna od najzanimljivijih ličnosti u sveopćoj Crkvi danas – intelektualni i teološki štićenik pape Benedikta XVI. te je isto tako poznat po spremnosti na donošenje izne-

nađujućih pastoralnih odluka i prosudbi: je li dopušteno deklariranom homoseksualcu biti članom župnog vijeća, prihvatanje radikalnog plana o regrupiranju ili zatvaranju gotovo dvije trećine svojih župa ili nastavak dijaloga s pobunom svećenika u Austriji. Kardinal Schönborn ima 67 godina, a bio je među onim osobama

koje se najčešće citiralo na Biskupskoj sinodi o novoj evangelizaciji. U ovom intervjuu kardinal Schönborn govori o novoj evangelizaciji.

Razgovarao sam s nekoliko ljudi na Sinodi koje ste impresionirali rekavši kako su ova okupljanja prilika za biskupe da međusobno razgovaraju o svojim pastoralnim iskustvima i izazovima.

Na samom početku Sinode predložio sam da međusobno podijelimo, ne toliko izazove s kojima se susrećemo, koliko svoja iskustva. Kao naslijednici apostola i mi smo pozvani biti prvi evangelizatori. Tijekom evangelizacije svi smo iskusili i radost i strah, i uspjeh i neuspjeh, itd. Svatko se od nas znao zapitati: "Evangeliziram li ja doista?"

Evo, ja propovijedam, pohađam župe i pišem pastoralna pisma, ali ono što se podrazumijeva pod 'novom evangelizacijom' nije samo svakodnevni pastoralni posao, koji očito treba obavljati i to radosno. No, kao što papa Benedikt XVI. stalno ističe – potrebno je doprijeti i do onih koji više nisu ili koji nikada nisu bili u doticaju s Evandželjem. To je istinski izazov nove evangelizacije!

Neka iskustva o evangelizaciji, koja sam čuo na Sinodi, stvarno su me dirnula. Naravno, bilo je potrebno raspravljati i o svim pitanjima koja se tiču sekularnog društva, globalizacije, o socijalnoj dimenziji. Sve te teme pružaju cjelovitu viziju o tome što se događa u svijetu. Na Sinodi su se spominjale različite situacije, ali usprkos tome zamjetljivo sve više i više slične. Neki su od nas također dali vrlo osobna i dirljiva svjedočanstva.

U tome duhu, dopustite mi pitati o nekim vašim nedavnim pastoralnim iskustvima u Austriji. Jedno od tih pitanja se tiče i tzv. 'svećeničkog pokreta', koji neki nazivaju i 'svećeničkom pobunom'. Kako stvari sada stoje glede vašeg odnosa s tom skupinom?

Mislim kako svi austrijski biskupi imaju normalan i redovit kontakt sa svećenicima koji pripadaju toj skupini. U mojoj nadbiskupiji neki od vodećih svećenika toga pokreta nalaze se u Biskupijskom prezbiterijalnom vijeću.

Upravo smo na početku ovog mjeseca intenzivno raspravljali o izazovima na koje ta skupina upozorava, a koji su mnogima zajednički. Problemi o kojima oni govore prava su pitanja koja proizlaze iz konkretne pastoralne prakse. No kako odgovoriti na ta pitanja i izazove?

Usuđujem se reći kako većina svećenika drži, a zajedno s njima i mi biskupi, kao što smo pokazali u nedavnom pastoralnom pismu, da neka od rješenja koje ta skupina predlaže nisu dovoljna. Moramo zahvatiti dublje i promatrati ta pitanja u širem kontekstu.

Tu situaciju treba promatrati kao opći izazov svima vjernima – biskupima, svećenicima i laicima – koji su u mnogim vidovima postali manjina, iako brojčano gledano još uvijek predstavljaju većinu. Moramo naučiti nositi se s tim izazovima na kreativan način.

Vi smatrate da jednostavno nije dovoljna manja promjena crkvenih struktura?

Upravo tako. Moramo odgovoriti na izazov crkvenih struktura zato što je i on dio naše stvarnosti. Kao i mnoge druge europske biskupije i mi smo, u posljednja dva desetljeća, započeli s rekonstrukcijom načina našeg pastoralnog djelovanja.

Uskoro ćemo se vratiti toj temi, ali prvo mi dopustite pitati: Ma koliko izazovan taj svećenički pokret bio, je li učinio i nešto dobra za Crkvu u Austriji?

Imam povjerenja u njih zato što je riječ o svećenicima koji su bliski narodu i koji dijele njihove brige. No, također bih istaknuo kako pone-

kad njihovu perspektivu treba proširiti. Izazov je integrirati u njihovu temeljnu perspektivu i druge aspekte koji jednostavno nisu prisutni u njihovim prijedlozima i promišljanjima. Na primjer, u njihovim prijedlozima uopće se ne pojavljuje čitavo pitanje sekularizacije, i to me začuđuje. Živimo usred procesa radikalne sekularizacije i naše su župe sada manjina, čak i na selima.

Odlučni ste nastaviti dijalog?

Apsolutno, naš dijalog s Rimskom Kurijom, koji dobro napreduje i koji je vrlo srdačan, održava se u svjetlu onog što je rekao Sveti Otac u svojoj propovijedi na Veliki četvrtak. Papa je tada rekao kako postoji samo jedna mogućnost, a to je ići naprijed zajedno.

Naravno, moraju postojati granice. Na primjer, svi su austrijski biskupi jasno rekli kako netko ne može obavljati važnu službu unutar neke biskupije i istovremeno pozivati na neposluh. Svaki poslovan čovjek razumije kako su te dvije stvari nespojive. U određenim okolnostima i ja sam bio prisiljen u određenim situacijama upozoriti gdje je granica te kako pojedinac u tome trenutku mora izabrati.

Prijedimo sada na rekonstrukciju nadbiskupije koja uključuje zatvaranje ili objedinjavanje čak dvije trećine vaših župa. Kakva je bila reakcija na to?

Taj je proces na početku i reakcija je bila šarolika. S jedne strane, osjećam kako je mnogim svećenicima i laicima drago da se nešto događa, jer znaju kako stagnacija nije rješenje. To bi samo pojačalo osjećaj depresije i obeshrabrenja.

Svi znamo kako se nešto mora promijeniti. Dat ću vam primjer: grad Beč ima 172 župe, što je osjetno više nego 1945. godine. No broj katolika je spao na manje od polovice nego što ih je tada bilo u Beču. Imamo više župa, crkava i zgrada općenito, ali osjetljivo manje vjernika. Nešto moramo poduzeti i upravo to pokušavamo u ovom trenutku.

Tako smo, na primjer, predložili dati crkve drugim kršćanskim Crkvama, kao što su Koptska, Srpska pravoslavna ili Rumunjska pravo-

slavna Crkva, koje brojčano rastu. Želim da crkve ostanu otvorene, umjesto da ih prodajemo ili jednostavno zatvaramo.

Također ne isključujem da se ono što se dogodilo u Berlinu neće dogoditi i u Beču, a to je da su neke iz finansijskih razloga zatvorene crkve preuzele laici i pretvorili ih u prosperitete centre duhovnog života na jednoj potpuno drugoj razini.

To je još jedan naglasak Vašeg plana rekonstrukcije – ne radi se samo o zatvaranju župa, Vi također pozivate na veće uključivanje laika.

Ključna ideja, koja je bila prisutna i na ovoj Sinodi, jest ideja male kršćanske zajednice. Mnogi biskupi iz cijelog svijeta govorili su o malim kršćanskim zajednicama. Vidimo potrebu i imamo želju da ne izgubimo zajednice nego povećati njihov broj.

Prisiljeni smo smanjiti broj župskih struktura, sa svim njihovim troškovima i administracijom, ali želimo pogodovati rastućem broju malih kršćanskih zajednica koje vode laici – i to laici koji nisu birokrati ili zaposleni puno radno vrijeme nego dragovoljci. To su ljudi koji žive na terenu, koji čine ono što laici u mnogim župama i drugim zajednicama već čine, a to je preuzeti odgovornost za veliki dio crkvenog života, i to cvatućih vidova zajedničkog života.

Želimo snažnije uvesti u praksu jednu od velikih tema Drugoga vatikanskog koncila: zajedničko svećeništvo svih krštenih, s ministerijalnim svećeništvom njima na službu, promičući svetost Božjeg naroda. Laici danas – ili, radije, krštenici danas – potpuno su sposobni biti istinski svjedoci vjere u Krista u svakodnevnom životu, a time i u životu malih kršćanskih zajednica.

Uloga laika je također nešto što je i svećenički pokret promicao. Je li to moguće zajedničko tlo za dijalog između Vas i njih?

Da i ne, zato što mislim da su naglasci različiti. Naglasak ne bi trebao biti na tome da bi laici trebali preuzimati službe u Crkvi, nego preuzimati odgovornost za evangelizaciju, za misijsko

poslanje. Naš moto za Bečku nadbiskupiju jest „prvo poslanje“. Čak smo ga izrekli i na engleskom jeziku. Pitanje je, vjerujemo li doista da možemo privući ljude Kristu danas? Stvar je sa svim jednostavna.

No bi li neke od župa koje zatvarate mogle postati centri za laike koji bi vršili misijsko poslanje? Prije svega, ne zatvaramo toliko župe koliko ih grupiramo i spajamo. Na primjer, pet manjih župa na selu će oformiti jednu veću župu. No njihove bi se objekte moglo iskoristiti za animaciju nekih od tih manjih kršćanskih zajednica. Naravno, tu su također i crkveni pokreti, redovničke zajednice, sve vrste molitvenih zajednica,

itd. Oni već sada čine svakodnevni život Crkve.

Vidite li druge znakove nade za Novu evangelizaciju?

Dodao bih još nešto. Uočio sam porast molitvenih zajednica mladih koji se šire po cijeloj zemlji poput šumskog požara. Te skupine mladih niču posvuda, ponekad povezane s pojedinom župom ili samostanom, ali vrlo često spontano. Jednostavno se međusobno nalaze i okupljaju. Možete vidjeti kako tu nešto novo raste... život!

S engleskog preveo:

fr. Mirko Irenej Vlk, OP

Biskupska sinoda u Vatikanu - o ulozi žene u Crkvi

Među brojnim temama o kojima raspravljalo na biskupskoj sinodi u Vatikanu, od 7. do 28. listopada 2012., bila je i uloga ženâ. Istaknuto je da one u Crkvi predstavljaju dvije trećine ukupnoga broja članova; ipak, mnoge se osjećaju diskriminiranima.

Valja, međutim, jasno istaknuti – rečeno je na sinodi – da ako Crkva ne podjeljuje svećenički red ženama, to ne čini zbog toga što bi

one bile manje sposobne ili manje dostoje, nego samo zbog toga što svećenik predstavlja Krista, koji je došao kako bi se zaručio s čovječanstvom. Vrlo je važan stoga doprinos žena u evangelizaciji, a snažne geste bi to trebale jasno pokazati jer – kako su istaknuli sinodski oci – bez sretnih žena, priznatih u svojoj biti, i ponosnih što pripadaju Crkvi, neće biti nove evangelizacije.

Misli pape Benedikta XVI. uz Godinu vjere

(24. 10. 2012. na audijenciji srijedom)

Vjera nije puki čovjekov pristanak uz pojedine istine o Bogu; to je čin kojim slobodno stavljam svoje pouzdanje u Boga koji je Otac i koji me ljubi; to je prianjanje uz jedan „Ti“ koji mi daje nadu i pouzdanje.

Vjera znači vjerovati u tu Božju ljubav koja se ne umanjuje pred čovjekovim opakošću, pred zlom i smrću, već je kadra preobraziti svaki oblik ropstva, dajući mogućnost spašenja.

Vjerovati znači pouzdati se u potpunoj slobodi i s radošću brižnom Božjem naumu o povijesti, kako je to učinio Abraham, kako je to učinila Marija iz Nazareta. Vjera je dakle pristanak kojim naš um i naše srce kažu svoj „da“ Bogu, isповijedajući da je Isus Gospodin.

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

Drage sestre,

bliži se završetak građanske godine, koju smo imenovali 2012. Domalo će se zadnja brojka povećati i godinu ćemo zvati 2013. I što će se bitno promijeniti? Naoko samo brojka. No, ipak svaka je ta brojka bremenita događajima, ispunjena je našim životnim brigama, radostima, snovima. A hoće li biti kakvih promjena s novom brojkom, ovise o nama, o svakoj pojedinoj. Mi stvaramo povijest, mi je bilježimo ili ignoriramo. Ja sam, o proteklom razdoblju, zabilježila ono što sam smatrala vrijednim zabilješke. Uvjerit ćete se, isplatio ih je zabilježiti. Oni su dio nas, oni nas ne ostavljaju ravnodušnima. To smo mi.

8. kolovoza - U svim našim zajednicama svečano je proslavljen blagdan sv. Dominika. U kući Matici, u Korčuli, svečano misno slavlje predvodio je fr. Frano Prcela OP, uz koncelebraciju više svećenika. U crkvi sv. Nikole, u Korčuli, misu je predvodio fra Ivan Lelas, franjevac, a naše sestre i kandidatice izvele su glazbeno scenski prikaz „Devet načina molitve sv. Oca Dominika“.

12. kolovoza - nakon sv. mise u crkvi sv. Nikole oprostili smo se i zahvalili p. Anti Bobašu za sve dobro što je sijao kroz vrijeme djelovanja u Korčuli. Neka njegovo novo „polje rada“ bude na slavu Božju i na korist ljudima. Na novu službu, za župnika župe Kraljice svete krunice u Zagrebu, otišao je krajem mjeseca kolovoza.

23. kolovoza - u našoj samostanskoj kapeli, za vrijeme jutarnje mise, koju je predvodio p. Anto Bobaš, s. Maja Karmela Strižak i s. Ivana Pavla Novina obnovile su svoje zavjete!

25. kolovoza - na misnom slavlju u samostanu sv. Katarine, u Splitu, petorica dominikanskih novaka položili su jednostavne zavjete. Sv. Misu predvodio je, provincijal o. Anto Gavrić. Čestitamo mladoj našoj braći i želimo što sigurniji i što predaniji hod Dominikovim stopama.

1. rujna - održana je redovita sjednica Vijeća u Zagrebu.

1. rujna - u Dubrovniku, u crkvi sv. Dominika, petoricu postulanata svečano je uveo u novicijat Hrvatske dominikanske provincije, provincijal o. Anto Gavrić. Svečanom činu prisustvovalo su i naše sestre iz Dubrovnika i Korčule.

Od 3. – 9. rujna - održan je XV. studijski tjedan za članove dominikanske obitelji u formaciji. Tema je bila „Dominikanke i propovijedanje“. U radu Tjedna sudjelovala je s. Ivana Pavla Novina koja je predstavila život i djelovanje naše Kongregacije.

Od 4.- 9. rujna - u Rimu je održan 23. Međunarodni mariološki, marijanski kongres. Tema je bila “Mariologija nakon II. Vatikanskog concila. Prihvaćanje, rezultati i perspektive.“ Među hrvatskim izlagačima bila je s. Ana Begić, koja je obradila temu: „Marijanske propovijedi o. Zlatana Plenkovića OP“.

5. rujna - Zbog teške bolesti i loše prognoze oporavka naše s. Nikoline Batinić, ali i nedostatka sestara za zamjenu, Vrhovno vijeće je na svojoj sjednici od 1. rujna 2012. godine donijelo odluku o povlačenju sestara i zatvaranje sestarske zajednice u Bolu .

Od 5. - 7. rujna - časna majka s. Dolores Matić posjetila je sestre i obavila kanonsku vizitaciju u zajednici u Bolu, gdje su bile prisutne sve tri sestre. Zaključke Vijeća prenijela je sestrama kao

i braći Dominikancima kod kojih su sestre vodile domaćinstvo i sakristansku službu. Sestre će ostati na svojim dužnostima u zajednici još dva mjeseca kako je po ugovoru i predviđeno, tj. dok Braća ne pronađu adekvatnu zamjenu.

13. rujna - u dvorani dominikanskog samostana bl. Augustina Kažotića u Zagrebu predstavljena je knjiga „Ženska ljepota – najjača ljudska želja“ koju je napisao prof. dr. fr. Stipe Jurić OP. Knjigu su predstavili prof. fra Bonaventura Duda, OFM, fr. Anto Gavrić, provincijal i fr. Zvonko Džankić, urednik i nakladnik, te sam autor. Na predstavljanju su bile i naše sestre.

13. rujna - č. majka s. Dolores Matić obavila je službenu vizitaciju sestrama u Dubrovniku.

14. i 15. rujna - u franjevačkom samostanu u Dubravi, u Zagrebu, održani su XXVII. Redovnički dani, a 21. i 22. rujna održani su u dominikanskom samostanu u Splitu, na temu „Važnost žene u prenošenju vjere“. Predavanja su održali dr. Stipe Jurić, OP, dr. s. Nela Veronika Gašpar (KBLJ) i dr. sc. Tanja Baran.

Na okruglom stolu u Zagrebu sudjelovali su biskup Mate Uzinić, prof. dr. s. Nela Gašpar, prof. Ljilja Vokić i mr. Ksenija Abramović, a u Splitu, uz biskupa Matu Uzinića, sudjelovali su: prof. dr. sc. s. Nela Veronika Gašpar, prof. s. Mirjam Gadža, pedagoginja, dipl. ing. Jelica Pražen i prof. Ivana Petrićić. I u Splitu i u Zagrebu sudjelovale su na skupu i naše sestre.

20. rujna - u galeriji „Vinko Draganja OP“ bilo je predstavljanje knjige p. Stipe Jurića „Ženska ljepota – najjača ljudska želja“. O knjizi su govorili dekan KBF-a u Splitu, fra Ante Vučković, franjevac i fr. Anto Gavrić OP. Voditeljica je bila dr. sc. Tanja Baran.

24. rujna - preminuo je p. Ilija Zrno, u Kliničkoj bolnici Dubrava u Zagrebu. Sahrana je bila na zagrebačkom groblju Mirogoj 27. rujna. Sprovodne obrede vodio je provincijal, o. Anto Gavrić. Mnogo braće, sestara, svećenika, rodbi-

ne i prijatelja oprostili su se od p. Ilije, zahvalivši mu na njegovu životu i radu.

29. rujna - u subotu, sestre su, u prostorima kuće matice u Korčuli, organizirale susret dominikanske obitelji. Zajedničkom promišljanju kroz predavanja, glazbene točke što su ih priredile sestre, i druženje, pridružilo se preko stotinu članova dominikanske obitelji i prijatelja: braća iz Korčule i Dubrovnika, dominikanski trećoredci/ce iz Korčule, Žrnova, Vele Luke i Dubrovnika. Susret je upriličen u okviru priprave na 800. obljetnicu Reda propovjednika. Tijekom ove godine razmišlja se na temu: „Idi javi mojoj braći - dominikanke i propovijedanje“. Predavači su bili s. Katarina Maglica s temom „Velike žene dominikanskog Reda“, s. Barbara Bagudić, s temom „Dostojanstvo i poziv žene“, te g. Ivan Armanda koji je obradio „Lik i djelo prve časne majke Imelde Jurić“.

Misno slavlje u crkvi sv. Nikole predvodio je fr. Matijas Farkaš OP. Na susretu su se okupili braća i sestre iz Korčule, Dubrovnika, Vela Luke, te trećoredci i trećoredice iz Vela Luke, Žrnova i Korčule. Mlađe sestre i kandidatice izvele su scenski prikaz iz života sv. Katarine Sijenske, koji je napisala i scenski osmisnila Marina Katinić, kandidatica.

2. listopada - na blagdan Svetih Anđela Čuvara, svečanu euharistiju imale smo ujutro u 7. sati koju je predvodio fr. Matijas Farkaš. Za vrijeme mise s. Marija Magdalena Ilić i s. Josipa Otahal obnovile su svoje zavjete, a s. Viktorija Brajčić slavila je 75. obljetnicu redovničkih zavjeta! Isti dan slavile su u svojim zajednicama jubileje redovništva i: s. Beninja Mekjavić (70), s. Dinka Franičević (75), s. Ivana Perkov (70), s. Katica Džepina (70), s. Jelka Barišić (50) i s. Alfonsa Ostrogonac (50). Srdačno čestitamo!

3. listopada - pridružila se našoj Kongregaciji nova kandidatica, Kristina Čikeš iz Splita.

5. listopada - održan je trodnevni seminar za medicinske sestre u Lužnici. Tema je bila „Tko

smije prebivati u šatoru Tvome?“ Na seminaru je bila s. Josipa Petrović.

20. listopada - u samostanu sv. Katarine Sijenske u Splitu, na Škrapama, preminula je, nakon teške bolesti, kojoj se nije uspjela othrvati, s. Nikolina Batinić, u 55. godini života i 36. godini redovništva. Radost, zadovoljstvo i mir koje je širila i stvarala oko sebe neka u potpunosti zabilježe u Vječnosti.

Sprovodne obrede na groblju Lovrinac u Splitu 22. listopada predvodio je p. Luka Prcela i p. Jozo Čirko, a sv. Misu nakon sprovođa slavio je p. Damir Šokić. Mnogo sestara i braće, uz rodbinu i prijatelje, ispratili su s. Nikolinu na vječni počinak.

Od 10. – 21. listopada - č. majka, s. Dolores Matić započela je službene vizitacije: Hamburg od 10. - 13., Zagreb – Maksimir 15., Zagreb – samostan Bl. Hozane od 17. – 21. listopada.

11. listopada - u crkvi sv. Nikole u Korčuli, na dan otvaranja Godine vjere, nakon sv. mise bilo je predstavljanje knjige p. Drage Kolimbatovića „Susreti i poruke“. O knjizi su govorili: s. Katarina Maglica, p. Zvonko Džankić i sam autor.

19. listopada - bilo je predstavljanje iste knjige „Susreti i poruke“ i u Zagrebu. Naše su sestre bile na jednom i drugom predstavljanju.

26. listopada - napustila je našu zajednicu kandidatica Marina Katinić.

3. studenoga - održana je redovita sjednica Viće u Dubrovniku.

6. studenog - u sklopu već tradicionalnih *Martinskih dana*, upriličeno je u Virju, među ostalim, predstavljanje knjige – monografije *Sestre dominikanke u Virju*, povodom 70. obljetnice njihova dolaska u tu župu sv. Martina. Autor knjige je prof. Dražen Podravec. Osim njega, o knjizi, kao i o sestrama i dominikanskom redu, govorila je s. Katarina Maglica.

7. studenoga - u našem vrtiću „Bl. Hozana“, u Zagrebu, započeo je prvi ciklus programa Rадионика за roditelje „Rastimo zajedno“. Voditeljice programa su odgojiteljice Dijana Bačak, Jasenka Radnić i psihologinja s. Mirjam Peričić.

7. i 8. studenoga - održan je stručni skup ravnatelja Dječjih vrtića u Dubrovniku na kojem su bile s. Antonija Matić i s. Kristina Maleš.

8. i 9. studenoga - održana je Katehetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama u dvorani „Vijenac“ na Kapetolu, u Zagrebu. Djeca iz ritmičke skupine i odgojitelji iz našeg vrtića Bl. Hozana izveli su, na početku otvaranja Škole, predstavu „Ribica duginih boja“.

9. studenoga - započela su predavanje za doškolovanje odgajateljica u vjeri u Dječjim vrtićima, te pastoralnih suradnika, u Dubrovniku. Na ova su predavanja prijavljene s. Suzana Lasić i s. Dolores Munitić.

10. studenoga - na proslavi 70. godišnjice sestara u Virju, bilo je dvadesetak sestara. Svečanu svetu misu predvodio je varaždinski biskup, mons. Josip Mrzljak, u koncelebraciji s ostalim svećenicima, te dvojicom dominikanaca. Biskup i župnik vlč. Ivica Bačani, zahvalili su sestrama za 70 godina vjerne službe i istinskog svjedočenja vjere, te posebno s. Josipi Petrovići s. Ceciliji Škriljevečki koje danas djeluju u Virju. Proslavi je prethodilo trodnevnlje koje je predvodio p. Mato Bošnjak, OP. Nakon Mise bilo je, po drugi put, predstavljanje knjige „Sestre dominikanke u Virju“.

O knjizi su govorili: s. Katarina Maglica, p. Mato Bošnjak i autor g. Dražen Podravec. Moderator večeri bio je p. Anto Bobaš. Na početku su djeca iz vrtića i mladi otpjevali pjesmu „Ljubav Božja je predivna“, a na kraju su *Glasnici nade* otpjevali pjesmu „Na putu vjere“.

Prof. Zoran Homen darovao je sestrama olтарnu sliku sv. Dominika, za kućnu kapelu, koju je blagoslovio varaždinski biskup Josip Mrzljak. Oko zajedničkog stola uz pjesmu i radosno druženje slavlje se produžilo dugo u noć!

11. studenoga - u sklopu Martinjskih dana u Virju, obilježene su obljetnice:

- 70. godišnjica sestara dominikanki u Virju
- 120. godišnjica tiskarstva i izdavaštva
- 130. obljetnica rođenja akademika Franje Francena
- 460. obljetnica prvog spomena mjesta Virje.

Svečanu svetu misu na dan zaštitnika župe i mjesta predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije, o. Anto Gavrić.

Svake godine, u sklopu Martinjskih dana, Općinsko vijeće općine Virje dodjeljuje plaketu zaslužnim građanima toga mjesta. Ove je godine plaketa namijenjena sestrama dominikankama, u znak zahvalnosti za njihovo 70 godišnje djelovanje u Virju. Plaketu je, u ime sestara, primila č. majka s. Dolores Matić.

16. studenoga - izrečena je oslobođajuća presuda generalima Anti Gotovini i Mladenu Marčaku. U svim katedralama i crkvama zvonila su zvona u zahvalu Bogu za taj događaj.

22. i 23. studenoga - u duhovno obrazovnom centru „Marijin Dvor“ u Lužnici održana je 44. Plenarna skupština Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, na kojoj je bila č. majka s. Dolores Matić.

Tema skupštine bila je „Crkva i redovništvo pred izazovom sekularizacije“.

25. studenoga - na svetkovinu Krista Kralja, u dominikanskoj crkvi Sv. Marije Milosne, u Bolu na Braču, slavljenja je misa zahvalnica za sestre dominikanke koje, nakon punih 79 godina nazočnosti u Bolu, završavaju svoje poslanje i zatvaraju zajednicu u Bolu. To je ujedno bio i službeni oproštaj od sestara. Misu zahvalnicu predvodio je p. Ivo Plenković, a koncelebrirali su p. Eugen Bižaca i p. Damir Šokić. Na misi je, uz sestre iz bolske zajednice, s. Celestinu Budimir Bekan i s. Jagicu Barišić, bila nazočna i časna majka s. Dolores Matić.

Po završetku misnoga slavlja, u samostanskom je vrtu upriličen i mali domjenak za sve nazočne, a potom je u samostanu uslijedio svečani oproštajni ručak na kojem je bilo više od 40 uzvanika, sestara i svećenika bračkog dekanata. Izrečene su mnoge riječi hvale za sestre, uručeni su im darovi za uspomenu... Ipak od svega su bile znakovitije susne oči i suho grlo svih koji su sestrama željeli nešto reći i uručiti.

Bio je to težak trenutak i za sestre i za braću, kao i za sve one kojima su služile radosna srca, jer nedostajala je ipak jedna sestra - s. Nikolina Batinić, koja se u međuvremenu preselila u vječnost. Hvala sestrama na tolikim molitvama i nesebičnom sebedarju kroz tolike godine. Neka Božji blagoslov, kao plod njihova rada i molitve, ostane trajno na zajednici sestara i braće, kao i na župnoj zajednici u Bolu.

29. studenoga - Prema odluci 17. Vrhovnog zbora održanog u Korčuli, od 27. kolovoza do 1. rujna 2007. godine, naša sestarska zajednica u Sherbrooke-u u Kanadi završila je sa svojim poslanjem. Nakon 59 godina požrtvovnog i predanog rada sestre su završile s jednim vidom apostolskog služenja Bogu po bratu čovjeku. Samostanska zgrada je 29. studenog 2012. godine kupoprodajnim ugovorom prešla u vlasništvo socijalne institucije za liječenje ovisnika (droge i alkohola).

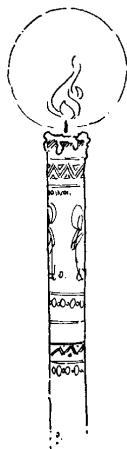
Sestre su nastavile s apostolskim radom u HK misiji u Montrealu, do daljnjega.

(Usporedi *Akti 17. Vrhovnog zbora*, str. 10.)

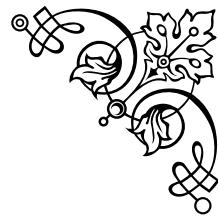
A sada mi preostaje zaželjeti svima divan, mirom i radošću ispunjen Božić, a Novu Godinu prepunu vrijednih zabilješki.

s. Rahela

NAŠI POKOJNICI:

20. listopada preminula je naša s. Nikolina Batinić
22. rujna preminuo je Marko Mišić, brat s. Tee Mišić
23. rujna preminula je Ruža Maćuš, sestra s. Alfonse Ostrogonac
24. rujna preminuo je fr. Ilija Zrno, OP
04. studenoga preminuo je pregradski župnik, vlč. Vinko Gregur

OBAVIJESTI:

Duhovne vježbe u Korčuli:

od 6.- 12. siječnja, voditelj je fr. Jozo Čirko, OP
od 8.- 14. rujna, voditelj je o. Niko Bilić, DI

Duhovne vježbe u Zagrebu:

Od 2. – 8. veljače, voditelj je o. Milan Lojić, lazarist.
Od 28. travnja do 4. svibnja, (ime voditelja bit će naknadno poznato)

OBLJETNICE ZAVJETA U 2013.

50. obljetnica 09. 12.; s. Aurelija Barišić i s. Kalista Stantić

60. obljetnica 08. 12.; s. Damjana Siketić i s. Mihaela Matić, 09. 05. s. Lujza Apan

Obavještavamo sestre i čitatelje AM da je od sredine ove godine, 2012., otvorena naša web stranica na adresi: **www.dominikanke.org**. Pozivamo sve sestre da svojim prilozima obogaćuju stranicu, kako bi i na taj način vršile svoje poslanje žene propovjednice. Isto tako nas možete naći i na stranicama: www.dominikanci.hr; www.redovnici.hr.

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

Okružno pismo vrhovne glavarice s. Dolores Matić, povodom Godine vjere

**SESTRE DOMINIKANKE
KONGREGACIJA SVETIH ANĐELA ČUVARA**

Drage moje sestre,
Apostolskom pobudnicom "PORTA FIDEI" sveti otac Benedikt XVI. njavio je *Godinu vjere* koja je svečano otvorena 11. listopada 2012., na 50. obljetnicu otvorenja Drugog vatikanskog Koncila i 20. obljetnice objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve, jednog od važnijih plodova Koncila. U točki 7. Apostolskog pisma Papa nagmašava: "***Caritas Christi urget nos***" (2Kor 5,14) - *Kristova ljubav je ta koja ispunjava naša srca i potiče nas na evangelizaciju. On nas danas, kao i nekoć apostole, šalje naviještati Evandjelje svim narodima* (usp. Mt 28,19). *Svojom ljubavlju privlači k sebi ljude svih pokoljenja, u svakom dobu On sabire svoju Crkvu, povjeravajući joj navještaj Evandjelja, s nalogom koji ne zastarjeva. U svakodnevnom otkrivanju te ljubavi raste naša vjera.*

Vjera, naime, raste kada se živi kao iskustvo primljene ljubavi i kada se prenosi kao iskustvo milosti i radosti ... Ona daje da naš rad urodi plodom ...“

To iskustvo milosti i radosti življenja isprepliće se sa zahtjevnošću življenja vjernosti Bogu.

Kada su prije 800 godina postavljeni temelji dominikanskoga Reda i kada su

iz Dominikove vizije, njegove duboke vjere i pouzdanja u Boga, počele nicati prve zajednice sestara i braće, nosile su upravo proročki

znak vjere "sveto propovijedanje".

Odatle nam, sestre, i zadatak življenja i program djelovanja.

Na samom početku svojeg pisma Papa je istaknuo važnost **puta vjere** koji nas vodi radosnom susretu s Kristom. Naglasio je kako se prag tih vrata vjere može prijeći samo onda kada je Božja Riječ na-

vještena, a srce dopusti da ga oblikuje milost koja preobražava (usp. "Porta Fidei" 1). U svome svakodnevnom hodu na putu vjere, koji traje čitav život, svaka od nas isповijeda svoju vjeru u Boga, po svakodnevnoj molitvi, slavljenju Euharistije i po svom djelovanju u ljubavi.

„**Vjerujem**“ je prva riječ u isповijesti naše vjere. Tom riječju izjavljujemo osobnu vjeru u Boga koji jest i koji će doći, Boga po kojem jesmo što jesmo, kako bi s povjerenjem u njega i njegovu milost prihvatali osobnu nemoć i dopustili Božjoj svemoći da u nama i po nama djeluje.

Uključimo se i mi, osobno i zajednički, u duhovne blagodati darovane nam Godine.

Otvorimo se poticajima Duha Svetoga i obnovljenim povjerenjem, s pouzdanjem i nadom, isповijedajmo i živimo, radosno svjedočimo svoju vjeru.

Svaka od nas trebala bi biti živi i istinski svjedok Boga i Božjeg u ovom nesigurnom, i nestalnom vremenu, gdje čovjek, i sve ono što

ga čini čovjekom, gubi na vrijednosti. Nakon iščitavanja apostolske pobudnice „Porta Fidei“ neka tijekom ove *Godine vjere* naš naglasak bude na intenzivnijem proučavanju, *Katekizma Katoličke Crkve*, posebno na tumačenju „Vjerovanja“, bilo da se sami okupljamo na tjednim ili mjesečnim susretima i glasno razmišljamo, ili da nam ga tumači iskusni predavač.

Izgovarati **Vjerovanje** s dubokom vjerom znači ulaziti u zajedništvo s Presvetim Trojstvom i cijelom Crkvom koja nam predaje tu vjeru (KKC). Stoga vas, drage sestre, pozivam, da po primjeru sv. Oca Dominika, sv. Katarine Sijenske, Bl. Ozane Kotorske i na osobit način, najvećeg nam primjera u vjeri, Blažene Djevice Marije, budemo otvorene za iskustva vjere koja će rađati uvijek nove zanose svjedočenja i služenja Bogu po bratu čovjeku koji je stvoren na njegovu sliku.

Ne dopustimo, sestre, da bogatstvo milosti u ovoj Godini vjere ostane zapretano u nama.

Dopustimo Bogu da nam progovori i da se po nama proslavi.

Posvjedočimo svoju vjeru djelima ljubavi koja će nas učiniti sposobnima nositi vlastiti i tuđi križ, čak i u trenucima kada dovoljno jasno ne čujemo Božji glas, već bivamo kušani Božjom šutnjom („PF“ 14 i 15).

Vjera je ta koja nam omogućuje prepoznati Krista u svakom čovjeku i u svemu što činimo. Upravo vjera nas osposobljava da gledamo s nadom u Uskrsnuće i život vječni.

Da nam se to dogodi, neka nam Bog pomegne. Amen!

Vaša u Kristu i sv. Dominiku

s. Dolores Matić, OP
vrhovna glavarica

DUBROVNIK: 15. Studijski tjedan u Dubrovniku

U organizaciji Centra za studij i izdavačku djelatnost Hrvatske dominikanske provincije, održan je u Dubrovniku, od 3. do 9. rujna XV. Studijski tjedan za članove dominikanske obitelji u formaciji.

Središnja, ovogodišnja tema studija bila je "Dominikanke i propovijedanje". Studijski tjedan je otvorio fr. Alojz Ćubelić, koordinator Studijskog tjedna, s uvodnim osvrtom na središnju temu. Službeni jezici tjedna bili su njemački, engleski i hrvatski.

Predavači na Studiju su bili: **prof. dr. Thomas-Olivier Venard OP** (École Biblique et Archéologique, Jerusalem) koji je govorio o shvaćanju teološke prakse kao proročke djelatnosti u tomističkoj tradiciji, te o odnosu između kon-

templativnog čitanja Svetoga pisma i Euharistije.

Sestra **Ivana Pavla Novina** (Hrvatski studiji, Zagreb) dominikanka, u svome je predavanju predstavila Kongregaciju svetih Andjela Čuvara sestara dominikanki u Hrvatskoj, njihovu povijest, način života i djelovanje.

Fra Anto Barišić OFMCap (Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb) u dvostrukom je predavanju predstavio život i djelo velikog hrvatskog teologa 20. stoljeća, Tomislava Janka Šagi-Bunića, posebno svrnuvši pažnju na njegov govor o civilizaciji ljubavi i o značenju redovništva za Crkvu i svijet u suvremeno vrijeme.

Nakon predavanja redovito je slijedio rad po skupinama tijekom kojega su svi sudionici imali priliku podijeliti svoja razmišljanja o sve му što su čuli tijekom predavanja.

Osim predavanja za sudionike Studijskog tjedna organiziran je obilazak povijesnih i kulturnih znamenitosti Dubrovnika, koncert KUD klape 'Amfora' i cjelodnevni izlet na obližnji otok Lopud gdje su izletnici mogli vidjeti staru dominikansku crkvu i samostan.

Cjelinu Studijskog tjedna zajedno s intelektualnim i kulturnim uzdizanjem činila je i liturgija. Dubrovčani i turisti tako su ovih dana

mogli svakog jutra i večeri svjedočiti pjevanju molitvi časoslova i svetim misama na latinskom jeziku u crkvi dominikanskog samostana Sv. Dominika.

Vrhunac ovogodišnjeg Studijskog tjedna bila je proslava blagdana Male Gospe. Na Okruglu

stolu prijepodne zaključen je akademski dio programa, a potom je navečer proslavljena sveta misa s narodom.

Poslije večere sudionici su se okupili na zajedničko druženje i rekreatiju ne bi li dodatno učvrstili novosklopljena prijateljstva, ali i obnovili stara poznanstva čime bi Studijski tje dan ostvario svoju konačnu svrhu uvijek većeg povezivanja članova Dominikanske obitelji po cijelom svijetu.

usp. Fr. Mirko Irenej Vlk
(www.dominikanci.hr)

DOMINIKANKE PROSLAVILE ANĐELE ČUVARE – SVOJE NEBESKE ZAŠTITNIKE

KORČULA

Svečanim euharistijskim slavljem, u utorak 2. listopada, sestre dominikanke Kongregacije svetih Andjela čuvara, proslavile su svoje nebeske zaštitnike.

U kući Matici, u Korčuli, svetu misu je predvodio fr. Matijas Farkaš, župni vikar župe Kraljice sv. krunice iz Zagreba, a koncelebrirao fr. Nikola Leopold Noso, učitelj dominikanskih novaka.

Tijekom misnoga slavlja sestre Josipa Ota hal i Marija Magdalena Ilić obnovile su redovničke zavjete na godinu dana, dok je s. Viktorija Brajčić proslavila 75. godišnjicu od polaganja prvih zavjeta. Prije početka mise, fr. Matijas je pozdravio sve nazočne, ponajprije sestre dominikanke, prijatelje sestara koji su sudjelovali u misnom slavlju.

Također je u ime oca provincijala, dominikanskih novaka i u ime učitelja, fr. Nikole, če

stitao sestrama koje obnavljaju zavjete, a svima blagdan Andjela čuvara.

Nakon propovijedi koja je bila nadahnuta blagdanskom tematikom, uslijedila je obnova zavjeta u ruke časne majke s. Dolores Matić. U misnom slavlju, sudjelovalo je i pet dominikanskih novaka iz Dubrovnika.

Novaci, OP

Sveti Andjeli Čuvari

Naša je Kongregacija u utorak 2.10.2012. proslavila dan svojih nebeskih zaštitnika. Svečano Euharistijsko slavlje u kući matici Kongregacije, u Korčuli, predvodio je fr. Matijas Farkaš, OP i koncelebrirao fr. Leopold Nikola Noso, OP. Ovim se Euharistijskim slavljem Bogu zahvalilo za život i sedamdesetipet godina od polaganja prvih zavjeta s. Viktorije Brajčić te za živote sestara koje su svoje zlatne i dijamantni jubilej slavile kroz ovu godinu u svojim zajednicama: s. Dinka Franičević, s. Beninja Mekjavić, s. Ivana Perkov, s. Katica Džepina, s. Alfonsa Ostrogonac i s. Jelka Barišić. Ujedno, naše su dvije sestre juniorke, s. Josipa Otahal i s. Marija Magdalena Ilić, obnovile svoje zavjete na još godinu dana.

Fr. Matijas je u propovjedi istaknuo da ovo Euharistijsko slavlje ima trostruku vrijednost. Prvo, zahvala je nebeskim zaštitnicima za pratnju sestra na njihovim životnim putima. Drugo, zahvala je sestara i braće dominikanskoga Reda za povijest Kongregacije, za sve živote koje su sestre utkale u život Kongregacije, Reda i Crkve kako je to učinila i s. Viktorija te zlatne i dijamantna jubilarka. Konačno zahvala je i

nada za budućnost Kongregacije, Reda i života Crkve koju Bog ispisuje preko novih zavjetovanja. Zajedničkoj zahvali za stolom Riječi i Tijela pridružili su se dominikanski novaci te mještani i prijatelji iz grada Korčule.

s. Ivana Pavla Novina, OP

Jubileji sestara dominikanki

S. Viktorija Brajčić proslavila je na blagdan Andjela čuvara 75 godina redovničkog života u Kongregaciji hrvatskih sestara dominikanka svetih Andjela čuvara. Sestre dominikanke tog dana su proslavile i dan svojih nebeskih zaštitnika, a svečano euharistijsko slavlje u kući matici u Korčuli predvodio je fr. Matijas Farkaš iz Zagreba. Sa s. Viktorijom zlatne i dijamantni jubilej proslavile su s. Dinka Franičević, s. Beninja Mekjavić, s. Ivana Perkov, s. Katica Džepina, s. Alfonza Ostrogonac i s. Jelka Barišić.

S. Viktorija rođena je 7. siječnja 1918. u Podstrani kod Splita kao sedmo dijete u obitelji od osmero djece. Njezino micanje u utrobi majka je osjetila dok joj su joj u mrtvački kovčeg stavljali najstarijeg sina od 16 godina kojeg je pokosila 'španjolica'. Obitelj je živjela od zemlje, posebice vinogradarstva, prodajući vino u Trst. Kad je Trst došao pod Italiju, sve teže se živjelo, pa je njezin otac s obitelji odselio u Slavoniju 1922. godine. Nakon godinu dana otac je umro te je majka ostala sama s petero siročadi. S. Viktoriji je tada bilo 4 godine. Vratili su se u Podstranu. U samostan je ušla nakon osmogodišnje škole, a većinu svog života radila je kao medicinska sestra po bolnicama, iako to zvanje u početku nije voljela. Nakon umirovljenja postavljena je za prioru, da bi je konačno oslobodili odgovornih služba i pustili da uživa u obrađivanju vrta i zahvaljuje Bogu za sve darove koje u životu prima.

A.(ngelina) Tadić
(GK br. 42, od 21.
listopada 2012.)

ZAGREB

I u Zagrebačkoj je zajednici, Bl. Hozane, svečano proslavljen blagdan Svetih anđela čuvara. Osim redovite, jutarnje svete mise, sestre su slavile svoje nebeske zaštitnike i svečanom misom u 10 sati, koja je bila ujedno i misa zahvalnica za dvije jubilarke: s. Beninu Mekjavić koja je proslavila 70. obljetnicu redovništva, i s. Alfonzu Ostrogonac koja je proslavila 50. obljetnicu. Euharistijsko je slavlje predvodio domaći župnik, preč. Alojzije Žlebečić, u nazočnosti sestara, rodbine s. Alfonze i štićenica našega doma.

Lijepo je slaviti obljetnice, obnavljati uspomene na svoje početke i svakodnevni, dugogodišnji hod pod Dominikovim stijegom, ali povrh svega je neizostavno zahvaljivati Gospodinu na ustrajnosti i na bezbrojnim milostima. Sestre slavljenice su toga svjesne, zato su, srca puna radosti, pjevale hvalu Bogu i Blaženoj Djevici Mariji. Zahvaljivale su i zahvaljuju svima onima koji su ih pratili, podržali i podržavali na bilo koji način tijekom njihova redovničkog života.

Slavljenice su bile posebno počašćene *Blagoslovom Svetoga Oca*, koji im je pročitao i uručio preč. Žlebečić. On je, za blagdanskim stolom, ocrtao životni tijek svake pojedine slavljenice, istaknuvši kako nije važno što smo sve ra-

dili u životu, nego s kakvom nakanom i žarom. Nema sumnje da su naše jubilarke, s. Beninja i s. Alfonza, prikazivale svaki svoj posao Bogu da ga On posveti i učini plodnim za spasenje mnogih duša. Najuvjeverljivija potvrda njihova predanja Bogu je trajna radost duše, osmijeh na licu i spremnost na sve. S. Beninja sada najveći dio dana provodi u kapeli, s krunicom u ruci. Usput rečeno, toliko je rabi i 'potroši' da moramo često nabavljati nove! Može li biti nešto ljepše i

sigurnije za jednu zajednicu u kojoj ima takvih molitelja! Neka Bog i Blažena Djevica Marija usliše njezine vapaje, a njoj udijeli dobro zdravlje i svet život. S. Alfonza je još, Bogu hvala, u punoj radnoj pripravnosti, premda joj je zdravlje bilo dosta narušeno. Ali unatoč tome neprestano prima nove narudžbe za šivanje i u relativno kratkom roku ih isporučuje. Ona to čini stručno, s radošću i brzo. (Ne smijem je previše hvaliti da mi je ne 'otmu' druge zajednice!). Uz čestitku za njezin 50 godišnji jubilej poželimo i njoj zdravlje duše i tijela kako bi mogla što radosnije Boga slaviti svojim radom i molitvom.

s. Slavka Sente

SPLIT – SV. MARTIN

Imendan i 70. obljetnica zavjeta s. Katice Džepina

U samostanskoj zajednici sv. Martina u Splitu, na blagdan sv. Katarine Aleksandrijske, proslavila je s. Katica svoj imendan i 70. obljetnicu zavjeta, a 4. prosinca zaokružit će 92. godinu života. Čestitamo! (www.dominikanke.org) – skinuti s weba

ŠIBENIK: Zahvala s. Ivane Perkov za 70. obljetnicu redovništva

U utorak 2. listopada, na blagdan zaštitnika naše Kongregacije, Svetih anđela čuvara, proslavila sam u kruku svoje zajednice u Šibeniku, 70. obljetnicu svoga redovništva. Drage moje sestre, kličimo zajedno i radujte se sa mnom, *jer mi je Gospodin učinio velika djela, sveto je ime njegovo!* (Ps 103,1)

Blagoslivljaj dušo moja Gospodina i ne zaboravi sva dobročinstva njegova. Ove riječi Ps 103,2 bile su mi misao vodilja tijekom čitava života.

Gledajući unatrag svoj život mogu reći iz iskustva da, kad dragi Bog nekoga pozove u redovnički stalež, s njegovom milosti i pomoći Blažene Gospe, ništa mu u životu nije nemoguće. Malo, pomalo skupljala sam blago za vječni život, a to činim i sada, koliko mi snage dopuštaju. Molim Gospodina da mi dade još, sve više, duha molitve i zahvaljivanja, kako bih mu mogla vazda za sve zahvaljivati, ovdje na zemlji i u vječnosti.

Često mi dolaze na um riječi psalma (103,1) u kojem se veliča Bog i slavi njegovo sveto ime. Jer, uistinu ne znam što bih svojim ljudskim rijećima rekla, kako opisala sav svoj protekli život nego slaveći Gospodina svom dušom za sve što mi je učinio. Na današnji se dan posebno sjećam svojih prvih početaka, svoga ulaska

u samostan, po dobroti moga ujca o. Andjelka Huljeva, kojemu sam ostala trajno zahvalna. Sjećam se i svoga ulaska u novicijat, oblačenja redovničkog odijela i svih onih sretnih trenutaka koji su ispunjali moju dušu što sam napokon i ja postala dominikanka.

Bilo je to 21. studenoga 1941., na dan kad Crkva slavi Prikazanje Bl. Dj. Marije. Bile smo 4 kandidatice, odnosno novakinje: s. Pia Baća, s. Antonina Jovanović, s. Filomena Rade i ja, s. Ivana Perkov. Naša draga s. Filomena se razboljela, dobila je tuberkulozu i poslana je u Dubrovnik, u Morsku kuću, na oporavak. Ali ona je tamo ubrzo umrla. Nije onda bilo lijekova kao danas.

S. Pia, s kojom sam bila u Kanadi gotovo cijeli redovnički život (56 godina), preminula je samo mjesec dana nakon povratka u domovinu Hrvatsku. Vratila se 14. svibnja 2008. a preminula 26. lipnja iste godine. A s. Antonina je preminula samo dva dana kasnije, 28. lipnja 2008. u Korčuli. A ja, eto, dok vam ovo pišem, ostadoh još tu, čekajući dok i mene „odozgor“ prozovu!

Još je nešto jako zanimljivo za mene: 3. listopada 1953. otišlo nas je deset sestara iz Hrvatske na kanadsko tlo. Od tih deset, preminulo ih je devet. Opet, ostadoh samo još ja na životu. Vratila sam se u iz Kanade u Hrvatsku, u Šibenik, 21. rujna 2009. Gospodin je htio da, evo, dočekam i ovaj visoki jubilej, a sve su moje kolegice to proslavile zajedno s anđelima u vječnosti, kamo su se već preselile, pred licem Svevišnjega. Šest ih je preminulo u Kanadi a tri ovdje, u domovini. U Kanadi počiva i naš dragi p. Karlo Žanić.

Eto, pitam se što ja još radim ovdje? Ali Gospodin ne odgovara na takva pitanja, nego mi jednostavno daje snage, ljubi me i vodi iz dana u dan, iz časa u čas. Potaknuta njegovom ljubavlju, obraćam se, drage sestre, svima vama moleći vas da mi oprostite sve moje nesmotrene ispade i propuste, i molite se za mene, da moj prijelaz u onozemna prostranstva bude što lakši. Znam da nam je svima poći s ovoga svijeta, neka nas pomisao na tu stvarnost čini oprezni-

jima u svakodnevnom ophođenju s ljudima, neka raspiruje u nama sve veću glad za molitvom, za duhovnim vrednotama za koje smo stvorene. Molimo i pjevajmo zajedno: *Gospodin je Pastir moj, ni u čem ja ne oskudijevam. Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim jer si ti sa mnom* (Ps 23,4).

Sve vas ljubim i pozdravljam, vaša
S. Ivana Perkov, 22. studenoga 2012.

ŠIBENIK: Devedeseti rođendan s. Klaudije Slavodić

Svaki je novi dan našoj č. Klaudiji radost za koji Gospodinu zahvaljuje svakodnevno!

Kada uđete u njenu sobu dočeka vas širokog osmjeha i razigranih očiju. Uvijek pita: „Kako si?“, ne stavlja u pitanje sebe... Iako poteškoće života nisu male, radost koja se širi s lica i očiju, dolazi od Onoga kome je prije puno godina darovala život i snove. To je jedan od razloga zbog kojega čete i sami rado navratiti k njoj ... Nije sve uvijek bilo tako mirno i tiho kao sada...

Prije 20-ak, 30-ak godina u franjevačkoj crkvi sv. Lovre, koju je premeštajem prihvatiла, sve je 'frcalo' od posla, briga, zauzetosti, brzine, molitve i organiziranja samostanskog života braće franjevaca koje je istinski voljela i poštivala. Željela je svima ugoditi, sve nahranići, opterećivala je sebe poslovima kako bi fratri bili slobodni za naviještanje Evanđelja. One koji naviještaju Riječ, č. Klaudija posebno cijeni i moli za njih.

Nije se ona brinula samo o fratribima, i životinje su se osjećale važno pored svoje „šefice, hraniteljice, doktorice... Povijala bi rane ranjenim, grijala im hladne noge, toplinom žarulja pomagala u jačanju tijela i rastu, osluškivala lavež psa u noći koji ju je dozivao ispred vrata samostana ... mnoge druge zgode i nezgode mogla bi Vam sama ispričati...

Teško bi bilo nabrojiti čime se sve bavila i što joj je sve uspijevalo! A kako i ne bi kada je sve radila iz ljubavi i s ljubavi. Sama kaže kako ju je Gospodin obdario ljubavlju, te je voljela svoj posao i u njemu osjećala zadovoljstvo. Sve nas oko sebe tiho i nenametljivo poučava kako nositi slabost, starost i nemoć. Možda mi nećemo biti tako prilagođene, tako spremne, tako mirne i spokojne, ali znamo da ona za nas moli, da moli za cijelu Kongregaciju koju voli i želi da svaka pojedina sestra samo bude i ostane Božja.

Draga č. Klaudija, hvala za radost života i primjer redovništva. Neka Vas Gospodin raduje snagom i strpljenjem da nam još živite i svjedočite barem do 100-te....

SRETAN 90. ROĐENDAN!
Vaše sestre iz Šibenika

SPLIT – ŠKRAPE

I zajednica sv. Katarine Sijenske, na Škrapama, imala je 2. listopada dvostruko slavlje, tj. blagdan Svetih Andjela Čuvara i jubilarno slavlje 50. obljetnice redovništva s. Jelke Barišić.

Samo nešto više od mjesec dana kasnije, 15. studenoga, proslavila je s. Dinka svoj 99. rođendan. Zakoračila je, eto, u 'stotku' pa dao Bog da je i zaokruži do kraja.

SPLIT

SRETAN ROĐENDAN ČASNA DINKA!

Ova čestitka časnoj Dinki je osvanula na Facebooku:

Jednom kad je sunce smiješilo se gradu pošli smo u šetnju ja i djeda moj.

Pričao mi tada dragi djeda stari što znaće godine i njihov broj:

Sa 10 godina još si mlado đače,

Kad imаш 20, momče si jače,

Kad imаш 30 - tada još si jači,

Sa 40 tvoj um prednjači,

Sa 50 kosa sijedi,

Sa 60 štap ti vrijedi,

70 - glava klima,

80 zima, zima

U 90-oj srce već ti hlađi,

A sa 100 ljeta - još smo mladi!

Draga naša časna Dinka, sritno, čestitamo!!!
I dogodine fešta do zore !!!

Društvo sa Škrapa

IDI MOJOJ BRAĆI I JAVI IM

Osvrt na obilježavanje godine **Dominikanke i propovijedanje**, u Korčuli 29. rujna 2012.

Kad je u subotnje jutro konačno osvanuo dugo iščekivani dan, u nama su se mijesali osjećaji radosti i napetosti. Radost je dolazila od ozračja zajedništva velikoga broja trećoredaca (većinom trećoredica) iz raznih mjesta, i braće iz Dubrovnika, te svih sestara naše zajednice koje su se okupile. Napetost je dolazila od strepnje hoće li se ispasti dobro. Dugo smo se pripremali pa nam je bilo stalo da i plodovi budu vidljivi.

Susret je počeo pjesmom „Idi i javi mojoj braći“ koja je zamijenila himan trećega časa i zajedničkom molitvom. Nakon pozdravnog govorā č. majke s. Dolores Matić, uslijedila su dva predavanja koja su nas sve zavila u pozorno razmatranje: „Poziv i dostojanstvo žene“ s. Barbare i „Velike žene dominikanskoga reda“ č. priore s. Katarine Maglice. Sržna poruka koja se iskristalizirala iz obaju predavanja može se sažeti u sljedeće: žena je posebno ljudsko biće i to biće svoj poziv propovjednice može ostvariti jedino

u dubokoj povezanosti s Bogom kojemu je u naravi da ljubi i stvara. Nakon objeda, za koji se pobrinuo dobar korčulanski catering, uslijedilo je predavanje povjesničara Ivana Armande o duhovnom portretu prve vrhovne nadstojnice Kongregacije, s. Imelde Jurić. Posvijestile smo koliko je važno poznavati ne samo događaju – nego i duhovnu – povijest Kongregacije i koliko je malo poznajemo. S. Imelda Jurić i druge sestre dominikanke tek očekuju da se čuje i primjereno vrednuje njihov život i djelo – ne radi priznanja njima, one su ga već dobole od Gospodina – nego radi poticaja i nadahnuća nama i dominikanskoj obitelji budućnosti. Uslijedio je „šećer na kraju“ (ne po kvaliteti, nego po obilju smijeha koji je izazvao!) – igrokaz o životu sv. Katarine Sijenske:

Katarina nekoć i danas, koji je mjesecima uvježbavala skupina od osam osoba – pet kandidatkinja i tri zavjetovane sestre. Posebna zahvala

pripada učiteljici novicijata, s. Mihaeli, koja je strpljivo koordinirala probe i sama odglumila nekoliko uloga, te s. Kristini i s. Ivani Pavli za nesebičnu „tehničku“ pomoć bez koje izvedba ne bi uspjela. Usprkos našim nesavršenostima, predstava je ostvarila cilj; poruka je prenesena, a provale smijeha u publici potvrdile su interpretaciju teksta uspјelom. Nakon susreta ustvrdile smo kako bi nam ovakva cjelovita duhovna obnova, koja nam doziva u svijest istine o Bogu i nama samima – i to kao susret dominikanske obitelji – dobro došla mnogo češće. Što se nas tiče – svaki mjesec.

Marina Katinić

SUSRET DOMINIKANSKE OBITELJI U KORČULI

U okviru pripravâ za proslavu 800-te obljetnice Reda propovjednika 2016. godine ova godina je obilježena temom "Idi mojoj braći i javi im" (Iv 20,17) s ciljem rasvjetljenja uloge dominikanke u karizmi propovijedanja. Diljem svijeta dominikanske zajednice na različite načine i različitim programima otkrivaju bogatstvo načina, mogućnosti i djelatnosti putem kojih sestre dominikanke ostvaruju karizmu svoga Reda. Svoj prilog ovogodišnjoj pripremi dale su i sestre dominikanke u Korčuli.

Pod naslovom "Dominikanke i propovijedanje", u subotu 29. rujna 2012. sestre su, u prostorima kuće matice Kongregacije svetih Andjela Čuvara, u Korčuli, organizirale susret dominikanske obitelji. Zajedničkom promišljanju kroz predavanja, glazbene točke što su ih priredile sestre, i druženje, pridružilo se preko stotinu članova dominikanske obitelji i prijatelja: braća iz Korčule i Dubrovnika, dominikanski trećoredci/ce iz Korčule, Žrnova, Vele Luke i Dubrovnika.

Prijepodnevni dio susreta je započeo zajedničkom molitvom srednjeg časa nakon kojeg je sve prisutne pozdravila časna majka s. Dolores Matić, potičući sve prisutne da duhovno blago ovoga susreta ponesu sa sobom na sve strane svijeta i svima kojima ih Gospodin šalje. Uslijedila su dva predavanja koja donosimo u cijelosti. Na temu "Dostojanstvo i poziv žene" govorila je s. Barbara Bagudić, OP, a s. Katarina Maglica, OP progovorila je na temu "Velike žene dominikanskog Reda". Prijepodnevni dio susreta je zaključen misnim slavlјem u dominikanskoj crkvi sv. Nikole u Korčuli, a koje je predvodio fr. Matijas Farkaš, OP.

Predavanje s. Barbare Bagudić:

DOSTOJANSTVO I POZIV ŽENE

Kad sam u srednjoj školi pitala učenike da napišu što je za njih patnja, nekolicina ih je napisala „ljubav.“ Papa Ivan Pavao II. će reći: „Čovjek ne može živjeti bez ljubavi. Sam po sebi on ostaje biće neshvatljivo, život mu ostaje lišen smisla ako mu se ne objavi ljubav, ako se ne susretne s ljubavlju, ako je ne iskusi i ne usvoji, ako u njoj živo ne sudjeluje.“ (Redemptoris hominis, Otkupitelj čovjeka)

Već nam prve stranice Biblije govore o dostojanstvu svakog čovjeka. Stvoreni smo na sliku Boga koji je ljubav i zato ne možemo živjeti bez ljubavi. Voljela bih ukratko izložiti razmišljanje pape Ivana Pavla II. o tome kako smo to stvorenici i zašto kao muško i žensko. I kako nam to može pomoći da bolje upoznamo i razumijemo sebe i druge oko nas. Na koji način je to povezano s dostojanstvom i pozivom žene?

Zavirit ćemo u prve stranice Biblije skupa s blaženim Ivanom Pavlom. Prema drugom izvješću o stvaranju, čovjek je bio sam prije nego što je od njegova rebra stvorena žena. I nakon što je dao imena svim životinjama piše: „čovjeku se ne nađe pomoći kao što je on.“ Ovo Papa naziva *izvorna samoća*. Čovjek je bio sam, usamljen i nikoga oko njega tko bi ga razumio, tko bi bio poput njega, s kim bi on mogao dijeliti sve što ima. Čovjeku je potreban drugi. Potreban mu je Bog i potreban mu je netko s kime će on živjeti. Čovjeku je u naravi život u zajednici, bilo da je to obiteljska zajednica, redovnička zajednica, ili može i na širem planu pripadati župnoj zajednici, itd. Čovjekova čežnja za zajedništvo, za ispunjenjem može ovdje na zemlji biti samo djelomično zadovoljena. Potpuno zadovoljena će biti tek u nebu, u zajedništvu s Bogom.

I reče Bog: nije dobro da čovjek bude sam, načinit ću mu pomoći kao što je on. I tada je iz njegova rebra Bog napravio ženu, doveo je čovjeku i čovjek je uskliknuo: Gle evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mojega! I nadalje piše: stoga će čovjek ostaviti oca i majku da

prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo.

Papa će reći da je čovjek slika Božja ne samo po svojoj čovječnosti nego također i po zajedništvu osoba. Čovjek, muško i žensko, je odraz ljubavi koja vlada među osobama Presvetoga Trojstva. Ovo Papa naziva *izvornim jedinstvom*. Njih dvoje su pozvani živjeti zajedništvo u ljubavi i tako odražavati odnos ljubavi između Oca i Sina i Duha Svetoga.

Nadalje čitamo: bijahu oboje goli—čovjek i njegova žena—ali ne osjećahu stida. Papa govoriti da nisu osjećali stida zbog toga što su „posjedovali puno razumijevanje značenja tijela“ koje se sastoji od činjenice da tijelo izražava čovjeka. Znali su zašto su stvorenici i kako voljeti. znali su sebe dati jedno drugome bez računa. Znali su da govor tijela treba biti sebedarje. Iz ovoga Papa definira bračno značenje tijela. Kaže da tijelo ima „sposobnost izražavanja ljubavi: i to takve ljubavi u kojoj ljudska osoba postaje dar te—uz pomoć tog dara—ispunja sam smisao svoga bića i postojanja“. To bi značilo da je čovjek stvoren da bi sebe i svoj život dao drugome, da bi živio za nekoga. Drugim riječima nesretan je ako ne živi tako. Svoj smisao pronalazi u tome da se dade drugome.

Pitamo se što je s onima koji se odriču braka radi „kraljevstva nebeskoga,“ svećenici, časne se-

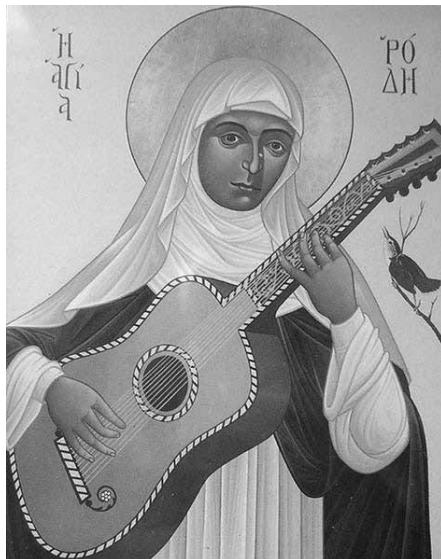
stre. Ako je sebedarje „temeljna sastavnica ljudskog postojanja u svijetu“ kako to Papa veli, kako redovnici žive tu dimenziju? Papa pojašnjava kako je po svojoj naravi ljubav uvijek usmjerena prema osobi. Odricanje posvećenih osoba je „sprusužničko darivanje samoga sebe u svrhu odgovora na sprusužničku ljubav Otkupitelja.“ Zavjetovane osobe cijelo svoje biće daruju Bogu, kao odgovor na njegovu neizmjernu ljubav.

U životima mnogih svetaca nalazimo primjere kako je to življeno u stvarnosti. Opisuje se to sa čežnjom za mističnim sjedinjenjem s Bogom. Primjer ću ovdje dati svetu Katarinu Sijensku i nekoliko njezinih misli. U Dijalogu božanske providnosti ona govori: Ti vječno Trojstvo jesu duboko more, u koje što više silazim, to ga više nalazim; i što ga više nalazim, to više tražim tebe... Premda se duša zasiti tvojega ponora, ipak nije posve sita, nego uvijek ostaje gladna tebe, o vječno Trojstvo.“ Konačno, naše se srce može smiriti samo u Bogu, kako je to lijepo rekao sv. Augustin.

Sve ovo rečeno je temelj za razumijevanje Papinog govora o ženama. O dostojanstvu i pozivu žene on govori u svome apostolskom pismu *Mulieris dignitatem* gdje govor o ženi počinje govorom o Blaženoj Djевici Mariji i ističe kako je upravo po njoj žena u srcu spasenjskog događaja. Kaže da je u Djevici Mariji punina savršenstva svega onoga što je vlastito ženi.

Evo Papinog opisa žene (iz enciklike *Majka Otkupiteljeva, Redemptoris Mater*):

„Žena u promatranju Marije nalazi tajnu kako da dostoјno živi svoje ženstvo te ostvari istinsko promaknuće. U Marijinu svjetlu Crkva na licu svake žene promatra odsjeve ljepote koja je odraz najuzvišenijih osjećaja što ih može imati ljudsko srce, a to su: posvemašnja sebedarna spremnost na žrtvu iz ljubavi; snaga koja može odoljeti i najtežim bolima; neograničena vjernost i neumorna aktivnost; umijeće pro-

dorne pronicljivosti povezano sa sposobnošću da pronađe riječi ohrabrenja i utjehe.“

Kada govori o pozivu žene Papa ističe dvostruki ženin poziv: na majčinstvo i djevičanstvo. Oba su poziva zapravo bliska jer žena sebe daruje u braku jednoj osobi ili kao redovnica Kristu zaručniku. Tu se zapravo vraćamo na sebedarje koje smo već spomenuli.

Majčinstvo

Prvo nešto o majčinstvu. Kada govori o majčinstvu Papa ističe da upravo u prihvaćanju djeteta „po iskrenom sebedarju žena savršeno pronalazi samu sebe.“ Upravo ženina psihofizička struktura omogućuje ženi prihvaćanje djeteta i svaku daljnju brigu za dijete. To oblikuje cijelo ženino biće. Majčinstvo „uključuje posebno prihvaćanje nove osobe; i baš to je udio žene. Malo dalje Papa će primjetiti da je „moralna snaga žene i njezina duhovna sila povezana sa sviješću da je njoj Bog na poseban način povjerio ljude.“

U ženi Papa vidi posebno sposobnost prihvaćanja drugog bića i zbog toga kaže da „naše vrijeme očekuje da se pojavi onaj ‘genij’ žene koji će jamčiti osjetljivost za čovjeka zbog toga što je čovjek... i tako posvjedočiti: *ljubav je najveća*.“

Što bi to sve značilo? Naše društvo veliča uspjeh, funkcionalnost, produktivnost, novac, vlast. Važno je koliko si škole završio, što radiš, koliko nekretnina posjeduješ...

Žena naprotiv prihvata i ljubi drugo biće zbog onog što on jest, a ne zbog toga koliko posjeduje ili koliko je uspješan na ovom ili onom području. Naravno, važno je biti uspješan, završiti školu, postići nešto u životu, ali Papa želi istaknuti vrijednost ljudskog života i vrijednost svake ljudske osobe koja dolazi ispred svega drugoga. Čovjekov život je vrijedan i ima smisla sam po sebi. A žena je ta koja ima dar to priznati jer je njoj u naravi prihvatiti novi život,

njegovati ga, dopustiti mu da raste i da se razvija. Upravo iskustvo majčinstva ženama daje posebnu osjetljivost za drugu osobu.

Zato Papa poziva žene: pomirite ljude sa životom, svjedočite smisao autentične ljubavi, onog sebedarja i prihvaćanja drugog koje se ostvaruje na poseban način u bračnom odnosu, ali koji mora biti duša svakog drugog interpersonalnog odnosa.

To što žena prihvata i ljubi drugu osobu „zbog dostojanstva koje proizlazi iz činjenice što je osoba“ Papa naziva osnovnim doprinosom koji Crkva i čovječanstvo očekuje od žena.

Iskreno sebedarje je ujedno i ženin put do sreće, ona će pronaći sebe upravo po tome što će se darovati svojoj užoj i široj obitelji. Zato Papa poziva žene na novi feminizam koji će značiti novi zaokret u korist života gdje žene bez padaњa u napast da se posluže muškim modelima, znaju prepoznati i izraziti ženski genij u korist nadilaženje svake diskriminacije, nasilja i iskoristišavanja.

Redovnice

Kako smo već napomenuli, Papa je u temelj razumijevanja čovjekova bića stavio supružničko značenje tijela. Redovnice tu sastavnicu žive tako da se po zavjetima sjedinjuju s Kristom. Ako ovo nije bitno redovnici, svoje će ispunjenje tražiti na drugim mjestima. Tek po svom predanju Kristu, redovnici biva moguće dati sebe drugima u radosnom služenju djeci, siromasima, starima, nemoćnima. I Majka Terezija je toliko puta rekla da ona i njezine sestre nisu socijalne radnice već da svoj apostolat temelje na dubokoj zaručničkoj ljubavi prema Kristu. Tu je temelj identiteta redovnice.

Živeći intimni odnos ljubavi s Bogom redovnica će biti spremna propovijedati i navijestati Božju ljubav na razne načine. Iz supružničkog značenja tijela proizlazi također i maj-

činstvo. Redovnica ga ostvaruje kroz duhovno majčinstvo u različitim vrstama apostolata.

Zaključak

Žena je pozvana graditi civilizaciju ljubavi. Svojom pažnjom prema drugome, pogotovo prema najpotrebnijima, može biti tvorac novog načina gledanja na život i na čovjeka. Nježna i jednostavna skrb o bližnjima, dragovoljna sebedarna žrtva života iz ljubavi prema svakom ljudskom biću, uključujući one najneznatnije, to mijenja živote.

Primjer

Chiara Corbella i Enrico Petrilli. Prva trudnoća anencefalija, teška urođena malformacija mozga. Živjela pola sata. Druga trudnoća, dječak bez noge, malformacije unutarnjih organa. Treća trudnoća, zdravo dijete. U 5. mjesecu njoj dijagnosticiran karcinom. Umire godinu dana nakon rođenja Francesca. Njen muž je rekao da je umrla sretna. „Činjenica da sam je video umrijeti sretnu, za mene je bila pobjeda nad smrću.“

Što nam sve to kaže? I Papa i ovakvi nam primjeri svjedoče i potiču nas za velike stvari. Pozvani smo na velike stvari, naš život je puno veći od nas. Osrednjost ne zadovoljava. Nije uvijek lako, ali je put do sreće, kako nas uči Papa Ivan Pavao II.

s. Barbara Bagudić

Predavanje s. Katarine Maglica:

VELIKE ŽENE DOMINIKANSKOG REDA

„*Tko hoće biti prvi, taj neka bude posljednji i svima sluga*“ (Mk 9, 35)

Uvod

Tema koju ćemo lomiti ovih nekoliko minuta utapa se u okvirnu, širu tematiku koja nosi naslov *Dominikanke i propovijedanje*. Svima nam je jasno da svaki član dominikanskog reda treba propovijedati, jer pripada, jer je pozvan u red čija je karizma propovijedanje. U našoj svijesti je propovijedanje uvijek vezano uz propovjedaonicu i crkveni prostor, a iskustvo nam govori da žena, pa ni redovnica, nema tamo pristup. One su samo slušatelji. To je privilegij, to je poslanje svećenika, zapravo to mu je privilegij ali i obaveza. Čini se da ženi ni u skoroj budućnosti neće biti dopušteno govoriti s propovjedaonicama. *Je li zato ženi onemogućeno propovijedati?* - s pravom se pitamo. Kako onda možemo tvrditi da pripadamo Redu propovjednika, i još se time ponositi, i mi sestre redovnice i vi žene koje dominikansku karizmu nastojite živjeti u svijetu?

Ne trebam se obeshrabriti. Ljudi nisu samo u crkvi, oni su doma, na ulici, u bolnici, u uredu, na tržnici, u našem selu ili gradu, autobusu ili avionu, plaži ili kazalištu. Za to nam je jedino potrebna ozbiljna priprema.

Poziv

Jedno je sigurno: u Red propovjednika nas je Netko pozvao, i pošli smo za njegovim glasom. Neke su pozvane na život kontemplativno aktivnih sestara, druge na življenje dominikanske karizme u svijetu. Jednom prepoznat poziv se trajno treba obnavljati u tišini, molitvi i kontemplaciji, hraniti ljubavlju prema Učitelju. U očima Božjim nije važno što tko radi, važan je stupanj ljubavi kojim se povjereni obavlja. Isus je Petru postavio samo jedno pitanje kad mu je povjeravao službu prvaka Crkve. Pitao je: *Petre, ljubiš li me?* Petar je s njim živio, slušao ga i promatrao. Imao je iskustvo ljubljenoga, a ne samo znanje o njemu. Mi ostali ga doživljavamo kroz sakramente, molitvu, kontemplaciju. Kao pro-

povjednice Riječi moramo biti svjedoci, jer je svjedočanstvo doživljenoga snažnije od svega naučenoga. Svijet ne gladuje za teologijom, gladuje za Bogom, a propovjednik je pozvan širiti Božje Kraljevstvo, ne mudrost ovoga svijeta.

Od poslanika Kristova se traži da mu bude sličan, što nikada nije dovršen proces. Trajno se treba suočavati Kristu kroz vršenje njegove volje koju prepoznaje u tišini kontemplacije, u molitvi podno križa, prepoznajući njegov plan u svemu što mu se kroz život događa. Marija Magdalena, koju je dominikanski red uzeo za svoju zaštitnicu, slijedila je i slušala Isusa. Njeno iskustvo susreta s Gospodinom promijenilo je njen život. Kasnije je sve bilo lakše. Riječi koje joj Isus upućuje nakon uskrsnuća *Idi i javi mojoj braći*, Marija je shvatila kao imperativ i bez oklijevanja stupa u akciju. Njoj je povjerena radosna vijest s nakanom da je prenese na ostale. Isto je radio i Dominik.

Sada, danas je naše vrijeme, naš red da idemo i svjedočimo životom i riječima Božju ljubav i Božju dobrotu, milosrđe i pravednost.

Isus je taj koji nas nadahnjuje, oslobađa za djelovanje i šalje nas onima koji su izgubili nadu i vjeru, koji ne vide mogućnost novoga početka, koji tonu u strahu pred vlastitom nemoći, pred sutrašnjicom i sadašnjim trenutkom. Svaká od nas propovijeda. Ne zaboravimo: svaka

od nas propovijeda sve dotle dok se sama druži s Božjom Riječi, dijalogizira, razgovara s njom, ali i s onima kojima je pokušava prenijeti. Da bi dijalog bio plodan moramo naučiti slušati drugoga, doznati što nam želi reći, osjetiti njegovu potrebu. Žena propovijeda s propovjedonice vlastitoga života sve dotle dok širi mir i jedinstvo, dok gradi mostove među ljudima, i između Boga i ljudi. Žena dominikanka propovijeda tamo gdje se nađe, tamo gdje ima ljudi. Prilazi im i susreće u njihovim uvjetima života, konkretnim potrebama i problemima. Naviješta Evandelje iz dana u dan vlastitim riječima, na svoj jedinstven način. Ako joj je propovijedanje više od riječi, bit će uspješno i učinkovito. Svojim djelima, odnosom prema ljudima i njihovim potrebama, i nesvjesno propovijeda. (Možda bi bolje govoriti o evangelizaciji nego li o propovijedanju, jer riječ *evangelizacija* podrazumijeva naviještanje poruke Isusa Krista riječu i djelom).

Važno je voljeti konkretnog čovjeka radi Boga, ostalo se samo zbiva. Otar Nebeski je volio čovjeka, zato mu je poslao Sina da ga spasi i otkupi, a Sin je volio Oca i ljude kojima je poslan, pa mu ni život nije bilo žao žrtvovati za njih. Žena ima srce, stvorena je za ljubav, za blizinu i darivanje života, za darivanje ljubavi.

Velike žene dominikanskog Reda

Poslije svega izgovorenoga pitamo se u čemu je veličina čovjeka općenito i u čemu je veličina bilo koje žene našega reda u cijeloj povijesti. Isus nam na to odgovara: Tko od vas želi biti prvi, biti velik, neka bude sluga svima (usp. Mk 9, 35). Žene koje su se u tome dokazale, koje su znale opasati pregaču i prignuti se nad čovjekom u potrebi, danas nazivamo svetim ženama, velikim ženama. Njihova imena i njihova djela ostala su nam za primjer kako se u potpunosti može prigrlići karizma i duhovnost reda propovjednika i postati navjestitelj Istine svijetu koji gladuje za osobom Isusa Krista. Nisu se bojale ni žrtve ni rada. Posljednja mjesta ih nisu obeshrabrilala, jer u Božjim očima nema manje vrijednog rada, manje vrijednog staleža. Vrijednost je u ljubavi

kojom za Krista i za duše izgaraju. Nitko se nije rodio svet, svećem se postaje.

Blažena Ivanica od Aza

To je majka svetaca čiji svetački profil blista u njena tri sina svećenika, sluzi Božjem Antoniju, blaženom Manesu i svetom Dominiku. Žena i majka, plemičkog roda, svoju je djecu odgajala u skromnosti i ljubavi prema potrebnima, njegevala i poticala njihovu vjeru i ljubav prema Mariji. Njena čestitost, čednost i razboritost urodile su dobrom glasom koji se nadaleko čuo. Svojoj djeci je stavila knjigu u ruke i ohrabrilala ih da uče i studiraju. U krepostima im je i sama prednjačila. Cijeli život je podredila Bogu i obitelji. Znala je kako se ophoditi s mužem, kako sa svojom djecom i onima koji su trebali njenu pomoći. U sebi je nosila sliku psića s upaljenom luči koja pali cijeli svijet, san koji je usnula kad je pod srcem nosila malog Dominika, osnivača našega reda. Slutila je da Bog s njenim djetetom ima velike planove pa ga je podržavala molitvom, zdravim savjetima i ohrabrvanjem. Duh i kreposti svoje majke Dominik je nesvjesno prenio na braću i sestre Reda. Raspeti Krist, duše, Majka Marija, ljubav prema knjizi i siromasima ostali su u baštini cijelom Redu.

Sveta Katarina Sijenska (1347 -1380)

S pravom možemo reći da je Katarina velika žena svoga vremena i dominikanske povijesti, žena jaka duhom i snažna na riječi i djelu. Rođena u plemičkoj obitelji kao pretposljednje od 25-ero djece. Bila je ljubimica cijele obitelji, umiljata, vesela, lijepa, puna ozbiljnosti i pobožnosti. Za svoje zvanje dominikanske trećoredice se morala izboriti jer je njena obitelj za nju imala neke druge planove. Planirali su joj bogatu udaju jer su

vjerovali da je njeno obećanje Isusu samo dječja igra. U kući je bila pravi melem, pomagala, bodrila i molila, činila svakojaka odricanja i žrtve za spas duša iz ljubavi prema Kristu i Nebeskoj Majci. U duhovnoj stvarnosti se osjećala doma, a mudrost djeteta Božjega u njoj je povećavala mudrost ljudsku. Ljepota duše produhovila je cijelo njeno biće pa je osvajala i ljepotom zemaljskom. Nitko i ništa je nije pokolebal. Za Krista je živjela, od njegove ljubavi je živjela i u djelovanju je postupala kako bi i Krist postupao. Kažu da je Isus svoje srce zamijenio Katarininim srcem i od tada su jednako kucali. Život je provodila u posebnoj sobici Očeva doma, tamo molila i činila pokoru. Živjela je u svijetu, ali je trajno priželjkivala život u sestarskoj zajednici. Uspjela se izboriti za odijelo Reda, postala je članica zajednice, ali je ostala živjeti u svijetu. Viđenja i događaji u njenom životu očita su potvrda da je riječ o pravoj mističarki. Hodala je i razgovarala s Isusom, s njim se prepirala, zamijenila srce, imala je s njim mistične zaruke, dobila je pet Isusovih rana, iz njegove ruke je uzela trnovu krunu. Sironasi su joj bili kao braća, a svećenici zjenice Kristove. Sveti Otac je za nju bio „slatki Krist na zemlji“. Izgarala je apostolskim žarom i željela je spasiti cijeli svijet. Imala je milosno viđenje duše okupane u Isusovoj krvi. Toj ljepoti se nije mogla oteti cijeli život. Mnoge duše je spasila preuzimajući na sebe kazne za njihove grijeha i moljeći za njih. Papu je iz Avinjona vratila u Rim, jer je shvatila da utjecaj francuskih kraljeva na Papu šteti Crkvi. Iako u očima ljudi slaba žena, čini čuda. Usuđuje se od Pape tražiti promjenu plana i mišljenja, ali ga prije toga uranja u svoju molitvu i svoju pokoru. Žrtvuje život za svetu Crkvu koju je proma-

jući na sebe kazne za njihove grijeha i moljeći za njih. Papu je iz Avinjona vratila u Rim, jer je shvatila da utjecaj francuskih kraljeva na Papu šteti Crkvi. Iako u očima ljudi slaba žena, čini čuda. Usuđuje se od Pape tražiti promjenu plana i mišljenja, ali ga prije toga uranja u svoju molitvu i svoju pokoru. Žrtvuje život za svetu Crkvu koju je proma-

trala kao tijelo Kristovo kao zaručnicu Kristovu ne zaustavljući se na slabostima njenih službenika. Za Katarinom je išla grupa pisara, nekoliko ispovjednika, obraćeni grešnici, trećoredice, jedni su je samo slušali, drugi su zapisivali što je govorila a ispovjednici su ispovijedali obraćenike. Iako nije išla u visoke škole, njeni pisma i molitve su teološki traktati jer su usta govorila iskustvom susreta i druženja s Gospodinom, klanjanjem pred križem, meditiranjem Kristove riječi. Ona je spoznaju Boga pretvarala u život. Nije se zaustavljala na znanju, već je njeni znanje prelazilo u život. U svojim pismima koje je upravljala članovima obitelji, braći dominikancima i sestrama dominikankama, političkim vođama i crkvenim dostojanstvenicima, zove na strpljivost, na živu nadu, pokoru, poniznost, na ljubav prema Raspotome i njegovoj prolivenoj krvi, prema Euharistiji i bratu čovjeku, posebno prema grešnicima i potrebnima. Svako pismo je završavalo riječima: *Ostanite u svetoj i slatkoj ljubavi Božjoj.*

Krv, posvuda joj je pred očima bila prolivena Kristova krv. Ona joj je bila svjetlo i ljubav, i mir, spasenje i oproštenje. Sve je u nju uranjala: boli, patnje, sumnje i pitanja, slabosti i grešnost. Iz nje uvijek ponovno izranjala jača, sigurnija, poučenija, iz nje je crpila duhovnu korist za sebe, za druge i za Crkvu. Svih je poučavala da Kristova ljubav nema granica kad je u pitanju čovjek. I nas ima u čemu poučiti.

Blažena Ozana Kotorka (1493 – 1565)

Blažena Ozana Kotorska, krsnim imenom Kata Kosić. rođena je 1493. godine u malom planinskom selu Relezi nedaleko Cetinja. Do svoje 14. godine je na padinama Lovćena čuvala stado ovaca. Žar sunca i mirisi planinskog cvijeća, zavijanje vjetra u krošnjama stabala i snijeg koji je zimi oblačio padine njene planine, mala Kata je doživljavala kao izraze Božje ljepote. Posvuda je osjećala Boga. U ljubavi i skribi svojih najbližih, u veselom smijehu pastira na pašnjacima, u čudesnoj ljepoti prirode doticala je otiske Božje ljubavi.

U njenom životopisu čitamo da joj se Isus ukazao u liku djeteta, i nešto kasnije, kao patnik

koji posrće pod težinom križa. Kata se osjetila pozvanom da ga bolje upozna i da mu ljubav uvrati ljubavlju.

U dobi od 14 godina napušta rodnu kuću, svoje voljene, stado za koje se brinula i odlazi u Kotor. Sklonila se kod plemenite kršćanske obitelji Buća, iz koje je poteklo nekoliko vrijednih i uglednih dominikanca. Srcem je slutila da je to njen put i da će u Kotoru pronaći odgovore na brojna pitanja koja su se budila u njenom mlađenачkom biću. Obitelj Buća je prihvaća kao člana obitelji iako je kod njih bila zaposlena kao kućna pomoćnica. Dali su joj dovoljno slobode da raspolaže sa svojim slobodnim vremenom i sa ostacima hrane sa njihovog stola. Ona je to koristila na najbolji mogući način.

Odlazila je u Crkvu, slušala propovijedi i predavanja, sudjelovala u raznim pobožnostima, osobito na krunici i križnom putu. Njena duša je bila poput nategnutih struna po kojima je Gospodin svirao svoju melodiju, koja je odječivala čistim zanosnim tonovima. Shvatila je da u svom životu prvenstvo treba dati Bogu, onda čovjeku. Već u svojoj mlađahnoj dobi, Ozana je mislila na potrebe siromaha, koji su čeznuli za kruhom i odjećom, ali i za dostojanstvom. Mnogi dobri komadi hrane što su njoj pripadali, kao i ono što je pretjecalo od obroka njenih gospodara utažili bi gladna usta gradske sirotinje i raznih potrebnika.

Nakon sedam godina boravka kod obitelji Buća odlučuje živjeti isposničkim i samotničkim životom, zatvorena u ćeliji pored crkve svetog Bartolomeja, a kasnije pored crkve svetoga Pavla. Tako je živjela 52 godine. Duhovnika je našla u osobi jednog patra dominikanca. Uskoro se i sama poželjela zaogrnuti bijelim dominikanskim habitom, crnim velom i crnim plaštem. Biskup kotorski je rado odobrio njenu molbu, jer je upoznao posebnost te plemenite duše i njenu raspoloživost da se posve predala Kristu. Slijedile su je brojne mlade djevojke koje su, potaknute njenim primjerom, prihvćale redovnički način života. Vrata njene ćelije su bila zaključana, dok je jedini prozor sobice gledao na oltar u crkvi, a onaj gornji dio vrata

mogao se otvoriti prema ulici i trgu.

Kakva simbolika! Bog na oltaru i čovjek na ulici čeznu za Ozaninom ljubavlju, toplinom srca, raspoloživošću njene duše i ljubavlju cijelog bića.

Ozana se Bogu posve predala preko kontemplacije, pokorničkog života i djela apostolata, zapisao je pater Marijan Biškup u svojoj knjizi.¹ Hranila se euharistijskim kruhom s oltara i onim što su joj ljudi donosili. Ovisila je o Bogu i o čovjeku ali se i darivala Bogu i čovjeku. Hranu je davala siromasima a sebi je ostavljala jednostavnije zalogaje. Zapisano je da je tri dana u tjednu jela mlječnu hranu, a četiri dana postila je o kruhu i vodi, vjerujući Isusovo riječi, koju zapisa evanđelist Matej „*Ne živi čovjek samo o kruhu, već o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta*“ (Mt 4,4).

Tjelesne pokore i trpljenja pomagali su Ozani sačuvati raspoloživost za Božju Riječ, sposobnost da je dublje pronikne i da dnevno postaje sličnija svome zaručniku Kristu. Tješila ga je, s njim razgovarala, od njega prosila snagu i razboritost, tražila odgovore na brojna pitanja koja su mučila njene suvremenike, molila za potrebe čovječanstva i konkretnih ljudi koji su kucali na njena vrata, bilo da ih obdari hranom ili savjetom, utješnom riječi ili toplinom srca, da im otkrije tajne koje su ih mučile, ili dade proročke odgovore na nepoznata i buduća događanja.

„Neprestano su je posjećivali građani i stranci i oni s najviših društvenih položaja potaknuti javnim mnijenjem o njezinoj izvanrednoj svetosti ... Tko bi joj se god približio, otišao bi smiren i zadovoljna srca.“², zapisao je njen suvremenik koji je napisao jedan od prvih njenih životopisa, ali svoga imena nije zapisao.

Zapisana su brojna čuda s hranom, ozdravljenja, oslobođenja iz ropstva, spašavanja u olujama, međusobna pomirenja i pomirenja s Bogom, oslobođenja napadnutog grada, proročka predviđanja nekih događanja.

¹ Usp. Marijan BIŠKUP, OP, *Blažena Ozana Kotorska, Dominikanska naklada Istina*, Zagreb 2007. str. 14.

² Usp. N. Luković, *Blažena Ozana Kotorka*. Jubilarno izdanje povodom 400. godišnjice smrti (1565 – 1965), Kotor 1965., str. 59.

Snagu, znanje, mudrost i proročki dar hranila je molitvom i pokorom, Kristovom riječju i sjedinjenjem s njim u svetoj Euharistiji. Crpila je vodu mudrosti na život vrelu, koje nikada ne presuši. Od toga je sama živjela i drugima je pomagala živjeti, uspješno noseći bremena drugih, vraćajući im nadu, vjeru u Boga i u čovjeka. Po njoj Bog progovara, hrabri, tješi, opominje, razjašnjava i podiže. Ozana je bila protočna dobrima za kojima ljudi čeznu a koja im Bog daje po osobama koje to uspijevaju na jednostavan i blizak način prenijeti dalje.

Nemoguće je proniknuti u tajnu odnosa Boga i duše koja mu se potpuno predaje, u njenu moć koja od Boga dolazi, ispunja nju samu i pretače se dalje.

Ozana je nosila brige svojih sugrađana i suseljana, pratila ih savjetom i molitvom, opominjala i usmjeravala, dijelila s potrebnima i zadnji darovani komad kruha. Od Boga je tražila da bi druge mogla obogatiti, Bogom se hranila i njegovom riječju krijepila da bi je mogla lomiti potrebnima. Ljubav, predanje, pokora, nisu ostajali besplodni. Donosili su bogate plodove koje su uživali njeni suvremenici. Ozana je bila apostol mira, ljubavi i dobrote, savjetnica, učiteljica duhovnog života i ekumenska svetica. Sve te njene kvalitete i nama mogu biti uzor. Dokazala je da sve životne okolnosti pružaju mogućnost suživota s Bogom koji isijava kroz našu dobrotu i ljubav. Planinski pašnjaci, posao u gradu, zaštićenost samostanskim zidinama i pravilima, susreti s bogatima i siromašnima, poznatima i slučajnim prolaznicima, prostor su za širenje Kraljevstva nebeskoga, prostor su za propovijedanje. Dobro je shvatila Isusove riječi: „Zaista kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednom od ove moje najmanje braće“ (Mt 25,32).

Ozana je dokazala da predanje Bogu ne sputava ljudsko biće. Naprotiv, oslobađa ga, osnažuje i odgaja. Predanje Njemu u redovničkom životu nije bila zapreka da se dah svetosti razlike kotorskim ulicama i privuče brojne posjetitelje gladne blizine Božje, topline ljudske i one koji su tražili odgovore na brojna pitanja iz škole življenja. Ozanu nije nagrizao crv sumnje,

Beata Hosanna de Kotor

nije poznavala beznađe, dosadu ni osamljenost. Ljubav koja je vezala Isusa i Ozanu umnažala se kroz ljubav prema čovjeku.

I danas ta draga svetica privlači brojne štovatelje i izaziva divljenje. Zazivaju je pravoslavni kršćani i katolici. Njen sarkofag u crkvi Svete Marije u Kotoru zrači snagom koja ne odbija već okuplja, koja nije razlog prepirki već izvor mira i blizine.

Četiristo godina poslije njene smrti Papa je dopustio njeno javno štovanje proglasivši je blaženom. Puna četiri stoljeća su je ljudi štovali i zazivali, čitali njene brojne životopise i divili se jednostavnosti u izražavanju svetosti življenja. Njen život, riječi i djelovanje snažan su primjer povezanosti Boga i njegova stvora, ali i blagodati koja se proteže na sva Božja stvorena.

Zaključak

Što čovjeku današnjice znače sveci i blaženici koji nisu osjetili nesigurnosti i previranja našega vremena? Kako ih približiti djeci iz epruvete ili ljudima koji sve imaju osim unutarnjeg mira i radosti? Za njih su životi svetaca legende i baj-

ke čiji primjeri nisu primjenjivi današnjici.

Nabrojili smo samo nekoliko svetica i blaženica dominikanskog reda. Neke su bile majke, druge redovnice sa zavjetima, jedne učene druge su bile žene iz puka. Od nas Bog ne traži da druge oponašamo, pa ni svece. Svako ljudsko stvorenje je originalno, izvorno, neponovljivo. Svatko svoju svetost ostvaruje u skladu sa svojim darovima, sredinom, i potrebama vremena u kojem živi. Žena je na poseban način odgovorna za svetost u Crkvi i na promicanje života u svim njegovim vidovima. Ona najbolje osjeti suzu koja kane, uzdah koji se otme, prepoznaće pitanje u očima drugoga, potrese je tuđi grč u grlu, čuje neizgovoreno, prepoznaće potrebu drugog čovjeka i kad je glasno ne izreče. Nježnost i osjetljivost prema životu Bog je položio u srce žene. Ona umije vratiti radost tužnima, snagu onemoćalima, toplinu ukočenima od straha. Božju ljubav može pretočiti u druge i učiniti da osjete Božje milosrđe po njenim postupcima.

Žena je pozvana da okuplja, da donosi mir, da slabe prati na tegobnom životnom putu, da smanjuje udaljenosti među ljudima. Slikovito govoreći, žena život daje ili ga oduzima. Ovisi o tome koliko svoje postupke i svoj život gradi na Božjoj Riječi, koliko evangelizacijom promiče nadu koja dovodi do uskrsnuća. Svaka žena

je pozvana stvarati ozračje života i životnosti ne dopuštajući da se u srcima i pogledu ljudi s kojima dijeli život nastani ozračje smrti. Dodirivanje tajne vlastitog života i prepoznavanje Božje prisutnosti u povijesti pojedinaca i čovječanstva, nadahnjuje naše propovijedanje. Proživljeno i doživljeno, ono što smo odnjihale u svojim dubinama ima snagu mijenjati svijet. Iz trenutka u trenutak nam je započinjati s novom ozbiljnošću i jačim zanosom. Važno je da naša ljubav ima lice, da iz bezimenosti i općenitosti prijeđe u stvarno i konkretno djelovanje.

Sve svete žene su velike žene u Božjim očima, ali su velike i po tome što su ostavile duroke tragove u srcima ljudi. Ništa im nije bilo teško uraditi za čovjeka i njegovu dušu, jer je njihova ljubav prema Bogu bila velika. Isus je rekao: *Što učiniste jednom od ove moje najmanje braće meni učiniste* (Mt 25, 32). Ta najmanja braća su u našoj obitelji, ulici kojom šetamo, u našem gradu, u crkvenoj klupi, na radnom mjestu. Zapravo su svi ljudi potrebnii Boga, Božje i ljudske dobrote, razumijevanja i milosrđa. Pojle rada i zalaganja je prostrano. Mi smo pozvane na apostolsku službu. Primjera u svojoj povijesti imamo, potražimo nove putove i načine pokazivanja Božje prisutnosti u svijetu.

s. Katarina Maglica

Poslijepodnevni dio susreta, nakon zajedničkog ručka i druženja, započeo je jednom od glazbenih točaka kojima su sestre, kroz susret, pratile izmjene predavača i tema. Uslijedilo je predavanje "Lik i djelo prve časne majke Imelde Jurić" dipl. teol. Ivana Armande. On je prikupio i vrlo lijepo sažeo zapise o njenom liku i djelovanju u početcima Kongregacije sv. Andjela čuvara. A sva sjećanja i zapisi govore o njenoj iznimnoj blagosti prema svima i o osobnom pristupu svakoj pojedinoj sestri. Njegovo predavanje možete, u cijelosti, naći u ovom glasilu, u rubrici *Velikani dominikanskoga reda*.

Susret je završen glazbeno-scenskim prikazom "Iz života sv. Katarine Sijenske" koji su, od teksta do izvedbe osmisliile i izvele sestre dominikanke. Iznimno zanimljiv, dubok, a ujedno i humorom obojan tekst koji je napisala naša Marina Katinić, uložen trud u probe, brojna ponavljanja i poboljšavanja, osmišljavanje scene, prilagođavanje zvuka, traženje odjeće, izrada rekvizita – puno vremena, patnje, ali i radošti, urodilo je prikazom koji će zasigurno dugo ostati u sjećanju svih sudionika ovoga susreta.

Ovaj radostan susret dominikanske obitelji razotkrio je cijelu lepezu mogućnosti propovi-

jedanja, kako sestara tako i svih prisutnih, svakoga, tamo gdje živi i djeluje. Svi smo pozvani javiti braći radosnu vijest, možemo to učiniti na brojne načine, načine svojstvene darovima, posebnostima i sposobnostima svakoga od nas, no uspješnost našeg prenošenja Radosne vijesti na koncu će ovisiti o količini ljubavi koju smo utkali u naša djela.

s. Ivana Pavla Novina, OP

SPLIT – ŠKRAPE: Proslava sv. Cecilije i 45 godina djelovanja zbora Škrapa

Blagdan sv. Cecilije mučenice, zaštitnice crkvene glazbe i crkvenih glazbenika, proslavljen je svećanim misnim slavlјem u subotu 24. studenoga 2012. u crkvi Gospe Fatimske na splitskim Škrapama.

Misno slavlje u 18 sati predvodio je župnik don Mijo Grozdanić, a pjevanje je predvodio mješoviti zbor župe Prečistog srca Marijinog. Zborom je ravnala voditeljica zbora s. Pavla Negovec. U kratkom uvodu u misno slavlje, te u propovjedi župnik se osvrnuo na uzvišenost služenja Bogu pjevanjem. Naglašeno je da glazba ima važnu ulogu u vjerskom životu vjernika, te da ona ako je izvedena s ciljem slavljenja Boga, doprinosi evangelizaciji. Pjevanje i glazba surađujući svojom ljepotom, pomažu u nadahnucu i izražavanju vjere, te slavljenja Boga i

posvećenju vjernika. Članove mješovitog zbora župnik je potaknuo na ustrajnost u pjevačkoj službi, dok je s. Pavli Negovec, voditeljici zbora zahvalio na brizi za ljepotu liturgijskog pjevanja u župi.

Nakon euharistijskog slavlja druženje uz pjesmu i uz zdravnicu nastavljeno je u vjeronačnoj dvorani. Prigodni domjenak po običaju su pripremili vrijedne ruke naših sestara dominikanki s. Pavle i s. Fidelis, uz pomoć mladih snaga s. Josipe i s. Marije Magdalene. Od srca im hvala!

Ponosno ističemo da se župa Prečistog srca Marijinog Gospe Fatimske može pohvaliti kvalitetnim zborovima kako mješovitim tako i malim dječijim zborom "Biseri". Mješoviti zbor župe Prečistog srca Marijinog Gospe Fatimske

sa Škrapa u ovoj 2012. godini slavi 45. godina djelovanja.

Priča započinje davne 1967. godine kad je nadbiskup splitsko-makarski Frane Franjić osnovao novu župu u splitskom predgrađu zvanom Škrapa. Sestre dominikanke koje su tu već imale svoj samostan ustupaju samostansku kapelu za župnu crkvu, te se aktivno uključuju

u rad novoosnovane župe. Sestre preuzimaju sakristansku službu, katehiziranje djece te brigu za liturgijsko pjevanje tj. osnivaju veliki mješoviti i mali dječji zbor. Primarna zadaća tj. svrha tih zborova je glazbeno oblikovanje liturgije u župskoj crkvi, ili kako bi se u narodu reklo: "pjevanje preko mise".

Na mjestu voditeljica zborova izmjenilo se više sestara dominikanki s. Josefina, s. Vinka, s. Mira, s. Janja, s. Imelda, s. Pavla. Za prvu voditeljicu s. Josefincu u samostanskoj kronici se nalazi zapis da je "postavila solidne temelje velikom mješovitom i malom dječjem zboru". Sa s. Imeldom Cindrić zbor kreće na prva gostovanja po Hrvatskoj, dok 1983. godine s. Pavla Negovec preuzima vođenje zborova čime započima nova era u njihovim djelovanjima.

Pod vodstvom s. Pavle zbor se pomlađuje, povećava brojem, te proširuje repertoar skladbi koje izvodi. Kroz proteklih četrdeset i pet godina, zbor je pod vodstvom redovnica dominikanki izrastao u solidni mješoviti zbor sastavljen od srednjoškolaca i studenata, ali i pjevača koji svoju vjernost zboru iskazuju više desetljeća. Zbor izvodi jednoglasne, višeglasne, koralne mise i skladbe na hrvatskom, latinskom i staroslavenskom jeziku domaćih i stranih autora.

Osim župskih dužnosti zbor sudjeluje na svim većim slavlјima na području splitsko-makarske nadbiskupije, a imao je i posebnu čast pjevati na svetoj misi koju je na splitskom Žnjanu predvodio blagopokojni papa Ivan Pavao II. Zbor je gostovao i gostuje širom Lijepa Naše (Šibenik, Marija Bistrica, Zagreb, Vukovar, Korčula, Varaždin, Krstatice, Košljun ...), te u inozemstvu - Italija (S. Felice, Fermo, Rim, Assisi, Loretto) Crna Gora.

Prigodom zahvalnog hodočašća splitsko-makarske nadbiskupije STOPAMA VJERE u Rim u povodu 1700. godina mučeništva sv. Dujma udruženi zborovi župe Gospe Fatimske - Škrape i Konkatedrale sv. Petra - Split sa njihovim voditeljicama s. Pavla Negovec (dominikanka) i s. Eudoksijom Franić (služavka malog Isusa) predvodili su misna slavlja u Asizi, Rim,

Loretto. Pjevanje i proslava blagdana Sv. Jeronima u hrvatskoj nacionalnoj crkvi, misa u bazilici Sv. Petra, audijencija kod Sv. Oca, obilazak i razgledavanje Rima su nezaboravni doživljaji koje zasigurno možemo upisati kao najznačajnije i najljepše trenutke u suradnji ovih dvaju zborova.

S. Pavla Negovec članica je dominikanske Kongregacije Svetih andela čuvara. Studirala je i diplomirala na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu 1969. Od godine 1969. nastavlja svojom glazbenom aktivnošću u kući matici u Korčuli, podučavanjem djece u sviranju glasovira te pripremanjem djece za ispit na glazbenim školama (nižim i srednjim) u Dubrovniku. Osim rada s djecom pripremala je novakinje i sestre za upis na Institut za crkvenu glazbu. Vršila je službu orguljašice u samostanu te vodila zbor časnih sestara. Svirala je u dominikanskom samostanu sv. Nikole, a povremeno i u katedrali sv. Marka kao i u župi u Žrnovu.

Od godine 1983. živi i djeluje u Splitu u samostanu sestara dominikanki. U župi Prečistog srca Marijinog - Gospe Fatimske vrši službu voditelja crkvenog pjevanja. Pod pojmom voditeljice crkvenog pjevanja podrazumjevamo vođenje: mješovitog crkvenog zbor, dječijeg zbor "Biseri", te vođenje pučkoga pjevanja.

Kao voditelj crkvenog pjevanja ima: izrađen "osjećaj za liturgiju", posjeduje potrebno liturgijsko znanje, te poznaje crkvene propise o liturgijskom pjevanju. Osim glazbene izobrazbu, i to u crkvenoj glazbi, posjeduje i prirodnu sposobnost za tu ulogu u Crkvi. Sa malim dječjim zborom «Biseri» redovito nastupa na susretima dječjih zborova «Zlatna harfa» (od 1987). Redovito bilježe zapažene rezultate.

S. Pavla se bavi i podučavanjem djece u sviranju glasovira, tako da je iz njene «male škole», i dalje kroz dječji i veliki zbor, izašlo mnogo mladih glazbenika koji studiraju ili su završili studije na Glazbenim akademijama širom hrvatske. Veći broj učenika s. Pavle (osnovnoškolaca i srednjoškolaca) pohađa glazbenu školu Josip Hatze u Splitu. (www.dominikanke.org)

ŠIBENIK: S. Lina i s. Trpimira u Vukovaru

Naša je zemљa kroz zadnjih nekoliko dana doživjela ponovnu proslavu i potvrdu. Dogodilo se ono što smo svi dugo i jedva čekali da se dogodi! Oslobodjeni su naši generali, a mi možemo biti ponosni na njih i sve one znane i neznanе junake koji su nam osigurali Domovinu, dali nam slobodu o kojoj smo svi sanjali.

Iako za nas kršćane nema trajne domovine, naša je trajna domovina na nebesima, ali zemљa koju nam je Bog dao kao zalog ljubavi i povjerenja, zasjala je u punom sjaju! Ponosni smo Hrvati i Hrvatice, osobito ovih dana, osobito u gradu Vukovaru, gradu patniku i heroju!

Kroz dva dana sjećanja na žrtve Vukovara i žrtve rata, naše sestre Lina i Trpimira sudjelovale su u obilježavanju istih događaja. Don Joso Pavić, kancelar Šibenske biskupije i župnik u Boraji, organizirao je put u Vukovar za svoje župljane i druge koji su se željeli priključiti. Okupilo se 40-ak hrabrih. Iako je put bio težak,

iako snage nisu bile velike, ipak je Bog osnažio slave i pokazao se u svojoj veličini na licima i zadovoljstvu okupljenih.

Vidjeti Hangar, Ovčaru, Bolnicu, Vodotornj, proći Trpinjskom cestom, čuti tolika svedočanstva, prisjetiti se patnje ljudi... ponovno nas vraća u dane tame i tuge. No, ovaj puta ta se tama i tuga pretvorise u svjetlo i radost. Nismo zaboravili njihove žrtve, nismo ostali isti! U ljubavi i duhu praštanje gledamo sve one koji su nanijeli zlo i tugu bližnjem, ali jednako tako želimo iz pepela i straha kročiti smjelo i hrabro zemljom i navještati radost života, a ne smrti, ljubavi, a ne mržnje, praštanje, a ne osvete.

s. Lina i s. Trpimira su ponosne što su uspjele izdržati svu težinu puta, što su mogle osjetiti zajedništvo cijele Hrvatske, što su uspjele vidjeti složnost i želju za boljtkom života građana, što su osjetile u mladim naraštajima želju za budućnošću kakvu sami stvaraju na sigurnim temeljima svojih otaca i djedova, temeljenu na nauci Isusa Krista i njegovih nasljednika.

Ovo će zasigurno biti jedno od važnijih događaja u životima svih onih koji su ove dane doživjeli isto što i naše sestre Lina i Trpimira. Bog dao mir i spokoj svima koji su umrli za Domovinu, a molimo za nestale i njihove obitelji kako bi što prije saznali istinu o njima. BOGU HVALA!

Sestre iz Šibenika

23. MEĐUNARODNI MARIOLOŠKI MARIJANSKI KONGRES U RIMU

Iako ste već na našim web stranicama mogli pročitati ovo izvješće, uvjerena sam da neće biti na odmet sa čisto informativnog stajališta upoznati sestre sa onim što se događalo u Rimu. Jer na kraju krajeva ne idemo svi na internet stranice i nismo u mogućnosti pogledati ono što se na njima nalazi.

Od 4. – 9. rujna 2012. godine u Rimu se održavao 23. Međunarodni mariološki marijanski kongres na kojem je prisustvovalo se-

damnaest jezičnih skupina među kojima i naša hrvatska grupa. Tema ovogodišnjeg kongresa je bila: *Mariologija nakon II. Vatikanskog koncila. Prihvaćanje, rezultati i perspektive*. Kongres je započeo Inauguracijskim slavljem u bazilici S. Maria Maggiore svečanom večernjom molitvom koju je predvodio kardinal Angelo Amato predsjednik spomenutog kongresa. Svaki dan u prijepodnevnim satima održavala su se plenarna izlaganja sa različitim mariološkim temama od koji navodim samo neke; *VIII. Poglavlje Lumen Gentium i magisterij rimskih biskupa, Antropologija i mariologija u suvremenim teološkim raspravama: usuglašene teme i splet problema, Mariologija između kristologije i ekleziologije: usuglašene teme i splet problema, zatim praktično – pastoralni utjecaji pokonciliske mariologije*. U poslijepodnevnim satima svaka jezična sekcija imala je vrijeme predviđeno za radionice, unutar kojih se nastojalo doprinijeti mariologiji određene zemlje. Tako je naša hrvatska grupa tijekom tri dana izložila 12 interdisciplinarnih predavanja nastojeći produbiti hrvatsku mariološku misao. Od hrvatskih izlagača bili su prisutni: Adalbert Rebić, Ivan Karlić, s. Marija Pehar, Josip Šimić, Veronika s. Nela Gašpar, Andrea Filić, Bruno Pezo, Gabrijel Jurišić, Marijan Biškup, Martina s. Ana Begić, Tomislav Filić, Petar lubina i s. Katarina Koprek. Na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije 8. 09. sudionici kongresa imali su susret sa sv. Ocem Benedik-

tom XVI. U Castel Gandolfu na kojem se papa osvrnu na vrijednost apostolske pobudnice *Marialis Cultus i VIII. Poglavlja Lumen Gentium* u štovanju Marije Majke Božje. Posljednjeg dana kongresa održana su još dva plenarna izlaganja i sve se zaključilo svečanim Euharistijskim slavljem koje je predslavio kardinal Gianfranco Ravasi predsjednik vijeća za kulturu u bazilici sv. Antuna. Vezano uz izlaganje koje sam imala u Rimu u suradnji s prof. Marianom Biškupom, ovdje donosimo samo saže-

tak članka i nadamo se da ćemo ga nakon tiska u Zborniku mariološkog kongresa moći i pročitati u opširnijem izdanju. Autori nas u članku koji je naslovjen „Marijanske propovijedi o. Zlatana Plenkovića“ upoznaju s osobom i djelom dominikanca o. Zlatana Plenkovića, stavljajući pri tome naglasak na njegove pokoncilske marijanske propovijedi. O. Zlatan Plenković bio je svestran čovjek i tijekom života bavio se različitim područjima te se osim uspješnog glazbenog stvaralaštva odlikovao spisateljskim radom povjedničkog karaktera, a veliki dio njegovog opusa ostao je sačuvan u rukopisima. Specifičan stil propovijedanja bio je znak prepoznatljivosti o. Plenkovića. Njegove propovijedi bile su sržne te protkane duhom koncilskih dokumenata i Svetopisamskim tekstovima. Najprije jednim

primjerom pripravlja slušatelje na pozornost, najavi temu o kojoj želi govoriti, navodi dokumente Drugog vatikanskog koncila koji se odnose na temu o kojoj govoriti i na kraju slijedi vrlo kratak zaključni poučak bez posebnog moraliziranja. U prvom dijelu rada autori nas upoznaju sa životom Zlatana Plenkovića, a potom se prelazi na govor o njegovom glazbenom

stvaralaštvu i spisateljskom radu s posebnim nagnaskom na marijanske propovijedi iz dviju njegovih knjiga Zdravo Djeko i Svibanj. U svjetlu Marialis Cultus – Marijansko štovanje. Na temelju iznesenih tvrdnji autori zaključno navode da je o. Zlatan Plenković bio plodonosan mariolog svoga vremena.

s. Ana Begić

SUSRET PROMOTORA ZA DUHOVNA ZVANJA

„PRAĆENJE: DUHOVNO VODSTVO.“

U malome mjestu Mukinje, koje se nalazi u neposrednoj blizini jednog od bisera Lijepe naše, Plitvičkih jezera, i ove je godine, kao što je i ustaljeni običaj, od 18. do 20. rujna održan susret promotora duhovnih zvanja. Susretu je, u zajedništvu sa splitsko-makarskim nadbiskupom Marinom Barišićem, prisustvovalo 43 što redovničkih što kleričkih promotora za duhovna zvanja. Svaki dan nam je započimao jutarnjom molitvom nakon koje se nastavljao radni dio. Iako je na susretu bilo više izlaganja vezanih uz zadanu temu „Praćenje: Duhovno vodstvo“, odlučila sam se ipak za prikaz jednog od njih. Ne omalovažavajući predavanja niti subjektivno prosuđujući, „Biblijski korijeni duhovne pratnje“ koje je održao don Eduard Punda duhovnik bogoslova u Splitu i s. Valentina Baričević KMP „Pastoral zvanja i duhovna pratnja“, najbliže nekako našim životima činilo mi se ono don Bože Radoša, dugogodišnjeg duhovnika bogoslova u Đakovu koje je naslovljeno „**Identitet duhovnog vođe – iskustvo duhovne pratnje**“.

Služba duhovnog pratitelja u svojoj srži jest da se uvijek vratimo na aktera duhovnog poziva, da se vratimo na početak. Tko je Onaj koji poziva? Iz mnoštva Gospodin poziva one koje hoće. Pravo da izabire samo je Njegovo pravo, a kriterij po kojem Bog poziva nerijetko ostaje obavljen velom tajne. Uvjerenje da smo čuli Božji poziv daje nam pristupnicu da pristupimo u samostan, bogosloviju ili sjemenište. Odlučujući pogled je pogled Onoga koji poziva. Krist je

prvi pratitelj i voditelj, On je temeljni duhovni vođa. Isus ima svoju pedagogiju i tipičan put odgoja koji možemo prepoznati unutar Evanđelja.

Dimenzije Isusovog odgoja:

- 1. Isus inzistira na fizičkoj blizini sa svojim učenicima** – Bitna oznaka duhovnog voditelja je da je čovjek koji živi s Isusom. Bitno je da je uvijek spreman otvoriti svoja vrata i reći slobodno „Dođi i vidi“. To prepoznajemo iščitavajući retke Ivanova evanđelja; „Isus se obazre i vidjevši da idu za njim, upita ih: Što tražite? Oni mu rekoše: Rabbi – što znači: Učitelju – gdje stanuješ? Reče im: Dodite i vidjet ćete.“ (Iv 1, 38 – 39). Duhovni vođa je onaj na kojega drugi ukazuju, a ne onaj koji sam sebe takvim proziva.
- 2. Isus gradi prijateljstvo i zajedništvo s učenicima** – Isus učenicima otvara svoju dušu i otkriva im tajne (Iv 15,15). Kroz prijateljstvo On učenike povezuje s Ocem (Mt 11, 25). Bitna oznaka duhovnog voditelja je da je on čovjek zajednice. Otvorenost uvijek govori o čistoći prijateljstva. Prijateljstvo u duhovnoj formaciji može krenuti krivo ako se ono bazira na odnosima *Ja – Ti*, a izostaje *On*. Onaj koji vodi treba biti osoba Duha Svetoga i treba da opušta da ga Duh Sveti pročisti. Takav duhovni voditelj je prijatelj Božji i vodi osobe k Bogu.

- 3. Isus gleda nutrinu svojih učenika i čita ju** – duhovni bi voditelj trebao imati dar istančanog opažanja. Isus želi pročitati ono što se događa u ljudskom srcu. „Kardiognoza“ je osobina koju bi trebao imati duhovni voditelj. Isus je odgojitelj koji se ne boji ukoriti kada je to nužno. Bitno obilježje duhovnog voditelja je svjest da nije on onaj koji je pozvao nego Gospodin. Pustinjski oci u svojim navodima kažu kada netko želi otići neka slobodno ide. Ali neka slobodno ide gdje je njegova radost i mir, jer vrijeme žalosti nije vrijeme za odluke za napustiti redovništvo, ali ako se takva odluka događa u radosti tada neka slobodno ide osoba gdje je njegova radost i mir. Isusova krotkost duhovnog voditelja priprema za ukor.
- 4. Isus stvara intimnost** – Sljedeća bitna oznaka duhovnog voditelja jest osobni i intimni dijalog s Bogom. Radoznalost nije njegov put ni njegovo sredstvo. Skrivene težnje su omiljena mjesta bijega od naše stvarnosti.
- 5. Isusov razgovor sa Smarijankom i Nikodemom** – Na primjerima Samarijanke i Nikodema predavač je posvijestio kakav je pristup Isus imao u razgovoru s njima te kako ih je privodi Ocu nebeskome. Samarijanka je žena koja bježi od sebe. Njen odnos s Isusom predavač je prikazao kroz nekoliko faza i to su sljedeće; najprije samarijanka razgovor s Isusom stvila u kontekst muškarca i žene i kada vidi da ne uspijeva Isusa povesti na ovu fazu komunikacije ona prelazi na razinu nacionalnosti, a zatim ide na posljednju razinu, razinu religioznosti. Ponekad je potrebno da međusobno razgovaramo o sebi. Duhovni razgovor uvijek mora ići tim putem da tema bude ono što je bitno. Reflektirajući se na Isusov razgovor s Nikodemom predavač je naveo kako razgovor o sebi s Isusom možemo početi negdje u noći, u samoći, u kapelici. Pravi duhovni razgovor započima onda kada osoba dođe sama i zatraži razgovor a ne kad ju mi pozivamo.
- 6. Velikodušno praštanje** – sljedeće bitno obilježje duhovnoga voditelja je da je on čovjek milosrđa. Svjest o grešnosti je nužna za razumjevanje drugih. U duhovnom životu nije problem kad čovjek pada, problem je kad čovjek zaledne i kada se ne diže. Iskrenost je temelj pravoga hoda prema Bogu.
- 7. Isus svoju zajednicu učenika uvodi u molitvu** – molitva je ona koja oslobađa za dobrohotno oko. Ona pročišćava, kroz nju otkrivamo zvanje, ona mi daje prostor za slušanje Boga.
- 8. Isus svoje učenike izdvaja ali ih ne odvaja od ljudi** – Isus je želio svoje učenike provesti kroz ljudsku bijedu kako bi uvidjeli da Bog ima plan za svakoga.
- 9. Isus od svojih učenika traži napuštanje od ljudskoga i prihvatanje božanske logike** – ljudska i božanska logika se ne isključuju. One imaju most između sebe, a taj most se zove *povjerenje*.

Iako je predavač na početku izlaganja naveo kako će progovoriti o deset faza Isusovog odgoja, ipak je završio na broju deset koji je ujedno i broj cjelovitosti kazavši kako mi nikada ne možemo doreći cjelovitost Isusovog odgoja i iz toga razloga je i ova deseta točka ostala nedorečena. Sve prethodno navedene faze Kristovog odgoja su one koje istovremeno pomažu svakom duhovnom voditelju u odgoju. Nakon predavanja **Identitet duhovnog vođe – iskustvo duhovne pratnje** uslijedio je rad u skupinama iz čega izdvajam jednu vrlo humorističnu priču koja je nastala na temelju zadanih pojmoveva: Put, Istina i Život, evanđeoske vrednote, voditelj...

Jednom davno, prije nekoliko dana, u malom mjestu koje ni Google ne prepoznaće, po imenu Mukinje, s istoka i zapada, sjevera i juga, dodosmo, a neki već i odoše vođeni onom starom ‘in fuga salus’, vođeni Božjim poticajem tražitelji volje Božje, po kojoj želimo pronaći same sebe kako bismo i druge doveli do ljubavi i prijateljstva s Isusom, prvim i jedinim voditeljem na putu

ne bojeći se vjetrometine Duha, kako bismo došli do Njega koji je stvarni Put, Istina i Život. Troje njih, na Božji poticaj, pokušali su nam otvoriti oči kako vidjeti konkretnog čovjeka, probuditi evanđeoske vrijednosti, kako bi on sam uz Božji poticaj i svojim zalaganjem bio kap u slапu Božje milosti, koje je umornima odmor, u vrućini lahor. Polazeći s Izvora kapi i slapa, trudimo se shvatiti i prihvatići da nam na povratku neće posredovati ni Google s početka ni GPS s kraja, nego samo Onaj koji početak i kraj spaja u beskraj.

I na kraju htjela bih izdvojiti jednu prelijepu usporedbu koju je nadbiskup Barišić isprijevadio na susretu s krizmanicima, a govori o našoj ukorijenjenosti u Kristu. Lopoč je biljka

koja ima predivan cvijet, ali ono što taj cvijet održava na površini vode jest dugačka peteljka u vodi koja se čvrsto drži za dno. I kad rijeka nabuja i krene bujica ta peteljka se ne otkida i čvrsto drži cvijet na površini, tako i mi koji se nazivamo kršćanima, koji se nazivamo Božjom djecom svoj korijen trebali bismo imati čvrsto ukorijenjen u Kristu kao što i lopoč ima u dugačkoj peteljci ispod površine vode. Pa evo neka nam i ova priča bude motivacija da u svom radu u budućnosti i svom životu uvijek čvrsto budemo ukorijenjeni u Kristu. Naš trodnevni susret je završio okruglim stolom i Euharistijskim slavlјem koje je predvodio nadbiskup splitsko – makarski Marin Barišić.

s. Ana Begić

OBLJEŽENA 70. OBLJETNICA DJELOVANJA SESTARA DOMINIKANKI U VIRJU

U srcu Podravine, u blizini rijeke Drave i Koprivnice smjestilo se pitomo selo Virje, bogate kulturne tradicije, koje prema najnovijim podacima u osmanlijskim dokumentima ove godine slavi 460. obljetnicu prvog pismenog spominjanja Virja, naseobine nastale na mjestu nekadašnje srednjevjekovne utvrde Prodavić. Tu je polovinom 15. stoljeća stolovao hrvatski ban Matko Talovac, u Virju je djelovao ilirac Ferdo Rusan, službovao hrvatski učitelj i pjesnik Đuro

Sudeta, tu je rođen akademik Franjo Fancev i Josip Široki, prvi doktor muzikologije u Hrvata i mnogi drugi.

Nebeski zaštitnik Virja i župe je sv. Martin stoga se svake godine uoči martinija obilježavaju *Martinjski dani općine Virje* kao manifestacija duha, kulture, sporta, gospodarstva i druženja uz sudjelovanje gotovo svih mještana i brojnih gostiju. Tom je prigodom svečano obilježena 70. obljetnica dolaska sestara dominikanki u Virje

i njihov snažan duhovni utjecaj na mještane. Naime, na poziv nekoliko virovskih obitelji došle su u Virje 1942. godine kako bi osnovali dječje zabavište i podučavale djecu u glazbi i njemačkom jeziku. Od tada pa do danas sestre su čvrsto povezane s Virjem i njegovim stanovnicima što je snažno došlo do izražaja prigodom organizacije obilježavanja ovoga velikoga jubileja za cijelu *Kongregaciju svetih andela čuvara*. Njihovo djelovanje, njihova duga borba za bolje životne uvjete i njihova povezanost s mjestom opisana je u knjizi *70. go-*

dina sestara dominikanki u Virju autora Dražena Podravca, tiskana tom prigodom.

Knjigu je pred oko 300 uzvanika u *Osnovnoj školi prof. Franje Šignjara* iz Virja predstavila priora s. Katarina koja je napisala i recenziju. Između ostalog s. Katarina je napisala: *Od svega mi je najupečatljiviji njihov smisao za preživljavanjem, bez obzira na cijenu žrtve. Divi me i odnos sestara s podravskim čovjekom, ona snažna i u isto vrijeme krhka nit koju su zajednički tkale obadvije strane i nisu dopustile da se nit prekine, da suživot uvene.*

Uz druga događanja te večeri predstavljen je i znanstveni zbornik *Virje na razmedu stoljeća 6* i knjiga *Crkva svetoga Križa u Šemovcima, 1832.-2012.* autora dr. sc. Ivica Zvonara.

Završna svečanost obilježavanja ovoga vrijednoga jubileja virovskih sestara dominikanki upriličena je u subotu, 10. studenoga 2012. godine uoči blagdana sv. Martina. U predvečerje toga dana svetu misu je predvodio varaždinski biskup, preuzvišeni mons. Josip Mrzljak uz brojne svećenike Virovskoga dekanata i goste dominikance i franjevce. Nakon misnog slavlja ponovo je župljanima u prepunoj crkvi predstavljena knjiga o životu i radu virovskih sestara, a predstavljanje je zanimljivo i duhovito vodio dominikanac Anto Bobaš koji je tijekom svečanosti sa svojim bratom otpjevao nekoliko pjesama. Uz sestru Katarinu o knjizi i životu sestara u Virju je govorio i dominikanac Mato Bošnjak, zamjenik provincijala. Lijepo je bilo

vidjeti u crkvi brojne sestre dominikanke, njihovo zajedništvo i radost zbog dolaska na ovu svečanost.

Nakon toga su svi župljeni i uzvanici otišli pred novi samostan izgrađen 2000. godine gdje je u kapelici biskup Mrzljak blagoslovio sliku sv. Dominika koju je naslikao i sestrama poklonio križevčanin Zoran Homen, profesor umjetnosti. Slika i knjiga su poklon virovskim sestrama od Družbe *Braća hrvatskoga zmaja* čiji su članovi i oba autora, stoga je Družba i bila pokrovitelj tih događanja i tako doprinijela ostvarivanju svojega poslanja – očuvanju povijesne, kulturne i prirodne baštine naše Domovine.

Na svečanoj večeri brojni su uzvanici biračnim riječima čestitali sestrama ovu obljetnicu i zahvalili na savršenoj organizaciji i toplom gostoprimstvu. Na kraju je svima zahvalila s. Cecilia koja je sa s. Josipom ponijela sav teret priprema uz pomoć brojnih mještana.

Da su Virovci zahvalni za veliki trud koji su sestre u proteklih 70 godina ulagale u duhovni napredak Virja govori činjenica da su na svečanoj sjednici Općinskog vijeća u prigodi Dana općine, 11. studenoga 2012. dobitne visoko općinsko priznanje *Zlatnu plaketu*. Zahvalu za ovo priznanje nazočnima nadahnuto je izrazila časna majka s. Dolores.

Kroz sve to vrijeme, kako piše s. Katarina, *ljudi su trebali sestre, a sestre su trebale njih, bez te uzajamnosti ne bi bilo ni suživota!*

Dražen Podravec

UZ PROMOCIJU KNJIGE:

Dražen Podravec

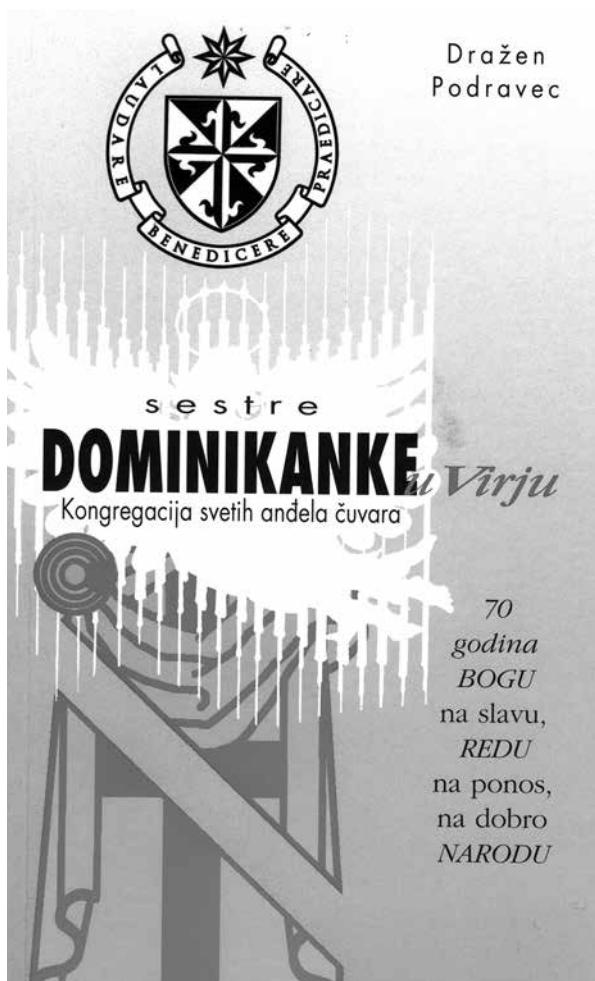
SESTRE DOMINIKANKE KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA U VIRJU

Horvat, Bjelovar, 2012.

Knjiga „Sestre dominikanke Kongregacije svetih anđela čuvara u Virju, autora Dražena Podravca, velik je doprinos duhovnoj nadgradnji ovog kraja. Ugledala je svjetlo dana u godini kada se slavi 120. obljetnica tiskarstva u Virju, 130. obljetnica rođenja akademika Franje Fan-

ceva, 50. obljetnica Udruge žena „Napredna domaćica“ Miholjanec, 460. obljetnica prvog spominjanja Virja, 70. obljetnica dolaska sestara dominikanki u Virje.

Nije zanemariv podatak da se večeras govorio o dvije novoizašle knjige i jednom zborniku.

Dražen
Podravec

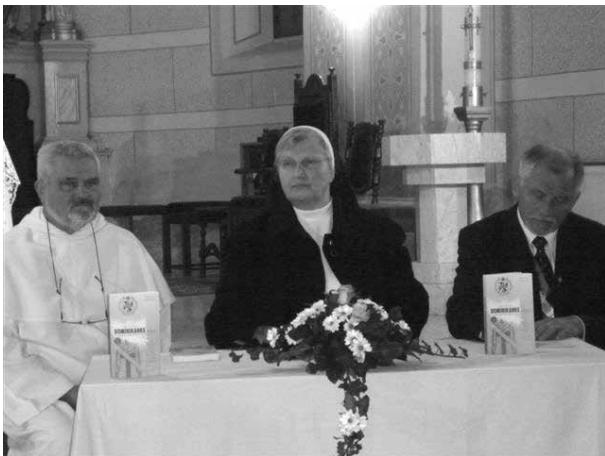
To govori o snazi duha čovjeka ovog podneblja, o vrijednostima koje zapaža, promovira i poniši se njima. Rezultat je to duge povijesti koja nije protekla nezapaženo, već je protjecala kroz živote ljudi, oblikovala ih, odgajala i svojim iskuštvom poučavala. Baštinu treba poznavati i odnje učiti. Mnoge sredine još uvijek nisu istražile svoju povijest, ne zanima ih, nije im važna, kao da život počinje uvijek iz početka. Nisu svjesni koliki utjecaj zdravog ponosa može biti na književno stvaralaštvo, na inovativnost, na snagu zajedništva, na želju da se istraže korijeni na kojima sva nadogradnja počiva, na ljubav koju čovjek ulaže u izgradnju današnjice i sutrašnjice.

Pisanje povjesnice jedne redovničke zajednice zahtijevan je i veoma riskantan posao. Autor je pod cijenu prihvatanja ili odbacivanja svoga djela prisiljen birati: ostati vjeran povijesnim činjenicama i dati im prostora da same govore, ili navedenim događanjima oduzeti pravo riječi i sam gorljivo tumačiti činjenice, odnose,

nakane, ideje. Autor ove knjige čvrsto je ukorijenio 70- godišnji život ove zajednice u vrijeme i prostor, u povjesno zbivanje i događanja, u ekonomski i politički život sredine i vremena, te u širi kontekst nastanka i svrhe cijelog dominikanskog reda. Sadržaj knjige to dokazuje: *Uvod/Povijesne crtice o Virju, Sveti Dominik/Dominikanci- Red propovjednika/ Kongregacija Svetih Anđela Čuvara u Korčuli/ Sestre dominikanke u Virju/ Zaključak/ Iz recenzije/Izvori.*

Najveći dio knjige obuhvaća kronologiju važnijih događanja iz života i djelovanja zajednice u Virju. Autor je iskoristio raspoloživu arhivsku građu i dao joj prostora, znalački je nižući kroz citate, faksimile i fotografije, intervjuje i svjedočenja živućih ljudi, dopuštajući da progovore o 70-godišnjem radu i životu jedne male redovničke zajednice koju su oblikovali Bog i čovjek zajedno. Ta dva aktera, svaki na svojoj razini, učinili su čudesna djela. Naš autor je, što je i razumljivo, realno i profesionalno sagledavao činjenice i u kontekst povijesti smjestio dotična ljudska djela. Svojim metodološkim pristupom, kojim pojedina događanja i njihove poznate i nepoznate aktere uklapa u kontinuitet zadanog povijesnog konteksta, umjesto da ih selektivno izdvaja i od njih stvara heroje s jedne strane, ili negativne čimbenike s druge strane, uspješno razotkriva Božanski naum koji providnosno vodi povijest i povijesna događanja. U pravi trenutak izranjaju iz vremena prave osobe, događaju se prave stvari, i život traje. Osvjetljavanjem pozadine, aktera i zbivanja, autor bez puno riječi progovara o božanskom elementu u cijelom zbivanju.

Kako drugačije razumjeti da sestre dolaze u Virje u ratno vrijeme i tamo ostaju usprkos neimaštini, nesigurnosti, neriješenom stambenom prostoru, kad ostaju bez posla radi kojega su prvenstveno došle; kako shvatiti ustrajnost i želju da dodu do vlastitog krova nad glavom; da dobiju neki posao od kojeg se može živjeti; kako razumjeti njihovu radost i vedrinu iako su ponižavane u zatvoru i dok sudjeluju u akciji izgradnje državnih putova? Nije li bilo lakše otresti prah s nogu i vratiti se tamo gdje je

svagdašnji život donekle bio siguran? Odgovor nalazimo na stranicama knjige. Bog je skupa sa sestrama vukao niti prekrasnog životnog tkanja. Nisu bile pripuštene slučaju: „Providnost bi tu i tamo našla svoga suradnika.“ (str.62.) i nešto niže: „U tom se teškom momentu javila Providnost, ona draga, koja nikad ne zataji, kad najviše treba. Vjeran je Bog!“ (str.70) Uvijek je u Virju bilo ljudi koji su vidjeli potrebe sestara, davne 1942. godine i danas 2012. Sestre su se smjenjivale, a zajednica u Virju živjela. Istina, nisu imale dječji vrtić radi čega ih je pozvala gđa Katica Matiša i gđa Ankica Šoš, ali su našle ostvarenje svog poziva u ručnom radu, kroz rad na njivi, privatnim satovima, uređivanju crkvenog prostora, katehizaciji, vođenju crkvenog pjevanja, izradi crkvenog ruha i krsnih košuljica, radu u bolnici. Sve, baš sve, sestrama pomaže stići do ljudskog srca i duše. Namjerno ili usputno, propovijedaju o Božjoj dobroti i milosrđu, djelima ili riječima, svojom radosnom prisutnošću u sredini u kojoj žive ili ljubavlju kojom pristupaju svakom čovjeku. Svojom ženskom intuicijom prepoznaju pitanje u pogledu sugovornika, osjete potrebu njegova bića, prepoznaju suzu u oku i čuju potisnuti uzdah. Koliko sestre pomažu riječima i djelima, ne znam, ali jedno sigurno znam: ovo mjesto i ove ljude, događanja u crkvi i državi uranjaju u molitvu i ovijaju blagoslovom. Dvije sestre ne mogu, ljudski gledajući, učiniti mnogo, ali na milosnom planu, one su blagoslov ovome kraju. Mole kad za to drugi nemaju vremena, blagoslivljuju dok neki prokljinju, čovjeku pristupaju kao djetetu

Božjem, ne pitajući za vjersko uvjerenje, boju kože ili političko opredjeljenje.

Žena je po svojoj prirodi pozvana na darivanje života, bilo tjelesnog, bilo duhovnog. Sve što životu ulijeva snagu, sve što ga boji veselim bojama, sve što mu udahnjuje radost i daje snagu i polet, sve što mu daje topinu i nježnost, sve što ga impregnira u sivilo svagdašnjice, treba njegovati i podržavati, treba hraniti ljubavlju, dobrotom, vedrinom, molitvom, žrtvom i konkretnošću djelovanja. Zadaća je to zahtjevna, ali uzvišena, često puta neopipljiva, a toliko konkretna.

Sestre žive živote mnogih jer se za mnoge žrtvaju, za mnoge mole i zagovaraju. Mijenaju stil življenja ali bit ostaje ista. Nekada su sestre živjele u trošnoj kući, danas žive u prostranoj. Nekada su bile sretne što su uspjele napraviti kokošnjac pored kuće ispunjen kokošima i jajima, a danas pored kuće imaju garažu s autom. Jedno je ostalo isto: od rada svojih ruku jedu kruh svoj i dijele ga s ljudima. S njima ovaj darežljivi narod dijeli sve što ima, a sestre dijele sa potrebnima i sa svojom velikom zajednicom. Božji blagoslov se umnaža dijeljenjem. To je vidljivo u životu sestara od samih početaka. Važno je napomenuti tu čudesnu simbiozu Virovaca i njihovih sestara. Nije se rušilo ni gradio, nije se slavilo ni tugovalo, nije se odlazilo ni dolazilo, bez prisutnosti ljudi koji su njih voljeli, koji ih vole. Zanimljivo je u knjizi pogledati zapisana bezbrojna dobročinstva ljudi prema sestrama. Sestre su jednako cijenile novi piano i vrećicu kave, jer ljubav je važna, a ne veličina dara. Važno je da ljudi prepoznaјu potrebu i žele je ublažiti.

Stambeni prostor je bio problem sve do 2000. godine, kad su ga zajednički riješili Virovci i njihova općina, sestre i njihova vrhovna uprava. Prije 70 godina su došle u derutnu općinsku zgradu i nazvale je Dom Andela čuvara, pa su se preselile u kuću gđe Terezije Krčmar 1948., pa u kuću gđe Marije Kunić 1951. Ona je bila stara, vlažna i daleko od crkve. Godine 1960. sele u kuću pored župnog dvora, koju uz pomoć župnika mons. Ivana Vragovića proši-

ruju radi starica koje su s njima živjele. Godine 2000. dobivaju novu, suhu, prozračnu kuću. Prostor za stanovanje je u nekoliko navrata bio uzrok pokušaja povlačenja sestara. Providnost bi se uvijek iznova umiješala.

Ova knjiga povjesnica se može promatrati i kao kronika mjesta. Naći ćemo u njoj imena župnika i župskih pomoćnika, mladomisnika i brojnih obitelji; imena raznih društava i događanja, otkrivamo zanimanja ljudi i njihovo imovno stanje, upoznajemo se s čovječnošću ljudi i karakternim crtama. Doznajemo kada je umro hrvatski slikar Josip Turković i kakav mu je pogreb bio, kad je poginuo sin gđe Hapavel ili kad se udala nećakinja sestre Elvire, kad je zima bila oštra, komu je sestra Elvira poklanjala svoje slike i zašto, i što je slikala na crkvenim zastavama. Tu su razne svečanosti i priredbe, odlasci liječnicima, susreti i posjeti. Iz svega očitavamo odnos sestara i Virovaca, sestara i šire sestarske zajednice. Uklapanje intervjeta sa sestrama u kroniku događanja unosi život i razbija monotoniju nizanja događanja. Iz intervjeta sestre izranjavaju prirodne i jednostavne osobe koje su radosne zbog svog poziva i žive ga puninom srca i duha. Pred nama se pojavljuju otvorena, topa ljudska bića, bliska Bogu, Redu i Narodu. Pokreće ih ono nešto iznutra, Božji duh koji ih određuje na sasvim konkretan način, u čijem životu nema dosade ni praznine, bezličnosti i nemoći. U nečije ime nastupaju, i taj Netko, radi kojega su to što jesu, daje autoritet njihovom poslanju i djelovanju. Svaka sestra ima svoje polje rada, svaka se osjeća ispunjeno i sretno, ostvarena kroz svoj rad i kroz ono što živi.

Na trenutak se pričini da se u zajednici nižu isti poslovi, obnavlja isti kalendar zbivanja, tipa

copy, paste. Ali nije tako, jer ljudi su drugi, odnosi novi, potrebe i želje ljudi različite, novi intenzitet ljubavi se unosi u posao, sve samo ne kopija prethodnoga. Život ne dopušta ponavljanje.

Ne mogu ne zapaziti prisutnost fotografija u povjesnici. One govore svojim jezikom, govoru mnogo, govore i lica i pogledi, govore o događanju i stanju duha. Slike zgrada i prostora, slike iz polja i sa slavlja, slike pojedinaca i obitelji, slike u radnom i svečanom odijelu, govore uvjerljivim jezikom koji potvrđuje ukorijenjenost sestara u virovski prostor, virovsku Crkvu, virovske obitelji i povijest.

Večeras bih željela zahvaliti autoru ove vrijedne knjige za sav trud i ljubav uložen u traženje dokumenata, razgovor sa svjedocima vremena koji su sami nešto doživjeli i proživjeli, koji poznaju činjenice iz prve ruke, koji svjedoče svojom riječju i fotografijom koju su s ljubavlju čuvali. Ovo je veliki korak za povijest sestara u Virju, ali i veliki korak za samo Virje.

Drago mi je da je da su ovako sabrani tekstovi postali dostupni javnosti kojoj je redovnički način življena nepoznanica i tajna. Bar malo će uspjeti zaviriti u naše zajedničke prostore, za naš zajednički stol, dodirnuti brige koje nas muče i osjetiti teren na kojem smo i mi slabici, umorni i nemarni.

Zahvaljujem prof. Zdravku Tišljaru koji je vizualno osmislio vanjski izgled ove knjige i u to unio svu toplinu koja ga veže sa sestrama od najranijih nogu. Zahvaljujem i profesoru Zoranu Homenu za prekrasnu sliku svetog Dominika, dar za samostansku kapelu. Zahvaljujem pokroviteljima izdanja, Kongregaciji svetih anđela čuvara i Družbi Braća hrvatskog zmaja. Zahvaljujem i svim dobročiniteljima koji su svojim novčanim doprinosom pripomogli da knjiga ugleda svjetlo dana. Zajednički ste, sestrama, svome Virju i svome narodu, darovali vrijedno djelo koje svjedoči o mukotrpnoj, ali časnoj, povijesti u malom. Kroz ovu knjigu će zajednica sestara bolje upoznati sebe i svoje prirodno stanište, svoj poziv i svoje poslanje.

s. Katarina Maglica

SESTRE DOMINIKANKE 70 GODINA U VIRJU

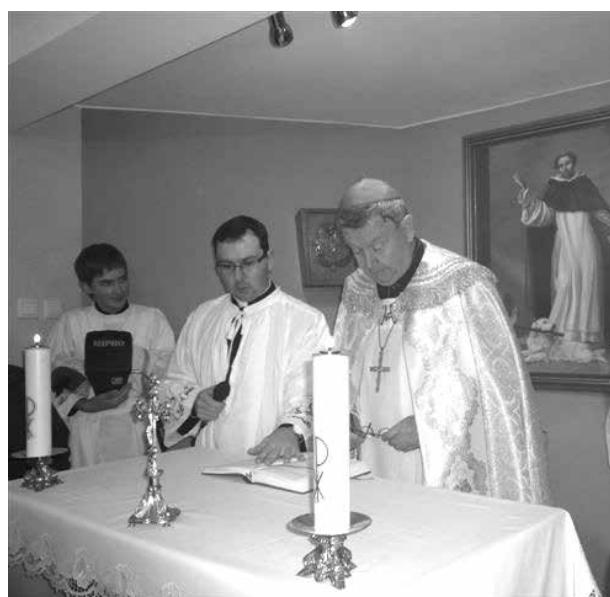
Naša je kongregacija i sestarska zajednica u Virju 10. studenog proslavila 70. obljetnicu dolaska sestara u Virje. Proslava je upriličena na uočnicu blagdana sv. Martina, zaštitnika župe i mesta. Okupilo se poveće mnoštvo sestara iz kuća diljem Lijepe naše. Došle su sestre iz Korčule, Zagreba, Šibenika i Splita.

Prvo smo otišle na groblje pomoliti se za našu pokojnu sestruru Elviru Hrženjak. Iznenadilo nas je lijepo uređeno groblje i još svježe cvijeće koje stoji na grobovima od blagdana Svih Svetih.

Slavlje zahvale za sedamdesetgodišnju prisutnost sestara u Virju započelo je euharistijskim slavljem u župnoj crkvi u večernjim satima. Sv. Misu je predvodio varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak. U svojoj propovijedi biskup je rekao kako želi zahvaliti sestrama dominikankama za sve ove godine prisutnosti. Pitao se tko bi mogao zapisati što su sve ljudi osjećali kad su se susretali s redovnicama, kad su osjetili njihovu blizinu, prijateljstvo, utješnu riječ. Siromašna udovica iz evanđelja je dala dva novčića, istaknuo je biskup, ali redovnica je dala sve, cijeli svoj život. Nadalje, biskup je svima za uzor stavio sv. Dominika i rekao kako želi da se sjetimo vjere sv. Dominika koji je druge privukao vjeri i još uvijek privlači. Sv. Dominik je živio evanđeoski i ostavio trag koji još uvijek traje. Nadalje, spomenuo je i sv. Martina i rekao kako duša prožeta Isusovom ljubavlju prepozna Isusa u osobi koja se nalazi u blizini. Sv. Martin nam je primjer kako ljubav može biti domišljata i ostvariti se u vremenu. Biskup je zaželio da nam euharistija koju slavimo bude ne samo zahvala nego i nadahnuće za naš kršćanski život, posebno kad nam vjera postane teret, a mi postanemo umorni. Jer možemo postati umorni kad vidimo kako je teško danas odgajati djecu, mlade uputiti u život, evangelizirati druge. Na koncu sv. Mise župnik vlč. Ivica Bačani se također zahvalio sestrama koje su kroz ovih 70 godina cvale u Virju poput bijelih ljiljana, kako je istaknuo. Posebno se zahvalio s. Ceciliiji i s. Josipi koje trenutno djeluju u Virju.

Nakon sv. Mise uslijedilo je predstavljanje knjige „Sestre dominikanke u Virju“ autora Dražena Podravca. Prije samog predstavljanja skupina mlađih iz zajednice „Martinci“ i djeca otpjevali su pjesmu „Ljubav Božja je predivna.“ P. Anto Bobaš, moderator predstavljanja, je pozvao Č. Majku da prije samog govora o knjizi pozdravi sve nazočne i uputi nekoliko riječi. Ona se zahvalila Gospodinu za ovaj dan i za sve sestre koje su svoj život utkale u rast ove župe kako bi Gospodin preko njih pokazao svoju svemoć ljubavi.

Knjigu su predstavili s. Katarina Maglica, p. Mato Bošnjak i sam autor, gosp. Dražen Podravec. S. Katarina je govorila o životu sestara u Virju, od njihova dolaska do danas. Zahvalila

se svima onima koji su kroz ove godine bili uz sestre i pomagali ih na različite načine. P. Mato je zadržan prekrasnom simbiozom Virja i Crkve, gdje se isprepliću rast mesta i rast Crkve. Pitao se tko koga bolje izgrađuje, Crkva mjesto ili mjesto Crkvu. Čitajući knjigu „Sestre dominikanke u Virju“ p. Mato je, kako je sam rekao, ponosan što pripada istom Redu i završio je s molitvom da Bog blagoslovi Virje s novim duhovnim zvanjima. Prof. Dražen Podravec je istaknuo kako knjigu nije pisao kao znanstveni rad, ali ju je pisao sa srcem želeći prikazati radost i tegobe sestara dominikanki. Na kraju predstavljanja Glasnici nade u sastavu p. Anto Bobaš i Jadranko Bobaš su otpjevali pjesmu „Na putu vjere.“

Po završetku svi su se u procesiji uputili do samostana sestara dominikanki gdje je biskup blagoslovio novu sliku sv. Dominika, rad gosp. Zorana Homena, prof.

U toploj i lijepo uređenoj župnoj vjeronaučnoj dvorani uslijedila je svečana večera u ugodnom druženju i uz pjesmu.

s. Barbara Bagudić

Nije svatko te sreće...

...da odrasta uz korake, molitve i dobročinstva časnih sestara. Ja jesam i od malih nogu pa sve do danas kad sam majka troje sinova, kad sam članica crkvenog zbora, čitača, žive krunice i sve to zahvaljujući našim Bijelim zvjezdicama kako ih ja nazivam.

Ovih 70 godina koliko su naše Bijele zvjezdice sa nama meni znači jako puno, i samo našem Spasitelju mogu zahvaljivati što su tako dugo sa nama.

Kolika li je milost da u svojem selu, župi, crkvi imamo toliku bjelinu i čistoću naših sestara. Isuse hvala ti na toj milosti!

Marina Pandur

OSVRT NA PROSLAVU U VIRJU

Dobro se sjećam kad sam prvi put čuo za namjeru sestara da obilježe 70 godina prisutnosti i djelovanja u Virju. Na pitanje koje su same sebi postavljale „što bi sve bilo dobro uključiti u obljetnicu?“ odgovarao sam općenito u nadi da će shvatiti da je to ipak prezahtjevan pothvat. A na spomen da bi sve trebalo kulminirati izdavanjem kronike, bio sam uvjeren da od svega toga neće biti ništa. Nisam im to izravno rekao ali sam znao da se za takve projekte često utroše i mjeseci s dobro uigranom ekipom.

Danas kad je sve prošlo, sretan sam što moje sumnje nisu imale stvarno uporište. Vjera i pouzdanje u Boga i ljude opet je pokazala svoju snagu. Posebno se to očitovalo u angažmanu Virovaca u pripremi i realizaciji sveukupnog programa.

Još jedan detalj smatram bitnim za spomenuti i često ga navodim onima koji me pitaju kako je sve prošlo. Naime, iako sestre nisu na redovničkoj župi, braća dominikanci su cijeli program predvodili i u njemu aktivno sudjelo-

vali. Svi su mogli prepoznati redovničku međusobnu predanost i radost što mogu sudjelovati i pomoći u realizaciji ovog projekta. Riječ „brat“

i „sestra“ među redovnicima je u punom smislu tada postala aktualna i djelatna.

Toman, Marijan Petrović

PROSLAVA 70 GODINA DJELOVANJA SS. DOMINIKANKI U ŽUPI VIRJE

*‘Dan što ga čovjek posveti drugome
nije nipošto gubitak, već dobitak.
dani u kojima ne učinimo ništa za druge,
već samo za sebe, to su izgubljeni dani’*

Ovim riječima želim započeti svoj osvrt na svečanost proslave 70 godina dolaska i neprestanog djelovanja ss. dominikanki u Virju. Časne sestre svoju su proslavu upriličile uz blagdan sv. Martina, zaštitnika župe Virje u kojoj djeluju.

Osim duhovne trodnevnice koju su vodili redovnici dominikanci, najsvečanije je bilo u subotu, 10. studenoga. Dolaskom u crkvu već oko 17 sati, dočekao vas je muški, siguran glas koji je predvodio svetu krunicu. Skrovitim razgledanjem klupa, ugledala sam muškarce u bjelini – dominikance – kako klečeći prebiru zrnca i duboko zamišljeni izgovaraju otajstva. Naroda je bila puna crkva pa su sudjelovali jednoglasni u molitvi. Uz Marijin oltar, poviše redovnika u četiri reda – opet u bjelini, sestre, dostojanstvene, uvijek nasmiješene.

Svetu misu predslavio je varazdinski biskup msgr. Josip Mrzljak. On je povezao djelovanje sv. Martina, nesebično darivanje, s djelovanjem sestara. Č. s. Cecilija, uz asistenciju Josipa Kaptanića, studenta 1. godine na glazbenoj akademiji u Zagrebu, sa crkvenim zborom, uvježbala je svetu misu.

Nakon liturgijskog slavlja uslijedilo je predstavljanje knjige. Časna sestra Katarina Maglica osvrnula se na sadržaj knjige o djelovanju ss. Dominikanki u Virju, autora Dražena Podravca.

Ovom spomenicom svi mještani Virja mogu upoznati rad i djelovanje sestara. Neki su se prepoznali na fotografijama, a neki su se mogli prisjetiti zaboravljenih zajedničkih trenutaka provedenih s časnim sestrama.

Svečanom procesijom s raspelom i svjećama, te pjesmom, uputili smo se iz župne crkve prema samostanu sestara. Tamo je biskup blagoslovio sliku sv. Dominika, dar umjetnika prof. Zorana Homena. Iako je kapelica mala, svi smo željeli ući i s nestrpljenjem čekali vidjeti sliku.

Najveselije je bilo za zajedničkim stolom. Nakon biskupova blagoslova jela i prisutnih, promatrala sam i uživala u društvu u kojem sam se našla. Naše domaćice, časne sestre Cecilija i Josipa su doslovno „jurile“ i budnim oko pazile da sve bude savršeno, od smještaja uzvanika do pića i jela. Ono što me posebno dirnulo u srce jest OSMIJEH koji s lica nisu skidali, niti časne sestre niti redovnici. Gitara i pjesma povela nas je u Dalmaciju, ali gitara je svirala i podravske pjesme, a članovi crkvenog zbora nisu ostali dužni – pjevali su iz svega glasa na oduševljenje sviju.

Dirljive riječi zahvale izrekla je i č. majka Dolores. Druženje su obogatili i suradnici časnih sestara, a dobar domaćin bio je i župnik Ivica Bačani u čijoj župnoj dvorani smo bili.

Osobito me raduje što su i općinski vijećnici prepoznali vrijednost i važnost djelovanja časnih sestara u Virju i nagradili ih visokim priznjajem.

Mi koji smo s časnim sestrama dijelili zadovoljstvo ove svečanosti, rado ćemo je se sjećati, a svi oni koji pobliže žele upoznati rad sestara mogu puno toga pročitati u povjesnici.

Raduje me da sam kao dugogodišnja prijateljica i suradnica časne Cecilije i kao predsjednica „Društva žena Virje“ mogla biti dionicom ove svečanosti i radosti koju časne sestre šire svojim osmijehom. S poštovanjem

Maja Šoš, dipl. učiteljica

Dominikanke dobile Zlatnu plaketu općine Virje

U podravskom mjestu Virju, čiji je nebeski zaštitnik sveti Martin, održavaju se u studenome Martinjski dani općine Virje, kao manifestacija duha, kulture, športa i druženja.

Inače je Virje mjesto bogate kulturne tradicije stoga su ove godine obilježene značajne obljetnice: 70 godina od dolaska sestara dominikanki, 120 godina tiskarstva i izdavaštva u Virju, 130. obljetnica rođenja akademika Franje Fanceva i 460. obljetnica prvoga spomena mjesta Virja.

Na Martinje je održana svečana sjednica Općinskoga vijeća na kojoj su uručena priznanja zaslužnim pojedincima i udrugama. **Zlatnu plaketu** Općine Virje dobole su sestre dominikanke kao znak zahvalnosti za 70 godišnju brigu o mjesnoj crkvi i duhovnom životu mještana. Naglašeno je da je to zajedništvo rezultiralo uzajamnom pomoći – sestre su živjele za Virov-

ce a Virovci za sestre. To zajedništvo je došlo do punog izražaja prigodom obilježavanja ovoga značajnog jubileja. Plaketu je u ime sestara primila časna majka sestra Dolores Matić koja se zahvalila u ime svih nagrađenih.

VIRJE: Dječji vrtić „Zrno“ posjetile časne sestre Cecilija i Josipa

Dana, 14.11.2012. dječji vrtić „Zrno“ posjetile su naše drage časne sestre Cecilija i Josipa. Došle su posjetiti dječicu svih odgojnih skupina, ali na poseban se način zahvaliti djeci srednje od-

gojne skupine „Zečići“ koja su im u subotu u crkvi Sv. Martina uveličala promociju knjige „Sestre dominikanke u Virju“ povodom 70. godišnjice dolaska sestara u Virje.

Djeca su zajedno s mladima iz zajednice „Martinci“ nastupili s pjesmom „Ljubav Božja je predivna“ što je dirnulo naše slavljenice, a i mnoge druge goste.

Časne sestre Cecilija i Josipa su po skupinama porazgovarale s dječicom, odgovarale na njihova zanimljiva pitanja, pjevale, molile se anđelima čuvarima, a na kraju ih sve počastile sa slatkišima i poklonile svakom djetetu lijepe svete sličice.

Članak je preuzet sa službenih stranica Općine Virje - www.virje.hr

Hvala 'brate' Dražene

I u Zagrebu predstavljena knjiga *Sestre dominikanke u Virju*

Predstavljanje knjige Sestre dominikanke u Virju kao i druge podravske povjesnice, bilo je i u Zagrebu, u Klubu Podravec, Ilica 75, u utorak 4. prosinca 2012. 'Našu' je knjigu, u kratkim crtama predstavila s. Slavka ovim riječima:

Listajući knjigu – povjesnicu, *Sestre dominikanke u Virju*, autora prof. Dražena Podravca, došla sam do novih, zanimljivih saznanja o mjestu, ljudima i događajima. S kakovom samo znalačkom lakoćom i toplinom prof. Dražen opisuje pitomo podravsko mjesto, Virje, upoznaje nas s mnogim ljudima, njihovim kulturnim, duhovnim i vjerskim običajima. Čini vam se kao da se sve to upravo sada pred vama događa.

S jednakim znalačkim pristupom ukazuje na djelatnost sestara dominikanki, osobito onih koje su radile u Virju. Jedine izvore imao je u njihovim kraćim ili duljim kronološkim zapisima. Ništa mu to nije smetalo. Kao pravog povjesničara, zanimaju ga baš ti, pa i oni najjednostavniji detalji: kako su sestre uspjele pribaviti drva za zimu, kako su nabavile zamrzivač (142), kako su popravile kokošinjac itd. Vjerujem da je te i slične detalje ostavio zabilježene kako bi što više približio i osvijetlio prisutnost sestara među ljudima, njihovu brigu za svakidašnjicu, kako svoju tako i naroda s kojima su živjele.

I dok se divim njegovu plemenitu nastojanju i upornosti da ovom spomenicom sve to otme zaboravu, želim istaknuti i jednu drugu stvar. Profesor Podravec je, kako rekoh, vjerno

opisao djelatnost sestara: kako su uređivale crkvu, poučavale djecu u jezicima, sviranju, pletenju, dječjim priredbama, pjevanju.

Međutim, činjenica je da boravak sestara u Virju nije bilo samo jednostrano, njihovo davanje brojnih usluga u crkvi, školi, bolnici, djeci i starcima, nego su i same mnogo toga primale i naučile od toga naroda. Svaka, naime, sestra, kada se, nakon izvjesnog vremena vraćala u svoje matične zajednice, bila je obogaćena novim iskustvima, novim poznanstvima, novim spoznajama, kako su same sestre svjedočile.

Zato je ova knjiga svojevrstan spomenik ili spomen-čin, kako Virovcima i njihovu kraju, tako i sestrama koje su ovamo dolazile iz raznih krajeva *Lijepe naše*.

Isto sam tako ostala zadivljena s kakovom preciznošću i objektivnošću prof. Podravce opisuje sv. Dominika i dominikanski red, od njegovih početaka, pa sve do naših dana.

Što drugo reći za njegov tako iscrpan i vrijedan doprinos Crkvi i društvu, nego jedan veliki i topli hvala.

Usuđujem se još dodati, a vjerujem da dijelim mišljenje i svojih susestara, da ga, nakon svega toga, sada s velikom radošću i ponosom smatramo članom naše velike dominikanske obitelji. Kakva bi to bila sreća kad bismo vas mogli zvati, ne samo profesore, gospodine, što Vi svakako jeste, nego i *brate Dražene*. Bog vas blagoslovio!

s. Slavka Sente

Dragi čitatelji AM

Ovih nekoliko redaka želim posvetiti svima onima koji su na bilo koji način sudjelovali u proslavi našeg 70 godišnjeg jubileja.

Na prvom mjestu moram zahvaliti prof. Draženu Podravcu, koji nas je najviše zadužio pisanjem spomenice o našem 70 godišnjem djelovanju u Virju. Njegova knjiga *Sestre dominikanke u Virju* hvalevrijedan je povijesni

mo duboku zahvalnost i molimo od Boga plaću. Knjiga je tiskana u Tiskari *Horvat* iz Bjelovara, te ovim putem zahvaljujem i svim njenim djelatnicima, posebno gospodi Jeli Horvat i suprugu. Hvala g. Ivici Tišljaru koji je osmislio naslovnu stranu, a također i prijelom knjige.

Veliku zahvalnost dugujemo č. majci Dolores Matić, koja je od prvog dana podržavala našu zamisao i poticala nas da obilježimo na prikidan način ovu obljetnicu u službi Bogu i narodu ove župe. Hvala joj za njezinu nazočnost na proslavi, i što smo se mogle, uz njezinu pomoć, barem malo odužiti našim dobročiniteljima. U tome ima i veliku zaslugu s. Katarina Maglica, korčulanska priora i vrhovna ekonoma. Ona je također bila od velike pomoći g. Podravcu, dostavljajući mu pisane materijale iz arhive. Hvala joj velika i što je nekoliko dana dijelila s nama brige oko organizacije proslave. Postala je prava „Virovka“, jedino joj njihov naglasak zadaje još malo muke! Ali do stote obljetnice svi ladanat će i to, sto posto“!

Božja nam je Providnost poslala i mnoge druge dobročinitelje koji su nam pomogli na što ljepši način obilježiti ovaj 70 godišnji jubilej. Naši crkveni zboraši su se posebno u tome istakli. Neka im Bog plati! Hvala od srca našim sestrama i svima onima koji su ostavili trajni spomen u našem samostanu u Virju. Među nji-

ma je i prekrasna slika sv. Dominika, rad, prof. Zorana Homena, kojemu posebno hvala na tom daru uz preporuku da suradnja bude plodna i ubuduće.

Nemoguće mi ja nabrojiti sve i svaki dar, ali znam da ništa nije ostalo skriveno Onome koji s neba blagoslovje i božanski uzvraća. Za to ga svesrdno molimo. Već su drugi, prije mene, opisali kako se odvijala proslava i trodnevje. Pa da ne ponavljam isto, željela bih samo zahvaliti našoj braći dominikancima, p. Mati Bošnjaku, p. provincijalu Anti Gavriću, p. Anti Bobašu i njegovim studentima, kao i njegovom bratu, Jadranku. Svi su oni svojom riječju i pjesmom zajedno s nama zahvaljivali Bogu za sve milosne darove. Veliki je doprinos proslavi dao domaći župnik, vlč. Ivica Baćani, koji je bio stalno pri ruci nama, kao i svim sudionicima slavlja.

U subotu 10. studenoga, počastio nas je svojim dolaskom i preuzv. varaždinski biskup, Josip Mrzljak, koji je predvodio misno slavlje zajedno sa svećenicima okolnih župa, rođenim Virovcima i s braćom dominikancima.

Posebno sam sretna što je, vjerojatno, i ova proslava pridonijela, da nam se povećao broj članova Vijenca žive krunice. U ovu se našu proslavu aktivno uključila i općina Virje svojim vrijednim doprinosom, te i njima još jednom od srca zahvaljujem.

Radosne smo što se lijepi broj sestara iz Zagreba i daleke Korčule odazvao na proslavu. One su svojom bjelinom i vedrinom ostavile u ovom narodu poseban dojam. Hvala i onima koje su duhom bile sjedinjene s nama.

Slavlje je prošlo, ali uspomene su još tako svježe u nama, kao da to još uvijek traje. Mnogi župljeni su nam pomagali na razne načine kako bi ovo slavlje bilo što svečanije, pa im ovim putem zahvaljujem.

s. Cecilija Škriljevečki

Koristimo prigodu da ovim putem svima izrazimo srdačnu čestitku za skoro nam blagdan Božića. Mnogo radosti darovao vam Isus. Bilo mu milo sve što mislimo i radimo. Gloria!

Vaše: s. Josipa i s. Cecilija.

ODLAZAK SESTARA IZ BOLA

Nakon 79 godina djelovanja u Bolu, sestre dominikanke, kongregacije Svetih Andjela čuvara, napuštaju Bol. Na poziv bolskog župnika o. Jordana Bolle, OP, za vrijeme uprave č. m. Andeleta Milinković, dominikanke, dolaze u Bol 1933. godine. Zajedno sa s. Dominikom Berković, prvom dominikankom rođenom Bolkom, časna majka je došla u Bol početkom prosinca 1933. godine, te je tada službeno otvorila kuću. Prvih šest sestara, na čelu sa starješicom, s. Henrikom Sambrailo, došle su mjesec dana kasnije u siječnju 1934. godine. Sestre su bile pozvane za rad u konviktu otaca dominikanaca, otvaranje dječjeg vrtića i vođenje društva Kćeri Marijine. Glavno poslanje sestara uglavnom je bilo vezano za rad u konviktu sve do njegovog zatvaranja 1973., nakon čega sestre ipak ostaju u Bolu na službi braći dominikancima, vodeći kućanske poslove u samostanu i brinući se za crkvu. Uz samostansku zajednicu sestara, 1964. godine na poziv bolskog župnika o. Tončija Deškovića, OP, osniva se zajednica sestara u župnoj kući, u kojoj su sestre imale starački dom, uz to su predavale vjeronauk, brinule o župnoj crkvi te vodile crkveno pjevanje. Zajednica je zatvorena 1984. godine.

U Kongregaciji je bilo 12 sestara Bolki (s. Dominika Berković, s. Vinka Bodlović, s. Nives Bodlović, s. Marija Andjela Cvitanić, s. Andrea Ivulić, s. Vicenca Jugović, s. Josipa Karmelić, s. Stefanija Karmelić, č. m. Manes Karninčić, s. Ladislava Karninčić, s. Anselma Vodanović), od kojih je još jedino živa s. Beninja Mekjavić. Svakako treba istaknuti s. Manes Karninčić, koja je bila časna majka od 1959.-1971. godine.

Zajednica sestara dominikanki u Bolu, uglavnom tiho i samozatajno bila je na službi braći dominikancima. Zadnja tri desetljeća bolske zajednice obilježila je s. Celestina Budimir-Bekan, koja je postala simbolom ove kuće. Neumorna, uvijek vesela i nasmijana, puna životnoga iskustva, služila je braći radeći u praoni i peglaoni, a posebna ljubav joj je bila briga za crkvu, koju su uvijek krasili njezini zaista kre-

ativni aranžmani. Uz nju je više od petnaest godina u dva navrata djelovala s. Jagica Barišić, koja je predano, samozatajno, bez puno riječi, sa puno ljubavi radila razne poslove u samostanu. Zadnje desetljeće ove zajednice, zlatno desetljeće, počinje dolaskom s. Nikoline Batinić, koja sa sestrama gradi pravo redovničko zajedništvo, sa puno ljubavi nastavljajući brigu o bolskom samostanu. Nakon dugo godina sestre

su se počele vraćati župnom apostolatu. Taj povratak započela je s. Beata Zebić, vodeći dječji zbor, i predavajući vjeronauk u školi. Kada joj je bilo omogućeno, s. Nikolina nastavlja župni apostolat sa dječjim zborom i katehiziranjem u bolskom vrtiću, te brigom o župnoj crkvi. Sestre dominikanke uvijek su otvorena srca primale ljude u svoju kuću. Mnogima je njihova kuća bila drugi dom, a sestre obitelj. To može posvjedočiti i autor ovoga teksta, koji je svoje djetinjstvo i mladenaštvo proveo sa sestrama, što sa velikom zahvalnošću i ponosom ističe, jer odrastanje i sazrijevanje uz sestre dominikanke nije bilo ništa drugo, nego milost.

Došao je i trenutak žalosti kada su se boli dominikanci i mještani Bola morali oprostiti od sestara dominikanki. Na svetkovinu Krista Kralja u dominikanskoj crkvi Sv. Marije Milosne u Bolu na Braču slavljena je misa zahvalnica za sestre dominikanke, koje nakon 79 godina nazočnosti u Bolu, završavaju svoje poslanje i zatvaraju bolsku kuću.

Zbog teško oboljele, a sada nažalost već počojne s. Nikoline Batinić, te starosne dobi s. Ce-

lestine Budimir - Bekan i s. Jagice Barišić, kao i zbog nedostatka sestara, Vrhovno vijeće sestara dominikanki odlučilo je zatvoriti kuću u Bolu. Misu zahvalnicu predvodio je p. Ivo Plenković, a koncelebrirali su p. Eugen Bižaca i p. Damir Šokić. Na misi je uz sestre iz bolske zajednice bila nazočna i časna majka Dolores Matić, vrhovna glavarica sestara dominikanki u Hrvatskoj, koja se na kraju mise obratila svima nazočnim zahvalivši za dugogodišnji suživot sestara, braće dominikanaca i Bola. Liturgijsko pjevanje predvodio je ženski župni zbor, koji je pjevao Misu na čast sv. Oca Dominika, koju je autor Vinko Karmelić posvetio u znak zahvalnosti s. Celestini, s. Jagici i s. Nikolini, a na spomen djelovanja sestara dominikanki Sv. Andjela čuvara u Bolu. Po završetku misnoga slavlja u samostanskom je vrtu upriličen i mali domjenak za sve nazočne, a potom je u samostanu uslijedio svečani oproštajni ručak s više od četrdeset uzvanika. Tako

su se braća dominikanci i Bol oprostili od svojih sestara. Izrečene su mnoge riječi hvale za sestre, uručeni su im darovi za uspomenu... Ipak, od svega su bile znakovitije susne oči i suho grlo svih koji su sestrama htjeli nešto reći i uručiti.

Slijedom odluke Vrhovnog vijeća sestara dominikanki i časne majke Dolores Matić, s. Celestina je premještena u samostan Sv. Katarine Sijenske u Split - Škrape, dok je s. Jagica premještena u samostan Sv. Andjela čuvara u Korčulu.

Uz svu tugu u srcu, na kraju ostaje molitva i zahvalnost. Neka dragi Bog po zagovoru sv. Oca Dominika blagoslovni naše drage sestre Celestinu i Jagicu, i sve sestre u Kongregaciji, a Kongregaciju neka podari novim zvanjima. Dragoj s. Nikolini, i svim pokojnim sestrama neka podari vječni mir u svome Kraljevstvu.

Vrši Oče što si reko, molitvom pomozi nas.
Vinko Karmelić

BOL: Načelnik općine Bol posjetio sestre dominikanke

Načelnik općine Bol, Tihomir Marinković, osobno je u ponедјeljak (26. studenog) posjetio časne sestre Celestinu Budimir-Bekan i Jagicu Barišić koje završavaju svoje poslanje i odlaze iz Bola u Split odnosno Korčulu. Uz zahvalu za njihov rad u dominikanskom samostanu, načelnik im je uručio prigodne monografije koje će ih podsjećati na boravak u Bolu, a predao im je i novčane bonove. Susretu su prisustvovale časna majka s. Dolores Matić, vrhovna glavarica sestara dominikanki u Hrvatskoj i zaposlenica u općinskoj upravi Neda Kraljević.

(www.dominikanke.org)

KORČULA: Redovničko oblačenje i obnova zavjeta u Korčuli

U subotu, 8. prosinca, na svetkovinu Bezgrješnog začeće BDM obukla je dominikanski habit i započela svoj novicijat postulantica, u svijetu Dolores Munitić, a u Redu od toga čina nadalje s. Dolores. Nakon obreda primanja redovničkog odijela, krunice i Konstitucija zajednice sestara dominikanki, uslijedilo je euharistijsko slavlje pod kojim je s. Suzana Lasić obnovila svoje zavjete na godinu dana.

Euharistijsko slavlje predslavio je dominikanac fr. Drago Kolimbatović. On je u propovijedi rastumačio bit i smisao današnje svetkovine kojoj je u središtu lik Majke Božje, Marije. Naglasio je dostojanstvo i dvostruku ulogu sva-ke žene: djevičanstvo i materinstvo. Sestre koje su pošle izblizega slijediti Krista ostvaruju taj poziv na materinstvo na duhovan način.

Zbog radova na samostanskoj kapeli liturgijsko slavlje se odvijalo kod braće dominikanaca u crkvi sv. Nikole. Slavlju su, uz sestre dominikanke, nazočili najbliži članovi obitelji s. Dolores, dominikanski trećoreci i prijatelji zajednice.

s. Blaženka Rudić

DUBROVNIK: Fr. Dominik Barać OP i ostali Dubrovački mučenici

Na poziv dubrovačkoga biskupa mons. Mate Uzinića, u Biskupskom ordinarijatu u Dubrovniku 31. listopada 2012. upriličen je prvi sastanak predstavnika redovničkih zajednica koje djeluju na području Dubrovačke biskupije radi istraživanja žrtava i mučenika komunističkog režima.

Na sastanku su sudjelovali provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, provincijal Hrvatske pokrajine Družbe Isusove p. Ante Tustonjić, vikar franjevačke provincije sv. Jeronima fra Stipe Nosić, don Mile Vidić iz hercegovačkih biskupija, prior samostana sv. Dominika u Dubrovniku fr. Nikola Mioč, fra Jozo Sopta OFM, mons. Ivan Šimić, povjerenik Dubrovačke biskupije za Hrvatski martrilogij i drugi.

Na sastanku se razgovaralo o postojećim žrtvama, a predstavnici triju redovničkih zajednica prikazali su ukratko osobe iz svojih zajednica za koje smatraju da se mogu ubrojiti u mučenike, na primjer: dominikanac dr. Dominik Barać, kojeg su partizani strijeljali u Trogiru 17. studenog 1945; isusovac pater Petar Perica koji je strijeljan na otočiću Daksi 25. listopada 1944. i franjevac fra Marijan Blažić, također strijeljan na Daksi.

Mostarska biskupija predlaže kao kandidata za mučeništvo don Antu Zrnu koji je ubijen

u Dubrovniku (Daksa) u drugoj polovici 1945. godine. Brojne su nevine žrtve na području Dubrovačke biskupije. O njima je govorio mons. Ivan Šimić, od kojih možemo spomenuti župnika u Vignju don Antuna Bačića (kojeg su navodno potkovali i urezali mu križ na leđa te živ bačen u jamu Vranina), župnika u Liscu don Luku Grkovića, župnika u Grudi don Ivu Jelinovića (sva trojica su ubijena na Korčuli) ili župnika Lapada i Gruža don Đuru Krečaka kojeg su partizani likvidirali u listopadu 1944. na Daksi.

Predloženo je da se odredi jedan dan u godini na razini biskupije odnosno provincije

kada će se obilježavati spomen na te žrtve i tako ih populazirati te tako upoznavati narod, da se utvrde stvarne žrtve na tom području kako klerika tako i laika te da se pristupi izradi životopisa žrtava odnosno da se na temelju dokumentacije pripremi znanstveni prikaz pojedinih kandidata za mučeništvo i dostavi dubrovačkome biskupu do lipnja sljedeće godine.

Dogovoren je da će se zajednički pokrenuti kauza za dubrovačke mučenike. Kongregacija za nauk vjere u prigodnoj Noti s pastoralnim smjernicama za Godinu vjere poziva da se u ovoj Godini vjere poradi na što boljem upoznavanju blaženika i svetaca sa svoga područja. "Po

vjeri mučenici su dali svoj život, dajući svjedočanstvo za istinu evanđelja koja ih je preobrazila i osposobila ih za najveći dar ljubavi: oprostiti svojim progoniteljima."

Hrvatska dominikanska provincija već je proglašila da se 17. studenoga – na dan kada je 1945. u Trogiru strijeljan dubrovački dominikanac fr. Dominik Barać – slavi spomen na svu braću hrvatske dominikance žrtve totalitarnih ideologija 20. stoljeća. A Izborna provincijska skupština Hrvatske dominikanske provincije, održana u lipnju ove godine u samostanu u Bolu na Braču, i službeno je poduprla pokretanje kauze za beatifikaciju fr. Dominika Baraća.

(www.dominikanci.hr)

Osnovni podaci o fr. Dominiku Baraću

niku (1931.-1934.), a nastavio u Walberbergu kraj Kölna, gdje je 25. srpnja 1936. zaređen za svećenika.

Radnjom o socijalnoj filozofiji boljševizma postigao je lektorat. Licencijat postiže u Louvainu u Belgiji. Doktorirao je u Rimu 1942. o socijalnoj filozofiji boljševizma. Vrativši se u Hrvatsku, predaje na Dominikanskom filozofsko-teološkom učilištu u Dubrovniku.

U izdanju Dominikanske naklade Istina u kolovozu 1944. objavljuje knjigu Socijalna filozofija boljševizma, svoj doktorski rad, a posvetio ju je "Istini i pravdi". Knjiga, tiskana u Dubrovniku, u dvije tisuće primjeraka, koštala ga je života. Prijek vojni sud 18. lipnja 1945. u Dubrovniku izrekao je fr. Dominiku Baraću kaznu "smrti strijeljanjem i trajan gubitak građanskih prava".

Smrtna presuda strijeljanjem izvršena je na groblju u Trogiru, u subotu 17. studenoga 1945., u šest sati ujutro. Iz skupine od 34 zatvorenika, strijeljano ih je trideset, a četvorica su pomilovana. Posmrtni ostaci fr. Dominika Baraća ekshumirani su 1959. i položeni u novu dominikansku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac.

Zajedno s Dominikom Baraćem na robiji se nalazio i dominikanac fr. Rando Paršić, koji o fr. Dominiku i danima koji su prethodili strijeljanju svjedoči u pismu od 25. lipnja 1991.:

"Nas devet svećenika određenih za robiju (nota bene: nije postojao termin zatvor nego samo robija ili strijeljanje), robijali smo na drugom katu trogirskoga zatvora, a osuđenici na smrt na drugom katu iznad nas. Tako je Barać bio točno iznad moje sobe a to se kasnije pokazalo providnosno. Zašto?

Kad bi nastupila gluha noć i tama, Barać je na koncu spuštao ispisani papirić i dostavio svoje želje, opažanja, raspoloženja i pitanja. Slijedio bi naš odgovor te smo na taj način uljevali jedan drugome nadu, snagu i izmjenične molitve... Točno mi se usjeklo u pamćenje da je 15. studenoga u noći spustio pošire pisamce.

Grozna vijest! Pisalo je nekako ovako: 'Sutra ili najdalje prekosutra bit ću strijeljan.' ... Dana 16. studenoga spustio je posljednje pisamce.

‘Sutra rano jutrom vode me na strijeljanje. Molim te kada se sutra ujutro budem spuštao skalama stani na malo ‘okno’ svoje sobe. Pogledat

ću prema tebi, a ti mi udijeli odrješenje.’ Tako je i bilo. Zadnji pogled i preporuka Bogu, Gospi i svetom ocu Dominiku.

Fr. Anto Gavrić, OP

VIJETNAM (internet DSI):**Dominikanske žene i propovijedanje u Vijetnamu**

Federacija vijetnamskih dominikanki, koja uključuje 7 kongregacija sestara u Vijetnamu, odlučile su zajednički revidirati konstitucije i nositi isti habit. Također su već iskusile zajedničku suradnju u formaciji i misijama. Dijeleći posla-

nje vijetnamske crkve za izgradnju Kraljevstva Božjega, na taj način ostvaruju svoje dominikansko propovijedanje na polju evangelizacije, ministerijalnog pastoralna, odgoja i u zauzimanju za siromahe u raznim karitativnim ustanovama.

PAKISTAN: “Previše je kršćanske djece žrtava nasilja!”

Dominikanci apeliraju na vladu i UN

“Sve brojnije vijesti koje se odnose na nasilje nad kršćanskim djecom doista su žalosne i uz nemirujuće. Čini se da je za kršćane sve teže živjeti u Pakistanu.

Brojne su kršćanske djevojčice otete, silovane i prisilnom obraćene na islam, odnosno čak ubijene, kao Amaria Masih, koju je prikladno nazvati ‘pakistanskom Marijom Goretti’.

Ima djece koja su također oteta i ubijena u prljavoj trgovini ljudima, kao nedavni slučaj Sunil Masih i Shazia Bashir. Odsada se i djecu optužuje za svetogrđe (blasfemiju), kao u slučaju Rimshe Masih.

“Oni koji napadaju djecu dosegnuli su do nepodnošljive granice zloporabe i nehumanosti” izjavio je Agenciji Fides pakistanski dominikanac o. James Channan, bivši viceprovincijal Pakistanske dominikanske Viceprovincije, ravnatelj Centra za mir u Lahoru, koji je jako uključen u međureligijski dijalog.

Nakon slučaja Rimsha, dominikanac, koji je godinama bio na čelu Povjerenstva za dijalog Pakistanske biskupske konferencije, svraća ponovo pozornost na zakon o svetogrđu (blasfemiji). “Taj kontroverzni zakon, zbog kojeg je toliko krvi proliveno u Pakistanu, i dalje predstavlja instrument za progon kršćana, hindusa i muslimanskih vjernika.

Riječ je o nepravednom i nejasnom zakonu. Mi, kršćani, već dugo tražimo da se taj zakon dokine ili izmijeni na način da se smanje mogućnosti zloporabe kojima pogoduje. U toj borbi podržavaju nas brojne organizacije za ljudska prava koje su osnovali muslimanski građani.”

Kršćani u Pakistanu upućuju poziv: “Snažno tražimo od vlade da preuzme svoju odgovornost, da svim građanima jamči poštivanje ljudskog dostojanstva i temeljnih prava, bez obzira koju vjeru isповijedali.

Smatram da je potrebno senzibilizirati i međunarodnu javnost. U tom vidu, tražimo posebnu misiju posebnog izaslanika Ujedinjenih naroda za vjersku slobodu.”

Izvor: <http://un.op.org>

PAKISTAN: Kako se dominikanke u Pakistanu pripremaju za jubilej Reda

Sestre dominikanke, u Pakistanu, iz talijanske zajednice Sвете Katarine Sijenske, (Missionarie della scuola), opisale su kako se one pripremaju na jubilej Reda, i na koji način one pridonose naviještanju Radosne vijesti djeci i odraslima s kojima žive. Prije svega važno je znati da je Pakistan muslimanska država, nastala u ime vjere. Stoga danas muslimanski vjernici ne mogu zamisliti svoju državu mimo islamskih zakona i normi. Muslimani u Pakistanu čine 97 % ukupnoga stanovništva, a ostali postotak čine druge vjerske skupine: kršćani, hindusi, baji, parsi, siki i budisti. Iako su, prema islamskome zakonu, vjerske manjine priznate i zajamčena su im sva prava, u praksi je to ipak sasvim drugačije.

Budući da su odgoj i obrazovanje jedno od temeljnih poslanja Crkve na bilo kojem prostoru, u Pakistanu ono dobiva veću važnost, jer je to jedna od malobrojnih ali važnih djelatnosti koje Crkva ovdje ipak dozvoljeno pružati.

Sestre dominikanke u Pakistanu nastoje tako odgajati mlade da bi bili u stanju promjeniti sustav vrijednosti u svojoj okolini. Na području obrazovanja sestre surađuju s muslimanskim učiteljima, ali njihove su škole općenito više cijenjene zbog kvalitete. Sestre, na-

ime žele obrazovanjem zahvatiti cijelu osobu, usmjeriti je prema integraciji vjere i kulture.

U Pakistanu postoje dvije vrste srednje škole; engleske i *Urdu*. Sestre dominikanke rade u jednima i drugima, a vode i učeničke domove za kršćanske djevojke koje nemaju mogućnost školovanja na selu. Ljudi koji mogu plaćati školarinu šalju svoju djecu u engleske srednje škole (15 %), dok ostatak šalje svoju djecu u *Urdu* srednje škole. Program je za obje škole isti. U engleskim srednjim školama većina učenika su muslimani, a u *Urdu* srednjim školama većina su kršćani. Dakako da je sestrama lakše podučavati u tim školama, ali im je veći izazov među muslimanima. I njima žele ponudi evanđeoske vrednote, ali na neizravan, diskretan način.

Sestre dominikanke nadalje promiču u Pakistanu duhovnu formaciju žena i pobožnost krunice. Također, djeluju u siromašnim četvrtima, gdje ima mnogo marginaliziranih ljudi; oni jedino mogu obavljati službe čistača i slične poslove. Sestre i njih nastoje poučavati i dovesti njihovu djecu u školu kako bi stekli obrazovanje i lakše dobili zaposlenje.

s. Dorothy Bhatti, Multan - Pakistan
(prevela Marina Katinić i s. S.)

DUBROVNIK: Novih pet dominikanskih novaka

U subotu 1. rujna 2012., u crkvi svetog Dominika u Dubrovniku, postulanti Mato Ivančević, Stanko Pandžić, Dario Pavlinović, Tonći Ante Prizmić i Mihovil Mario Žuljević Mikas primljeni su u Red propovjednika i započeli godinu novicijata.

Obred primanja, pred okupljenim roditeljima, rođbinom, sestara dominikanki i prijateljima, predvodio je fr. Anto Gavrić, provincial Hrvatske dominikanske provincije.

On je u homiliji, s obzirom na početak novicijata za petoricu mladića, prvenstveno govorio o Isusovoj prisposobi o talentima. Kao što je gospodar svojim slugama povjerio svoje blago da njime dobro upravljaju, a to znači da ga umnože, tako i Bog daruje ljudima uz dar i

potrebna sredstva – milost i razboritost – da te primljene darove upotrijebi na slavu Božju i za na korist ljudima.

Darivanje s punim povjerenjem znači da računa na odgovornost onih koji primaju. Povjereni dar i obvezu braća prihvaćaju slobodno i odgovorno. Tko je u tome pogledu spremjan slijediti Krista, za njega ne postoji ravnodušnost, već samo trezveni zanos u svježini Kristove poruke. Kršćanin ne može biti ravnodušan. Redovnik ne smije biti ravnodušan u svome životu.

On je pozvan sve više se približavati Kristu Gospodinu. To je želja i nove braće novaka, istaknuo je provincijal.

Provincijal je pozvao braću u samostanu da novacima budu uzor zajednica koja je škola molitve, studija i propovijedanja.

Braća redovnici provjeravat će njihovo vladanje, a oni će iskušati svoje sposobnosti u obdržavanju strogosti Reda i njegovih obveza. Pri završetku euharistijskog slavlja provincijal je zahvalio fr. Ivi Plenkoviću koji je dvanaest godina obnašao službu učitelja novaka u samostanu sv. Dominika u Dubrovniku i povjerio novake novom učitelju, fr. Nikoli Noso.

Nekoliko riječi o novacima:

Mato Ivančević, rođen 26. veljače 1994. u Zadru, dolazi iz župe Svetog Jurja u Viru. Završio je Srednju tehničku prometnu školu u Splitu.

Stanko Pandžić, rođen 1. svibnja 1991. u Splitu, dolazi iz župe Srijane, Dolac Gornji u istoimenom mjestu. Završio je Srednju tehničku prometnu školu u Splitu.

Dario Pavlinović, rođen 5. kolovoza 1993. u Makarskoj, dolazi iz župe Gospe od Pojšana u Splitu. Završio je nadbiskupsку klasičnu gimnaziju "don Frane Bulića" u Splitu.

Tonći Ante Prizmić, rođen 1. siječnja 1994. u Splitu, dolazi iz župe Svetog Križa u Gružu (Dubrovnik). Završio je Hotelijersko turističku i ugostiteljsku školu u Dubrovniku.

Mihovil Mario Žuljević Mikas, rođen 8. rujna 1993. u Splitu, dolazi iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Srijanama, Dolac Gornji. Završio je nadbiskupsku klasičnu gimnaziju "don Frane Bulića" u Splitu.

usp. Fr. Domagoj Augustin Polanščak, OP
(www.dominikanci.hr)

SPLIT: Jednostavni zavjeti u Hrvatskoj dominikanskoj provinciji

U subotu, 25. kolovoza na misnom slavlju u samostanu sv. Katarine u Splitu, fr. Lovro Krželj (Šolta), fr. Anto Gavranović (Pag), fr. Marko Đokoza (Zadar), fr. Ante Kazoti (Kaštel Lukšić) i fr. Igor Vukančić (Benkovac), položili su svoje jed-

nostavne zavjete u Redu propovjednika. Misu je predvodio o. Anto Gavrić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije u koncelebraciji s braćom iz Provincije i drugim svećenicima.

(usp.www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Svetkovina Kraljice svete krunice u Zagrebu

U Zagrebu 7. listopada, u dominikanskom svetištu Kraljice svete krunice, svečano je proslavljenata svetkovina Ružarice. Uz brojni puk, i koncelebraciju braće dominikanaca, euharistijsko slavlje predvodio je hercegovački franjevac fra Jozo Zovko.

Prije početka misnoga slavlja, sve prisutne, a posebno predvoditelja euharistijskoga slavlja pozdravio je o. Anto Bobaš, župnik. U prigodnoj propovijedi, fra Jozo je naglasio važnost kršćana u današnjem svijetu. "Glas Crkve danas je glas da se spasi kršćanska vjera, to svjetlo svijeta na Zemlji."

U duhu ovogodišnje "Godine vjere", fra Zovko je spomenuo Papinu encikliku Porta fidei kojom je pun nade pozvao kršćane da se probude. Nadalje, propovjednik je ukazao na važnost krunice i svetišta otaca dominikanaca. "Mi smo danas došli Bogu zahvaliti što smo katolici i kao takvi trebamo ući u Europu, s krunicom u ruci jer je to naša snaga i nada Europe."

Postavio je pitanje može li danas hrvatski narod i Crkva biti mir, te odmah dao odgovor: "Krunica je odgovor – uz krunicu i po krunici možemo doći do mira u našim domovima, u

našoj domovini. Jer krunica je kaplja ulja, krunica je uljanica, svjetiljka, svijeća.

Kap ulja koja teče iz srca, u uljanicu Crkve. Krunica će nas svaki dan vraćati i podsjećati da naše obitelji bude na okupu, pred licem majke.” Svoje riječi ohrabrenja i poticaje na razmišljanje o krunici te o moljenju krunice koja je snaga za životne borbe te ključ očuvanja hrvatskih katoličkih obitelji, fra Jozo je upućivao kroz trodnevnu duhovnu pripremu misnim slavlјima, klanjanjem Oltarskom sakramantu te kroz sakramenat isповijedi.

Posebno se fra Jozo obraćao obiteljima, podsjetivši sve obitelji kako su one prva škola molitve. Po završetku svetkovine Kraljice svete Krunice, župnik o. Anto Bobaš zahvalio se fra Josi koji je, osim duhovnog bogatstva koje je kroz četiri dana podario župi, kao uspomenu svakome župljaninu poklonio krunicu koju je i blagoslovio poručivši da tu krunicu stave na svoje obiteljske oltare te da sva obitelj zajednički moli tu prekrasnu molitvu – svetu krunicu.

(www.dominikanci.hr)

ZAGREB: “Otvoreni tjedan” župe Kraljice svete krunice

Podrškom fr. Ante Kovačevića, bivšeg, i fr. Ante Bobaša, sadašnjeg župnika župe Kraljice sv. krunice, a u organizaciji mladih iz župe, od 8. do 14. listopada, održan je “Otvoreni tjedan”.

Uz dnevna misna slavlja, program se sastojao od koncerata, predstava i predavanja. Izme-

đu brojnih gostiju, vjerničkim svjedočenjem, prisutne su najviše oduševili Željko Pervan i Dario Šimić. Potrebno je istaknuti kako je Tjedan imao humanitarni karakter.

(www.dominikanci.hr)

KLOPČE: Opet dominikanci u Bosni

U nedjelju 28. listopada 2012. godine četrnaestorica dominikanaca krenula su iz Zagreba put središnje Bosne.

Petorica braće, predvođeni p. Dragom Kolimbatovićem, pošli su u župu Uzvišenja sv. Križa u Klopče kod našeg subrata p. Pere Jurića, dok je p. provincial Anto Gavrić s drugom osmoricom išao u župu sv. Ivana Krstitelja Lug-Brankovići, rodnu župu p. Slavka Sliškovića.

U Kopču je središnje euharistijsko slavlje predvodio p. Drago, a nakon toga predstavio svoju novu knjigu “Susreti i poruke”. Budući da je autor neko vrijeme živio i pastoralno djelovalo u Klopču, ponovni susret s njime za mnoge je bio uistinu dirljiv, a i on sam nije skrivaо emocije.

U Lug-Brankoviću misu je predslavio i propovijedao o. Provincijal, a na veliko zadovoljstvo vjernika tijekom liturgije je dvije svoje pjesme uz pratnju gitare otpjevao p. Anto Bobaš, te je bio nagrađen burnim pljeskom.

Na izlazu iz crkve svim vjernicima podijeljene su razne brošure i sličice s dominikanskim motivima i molitvama, dok su svoj školskoj djeci i mladima darovane knjižice “Sveti Dominik i Red propovjednika” koje su tiskane kao priručnik za vjeronaučnu olimpijadu.

Grupa koja je išla u Klopče nakon mise pri-družila se onima koji su ostali u Lug-Brankoviću te su u župnoj športskoj dvorani odigrali dvije prijateljske nogometne utakmice s ekipama iz Lug-Brankovića i susjedne župe Marije Pomoćnice iz Globarica. Suci su bili vlč. Marko Mikić, župnik iz Globarica i domaći župnik vlč. Matija Šimić.

Molitvu na početku susreta predvodio je p. Drago te je, uz gromoglasnu podršku publike koja ga se sjeća po misionarskom radu u ovoj župi, izveo početni udarac. U poluvremenima je publiku pjesmom animirao p. Anto Bobaš.

Nakon športskog nastavljen je druženje uz slasnu okrijepu koju su priredile župne surad-

nice Vedrana Sović i Tanja Slišković. Tijekom objeda vlč. Matija je goste iz Zagreba ukratko upoznao s poviješću ovog pastoralnog centra i svetišta, brojnim vjerničkim zajednicama te pastoralnim i drugim aktivnostima po kojima je ova župa poznata.

Tjelesno okrijepljeni gosti su obišli krasno uređeno i vrijednim spomenicima oplemenjeno crkveno dvorište u kojem se osobito ističu biste poznatog povjesničara i humanitarca dr.

Krunoslava Draganovića te ona vrhbosanskog nadbiskupa dr. Marka Jozinovića, crkvu, osnovnu školu, vrtić, samaritanski dom, katehetsku dvoranu i druge sadržaje koje je ovaj vrijedni župnik uz pomoć svojih suradnika podigao u proteklom dvadesetak godina.

Prema bosanskom običaju rastali smo se uz kavu i rakiju te obećanje budućih susreta i suradnje.

(www.dominikanci.hr)

BOLOGNA: Svečev grob

Samostan sv. Dominika u Bolonji u kojemu se nalazi grob sv. oca Dominika, nedavno je otvorio mrežne stанице, dvojezičnog sadržaja, posvećene svečevu grobu (L'Arca di San Domenico).

Dominikovo tijelo 24. svibnja 1233. položeno je najprije u mramorni grob, a tridesetak godina kasnije inicijativom Ivana Vercellia, šestog učitelja Reda propovjednika, u dostojnijski grob. Mramorne reljefe na grobu isklesao je Nikola dell' Arco.

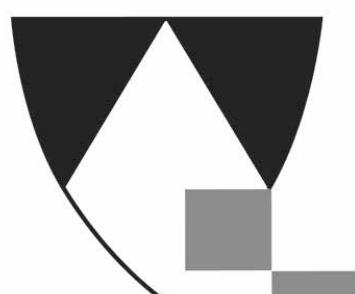
Mrežne stranice su podijeljene u tri sekcije. U prvoj (Dominik iz Caleruege), doneseni su osnovni biografski podaci, a u drugoj (Jubilej Reda 2016.), nekoliko zanimljivih priloga koji

nas upoznaju s godišnjim temama kao pripravi za Jubilej i sl. Treća sekcija (Svetčeva grobnica), vodi nas u Bolonju na grob sv. Dominika. (Vidi:

(<http://www.arcadominici.org>).

LOGO i štola za Opću skupštinu Reda – Trogir/Čiovo 2013.

Kao što je poznato, mjesto održavanja Opće skupštine Reda propovjednika 2013. je Trogir (Čiovo), grad prvog hrvatskog blaženika Augustina Kažotića. Skupština počinje s radom 22. srpnja i traje do 9. kolovoza 2013. godine. U nastavku predstavljamo logo i štolu za Opću skupštinu Reda.

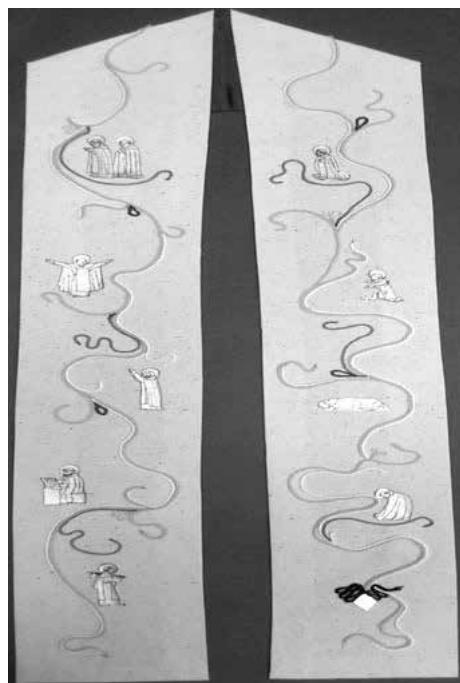
Idejno rješenje napravio je akademski slikar i dominikanac Anastazio Perica Petrić. Logo - grafički je oblikovao Silvio Parisi, a štolu vezao [Print Studio](#) iz Zagreba.

Logo je sastavljen od dvije važne jedinke - dva grba, našeg Reda i našeg naroda. Na taj način logo s lakoćom odgovara promatraču ŠTO SE GDJE DOGAĐA. Grb Reda se u svome donjem lijevom dijelu rastvara i sjedinjuje sa hrvatskim simbolom naroda te postaju Jedno.

U donjem lijevom dijelu štole nalazi se dominikanski grb koji se poput zrna bačena na plodno tlo rastvara i klijia. Pušta svoje korijenje (simbol stabilnosti i čvrstoće), te raste i razvija se u stablo (simbol jakosti, postojanosti...) koje donosi svoje plodove. Ti plodovi prikazani su u devet načina moljenja sv. Dominika, nama tako dragi i poznati.

U ovom prikazu ostvaruje se evanđeoska poruka i jasan cilj Dominika u poslanju Reda. Načini moljenja sv. Dominika, ukomponirani na štolu, koja je simbol apostolskog predanja i služenja Kristu u Crkvi, jasan su prikaz dominikanske ideje i ostvarenja apostolskog djelovanja Reda.

Anastazio P. Petrić, OP

DUBROVNIK: Zlatna medalja i zlatna povelja o. Stjepanu Krasiću

Dubrovnik, 1.12.2012. - Tehničko sveučilište iz Beča, koje svake godine u drugoj zemlji priređuje međunarodni seminar o ulozi tehnike u životu čovjeka, ove godine održalo ga je na Sveučilištu u Zadru od 22. do 26. listopada. Tom prilikom je, na zamolbu organizatora, o. Stjepan Krasić održao šest predavanja iz povijesti

školstva na temu "Slobodna i mehanička umjetnost u antici i srednjem vijeku" koja su s osobitim zanimanjem praćena i visoko ocijenjena.

Za to su mu na kraju seminara dodijeljene luksuzno opremljena spomenica s posvetom u naročitoj kustodiji te zlatna medalja i zlatna povelja sa sljedećom motivacijom dodjele:

Gold medal of DAAAM International awarded to Professor Stjepan Krasić daaam personal number - dpn 32362 to express appreciation for the excellent cooperation, creative organization and support of the DAAAM International activities and significant contribution in engineering, excellence in science, International Academic and Scientific Cooperation within the Framework of the Danube Adria Association for Automation and Manufacturing DAAAM International Vienna. Zadar, Croatia on 26th October 2012. Given in name of World-Wide DAAAM International Community by the President of DAAAM International Univ. Prof. Dipl. Ing. Dr. Mult. H. C. Branko Katalinić.

Slično je istomu 15. studenoga 2012. dodijeljena posebna Zahvalnica Društva Prijatelja Dubrovačke Starine u povodu svoje 60. obljetnice djelovanja. (www.dominikanci.hr)

SAD: „Sveta Katarina Sijenska: žena našega vremena“

“Kada sam ulazila u redovnički život, nije mi bilo na kraj pameti da će ovo raditi”, sa smiješkom kaže Nancy Murray, OP, dominikanka iz SAD-a. Ona već, naime, dvanaest godina obilazi razna mjesta sa svojom vrlo uspјelom monodramom „Katarina Sijenska: žena našega doba“. Nancy je, prije ulaska u samostan sestara dominikanki, bila glumica. Potječe iz glumačke obitelji. Čak četvero njezine braće i sestara su glumci, od kojih je najpoznatiji brat Bill Murray, zvijezda nominirana za Oscara za glavnu ulogu u filmu „Izgubljeni u prijevodu“, a ostvario je značajne uloge i u desetak drugih filmova. Jednom je rekao svojoj sestri Nancy: „Ljudi mi šalju različite članke iz tiska koji govore o tebi.“ S. Nancy je odgovorila: „Sjajno! A meni sve ove godine ljudi šalju članke o tebi.“

Osim što je njezina gluma veoma učinkovita propovijed i što ljudima približava lik i djelo sv. Katarine Sijenske, sestra Nancy ujedno sa svojim nastupima prikuplja sredstva za duhovni centar u Mariandale, što se nalazi u američkoj

saveznoj državi, 35 km udaljeno od New Yorka. U tom centru sestre pružaju duhovnu pomoć svima koji se žele nekoliko dana odvojiti od svojih svagdanjih briga i doživjeti susret s Bogom. Monodramu „Katarina Sijenska – žena našega doba“ Nancy je sastavila sama 2000. godine, na molbu Vijeća Viših redovničkih dominikanskih poglavara u SAD-u. Tekst je koristila iz pisama sv. Katarine raznim osobama iz crkvenog i političkog života. Monodrama, s mnogo žara i humora, prikazuje Katarinu kao zrelo, ali i buntovno dijete velike toskanske obitelji, koja je odrasla u „radikalnu feministkinju“, kako se izrazila sestra Nancy, i dodala: „Bila je snažna i borbena“, ali njezina je ljubav bila neodoljiva“.

Zašto sestra Nancy naziva Katarinu „ženom našega vremena“? Dugo nas razdoblje dijeli od 14 stoljeća, premda ima i velikih sličnosti: ratovi, nebriga za siromašne slojeve, razne crkvene podjele, bolesti (tada kuga, a danas AIDS). Katarina, prema riječima sestre Nancy, „uvijek želi biti glas poniznih, ona koja govori istinu pred licem moći“.

Kad nije na pozornici, s. Nancy ponizno radi u zakloništu u Chicagu; pere rublje staričama ili radi s doseljeničkom djecom. Traže je, inače, na sve strane da napiše dramu o životu i drugih velikih žena koje su dale svoj život za siromahe i uopće za dobrobit čovječanstva.

„Ljudi vole priče,“ smatra sestra Nancy, „a ovo su priče koje trebaju čuti.“

(s engl. prevela Marina Katinić)

SAD: Krunica za vozače

Wayne Kneeskern iz SAD osmislio je krunicu za vozače čija su zrnca ugrađena u volan automobila. Krunica se u njegovim mislima rađala više od šest godina, tijekom kojih je putovao dvadesetak minuta na posao, kako je objasnio sam Kneeskern. Dodao je da mnogi njegovi poznanici mole krunicu na putu do posla, no kako je teško upravljati vozilom i držati krunicu u ruci, kontemplativnost ga je nagnala da osmisli ovaj izum koji će biti zanimljiv posebno pobožnim vozačima. (*Veritas*, 11,12)

WASHINGTON: Sve više Amerikanaca razmišlja o duhovnome pozivu

Novo istraživanje pokazuje da sve veći broj katolika u SAD-u razmišlja o svećeničkome i redovničkome zvanju. „Iako mnogi govore o manjku broja svećenika i padu broja duhovnih zvanja, studija pokazuje da takav pad ne postoji kod mlađih katolika u SAD-u“, stoji u izvješću istraživanja čije je rezultate objavila Biskupska konferencija Sjedinjenih Američkih Država. O duhovnome zvanju u SAD-u razmišlja 350.000

neoženjenih muškaraca i više od 250.000 nedanih žena. (*Veritas*, 11,12)

ALŽIR: Francuski dominikanac, novi biskup Orana

U subotu 1. prosinca, papa Benedikt XVI. imenovao je dominikanca fr. Jeana-Paula Vescoa, OP, novim biskupom Orana u sjeverno zapadnom Alžiru. Fr. Jean-Paul je bio provincijal Francuske dominikanske provincije od 2011. godine. Rođen je u Lyonu 1962. Diplomirao je pravo i radio u odvjetničkom uredu u Lyonu prije nego je postao dominikanac. Prve zavjete položio je 1996. godine. Za svećenika je zaređen u Lyonu 2001. godine.

U Alžиру postoje četiri biskupije: Alžir, Constantine, Aaghout- Ghardaïa i Oran. Biskupija Oran broji nešto više od osam miliona stanovnika, a kršćana je oko tisuću: katolika, pravoslavaca, kopta kao i evangelika. Katolici su u tom području jako aktivni. To su većinom studenti iz subsaharske Afrike koji studiraju na različitim fakultetima, a koje duhovno prate njihovi svećenici. (<http://www.dominicains.fr>)

HAMBURG: Dan HKM Hamburg

Pri g o d o m proslave četvrte obljetnice proglašenja blaženoga Augustina Kažotića zaštitnikom Hrvatske katoličke misije u Hamburgu održani su od 29. studenog do 2. prosinca Dani Misije.

Naime, godine 2009. HKM u Hamburgu proslavila je 40. godina pastoralnoga djelovanja na području sjeverne Njemačke i tada je stavljena pod zaštitu prvog blaženika Crkve u Hrvata. Otada Hrvati u Hamburgu svake godine, na prvu nedjelju Došašća, svečano slave Dane Misije – Kažotićevo.

Na središnjem slavlju na Dan Misije 2. prosinca sudjelovalo je više stotina hrvatskih vjernika, među kojima je nekolicina bila odjevena

u narodne nošnje. U katedrali je bila izložena i slika bl. Augustina Kažotića, rad akademskog slikara Vladimira Meglića, i zastava s likom blaženika - zaštitnika Misije.

Svečano euharistijsko slavlje u katedrali Svete Marije, gdje se Hrvati svake nedjelje okupljuju, predvodio je hamburški nadbiskup dr. Werner Thissen, u zajedništvu s provincijalom Hrvatske dominikanske provincije o. Antom Gavrićem, župnikom o. Mirkom Jagnjićem i drugim dominikancima.

Nadbiskup je izrazio svoju radost što može zajedno slaviti euharistiju s hrvatskom zajednicom te vrlo pohvalno i poticajno govorio o značenju i vjerničkom svjedočenju Hrvata u Hamburškoj nadbiskupiji. “Crkva je za Hrvate Domovina”, rekao je nadbiskup. Ljepoti liturgijskog slavlja pridonio je i misijski zbor “Ave Maria” pod vodstvom s. Jasne Matić, dominikanke.

Na slavlju je bio i generalni konzul Republi-

ke Hrvatske u Hamburgu Slavko Novokmet. Po završetku euharistije slavlje se nastavilo u dvorani, uz folklor i domaće specijalitete. Lijepo je bilo gledati najmlađe članove folklorne sekcije Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" dok su u narodnim nošnjama izvodili kola i plesove iz raznih hrvatskih krajeva.

Zatim su plesove nastavili stariji članovi folklorne sekcije. Nadbiskup se zadržao u slavlju s Hrvatima, a u jednom je trenutku rekao da se morao suzdržavati da i sam ne zapleše. Središnjoj proslavi prethodila je trodnevna duhov-

na priprava (trodnevlje) koju je u crkvi sv. Olafa predvodio o. Frano Prcela.

U sklopu proslave Dana Misije predstavljene su i dvije nove knjige o. Drage Kolimbatovića "Susreti i poruke" i o. Stipe Juriča "Ženska ljepota – najjača ljudska želja" u izdanju Dominikanske naklade Istina iz Zagreba.

Hamburški pomoćni biskup dr. Hans Joachim Jaschke, kojemu je u Nadbiskupiji povjeren skrb za jezične misije, pohodio je prostorije Misije u subotu 1. prosinca prije podne i razgovarao s provincijalom i voditeljem Misije.

(www.dominikanci.hr)

SVETI MARTIN DE PORES I ONKOMIŠEVI S HARVARDA

Kakve veze ima svetac iz 17. stoljeća s genetičkim inženjerstvom? Naizgled nikakve. Međutim, ako pretpostavimo da su sve stvari povezane, tada sv. Martin de Porres može itekako imati veze s onim što se danas događa u laboratorijsima. Nai-mje, sv. Franjo Asiški često je spominjan kao bioetički svetac, zaštitnik ekologije, koji je sva bića nazivao braćom i sestrama. Tomu je doista tako, ako se zna da je bioetika transdisciplina koja proučava moralne dimenzije vezane uz uvjete očuvanja svih oblika života. Ovamo pripadaju pitanja poput pobačaja te postupanja s embrijima i matičnima stanicama, ali i pitanja GMO-a, nanotehnologije i sigurnosti nuklearne energije. Danas je u nekim državama svijeta dopušteno patentirati biljne i životinjske organizme – što će reći, promjenom genske garniture stvarati nepovratno *drukčije* biljke i životinje. Naravno da to ima dalekosežne posljedice.

No kakve to veze ima s dominikanskim svećem? Franjevc i dominikanci vole jedni drugima biti zdrava konkurenca. Kad već franjevc i imaju ekološkoga sv. Franju, možda je vrijeme sjetiti se da sv. Marin de Porres nije bio samo vrstan liječnik i milosrdni poslužitelj bolesnih, siromašnih i obespravljenih, već

mu se pripisuje i sposobnost komunikacije sa životinjama i suočejanje s njima. Sveti Martin de Porres razgovara s miševima; tako ga se često prikazuje na slikama.

Priča nakratko seli na Harvard. 1988. harvardski istraživači Philip Leder i Timothy A. Stewart kreirali su novi tip laboratorijskoga miša; u DNA njegovih spolnih i tjelesnih stanica usađen je tzv. „onkogen“ koji čini miševe posebno podložnim obolijevanju od raka. Na taj način ovaj tip miša posebno je pogodan za istraživanje raka. Spomenutom je patentu do danas pružan velik otpor u Europi, na temelju EPC (European Policy Centre) članka da „su izumi, čija bi publikacija ili iskorištavanje bilo protivno javnom redu ili moralu isključeni iz mogućnosti patentiranja“. U međuvremenu, onkomiš

se pokazao istraživački korisnim proizvodom, ali se njegova uporaba na neprofitnim sveučilištima proširila na komercijalnu primjenu. Patentno pravo na onkomiša (pravo na stvaranje genetski izmijenjenih jedinki) tvrtke USPTO isteklo je 2005. te je sada onkomiš raspoloživ za stvaranje i uporabu drugim strankama, širom svijeta.

Primjer je to ljudskoga ovladavanja prirodom i mijenjanja strukture živih bića radi njihovo-

ga iskorištavanja. To povlači klasična etička pitanja, poput „čemu to vodi, što je sljedeće, gdje je kraj...?“ i „opravdava li cilj sredstva?“. Netko će ovu praksu smatrati moralno opravdanom i neće žaliti mišljih života koji su pružili nadu pronalaska učinkovitijega lijeka za rak. Međutim, ovaj se sklop ne odnosi samo na životinje. Podsjetimo na nekoliko činjenica. Od 1932. do 1978., što i nije tako davno, u Alabami, u SAD-u tajno je provođen “Tuskegee projekt“ koji se sa stojao u tome da je Služba javnoga zdravlja SAD-a 600 siromašnih nadničara Afroamerikanaca (osoba crne rase), od kojih je 399 bilo zaraženo sifilisom a 201 zdrav, ostavila bez liječenja kako bi promatrala “prirodan tijek te bolesti”. Nakon što je 1940. dokazano da penicilin uspješno liječi sifilis, spomenutim se “pokusnim ljudima” nije pružilo liječenje, a oni su sve vrijeme vjerovali da dobivaju besplatnu medicinsku skrb od američke vlade. Sve je završilo medicinskim skandalom, javnim protestima, promjenom niza zakona, javnim isprikama preživjelima i plaćanjem odštetā. Nadalje; 2007. Europsko istraživačko vijeće donijelo je kompromisne smjernice za plan financiranja istraživanja do 2013.; iako se izrijekom zabranjuje kloniranje i genetička modifikacija ljudskih bića u istraživačke i reproduktivne svrhe, kao i stvaranje ljudskih embrija samo radi istraživanja ili manipulacije matičnim stanicama, “istraživanje na matičnim stanicama, embrijskim i odraslim jedinkama, može se financirati ovisno o znanstvenoj ponudi i zakonskom okviru države članice”. Iako to nije izrijekom rečeno, ovakva politika načelno dopušta stvaranje banke zametaka koji preostanu u postupcima umjetne oplodnje radi istraživanja i/ili terapije.

Nije se naodmet sjetiti ni bizarnoga primjera iz 2009.; jedna je klinika u Los Angelesu ponudila roditeljima mogućnost genetičkoga testiranja zametaka u korist izbora djetetove boje očiju, tena i kose. Zbog velikoga otpora javnosti, program je povučen.

I u jednome i u drugom i u trećem slučaju, ljudska bića određene skupine – u prvom slučaju crnci, u drugom slučaju zametci, u trećem slučaju „design babies“ – političke strukture nisu

smatrale moralnim subjektima čija je vrijednost jednaka onima kojima bi njihovo iskorištavanje trebalo poslužiti. To su suvremeni primjeri marginalizacije određene skupine ljudskih bića.

Što o tome ima reći sv. Martin de Porres? Rođen u Limi, u Peruu 1579., i sam je pripadao marginaliziranoj društvenoj skupini, budući da je bio potomak izvanbračne veze španjolskoga plemiča i crne bivše robinje. Kako da ga majka nije mogla školovati, postao je naučnikom kod jednoga brijača – a brijači su tada bili i kirurzi. Mladomu Martinu dani su prolazili u učenju medicinskoga umijeća, a noći u molitvi. S petnaest godina zatražio je da bude primljen u dominikanski samostan u Limi. Primljen je prvo kao sluga, a s vremenom mu je povjerena služba djelitelja novca siromasnoga. U Red je prvo primljen kao trećoredac. Tek je prilično godina nakon toga njegova svetost i pobožnost prinudila poglavare da odstupe od rasnih obzira te je postao pravim, zavjetovanim bratom dominikancem. Nakon što je primio habit, u dobi od trideset i četiri godine, Martinu je dodijeljena služba u bolnici gdje je radio do svoje smrti 1639. Budući da se brinuo i za bolesnike izvan bolnice, pogotovo nakon što je Limu pogodila teška epidemija, nije ih mogao dovoditi u samostan pa je u suradnji sa svojom sestrom Juanom osnovao hospicij za njih. Proseći, Martin bi redovito prikupio velike svote novca za lječilište. Martina je, naime, još u ranoj mладosti bio oduševio primjer sv. Dominika koji je prodao svoje knjige da bi pomogao gladnim ljudima. Napokon, Martin je u Limi osnovao siročište za siročad i napuštenu djecu. Još za života, čuda su ga učinila poznatim po cijeloj Limi; svjedočanstva govore da je Martin noću prolazio kroz samostanske zidove kako bi pružio skrb bolesnim odvojenim novacima, kako je viđen u drugim zemljama iako nikad nije napuštao rodni grad, kako je čašom vode donosio čudesno ozdravljenje...

25 godina nakon ukapanja, njegovo je tijelo bilo neraspadnuto i odisalo je ugodnim mirisom, što je poznat svetački fenomen. Poznata je zgoda da je brat Martin jednom teško ranjenoga *indiosa* (potomka indijanske urođenice i španjolskog doseljenika) položio na svoju postelju

kako bi se pobrinuo za nj. Kad ga je prior ukorio zbog neposlušnosti, govoreći da to ugrožava higijenu u samostanu, Martin je odgovorio: „Nije li suosjećanje u prednosti pred higijenom?“

Brat Martin bio je suvremenik i prijatelj dvaju svetih dominikanaca, sv. Ivana de Massisa i sv. Ruže Limske. Bio je osobito pobožan Presvetom Sakramentu, a krasila ga je velika poniznost, strpljivost i milosrđe. Budući da je u mlađosti radio najniže poslove, zbog svoga rasnog i društvenog podrijetla, prozvan je "svecem s metlom". Logično je da je postao zaštitnikom osoba miješane rase, brijača, nadničara, pripadnika sviju skupina koje su bile ili su još uvijek podcijenjene na temelju ove ili one osobine. Dobio je divan nadimak – *Martin od Ljubavi*. Poznato je da je ovaj svetac bio uspješan liječnik; koristio je mnoge prirodne lijekove i iskušavao razne trave. Međutim, osim ugroženim ljudima, bio je neobično naklonjen i životinjama u nevolji.

Atributi koji ga rese na slikama redovito su (osim srca i krunice) pas, mačka, ptica i miš koji u miru jedu iz iste zdjele. To je shvatljivo ako se prisjetimo da sv. Martin nije jeo meso. No odašte taj poseban odnos prema životinjama? Dok je bio naučnik, njegov majstor brijač ga je, kad bi se napio, nazivao "crnim psom", a katehist fr. Armin mu je rekao da će, ako postane dominikanac biti "crno-bijeli psić". I doista, brat Martin mogao se poistovjetiti sa životinjama koje su trpjele kakvu teškoću. Kad su miševi napali samostanske zalihe i braća ih počela hvatati u klopke, Martin je uzeo jednoga miša i diplomatski ga zamolio da, umjesto da štete zajednici, kaže svojim drugovima da se okupljaju u kutu vrta gdje će im on svakodnevno donositi jelo. Na veliko čuđenje subraće, tako je i bilo. Drugi je poznati primjer prigoda u kojoj je Martin nagovorio priora, koji je htio dati ubiti svoga ostarjeloga i beskorisnog psa, da to ne učini jer ga je pas bio godinama vjerno služio. Čini se da je Martin, koji je na svojoj koži osjetio što znači biti "crni pas" u društvenome smislu, svoje suosjećanje prema životinjama temeljio na činjenici da su to Božja stvorenja koja također osjećaju i imaju potrebe te ih je nepravedno izložiti okrutnosti.

Fotografija iz 1997. koja prikazuje laboratorijskoga miša bez dlake kojem je na leđima izraslo nešto nalik ljudskome uhu.

Na kraju, koji zaključak preostaje? Kao prvo, čovjek je dio prirode i povezan je s ostalim živim bićima. Ono što se događa s biljnim i životinjskim vrstama odnosi se i na čovjeka. Primjerice, svima nam je poznat velik problem neplodnosti koji ima svaki 6. par u Hrvatskoj. Međutim, stanovita teta Zlata iz Bistre, koja više desetljeća uzbaja kokoši, svjedoči da dok se prije od 20 jaja samo iz dvaju jaja ne bi izleglo pile, danas je slučaj da od 20 kokoših jaja 10 ne daje potomstvo. To ne znači ništa drugo nego da je okoliš kokoši i okoliš ljudi u jednakoj mjeri kemikaliziran te da je posljedica i u jednom i u drugom slučaju neplodnost, kao što je u nizu članaka i predavanja ustvrdio biokemičar prof. dr. sc. Valerije Vrček. To znači da je neodgovoran uporabno-iskorištavački odnos i prema životinjama i prema ljudima moralno problematičan. Sve navedeno znači i to da tržišna logika podivljaloga neoliberalnog kapitalizma kojemu ništa nije sveto, u suradnji sa filozofskim pozicijama koje manje vrednuju život ljudskih osoba pojedine skupine od onoga druge skupine, vodi do nepravednoga marginaliziranja, tlačenja i uništavanja.

Sv. Martin de Porres, liječnik i zaštitnik ranjivih i obespravljenih ljudi te zaštitnik životinja od ljudske okrutnosti, bioetički je dominikanski svetac velike aktualnosti. On nije zdrava konkurenčija, nego bratska nadopuna sv. Franji. I što drugo preostaje nego – zapisati tih razgovor koji bi sv. Martin de Porres poveo s harvardskim onkomiševima.... Potaknuti svjetlim primjerom, možemo se uteći i njegovu zagovoru u borbi za očuvanje života.

Marina Katinić

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. MARIJA LURDES BEŠLIĆ

Zagreb, 3. kolovoza 2012.

U Zagrebu je boravila na duhovnim vježbama (u srpnju 2012.) s. M. Lurdes Bešlić. Zamolili sam je za razgovor. Nije bila baš oduševljena, jer, kaže, ne voli pričati o sebi. Neka Bog priča o svakome od nas, onako kako nas on doživljava. No, ipak sam uspjela saznati neke pojedinosti iz njena života koje će, vjerujem, zanimati i druge.

AM: *Kada i gdje ste rođeni?*

s. Marija Lurdes: Rođena sam 21. veljače 1942. od oca Nikole i majke Luce rođ. Klapež, u Vrđinama, župa Trilj.

Bilo nas je desetero djece. Troje je umrlo još u malašnoj dobi, a ostalo nas je sedmero. Jedini brat Stipe, koji je bio i najstariji od nas sedmero, umro je prije dvije godine. Osim njega, nas je šest sestara. Dvije smo redovnice, dominikanke (s. Tješimira i ja, s. M. Lurdes), a ostale su se udale.

AM: *Recite nešto o svom djetinjstvu, o vašim roditeljima, od čega ste živjeli?*

s. Marija Lurdes: Uglavnom smo živjeli od poljoprivrede. Otac je, doduše, bio zaposlen, ali se od njegove skromne plaće ne bi mogli prehraniti, zato smo obrađivali zemlju i kao i svi naši mještani. Imali smo također volove, ovce i druge domaće životinje. Majka je, uglavnom vodila brigu u gospodarstvu, ali smo se i svi mi uključivali u poslove, kako i što je tko mogao. Svatko je imao svoje zaduženje i to se sve moralо izvršiti. Mama je, inače, bila vješta u svakom poslu. Na nju se pravo mogu odnositi biblijske riječi: *Tko će naći ženu vršnu...*“ (Izr 31,10). Osobito je bila vješta u izradi opanaka. Radila je za mnoge mještane, i to sve besplatno. Vjerujem da su joj na neki način uzvraćali, ali sigurno ne u novcu. Ljudi su obično tako radili: nešto ti napraviš meni, nešto ja tebi. Te opanke je radi-

la rukama, a ne kako se danas radi, sa strojevima. Svi su joj dolazili jer je bila pravi majstor u tome. Nismo bili bogati, ali ne mogu reći ni da smo bili siromašni, živjeli smo skromno, radošno i sretno. Otac je bio također veoma brižan. Uvijek nas je opominjao neka ne hodamo bosи, neka ne štedimo obuću, kupit će nam on drugu, samo da nam se što ne dogodi, budući da je u našem mjestu bilo puno zmija.

AM: *Je li se u vašem domu molilo?*

s. Marija Lurdes: Molilo se, i još koliko! Ko u pravom samostanu! Zajednički se molio ružarij. Obično je otac predmolio. On je običavao nabrajati mnoge nakane, za koga se molilo, i to bi išlo u nedogled, tako da je majka znala reći: „On za svakoga moli!“ Mi bi koji put i zaspali, pa bi otac molio još glasnije da se probudimo. Kao djeca nismo još toliko shvaćali vrijednost molitve, a eto, moj je otac to znao vrlo dobro. Znao je da mi, premda slabi ljudi, imamo najmoćnije sredstvo koje mijenja svijet i čovjeka, to je molitva. U tome nam je bio pravi uzor.

To je jednom potvrdio i mons. Delić rekavši kako je cijenio moga oca zbog njegove duboke vjere. Molilo se navečer i ujutro. Isto tako i prije jela, obavezno.

Nije se samo molilo u kući; kud god smo išli nosili smo krunicu, osobito kad smo čuvali stado na paši. Meni se jednom dogodilo da sam

otjerala ovce na pašu i zaboravila krunicu. Brzo je to saznala moja tetka, i zbog toga me oštro prekorila: „Kako si mogla otići bez Očenaša“ (tako se u nas zvalo krunicu).

Mislim da je taj molitveni duh usađen u svakoga od nas. Osobito se divim svojim sestrama, koje su taj molitveni žar usadile i u svoje obitelji. Svaka ima čast! Bog ih blagoslivlje i one to osjećaju.

AM: *Kako ste osjetili zvanje?*

s. Marija Lurdes: To je zanimljivo pitanje na koje ni sama ne znam odgovor. Na krštenju sam dobila ime Iva, po babi. Ona me, vjerojatno, zbog toga kasnije posebno voljela. Uvijek je molila za me. Bila je inače jako pobožna. Uvečer bi neko vrijeme molila zajedno s njom, ali kako je to potrajalo dugo, ona bi znala reći: „Spavaj dite, ja ću za te moliti.“ Bila mi je čak i kuma na krštenju. Govorim te detalje zato jer mislim da su mi njezine molitve isprosile zvanje. Nije me nikada nagovarala da idem u samostan, ali ja sam jednostavno osjetila da me Bog zove. Što, kako, kuda, ništa mi to još nije bilo jasno. Samo znam da sam željela biti časna. Kako sam sazrijevala počela sam i javno govoriti da idem u samostan.

Neki su to smatrali šalom, a neki su me odmah počeli odvraćati raznim pričama o časnim sestrama. Što li sve ljudi ne govore o samostanu! Ipak, nisu me mogli pokolebiti. Moram priznati da ni sama nisam znala ništa o časnima, a još manje da postoje različiti redovi. U svojoj duši sam zamišljala da je to nešto uzvišeno i lijepo. I Bog me pomalo pripremao za to ‘uzvišeno’ i sveto zvanje. U međuvremenu sam susrela p. Reginalda Klapeža, dominikanca. Izrazila sam i njemu želju za samostanom. On me pitao da li bi išla u dominikanke. Nisam nimalo oklijevala, odmah sam odgovorila potvrđno. Dalje je on preuzeo inicijativu. Pitao je u Korčuli č. majku i javio mi da me primaju. Sve je išlo ekspresno, za tjedan dana sam već bila u Korčuli.

Roditelji se nisu protivili mojoj odluci. Ne znam jesu li oni znali nešto više o samostanu od naših mještana, ali su, kao pravi vjernici, imali posebno poštovanje prema Bogu posvećenim osobama. Zato su mojom odlukom bili i sretni i ponosni. Očito su znali i to da to nije sasvim lagan život, zato su me uvijek pratili svojom molitvom. Nikada neću zaboraviti kako je moja majka, kad sam otišla u samostan, svakoga petka postila i molila za moju ustrajnost. Ja sam, naime, otišla u samostan upravo u petak, zato je izabrala taj daj. Kad se kasnije moja mlađa sestra također odlučila za samostan, krenula je i ona u petak da ne bi mama sada za nju uzela još koji dan posta u tjednu, pa je tako za obje molila i postila svakoga petka. Vjerujte mi, to je bila snaga koja me držala u svim trenucima života. Draga moja majko, kako ću ti za to zahvaliti?!

Prvi dani u samostanu

AM: *Kako ste se osjećali prvih dana u samostanu? Kakav je bio prvi dojam?*

s. Marija Lurdes: Doveo me otac. Već sam prijem je bio predivan. Dočekala me č. majka sa savjetnicama. Činilo mi se kao da su me već davno očekivale i eto me, napokon! To mi je bio predivan osjećaj. Otac mi je također bio oduševljen ovim prijemom. Vjerujem da je te lijepe dojmove prenio na moju majku i svu rodbinu. Zbilja su, za mlade koji ulaze u samostan, jako važni ti

prvi susreti, raspoloženje sestara, njihove prve riječi i geste. A sjećam se i jednog posebnog doživljaja iz prvih dana moga dolaska. Bila sam žedna, nisam znala gdje je voda, pa sam pitala s. Magdu gdje će se napit vode. A ona zove učiteljicu: „Iva hoće vode!“ Učiteljica odgovara: „Neka učini žrtvicu za duše u čistilištu.“ Moram priznati da te izraze nisam još puno razumjela, bilo bi mi draže napit se poštено vode za duše u čistilištu. Ali sam se pomalo privikla i na takve vrste spasavanja duša, „žrtvicama“.

AM: *Koliko vas je bilo u kandidaturi?*

s. Marija Lurdes: U kandidaturi nas je bio šest: s. Jagica, s. Celestina, s. Đurđa, s. Irena, s. Ida,

AM: *Sigurno je bilo lijepih ali i onih manje lijepih trenutaka.*

s. Marija Lurdes: Da budem iskrena, ja volim govoriti samo o lijepim stvarima. Ako nešto i nije bilo baš po mome, nisam o tome puno raz-

mišljala, mislila sam da to sve tako mora biti. Inače, što se tiče poslova, ništa mi nije bilo teško, na puno toga sam već kod kuće bila navikla, osim na nošenje mora u ‘sićevima’ u ...

Pa ni disciplina mi nije bila teška jer i kod kuće je trebalo slušati starije, bez raspravljanja i nagodaba.

Bilo nam je lijepo u novicijatu. Znali smo se šaliti, igrati se. Uvijek je bilo veselo. Osobito rekreacije. Život je inače, bio skroman. Ni smo bile gladne, ali niti previše site. Sjećam se kako su starije sestre znale nama mlađima dati od svoga komadića kruha, jer su znale da nama više treba. Isto tako bi nam davale i druge stvari za jesti. Bile su jako pažljive prema nama mlađima. Onda nije bilo televizije, pa smo imale prigode same stvarati veselo raspoloženje.

Jednom sam našla nešto novaca u smeću. Bila sam uvjerenja da to moram dati učiteljici novicijata, ali me jedna sestra prestrašila da bi mogli posumnjati da sam novac našla i da bi me mogli otpustiti iz samostana. No, ja sam ipak novac odnijela Učiteljici. A ona, ne samo da nije posumnjala u mene, nego je sutradan za taj novac svima nama kupila kruha. Bila je to neopisiva radost za sve nas! A ja sam se još viješ uvjerila da se iskrenost uvijek isplati.

AM: *Kad ste obukli redovnički habit?*

s. M. Lurdes: Bijeli dominikanski habi sam obukla na blagdan Gospe Pompejske, 8. svibnja 1958. Budući da se te godine slavila stota obljetnica lurdskega ukazanja, meni su dali redovničko ime s. Marija Lurdes. Uvijek sam Gospu voljela i zato sam sretna što sam dobila to ime. Ali prije oblačenja sam doživjela ozbiljnu kušnju. Kao što se to redovito radi, prije novicijata treba obaviti liječnički pregled i to kod dr. ‘Rencija’. Nisam se niti najmanje bojala jer sam se, Bogu hvala, osjećala posve zdravom. Međutim, dr. Renci je otkrio da imam jako slabo srce i da će zbog toga biti upitno moje zavjetovanje. Započela sam novicijat, ali s velikom morom na duši. Zato sam počela puno moliti Gospu da me ozdravi. Po isteku novicijata poglavari su me poslali kod jednog specijaliste u Split, mislim

da se zvao dr. Romac. Kad me pregledao nije viđio nikakve opasnosti za moje srce, te je izjavio da se mogu zavjetovati i još je dodao da mogu biti dobra sestra. Ovo je za mene bilo čudo koje mi je Gospa isprosila, jer sam je toliko molila!

AM: *Jeste li imali kasnije nekakvih teškoća sa srcem.*

s. M. Lurdes: Vjerujte mi, uopće nisam više na to mislila. Radila sam sve poslove, ponekad sam znala i pretjerati u radu. Osjećala sam da mi Bog pomaže i tako je to išlo sve do sada. Sada se srce počelo nešto buniti, vjerojatno zbog visokog tlaka. A to ćemo mu 'oprostiti', jer i godine čine svoje! No, od nečeg se mora umrijeti, nije li tako? Jeste me razumjeli?! Ha, ha!

AM: *Gdje ste sve djelovali nakon zavjeta?*

s. M. Lurdes: Nakon zavjeta, prvi premještaj je bio u Zagreb, 1960., u samostan Bl. Ozane. Upravo je te godine bio umro kardinal Stepinac. Ja sam išla nešto u grad i saznala tu vijest. Žurila sam kući da o tome obavijestim sestre. Onda nisu mediji o tome govorili. Čak što više, htjeli su zataškati sve samo da ne bi ljudi došli na sprovod. Ja sam imala tu čast i milost da sam bila na njegovoj sahrani u katedrali. To neću nikada zaboraviti.

U Zagrebu nisam bila niti godinu dana. Već na Badnjak, iste godine, bila sam premještena u Tavankut. Tamo sam bila do mlade mise p. Reginalda Klapeža, 1964. Nakon mlade mise su me poglavari, na kratko, poslali u Starigrad. Tu sam ostala do doživotnih zavjeta, tj. do 2. listo-

pada 1964.

Nakon doživotnih zavjeta ponovno sam se vratila u Zagreb. Tu sam bila do 1979, kad sam trebala otići u Hamburg.

U Zagrebu sam obavljala službu ekonome. Bila su to teška vremena. Nije bilo novaca, a trebalo je nabaviti potrebne stvari. Jednom su dovezli šoder i trebalo je to odmah platiti. Ali priora kaže da nema novaca. Tada se sakristanka, s. Karla Baković, dosjetila zadnje slamke spasa. Otišla je u kapelu otvoriti škrabice, možda tu nađe nešto. I zaista, dogodilo se čudo. U jednom papirnatom smotuljku, što ga je netko ubacio, bilo je točno onolikو novaca koliko je trebalo platiti šoder. Bog svojih ne ostavlja!

Bilo je i puno drugih slučajeva gdje smo osjetile Božju Providnost. U svakom slučaju, siromaštvo je bilo veliko. Trebalо se snalaziti na razne načine, samo da sestre ne budu gladne. Nakon Zagreba, kao što sam rekla, godine 1979. bila sam premještena u Hamburg, u Njemačku.

U Hamburgu

AM: *Što ste radili u Hamburgu?*

s. M. Lurdes: U Hamburgu sam bila u Hrvatskoj katoličkoj misiji koju vode dominikanci, a sestre im pomažu. Posla im na sve strane. Ljudi dolaze kad god im nešto zatreba. U Misiji se osjećaju kao kod kuće. Donose svoje nevolje, probleme, često smo im bili rame za plakanje. To je za mene bilo jedno novo iskustvo. Bila sam sretna ako sam mogla nekome pomoći makar samo slušajući njihove životne priče. Mi ne možemo ni zamisliti što naši ljudi proživljavaju u tuđoj zemlji, samo da si štогод zarade.

Hodočašće u Lurd

Posebno sam zahvalna dominikancima u Hamburgu, koji su mi omogućili hodočašće u Lurd. Imala sam tu milost da sam predmolila i Zdravu Mariju pred tolikim mnoštvom u Lurd. A za vrijeme procesije s Presvetim stavili su me da idem baš ispred Pokaznice. Sve mi je to bio nezaboravan doživljaj. Moja draga Gospa Lurdska uvijek me prati, kako sam je molila na početku mog redovničkog života, a isto tako i moja zemaljska majka svojim molitvama. Vjerujem da me i moja teta – sada u vječnosti - nikada nije zaboravila.

Još jednom sam imala milost hodočastiti u Lurd za moju 50. obljetnicu zavjeta. Tada sam išla i u Fatimu i u Lurd. Bilo je to 13. listopada 2009. Čudo je već bilo da sam mogla izdržati to naporno putovanje, jer mi je zdravlje već poma-lo narušeno. Stanovali smo dosta daleko od sve-

tišta. Kako smo bili umorni od puta, svi su otišli rano spavati. Ali ja sam željela ići na procesiju u Fatimi. Odlučila sam krenuti sama, premda nisam znala jezik. Kod Gospe, u procesiji, tu se svi sporazumijevamo samo jednim jezikom, jezikom vjere i ljubavi prema Nebeskoj Majci. Obred i procesija trajalo je do iza ponoći. Ne mogu to nikada zaboraviti. Čini vam se da je cijeli svijet tamo, da cijeli svijet moli, da je nebo sišlo na zemlju. A kad je sve završilo, nastala je prekrasna tišina. Nisam mogla vjerovati da se u tako velikom mnoštvu, može dogoditi duboka tišina i mir. A još sam se više divila samoj себi kako sam se odvažila ići sama i kako sam, na povratku, točno pogodila kuću gdje smo stanovali. Sve je to djelo Gospino, ne moje. Hvala joj!

SPLIT - ŠKRAPE

Nakon Hamburga sam bila premještena u Škrapu, 1985. Dodijeljena mi je služba priore. Tu sam imala pune ruke posla. Mnoge je stvari trebalo nabaviti, neke preuređiti. Teško bi bilo sve to nabrojiti.

Krstila dijete

Jednom se dogodilo da je neki dječak dodirnuo strujni napon. To ga je koštalo života. Ali nije bio odmah umro. Odveli su ga u bolnicu. Situacija je bila krizna i otac je mislio da će ga možda u Zagrebu spasiti, zato je tražio neku vezu. Došao je k nama. Išla sam s njim u vojnu bolnicu i molila liječnike da ga prebace u Zagreb. Liječnik mi je objasnio da to nema smisla, jer malo neće još dugo živjeti. Prenijela sam ocu tu tužnu vijest, a on me onda zamolio neka ga barem pokrstim. Nisu imali do tada veze s crkvom. Učinila sam to, uvjetno, i puno sam molila za njega. Nakon nekoliko dana, kad sam otišla na duhovne vježbe, čula sam da je dijete umrlo. Na sprovodu mu je čak bio katolički svećenik. Ipak su ljudi povjerovali i zbog toga sam bila sretna.

Bilo je svakakvih oficira i oficiruša. Neki su čak željeli da im mi odgajamo djecu. Očito su prepoznali prave vrednote koje daje vjera, ali su to morali sakrivati ili govoriti i djelovati protiv svoga uvjerenja.

Radova puno a sredstava malo

U Škrapama je trebalo puno toga popravljati, obnavljati, nabavljati, a sredstava je bilo (pre) malo. Bog je dao da su se našli dobri ljudi koji su nam radili besplatno ili uz male nagrade. Sjećam se dobro vrijednih radnika i majstora, po put g. Čelan Martina iz Ciste, pa Ivana Sičenice. Bilo je i drugih župljana koji su rado pomagali kad su mogli. Neka ih Bog blagoslovi i nagradi za svako dobro.

Slično se dogodilo i kad smo radili centralno grijanje. Prije toga je bila peć na drva. Tražila sam i molila novce na sve strane da bi mogli isplatiti te radove. Nešto su darovali sami župljeni, koji su mogli. Jednom, za vrijeme svete mise, kad se skupljala milostinja, jedna gospođa se okrenula k meni i ispričala mi se da nema što dati. Ne znam je li bilo neugodnije meni ili njoj. Pa tko bi mogao, za vrijeme rata, očekivati financijsku pomoć od ljudi!

Posebno se radilo na kapeli: stavljen je bijeli kamen, vanjske stepenice, sa kuglama, otvorena nova vrata, pa garaža i još štošta drugo.

Zahvalna sam Bogu za sve što smo uspjeli napraviti. Neka bude njemu na slavu!

Ratno vrijeme

AM: U Škrapama *vas je zadesio i Domovinski rat, zar ne?*

s. M. Lurdes: Točno. Čitava situacija nagovijestala je da se spremaju nešto strašno. Počele su sve veće napetosti. A da stvari budu još gore, ljudi u našem okružju nisu nam bili nimalo skloni. Događalo se da su nam „nepoznati počinitelji“ činili velike ili manje štete. Tako su nam porazbijali kolektore, koje smo netom bili nabavili, i to je bila velika šteta. Isto tako su nam čupali cvijeće i što god bi posadili. Nisam ništa ispitivala niti prijavljivala. Znala sama da neće nikada pronaći krivca, a ako se ‘počiniteljima’ zamjerimo, može nam biti samo gore. Zato sam uvijek ponovno i ponovno sadila kad bi oni počupali. Bili su to počeci zla koje je zadesilo cijelu domovinu, a počeli su izazivanjem nereda svake vrste.

I u takvima je prilikama valjalo živjeti i raditi. Nabavili smo nove kolektore. Osim toga, napravili smo još jedna vrata, kako bi ljudi, u slučaju uzbune i bilo kakve nesreće, mogli što prije izaći van.

Za vrijeme rata, otpriatile smo neke sestre avionom u Zagreb, jer se nije moglo drugačije. Kad smo se vraćale sa zračne luke, molile smo, po običaju, u autu krunicu. Bile smo negdje blizu Solina. Upravo kad smo završile krunicu čule smo kako je pored nas profijukao metak. Pogledale smo zabrinuto. Zaustavile smo se na tren i čekale što će sada biti. Uistinu, metak je prošao pored nas, nismo znale ni odakle dolazi niti kome je bio namijenjen. Samo znam da smo, Bogu hvala, mi bile, Božjim čudom poštene. Zahvaljivale smo i dragoj Gospoj, jer je to bila sigurno i njezina moćna zaštita.

Ubrzo su počele dolaziti izbjeglice. Kucali su i na naša vrata. Kako im pomoći kad su i nama zalihe bile skromne? Ali, nismo ipak nikoga poslale praznih ruku. Dijelile smo sa siromasima i potrebnima sve što smo imale. Kad nisam mogla dati drugo, dala bi im krunicu. Jedan student sa Škrapa bio je u Dubrovniku na ratištu. Kad

se vratio kući došao mi je ispričati kako je jednom pored njega pala granata, ubila mu kolegu, a on je ostao živ To zahvaljuje krunici, koju je ne samo nosio oko vrata, nego i molio.

Jednom sam išla u bolnicu posjetiti neku bolesnicu. Ušavši u autobus, opazila sam kako me neki čovjek upadno gleda. Misleći da je kontrolor, pokazala sam mu svoj *pokaz*, da ne misli da nemam karte. A on se nasmiješi i kaže da me prepoznao, jer sam mu jednom, naime, učinila neku uslugu i želio mi je zahvaliti. Vidite, pa i najmanjom stvari možemo čovjeka izbaviti iz nevolje, i za to nećemo nikada požaliti.

Drugi put me zaustavio neki čovjek na stanicu u Sinju. Prošao je, zapravo, pored mene s autom, a onda se zaustavio i zovnuo me. Pokazao mi je krunicu što sam mu je jednom dala, i rekao kako je, zahvalivši njoj, ostao u ratu živ. „Ova krunica, koju ste mi dali, pomogla mi je da sam ostao živ premda sam bio teško ranjen.“

A što se tiče rada s omladinom, djeca kojima uvijek se vole igrati oko kuće. Mnogi su se bojali da će nam napraviti štetu, ali ja sam ih lijepo zamolila da se ne okupljaju tu i da ne razbijaju cigle. Treba im prići lijepo. Poslušali su i nisu nam ništa razbili.

SPLIT - SV. MARTIN

Godine 1994. bila sam premještena u samostan sv. Martina, isto u Splitu. glavna služba mi je bila: sakristanka u katedrali sv. Duje.

Tu sam se naslušala i proživjela svakojakih nevolja. Ljudi dolaze u crkvu iz različitih moti-

va; neki radi znatiželje, turisti na razgledavanje, a neki željni Boga.

Najradosniji dan mi je bio susret sa Svetim Ocem. Imala sam čast i milost rukovati se ovdje s njim.

Kad je Papa imao susret s mladima u Solinu, hrbole su tamo ljudi iz raznih dijelova zemlje. Išle smo i mi sestre na taj susret. Putem smo susretale skupine mladih. Bilo mi ih je žao jer sam vidjela da možda neće stići na vrijeme. Odvažila sam se i stopirala autobuse koji su bili skoro prazni, i molila da uzmu ove mlade.

Ljudi su govorili svašta, neki su htjeli praviti paniku da će svetoga Oca ubiti, samo da se ljudi uplaše i da ne idu na susret. Ja nisam htjela vjerovati i to sam uvjerenje i sigurnost prenosila na druge. Bogu hvala da se nisam prevarila.

Još mi je jedna stvar posebno ostala u sjećanju. Kad sam, naime, bila na službi u splitskoj katedrali, pristupila mi je jedna djevojka i izrazila želju da bi ušla u samostan, ali ne zna u koji. Ja sam joj savjetovala neka se raspituje kod raznih družbi, pa će vidjeti gdje joj se najviše sviđa. Dakako da sam je najprije uputila na korčulansku adresu. Nakon kratkog vremena se vratila i priznala da joj se od svih najviše sviđaju sestre dominikanke.

Danas je to naša s. Kristijana Remetin.

VELA LUKA

AM: *Kako dugo ste bili u Splitu?*

s. M. Lurdes: Na službi u splitskoj katedrali sam bila do 2007, tada sam premještena u Velu Luku. Tu je velika župa, treba pomagati sestri s. Tješimiri u crkvi. Osjetila sam da se ljudi sve više vraćaju u crkvu. Drago im je što su sestre među njima. Pozdravljaju nas. Mi sestre činimo sve što možemo da što više zavole Isusa i Gospu.

I djece ima dosta. Njih najviše okuplja s. Tješimira, i u školi u crkvi. Vole dolaziti k njoj na pjevanje, osobito u zbor „Dominik“, sudjelovati na svim priredbama i crkvenim proslavama.

Možda ćete se smijati kako ih i ja ih nastojim okupljati? Bombonima. Čim dobijem koji bombon stavim ga u džep i brzo se nađu ‘pti-

čice' koje time razveselim. Već su me djeca po tome upoznala. Dođu nam čak zvoniti na vrata i jednostavno pitaju bombone. Sretna sam što dolaze, premda vidim da se moram oboruzati 'tonom' slatkiša, ali uz taj bombon izmijenim koju riječ s njima i potaknem ih na molitvu i na lijepo ponašanje.

Prije mise molimo s ljudima krunicu, u crkvi. U svibnju predmole djeca. Inače, u toj je župi veoma živa zajednica Trećeg dominikanskog reda. Obično jednom mjesečno dolaze dominikanci koji imaju s njima susret: isповijed, propovijed, krunica i slično.

AM: *Jesu li vam bili teški toliki premještaji?*

s. M. Lurdes: Pa i ja sam 'čovjek'. Navikneš se na jedno mjesto, upoznaš ljude, i onda idi dalje. Zapravo, ne vežem se toliko ni uz mjesto ni uz ljude, ali je ljudski 'udomiti' se u mjestu gdje si postavljen. Drago mi je, kad me danas sretnu ljudi iz mjesta gdje sam bila i pozdravljaju me. Ne mogu se odmah niti sjetiti odakle su, ali oni me prepoznaju. Sretna sam ako sam im ostala u lijepoj uspomeni. Nije, dakle, lako premještati se, ali ako se posluša u ime Božje, Bog ne ostaje dužan!

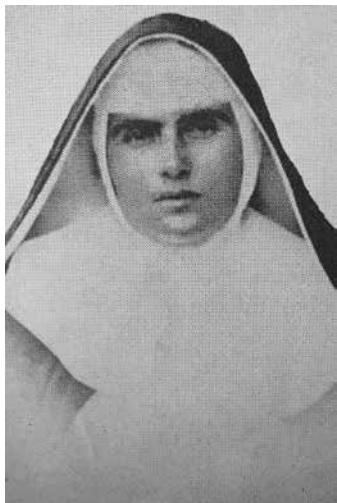
AM: *Što biste poručili našim mladima, osobito mladim sestrama?*

s. M. Lurdes: Neka se ne boje života, neka se ne boje žrtve. U svakom pozivu, u svakom zvanju ima teškoća. Učimo od Isusa kako se nosi križ, kako se prašta i ljubi. To je za svakoga najbolja škola, najuvjerljivija poruka. Neprestano slušamo o negativnostima, ali ne bojmo se. Bog je jači od svakoga zla. Isplati se vjerovati u dobro, o dobru govoriti i širiti ga svuda oko sebe. Još bih poručila mladima da se isplati žrtvovati, jer bez žrtve nema ništa. To nam je dokazao Isus, to su nam dokazali naši dragi sveci. Neka nam oni u tome pomognu.

Još bih nešto dodala. Naime, nekada je u Veloj Luci bilo prilično duhovnih zvanja. Mještani se sjećaju mnogih naših sestara koje su nikle iz ovoga naroda, iz ovoga podneblja, a danas je, u tom smislu, nastalo neko tužno zatišje, prava 'suša'. Šteta! Molimo zajedno te naše drage sestre i braću iz Vela Luke, neka se oni, s rajske visine, zauzmu za svoje mještane, da se ponovno, u njihovim mladima, rasplamsa vjera i zanos za Boga i Crkvu.

Razgovarala s. Slavka Sente,
u Zagrebu, 3. kolovoza 2012.

Časna majka Imelda Jurić

(1880. – 1924.)

Pripremajući se za 800. obljetnicu utemeljenja Reda propovjednika, njegovi članovi i članice posvetili su 2012. godinu temi dominikanke i propovijedanje. Dakako, pri tom se pod pojmom propovijedanja ne misli isključivo na apostolat pisanom i izgovorenom riječju, nego ga se shvaća u širem i bogatijem smislu kao navještanje radosne vijesti vlastitim životom. U tom kontekstu je prikladno govoriti o časnoj majci Imeldi Jurić, prvoj vrhovnoj poglavarici Kongregacije Svetih anđela čuvara, koja je uistinu propovijedala vlastitim životom.

Život u šibenskome samostanu

Imelda Jurić³, krsnim imenom Manda, rođena je 16. veljače 1880. u drniškim Miljevcima od oca Bože i majke Lucije Deronja. Kako u njezinu rodnom mjestu nije bilo škole, otac ju je odveo u Šibenik i skrb o njenom elementarnom obrazovanju povjerio svojoj rođenoj sestri, dominikanki Rozi Jurić. Ona je Mandu neko vrijeme vjerojatno sama poučavala, a potom ju je 14. prosinca 1891. upisala u pučku školu sestara benediktinke. U školskom imeniku upisana je kao Mandina, što je vjerojatno bio familijarizirani oblik, kojim su je od milja zvali šibenske dominikanke, pa ju je tetka pod tim imenom upisala i u školu. Nekoliko godina nakon što je završila pučku školu, 30. srpnja 1899. primila je redovničko odijelo i dobila ime s. Imelda. Sukladno tadašnjoj praksi, odmah nakon novicijata položila je 30. travnja 1902. doživotne redovničke zavjete.

³ Članak je priređen prema predavanju *Lik i djelo prve časne majke Imelde Jurić* što ga je autor održao 20. IX. 2012. u Korčuli.

Te iste godine za provincijala Dalmatinske dominikanske provincije izabran je o. Andeo Marija Miškov, koji je već duže razmišljao o potrebi reforme sestarskih zajednica u Šibeniku i Splitu, te njihovu ujedinjavanju u jednu kongregaciju. Svjestan da prije toga mora sestrama pronaći polje apostolata, dogovorio je sa povjerenstvom korčulanske *Javne dobrotvornosti* da šibenske dominikanke preuzmu upravu mjesnoga *Zakloništa siromaha*. Tako su tri šibenske dominikanke 29. prosinca 1902. stigle u Korčulu i 1. siječnja 1903. preuzele upravu *Zakloništa siromaha*. Bile su to: Imelda Jurić, Vica Bralić i Bonaventura Pauk.

U korčulanskoome *Zakloništu siromaha* s. Imelda je ostala do travnja 1905., kada ju je Miškov, zajedno sa s. Hozanom Peran, poslao u Rim kako bi se kod tamošnjih dominikanki upoznale sa izvornom dominikanskom duhovnošću i redovničkim duhom, te svojim iskustvom obogatiti sestre u Hrvatskoj. Nedugo nakon što su one oputovale u Rim, Miškov je 16. svibnja 1905. u Šibeniku utemeljio Kon-

gregaciju Svetih anđela čuvara. Ipak, tek nakon njihova povratka iz Rima, 2. listopada je u Korčuli svečano proglašio utemeljenje nove Kongregacije, te ujedno otvorio i blagoslovio samostan Svetih anđela čuvara. Prvom priorom novoutemeljenoga samostana, ujedno kuće novicijata, imenovao je s. Imeldu Jurić. No, ona je 9. siječnja 1907. zamolila o. Miškova da ju, zbog slaboga zdravlja, riješi te službe. Odgovarajući koncem siječnja na njezinu molbu, Miškov ne samo da ju nije razriješio službe priore, nego je ju imenovao i učiteljicom novakinja. Tu je službu vršila do kraja života, a osim toga je radila kao odgojiteljica u sestarskom dječjem vrtiću, kojim je neko vrijeme i upravljala.

Prva vrhovna poglavarica

Kongregacije Svetih anđela čuvara

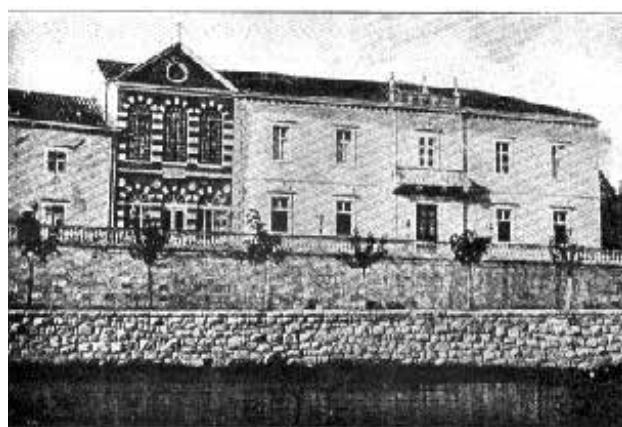
Kongregacija se pod Miškovljevom upravom dobro razvijala. Godine 1906. uspio je u samostanu Sv. anđela čuvara otvoriti dječje zabaviste, a radio je i na otvaranju pučke ženske građanske škole u Korčuli. Također je i broj sestara porastao, pa je Miškov odlučio predati upravu Kongregacije sestrama. Nakon savjetovanja sa redovničkim i crkvenim poglavarima u Rimu i Dalmaciji, osobno je razgovarao sa svakom sestrom i pitao koju bi sestru željela za vrhovnu poglavaricu Kongregacije. Razveselila ga je činjenica da su se njihove želje podudarale sa njegovom namjerom, jer se većina sestara izjasnila da za vrhovnu poglavaricu žele s. Imeldu

Jurić, koju je i on smatrao najprikladnjom i najsposobnijom. Stoga je 14. lipnja 1908. prvom vrhovnom poglavaricom Kongregacije, s mandatom od četiri godine, imenovao je s. Imeldu Jurić. Ona se tako u svojoj 29. godini našla na čelu redovničke zajednice, koja je utemeljena samo tri godine ranije, a brojala je ukupno 29 redovnica, od čega 14 doživotno i 11 privremeno zavjetovanih, te 4 novakinje i 3 kandidatice raspoređene u trima samostanima u Šibeniku, Splitu i Korčuli.

Časna majka Imelda odaslala je 2. srpnja 1908. svim sestrama u Kongregaciji svoju prvu okružnicu. U duhu poniznosti, poručuje sestrama "da je Providnost Božja odabrala moju malenkost, da se služi po svojoj Nedokučivosti s mojom slaboćom, da izvrši Svoja djela" te nastavlja: "Znam da nisam dostoјna a ni vrsna, da obnašam čast i teret Vrhovnog Starešinstva, ali podvrgavajući se Božjoj volji i oslanjajući se na Njegovu pomoć prihvatih se te službe s odlukom, da će raditi po savjeti na slavu Božju a na korist naše mlade kongregacije." Zamolivši sestre za pomoć u vršenju starješinske službe, časna majka im poručuje: „Osobito Vam na srce stavljam tačno vršenje svakog i najmanjeg Pravila i Konstitucija, jer to je onaj čvrsti temelj na kojem treba, da procvate naša Kongregacija. Poput sv. Ivana apostola vruće Vam preporučam ljubav međusobnu. Tim žarkim vezom neka budu uvijek spojena sva Vaša srca; ljubav sestrinska nek Vam bude melem u žalosti, veselje u radu a poticalo u dobru.”

Nekoliko mjeseci nakon preuzimanja uprave Kongregacijom, majka Imelda je u rujnu 1908. primila u samostan svoju rođenu sestru Martu Jurić, koja je 2. listopada te godine stupila u novicijat i dobila redovničko ime s. Tomazina. U listopadu 1919. u Kongregaciju je došla i njihova nećakinja Matija Ivić, koja je ulaskom u novicijat 2. listopada 1920. dobila ime s. Rajmunda.

Osim učvršćivanja postojećih triju samostana, majka Imelda je željela proširiti sestarsku djelatnost, pri čemu se oslanjala na ne-

Zavod sv. Anđela Čuvara sa Dominikankom - Korčula

zamjenjivu pomoć o. Miškova. On je, čini se, upregao sve snage kako bi dominikanke preuzele Zaklonište siromaha sv. Lazara u Trogiru, koje je primalo siromašne starce. Pošto mu je to pošlo za rukom, majka Imelda poslala je 20. listopada 1910. prve sestre u Trogir. To je bila prva sestarska zajednica otvorena nakon uteviljenja Kongregacije i prva filijala otvorena za Imeldine uprave Kongregacijom.

Od uteviljenja Kongregacije Miškov je planirao otvoriti u Korčuli žensku građansku školu, koju bi sestre vodile. Unatoč naporima, nije mu pošlo za rukom dobiti odobrenje civilnih vlasti za otvaranje škole. Otkako je došla na čelo Kongregacije, i majka Imelda se trudila oko toga, no civilne vlasti držale su se strogih pravila o osoblju i prostorijama za održavanje nastave, odbijajući dopustiti sestrama osnivanje škole. Unatoč tome, majka Imelda nastavlja raditi na postizanju odobrenja, te 10. rujna 1910. konačno, uz neke uvjete, dobiva dopuštenje da Kongregacija otvori u Korčuli privatnu žensku građansku školu s internatom. No, time nisu završili Imeldini napori vezani za tu školu, kojoj je trebalo ishoditi pravo javnosti. Više od jednoga desetljeća majka Imelda je radila na tome i konačno 20. rujna 1921. dočekala odluku kojom je Ministarstvo prosvjete dodijelilo sestarskoj školi pravo javnosti, ali uz određene uvjete i samo na godinu dana. Stoga je svake godine iznova trebalo školi ishoditi pravo javnosti, sve do 15. rujna 1924. kada je školi to pravo dodijeljeno trajno i bezuvjetno. Preminuvši dva mjeseca prije toga, majka Imelda Jurić nije dočekala tu odluku, premda je mnogo pridonijela otvaranju škole i postizanju prava javnosti, te tako dala snažan zamah odgojno-obrazovnom apostolatu, kojega je Kongregaciji zadao njezin utemeljitelj.

Ponovno na čelu Kongregacije

Nakon što je istekao četverogodišnji mandat postavljene Vrhovne uprave Kongregacijom u Korčuli je 28. i 29. kolovoza 1912. održan prvi Vrhovni zbor na kojem su sestre za vrhovnu poglavariču Kongregacije izabrale dotadašnju

Zavod sv. Andjela Čuvara ss. Dominikanka - Korčula

časnu majku Imeldu Jurić. Njezin drugi mandat bio je obilježen nastavkom postupnoga širenja Kongregacije, ali i Prvim svjetskim ratom. U to teško doba dobro je čitala loše znakove vremena i usmjeravala apostolat sestara u onom smjeru kojega su diktirale potrebe naroda pogodenog ratom. Dokazuje to činjenica da su sestre nedugo nakon izbijanja rata u svom samostanu u Korčuli organizirale cjelodnevni boravak za stotinjak djece, čiji su očevi bili na bojnome polju. Također su prihvatile voditi ratne pučke kuhinje u Korčuli, Veloj Luci i Šibeniku, gdje su uz ratnu kuhinju vodile i zaklonište za napuštenu djecu.

Ratne neprilike donijele su sa sobom glad i neimaštinu. Na vijest da sestre u splitskom samostanu oskudijevaju u hrani, majka Imelda molila je 19. studenoga 1916. tamošnje gradske vlasti da pomognu sestrama dostavom živežnih namirnica. Iduće godine je nestaćica hrane pogodila i Korčulu pa su sestre morale zatvoriti internat i gotovo sve gojenice poslati kući. Unatoč tim teškim ratnim prilikama, majka Imelda nije odustajala od karitativne djelatnosti. Čak i onda kada su njezine sestre, kako smo vidjeli, u pojedinim zajednicama oskudijevale, siromašnoj djeci i siročadi nije smjelo ništa nedostajati. Narod je cijenio njezine zasluge u tom pogledu, ali i posljednji austro-ugarski car Karlo I., današnji blaženik, koji ju je, nekoliko mjeseci prije prisilnoga napuštanja carskoga trona, 5. svibnja 1918. odlikovao ratnim križem za građanske zasluge.

Tako je preko nje odao priznanje čitavoj Kongregaciji.

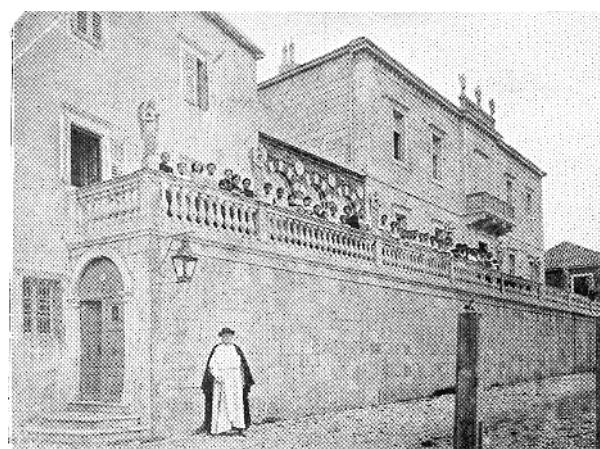
Daljnji razvoj apostolata u Šibeniku, Korčuli i Splitu

Unatoč teškim ratnim okolnostima, majka Imelda nije ograničila put Kongregacije samo na borbu za puki opstanak, nego je nastojala i proširiti djelatnost sestara, što dokazuje razvoj odgojno-obrazovnoga rada u Šibeniku i Korčuli.

Nastojeći se pobrinuti za samostan iz kojega je i sama kao redovnica potekla, majka Imelda je odlučila je učiniti nešto kako bi šibenski samostan dobio ne samo redoviti izvor prihoda, nego i smisao opstanka kroz odgojno-obrazovni apostolat. Stoga je od 1913. upregla sve svoje snage kako bi ishodila dopuštenje državnih vlasti za otvaranje dječjega vrtića u tom samostanu, što je u studenoga 1914. i uspjela.

Osim građanske ženske škole koju su u Korčuli vodile, dominikanke su željele u tom gradu otvoriti i pučku žensku školu. Stoga je majka Imelda molila državne vlasti da im to dopuste. Odobrenje je stiglo brzo i bez većih problema, pa je u rujnu 1915. u korčulanskoj samostanu otvorena pučka škola, kojoj je majka Imelda u srpnju 1916. ishodila i pravo javnosti.

Kako u ratnim i poratnim prilikama nije bilo moguće održati Vrhovni zbor Kongregacije, drugi mandat majke Imelde umjesto šest potrajaо je devet godina, do 1921. Početkom

listopada te godine konačno je održan drugi Vrhovni zbor Kongregacije na kojem je za vrhovnu poglavaricu već u prvom krugu glasovanja ponovno izabrana s. Imelda Juric. No, "osjećajući se preopterećena ponovno joj nametnutim teretom stareinstva, pod kojim je toliko godina obterećena bila", ona je zamolila sestre da ju oslobole te teške službe. Stoga je Miškov sve prisutne sestre javno upitao žele li da se njezinoj molbi udovolji, a one su jednoglasno izjavile da upravo nju žele za vrhovnu poglavaricu. "Na tu sveobću izjavu," – kako kaže Miškov – "novoizabrana Nadstojnica pokloni glavu!"

Kroz posljednje tri godine uprave Kongregacijom, majka Imelda i dalje radi na proširenju sestarske djelatnosti. S tim je ciljem 1922. prihvatala ponudu da sestre u Splitu preuzmu brigu za zarazne bolesnike u tzv. Osamici, a u ožujku 1923. u Split je poslala još dvije sestre, kojima je povjerila upravu novootvorenoga vrtića.

Prerani odlazak

Majka Imelda je prve veće zdravstvene probleme vjerojatno osjetila još koncem 1906., zbog čega je u siječnju 1907., kako smo vidjeli, pismeno molila Miškova da ju razriješi službe priore korčulanskoga samostana. Njezinoj molbi nije udovoljeno, a naredne godine breme joj je otežano teškom službom vrhovne poglavarice Kongregacije, koju je vršiti do smrti. Osim toga, nastavila je vršiti i službu priore korčulanskoga samostana. Tek 30. studenoga 1919. službu korčulanske priore preuzeila je s. Imelda Sladović, ali samo do 11. srpnja 1923. kada je Vrhovno vijeće odlučilo da korčulanskom samostanu ne treba posebna priora, nego će tu službu obavljati vrhovna poglavarica, koja rezidira u tom samostanu.

Prijevši ponovno službu priore korčulanskoga samostana, majka Imelda vršila ju je do 17. veljače 1924., kada je novom priorom imenovana s. Hozana Peran. Tu odluku majka Imelda je vjerojatno dočekala kao dobrodošlo olakšanje, tim više što je vjerojatno već osje-

ćala simptome opake bolesti, zbog koje je 5. ožujka 1924. u pratinji svoje zamjenice s. Andđele Milinković otputovala na liječničke pretrage u Split. Pošto je ustanovljeno da boluje od karcinoma, već 8. ožujka se podvrgla operaciji, koja je dobro prošla, pa su se sestre nadale njezinu oporavku. No, nade su splasnule kada se 31. ožujka u Korčulu vratila s. Andjela Milinković, ali bez časne majke Imelda koja je moralu ostati u splitskoj bolnici. Tek 14. travnja vratila se u Korčulu, ali bez nade u oporavak. Unatoč tome, kroničarka Kongregacije bilježi: "Nijedan liječnik ne daje osobite nade. A mi se varamo, jer naša Časna Majka izgleda dosta dobro, samo joj snage fali. Ufanje nam čvrsto, da će potpuno ozdraviti." No, dva mjeseca kasnije, 15. lipnja kroničarka piše da je zdravstveno stanje majke Imelde ozbiljno.

Nakon četveromjesečne borbe s opakom bolešću i "poslije mnogih patnja andeoskom ustrpljivošću podnesenih", majka Imelda je preminula 14. srpnja 1924. u 16 sati, u svojoj samostanskoj sobi u Korčuli, okružena sestrama. Bila je u 45. godini života i 25. redovništva, a Kongregacijom je kao prva vrhovna poglavarica upravljala 16 godina i mjesec dana. Nakon njezine smrti upravu Kongregacijom je preuzeila dotadašnja prva savjetnica i zamjenica časne majke, s. Andjela Milinković. Sazivajući 22. studenoga 1924. treći Vrhovni zbor Kongregacije, ona se prisjetila kako je majka Imelda "blagotvorno djelovala" u Kongregaciji i kako je "mirisom svoje blagosti i miroljubivosti pritezala k sebi i vodila k Bogu sestre, a i mnoge svjetovnjake, koji njezinim molitvama imadu da zahvale, da su se obratili".

Majka blagoga srca

Oni koji su poznavali majku Imeldu, svjedočili su da je blagost bila jedna od njezinih najznačajnijih karakternih osobina. O. Augustin Farčić još je povodom njezine smrti zapisao da je majka Imelda posjedovala "materinsku blagost" i "obazrivu pronicavost", te da je bila "izgledna redovnica" i "uzorna starješica". Slično ju je doživjela i autorica njezina nekrologa

u *Knjizi preminulih sestara*, koja piše: "Tiha, ponizna, blaga sa svakim, svima je znala da ugodi, pa je njezina prerana smrt teško raniла svačije srce. Njena djeca teško pregaraju taj gubitak, dok se blaženici u raju vesele, jer je njihov broj povećan."

S. Andđelika Prizmić kaže da je majka Imelda bila obdarena "svim osobinama dobre majke" te pojašnjava: "nježna i blaga kad je trebalo savjetovati, nepokolebiva i odlučna kad je trebalo rezati, jaka kad je trebalo zahtjevati, savjesna, revna, pobožna kad je trebalo prednjačiti – uvijek idući prema zacrtanom cilju u vidu Konstitucija. Koliko je bila blaga i mila u nastupu, toliko jednak je bila odlučna kad je trebalo ostati na pozicijama obećanja i zavjeta, jer Bog se ne da izigravati, znala je reći. Ali glavna krepost koja ju je resila i privlačila srca sviju nas – bila je blagost."

U nastavku s. Andđelika kaže da majka Imelda "kao da nije znala podignuti glas", a blagost u nastupu tumači njezinom bojazni da oštrijom reakcijom "ne bi narušila čiji mir ili izazvala jači revolt". Svojim psihološkim okom lako je pronica u nutarnja raspoloženja sestara, što joj je omogućilo da im se približi kako bi ih utješila i ohrabrla. U tome joj je pomagao i 'prirođeni pedagoški takt' koji joj je omogućilo da svakoj sestri drugačije pristupa, ovisno o njezinu karakteru i osobinama.

No, da blagost ipak ne znači popustljivost svjedoči o. Andđelko Fazinić: "Ona nije prelazila preko pogrešaka sestara, savjesno je čuvala samostansku disciplinu, smirenom odlučnošću je upozoravala na nedostatke; a, ako bi to baš trebalo, znala je i odlučno ukoriti. Nije se ona plašila da će možda izgubiti naklonost sestara: sve se je odvijalo ritmom majke koja u obitelji stvara ozračje topline i ljubavi."

Slično se prisjeća i kasnija vrhovna poglavarica Kongregacije, s. Manes Karninčić: "Nije nikada jače podigla glas, iako je bez kompromisa rezala sve što nije bilo dobro, ali s toliko blagosti i nježnosti, da se je sve prihvaćalo nekom tajnom radosti. Znala je tako lijepo savjetovati, dokazati neispravnost pogrešaka,

da smo se istinski kajale i prilagođeno primale eventualne pokore. Često je jedan jedini pogled bio dovoljan da smo shvatile, da nešto nije u redu.” U nastavku svojih sjećanja, s. Manes svjedoči kako je u majci Imeldi “našla osjećaje koji su mi nadoknadiли svu nježnost i dobrotu moje vlastite majke.”

I neke druge sestre pripovijedale su kako je majka Imelda izvršila snažan utjecaj na njih, čak do te mjere da su, privučene njezinim riječima i primjerom, odlučile postati dominikanke. Jedna od njih bila je s. Andelika Prizmić, koja je, nakon jednoga susreta sa majkom Imeldom u Splitu, na njezin poziv da dođe u samostan prekinula školovanje i preselila u Korčulu, gdje je uskoro postala redovnica. Zahvaljujući činjenici da joj je majka Imelda bila učiteljica u novicijatu, s. Andelika nam je ostavila sažeto svjedočanstvo o osnovnim obrisima redovničkoga odgoja, kakvoga im je pružila majka Imelda: “Mnogo nam je govorila o duhu molitve, o vježbi sjedinjenja s Bogom, čestim strijelovitim molitvama, nastojanju da živimo u Božjoj prisutnosti. Preko rada poletjeti mišlju pred Svetohranište i u duhu se pokloniti Utamničeniku ljubavi. Prikazati Bogu svoj rad, ne samo ujutro nego i često preko dana, osobito kada nađemo na koju poteškoću. Često nas je opominjala da nam Konstitucije ne ostanu mrtvo slovo zarobljeno u knjizi: Konstitucije treba provoditi u život, od njih živjeti. – Trsila se da shvatimo bit redovničkog duha, da ga provodimo u život; postepeno nas je vodila u predvorje kontemplacije, kada se duša postepeno predaje valu uzvišenih misli, koje vode do Boga.”

Snažan utjecaj majka Imelda je izvršila i na s. Česlavu Andreis, svoju drugu nasljednicu u upravi Kongregacijom. O tome svjedoči sama s. Česlava: “Ako išta dobrog ima u meni, ako se je obogatio moj dugogodišnji život u samostanu, to imam samo i isključivo njoj zahvaliti. Ona je znala doći do moga srca, da me onda povede do izvora Ljubavi, do Onoga, kojega sam bila odlučila izbliza slijediti. Divni su bili moji dialozi s njome: nije to bilo ništa učeno

ili namještено. Pod jednostavnim riječima krila se je dubina misli i širina velikih zahvata ispunjenih s Bogom. Što se je zapravo u tim razgovorima događalo u mojoj duši, ostaje neizrečeno i nenapisano. ... Otvoreno mogu reći, da mi nitko ni prije, ni poslije nje nije znao tako toplo govoriti duši i tako blago me suditi, i tako odlučno opomenuti, tako prijateljski savjetovati.”

Osobna poruka svakoj sestri

Osim blagosti, majka Imelda odlikovala se poniznošću, koja je, prema riječima s. Andelike Prizmić, davala “osobiti draž njenom nena-metljivom biću”. Ipak, s. Andelika svojeodči da ih je majka Imelda najviše izgrađivala svojim “svetim redovničkim životom”. Upravo u toj činjenici krije se odgovor na pitanje o poruci majke Imelde sestre dominikanke danas. No, odmah treba istaknuti da je pogrešno piti-ti: *Koja je poruka majke Imelde njezinim duhovnim kćerima danas?* Naime, majka Imelda nije običavala davati uopćene poruke svim sestrama, nego je radije pristupala i obraćala se svakoj sestri osobno. Stoga ni danas ne treba tražiti neku uopćenu poruku za sve sestre, nego se svaka sestra sama za sebe treba zapi-tati: *Što meni osobno poručuje majka Imelda?* Što se pak tiče odgovora na to pitanje, ne treba očekivati da on bude pretočen u riječi, nego ga treba potražiti u Imeldinu životnom primjeru, jer je to primjer svetosti svagdašnjega života.

LITERATURA: *Ave Maria*, III (1974) 2. (Čitav broj posvećen majci Imeldi Jurić) – Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*. Korčula – Zagreb 2005., str. 32-89.⁴

Ivan Armanda

⁴ Osim navedenom literaturom, autor se u radu služio brojnim izvorima iz arhiva šibenskoga samostana i iz arhiva Kongregacije.

Znaš li da...

- ... kad nekome zavidiš, to je zato što ti se ta osoba u stvari svida?
- ... oni koji su naizgled vrlo jaki, u stvari imaju vrlo osjećajno srce i vrlo su ranjivi ?
- ... oni koji uvijek brane druge, u stvari trebaju nekoga tko će braniti njih ?
- ... je najteže izgovoriti ove tri riječi: **Volim te, Oprosti i Pomozi mi!** Ljudi koji ih izgovaraju stvarno ih trebaju i osjećaju njihovu težinu; to su ljudi koje moraš poštovati i cijeniti.
- ... ljudi koji drugima rade društvo i pomažu drugima, u stvari sami trebaju društvo i pomoći
- ... su ljudi koji nose crveno sigurniji u sebe?
- ... ljudi koji nose žuto znaju uživati u svojoj ljepoti?
- ... ljudi koji nose crno žele ostati nezamijećeni i trebaju tvoju pomoć i razumijevanje?
- ... se tvoja pomoć drugima uvijek vraća dvostruko?
- ... oni koji te najviše trebaju, tebi ne znače ništa?
- ... je lakše reći nekome što osjećaš preko pisma nego to isto reći u lice? Ali ... ako to kažeš u lice ima puno veću vrijednost?
- ... su stvari koje je najteže učiniti ili reći vrjednije od najskulpljih stvari koje možeš kupiti novcem?

ELEMENTI DOMINIKANSKE DUHOVNOSTI U DJELU SIDE KOŠUTIĆ:

PROPOVIJEDANJE SKROVITOSTI

Stvaralački životopis

Sida Košutić (1902. – 1965.), hrvatska književnica godina međurača, rata i porača, ostavila je zanimljivo djelo koje se tek u posljednjih desetak godina znatnije nastoji izvući iz ropotarnice zaborava. Iz političkih, ideoloških, a možda i drugih razloga, književni opus povučene, ali plodne spisateljice bio je dugo obavljen šutnjom književnopovijesne kritike i još uvijek očekuje puno vrednovanje.

Sida Košutić vrlo je vjerojatno **pripadala Trećemu redu sv. Dominika** (iako pisani dokaza o tome za sada nisu poznati, živa usmena tradicija među braćom i sestrama drži da je tomu tako); njezina su djela natopljena kontemplacijom misterija Prve Istine, kako je Boga nazivala

sv. Katarina Sijenska. Istovremeno, redci koje je ispisala otkrivaju nutarnji put trpljenja jedne osamljene i tankoćutne žene. U suvremeno doba, kada književna znanost uvelike proučava *žensko pismo*, njezini su lik i djelo osobito aktualni. Budući da je 2012. godina posveće-

na ženi dominikanki i propovijedanju, što je važna etapa u pripremi Reda propovjednika za 800. obljetnicu, vrijedno je istražiti dimenziju duhovnoga programa Reda – *contemplari et contemplata allis tradere* – u djelima ove nadarene umjetnice i radnice na polju hrvatske kulture. U tom smislu, slikovit je sljedeći detalj: prilikom pjesničkoga maratona u Selcima na Braču 8. kolovoza ove godine (baš na blagdan sv. Dominika!) pjevačica Josipa Lisac podsjetila je publiku na dvije hrvatske istaknute pjesnikinje – Vesnu Parun i Sidu Košutić.

Košutić je rođena 1902. u Hrvatskome zagonju, u Radoboju kod Krapine. 1921. godine u Zagrebu stječe zvanje učiteljice, ali zbog slaba zdravlja nikada neće poučavati u razredu. Umjesto toga, od 1922. do 1939. zaposlena je s prekidima kao službenica u Financijskom ravnateljstvu i Školskom odboru Gradskoga poglavarstva. U različitim časopisima objavljuje lirske priloge⁵, a 1927. započinje prozno stvaraštvo hermetičnom mističnom dramom *K svitanju*. 1928. izlazi kratak lirski roman „Portreti“. 1930. zaodijeva u romaneskno tkivo život blaženoga Henrika Suzona, OP, te tako nastaje hagiografija *Sluga Vječne Mudrosti*. 1933. piše psihološki roman *Jaslice*. Romaneskna trilogija *S naših njiva*, neorealistička kronika zagorsko-ga sela početka 20 stoljeća, njezino je najbolje prozno djelo za koje je dobila državnu nagradu: 1935. izlazi prvi dio *Plodovi zemlje*, 1937. *Magle* i 1940. *Bijele tišine*. 1940. piše alegorisku priču *Vrijeska*, a u zbirci uspjelih socijalnih novela *Mimoza sa smetlišta* (1942.) tematizira suženi svijet maloga čovjeka, osobā s ruba društva. S Vinkom Nikolićem uredila je 1941. godine antologiju *Hrvatska majka u pjesmi*. U godinama prije Drugoga svjetskog rata te vrijeme rata bila je cijenjena i rado čitana. U duši prije svega pjesnikinja, svoje poetske ostvaraje objedinjuje u zbirkama *Osmijesi* (1940.), *Vjerenička žetva* (1942.) i *Jezero mrtvo* (1956.).

1936. sudjelovala je u stvaranju prvoga organiziranog nastupa skupine književnica angažiranih na promicanju ženskoga pera. Zbog toga – sudjelovanja u osnivanju Društva hrvatskih književnica – bila je pod policijskim nadzorom kao protudržavni element. Sve vrijeme živi povučeno. Bila je predsjednica ženskog pododbora Matice hrvatske. Od 1939. do 1944. uređivala je časopis *Hrvatski ženski list*, zamjenivši na mjestu urednice prvu hrvatsku novinarku Mariju Jurić Zagorku. Djeluje skrovito; kao urednica nije nastupala u javnosti, osim nekoliko iznimaka. Od 1945. radi kao lektorića u Nakladnome zavodu Hrvatske, Vjesniku i Seljačkoj slozi. 1946. godina prijelomnica je u njezinome profesionalnom životu; odbija supotpisati zahtjev za izricanje smrtne presude nadbiskupu Stepincu i biva umirovljena. Otada živi još povučenije i objavljuje vrlo malo, i to pod pseudonimom. Posthumno, tek 1984. godine, edicija Pet stoljeća hrvatske književnosti objavljuje *Portrete*, autoričin rani roman. Tako je njezin opus, uglavnom pospremljen u škrinju ravnodušja, mimošao recepciju i objektivnu ocjenu kritike. Neka su djela još u rukopisima.

Dominikanska duhovnost u/na djelu: *Sluga Vječne Mudrosti* (1930.)

Priredivač novijih izdanja autoričnih djela B.

⁵ *Hrvatska prosvjeta*, *Hrvatski godišnjak, Obitelj, Novi čovjek Glasnik sv. Ante Padovanskoga, Kalendar Gospine krunice, Hrvatski ženski list, Veritas.*

Petrač primijetio je dominikansku mistiku u njezinih literarijama – tragove sv. Augustina i učitelja Eckharta. S time se lako složiti. Dok je karmelska španjolska mistika zaručnička, rajska dominikanska mistika I. Ekhardta, I. Taulera i H. Suzona (a dijelom i sv. Katarine Sijenske) spekulativna je; čini se da daje prvenstvo spoznaji i bavi se Bogom kao bitkom. Međutim, u mistici spoznaju Boga nije moguće razdvojiti od zaručničkoga sjedinjenja s Bogom jer ljubav kao *unio* i spoznaja uvjetuju jedno drugo; emocije su kognitivni akti. Sida Košutić doista je u Eckhartu bila pronašla svoga učitelja. Kod nje je prisutna velika tema Eckhartove duhovnosti, cilj duhovnoga puta: *rađanje Boga u duši*. Još od Augustina, prvi je princip ove tradicije poniknuti u sebe. Riječima sv. Katarine Sijenske, duša treba *ući u sobicu spoznanja sebe*. Ondje se nalazi Bog koji je *interior intimo meo*. Ovako učitelj Eckhart:

Duša mora biti kod sebe u onome gdje je najintimnija, najuzvišenija i najčistija, i ostati cijelo vrijeme u nutrini bez gledanja van: tu je Bog i Bog je blizu.⁶

Srce, središte bića, treba postati auditorij. Često hermentičnim poetskim jezikom, ona piše o potrebi ulaženja u to nutarnje pribježište:

U zatvorenoj odaji njegovoj sršće toplina Sunca i mekani cvijet Ljubavi, a Mir duše gleda vedro na stazu kojom prođe./ Čuješ li ga? Vidiš? Ništa, ništa. Vidi se kal, čuje se orgija, ali Sunce je samo toplo, a Mir ne bući.⁷

Nadalje, prema Eckhardtu, unutarnji je čovjek, čovjek jedinstva; postati čist, bez raznolikih misli, bez diskurzivne misli uopće. Treba napustiti egoistični *ja* i prihvatići istinski, veliki *ja* koji je usmjeren na Krista. To je najpotpuni je ostvarenje ljudske naravi. Tada duša postaje

sve u svima. Eckhardt kaže:

Reći ću vam kako ja mislim na druge: nastojim zaboraviti samoga sebe, kao i sve ljude, i ulazim za njih u Jedinstvo.⁸

Sida Košutić taj sadržaj parafrazira ovako: *Ti, dijete, ne znaš koliko si veliko, ... Tvoje srce obuhvaća odaje brižno sastavljenе građevine koje su krcate bezbrojnim tvojim prijateljima.⁹*

Prema učitelju Eckartu, uvjet susretanja Boga u sebi je milost, a ova ovisi o velikoj čežnji. Ako čovjek čezne – ili barem *čezne za time da čezne za susretom s Apsolutnim!* – Bog po naravi ne može ne odgovoriti na tu čežnju.¹⁰ Tada je moguć drugi korak ekhartovskoga puta – da se duša rodi u Bogu – vječno postajanje

⁶ *Sermons allemands*, prev. J. Ancelet-Hustach, Ed. De Seuil, govor 34, *Gaudete in Domino*, str. 24.

⁷ *Prisloni mi uho, da otarem suzu*, u: S. Košutić, *Solsticij srca*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2002, str. 35. Spekulativni mistici navikli su nazivati Boga simboličkim supstantivima: Ekhart naziva Boga Sina Riječju i Svjetлом – duša sama postaje svjetlo kad ga spozna. Sida Košutić ovdje se odlučuje za simbole *Mir* i *Sunce*.

⁸ *Sermons allemands*, prev. J. Ancelet-Hustach, Ed. De Seuil, Govor 64.

⁹ *Ti, dijete, ne znaš kako si veliko*, u: *Solsticij srca*, str. 21.

¹⁰ Paradoksalno, ljubav podrazumijeva trajnu odsutnost i trajnu prisutnost. A. Pinet piše o I. Tauleru: „kad bi Bog bio samo Onostran, ne bismo ga mogli željeti; kad bi bio Sasvim-bliski, njegovo posjedovanje potisnulo bi svaku želju.“ V. A. Pinet, *Petnaest dana u molitvi s Ivanom Taulerom*, Dominikanska naklada istina, Zagreb, 2001, str. 76.

duše kao njezino vječno rađanje. Uvjeti su za to napuštanje briga (*Gelazenheit*) i odijeljenost (*Abegescheidenheit*), pavlovsko *kao da* ne posjedujemo.

Za Bogom se teži zbog njega samoga, ne iz interesa. Ako Boga ne želi zbog njega samoga, nego zbog nečeg drugoga, duša je nesretna. No, zanos ne služi kao zapreka ljubavi prema bližnjemu. Začudno, suprotno tradiciji, Eckhart ne daje prednost Mariji, nego Marti. On smatra da je *Marta bila tako potpuna da je njezin posao nije sputavao*¹¹, tj. da je njezin duh bio tako slobodan i sjedinjen s Kristom da je to svakodnevnom poslu dalo dodatnu vrijednost. Tu je misao još ljepše izrekao Eckhartov učenik Henrik Suzon, OP:

*Unutarnjost koja ide do vanjštine, veća je unutarnjost nego sama unutarnjost*¹²

To je krajnja točka kršćanskog života, to je jednostavno savršenstvo koje se sastoji u potpunom poistovjećenju *vita contemplativa* i *vita activa*. Molitva se tada više ne razlikuje od rada. To je ujedno ključ za razumijevanje dominikanske duhovnosti koja teži harmonizaciji kontemplativnog i aktivnog elementa, u čemu ipak prethodi drugomu. To je ključ za razumijevanje duhovnosti ne samo tekstova, nego i života Side Košutić. Ona *rađanje Boga u duši* bitno razumije preko umjetnosti, kao analogon rađanju stihova.

Kontemplacija *Prve Istine* – koja se u dominikanskoj tradiciji najviše usredotočuje na misterij Utjelovljenja – posebno je čitljiva u hagiografiji *Sluga Vječne Mudrosti*.¹³

Baveći se uglavnom Henrikovom nutrinom, tek naznačujući povjesna događanja, pripovjedački glas poetizira mistikova duhovna iskustva. U prvom redu, Henrik Suzon prikazan je kao pjesnik. Tako je i nazivan u djelu – *Pjesnik Kristov, Lijepi Sluga prelijepog Gospodara, Sluga Vječne Mudrosti*. Nakon godina

redovitoga života u samostanu, u Henrikovoju „nježnoj pjesničkoj duši“ javlja se duboki poriv čežnje „za Neizmjernim, za Bogom“ koji ga mijenja. Redovnik se počinje razlikovati od braće i poprima sve značajke kontemplativne pjesničke izmještenosti:

Povučen i tih, promišljen i blag, bio je drugovima nerazumljiv. ... U svojoj je unutrašnjosti priznavao, da nije moguće služiti Vječnosti i Prolaznosti. Hoće li biti Sluga, tad mora izvršavati volju svog Gospodara, mora se odreći sebe ... Utonuo je u misli, tražeći jedan vidljiv znak, koji bi mu svjedočio, da je srce poklonio Vječnoj Mudrosti. ... U mukloj šutnji nadimale su se grudi, bol je prodrao sa suzama u napola otvorene oči, a ruka je pisala tri slova: JHS.¹⁴

Na duhovnome putu spoznaje i pročišćenja Henrik postaje mistikom. U skladu s učenjem o ulivenoj kontemplaciji, on je čovjek koji ne proizvodi sâm svoje iskustvo, nego odgovara na nutarnje poticaje Duha. On je pozvan na više. U odgovorima na Božja nadahnuća, Henrik želi do kraja predati i sažeći sebe, kako bi postigao sjedinjenje s Apsolutnim. Dok se mladi zaljubljenici darivaju cvjetnim vijencima, on stavlja vijenac ruža na kip Bogorodice s Djetetom. Trapi tijelo asketskim vježbama. Postaje duhovni otac s. Elizabeti Stagel i ostalim sestrarama dominikankama II. reda u Tössu. U stalnom je kontrastu s okolinom, ali nastoji je obogatiti:

Studen je, gle! A u mome srcu gori sunce ljeta. ... Kao marljiva pčela letjet ču od jednoga cvijeta k drugome i ubirati pelud za nebesku košnicu.¹⁵

11 *Sermons allemands*, prev. J. Ancelet-Hustach, Ed. De Seuil, Govor 86., *Intravit Jesus*, str. 177-178.

12 A. Gozier, *Petnaest dana u molitvi s učiteljem Eckhartom*, Dominikanska naklada Istina, Zagreb, 2001, str. 69.

13 Osim poetiziranog životopisa dominikanskoga mistika i blaženika, u nizu *Uzori* napisala je i životopis sv. Terezije Avilske.

14 S. Košutić, *Sluga Vječne Mudrosti*, Izvori, 1930, Zagreb, , 1.-4. str.

15 Ibidem, str. 11.

Velika prekretница njegova duhovna puta trenutak je u kojem mu Bog najavljuje patnju u obliku kleveta i duhovne suhoće:

*U dan žetve požet ćeš usjev, koji si zalio najdubljim suzama. Izabraniče! Tuđincima će te predati i bit ćeš bez svake obrane. Tvoj ugled oborit će neki slijepi ljudi i od toga ćeš ljuće trpjeti no od samovoljnih patnja, po kojima si stekao ljudsku hvalu. ... Treći je bol, plačljivi sretniče, da ćeš ti, mažen dosada božanskim slatkoćama, biti odsad bez njih.*¹⁶

Poput svetoga Dominika, i Henrik je prikazan kao čovjek emotivan do pretjerivanja i blag prema ljudima, a i drugim stvorenjima.¹⁷ Rado razgovara s ružama. Njegove su patnje prikazane simbolom ružina grma koji zabija trnje u srce, a Bog je „nebeski Vrtlar“ koji je istovremeno *neumoljiv* i *blag*.¹⁸ Moralno posrnuće njegove sestre redovnice, optužbe za herezu, napadi na njegov život, optužbe za krađu i druge teškoće zavijaju ga u šutnju. Ne pokušava se opravdati pred svijetom, nego se posvećuje kontemplativnom samotovanju. Tu se izlaže prava tema i bit hagiografije, a to je narav mističkog femomena koji prior Reginald objašnjava braći;

*Reginald se jedini dublje nagnuo nad skicu i šuteći crtao. Znao je, da željno čekaju, neka bi im povjerio svoje mišljenje o čudaku, koji je doduše ugodan i savjestan u vršenju sviju dužnosti, ali ipak odviše povučen. Izbjegava ljude. Premalo haje za život. Vlada se kao anđeo, ali ipak živi na zemlji i morao bi se življe ogledati sa svakodnevnim prilikama.*¹⁹

Druga je važna tema pitanje s kojim se Henrik susreće – zašto ljubimac Božji treba trpjeti? Zašto itko treba trpjeti? Henrik, Sluga, objašnjava slikaru Engelmannu, a ovaj mu replicira:

16 Nav. dj., 19.-20. str.

17 *Ljubav mistika, u kojoj kao da nestaje ličnosti, rasla je u daljinu i širinu i jednaki je pogled izražavao prema drugovima koje je susretao kao i prema malenoj ptici, koja je lepršala vrtom i čeznutljivo cvrkutala.* V. nav. dj, str. 27.

18 Florealna simbolika osobito je draga sv. Katarini Sijenskoj. Usp. Sv. Katarina Sijenska, *Molitve i vapaji trostvenome biću*, Symposium, Split, 1999, str. 17.

19 *Sluga Vječne Mudrosti*, str. 64.

Jesmo li na pravom putu, valja ustrajati i krčiti dalje, pa da nas obasiplju i najveće pogrde. Bez ljudske se hvale može živjeti, ali bez Gospodinove – nikako! ...

Ali ipak, časni oče, mislim da je moguće imati i jedno i drugo, a da se ne ogrješujemo o savršenstvo čudoreda. ...

Pravo držite. ... Ali ima ljudi, kojima pomrčina često prekrije sunce, a samo zato, da svoje svijetlo bolje upoznaju i jače za njim žude...²⁰

Ove riječi podsjećaju na govor sv. Katarine Sijenske o spoznaji; ona redovito govori o *svjetlu duše i razumskom oku duše* koje – da bi spoznalo bít stvari, a to je Prva Istina – Bog kao izvor bitka, ne smije biti potamnjeno samoljubljem.²¹ U *Sluzi Vječne Mudrosti* izlaže se kako su dva puta, put spoznaje božanskih istina i put proizvodnje ljepote – put umjetnika i put mistika – zapravo dva lica istoga fenomena. Oba su asketski putovi koji uključuju trpljenje i preobrazbu. Patnja nužno prati i kroćenje forme u umjetničkom stvaranju i stjecanje spoznaje o stvarima, a u kršćanskemu kontekstu – intimno i vjerno suočljenje Kristu Patniku.

Henrik će u razmatranju reći Kristu:

Sve patnje, kojih sam se do danas napisao, neka su tebi vječna hvala. Stenjanje sviju bolesnika, uzdisaj sviju tužnih, suze sviju uplakanih, preziranje sviju potlačenih, ... neka su Tebi vječna hvala od Vječnosti do Vječnosti!

I odgovara, parafrazirajući nutarnji Kristov odgovor:

*Budi strpljiv, pogledaj na me. Bijah plemenit i siromašan, od sviju radosti rođen, a ipak pun patnje. Stoga, bijednici svijeta, ne klonite duhom. Trpimo rado mi, nasljednici časnog Prethodnika. Nema li druge koristi od naših patnja, dosta je, da budemo slični zrcalu njegova lika. Želi li Gospodin jednako naplatiti patniku i bezbrižniku, mi ćemo uzeti na sebe patnički dio radi jednakosti. Tebi, plemeniti Gospodine! Ti si jedini, koji ne bijaše kriv svojoj patnji.*²²

20 *Sluga Vječne Mudrosti*, str. 86.

21 Usp. Sv. Katarina Sijenska, *Dijalog božanske providnosti*, Symposium, Split, 1988, str. 117.

22 *Sluga Vječne Mudrosti*, str. 99.-100.

Mistik Henrik, dakle, uviđa da se čovjek i bez izvanrednih patnji može spasiti. On, međutim, dragovoljno pristaje uz patnje jer se želi solidarizirati s Kristom. Ovdje je prisutna povratna sprega; Krist se solidarizirao s patnicima i proživio tegoban ljudski život, a sad čovjek osjeća zahvalnost iz koje se želi suobličiti Kristu Patniku, postati jednak Njemu. U mistikovom prihvaćanju patnje zapravo je logika ljubavi: svaka ljubav (i na materijalno-m i na duhovnom planu) teži izjednačenju s ljubljenim i sjedinjenju s njim, onome *postati jedno*. Vraćajući se na Henrikova (i Sidina) učitelja Eckharta, Krist je za nj *prauzor u kojem lebdi bit svih stvorenja*, iskon u koji se sva bića trebaju vratiti. Postupkom *introverzije* čovjek ostvaruje u sebi već spomenuto jedinstvo bitka u sintezi višega, kristolikoga *ja..* Patnja, kojom je i Krist kročio, sredstvo je ostvarnja toga cilja jer nas ogoljuje od nas samih. Smrt, bilo da se radi o malim smrtima za života ili konačnoj tjelesnoj smrti – napuštanje je partikularnosti da bi se pristupilo univerzalnosti. A Bog je solidaran te *zajedno s nama trpi*.²³

Naposljetku, *sвето спознанје* – da *закон Божји не допушта зло – за наše зло, него за наše добро*, čini Henriku Suzonu put *lakim*. Njegova duhovna kći i autobiografkinja s. Elizabeta Stagel, OP, zapisat će da *plemenita duša uspijeva od njih (patnji) kao ruža od majske rose*²⁴.

U Henrikovom razgovoru sa slikarom Engelmannom biva dokraja analiziran odnos svestnosti, patnje i umjetnosti :

- Ali vjerujte, oče, da su pravome umjetniku suvišne patnje jednoga... uzmimo... sveca, jer on već pati sa svojom umjetninom. ... Njegovo je biće koljevka, u kom se dijelo rodi, dom, u kome živi sa svim ljudskim radostima, ali i bolovima – i grob, u koji ga polaže sa suzama, jer je za nj mrtav. Tad se ponavlja isto. I vidite, to je duša umjetnika. ...

*Da, majstore, šapne toplo. – Slazem se s vama. Svetac i umjetnik dvije su rijeke. Ali u isto vrijeme, dok opazamo to, ne smijemo zaboraviti na to, da im je ušće zajedničko. Konačni cilj im je Bog, izvor njihove nadarenosti. I mislite li, majstore, da bi se po tome moglo bitno razlikovati? To je nemoguće. Genij jedan i drugi u prvom je redu čovjek i mora sa svojim djelom proći ljudski život.*²⁵

Romaneski prikaz: Henrik Suzon i žene

S obzirom na godinu posvećenu dominikanima i propovijedanju, vrijedno je osvrnuti se na hagiografski prikaz odnosa Henrika Suzona pema ženama. Svakako, taj odnos oblikuje poštovanje prema dvjema majkama – vlastitoj pobožnoj i tankoćutnoj majci čiju je narav nasslijedio i preuzeo prezime (*Seuse*) – i Bogorodici prema kojoj osjeća zaneseno divljenje i sinovsku pripadnost. Dojmljiv dijalog odvija se nakon što Henrik susreće siromašnu seljanku i miče joj se s uska puta u mokru travu:

– *Kako vi, časni gospodine, da... se ugibate meni, umjesto, da to ja... učinim vama... [...]*

– *O, draga gospodo, to je malo... Ovo poštovanje uvijek iskazujem prema svim ženama... radi Kristove Majke.*²⁶

Vlastitoj je sestri Jeleni, Engelmannovo kćeri i uglednim gospođama duhovni otac koji ih s puta grijeha i ispraznosti uvodi u mir s Bogom. Elizabetu Stagel i ostale dominikanke u Tössu brižno upućuje da ne pretjeruju s tjeslim pokorama:

*Ti si veoma oslabila, draga kćeri. Ne valja da slijediš moj primjer. Priroda je žene odviše nježna za prisilne trapnje. Moraš prestati... Krist nije rekao, da uzmem svoj križ, nego svoj.*²⁷

S. Elizabeta Stagel, priora u Tössu koja sređuje rukopise njegove *Knjige Vječne Mudrosti* i piše njegovu duhovnu biografiju, prikazana je kao njemu ravnopravna sugovornica, suradni-

²³ Usp. A. Gozier, *Petnaest dana u molitvi s učiteljem Eckhartom*, Dominikanska naklada Istina, Zagreb, 2001, str. 65-67.

²⁴ Sluga Vječne Mudrosti, str. 110.

²⁵ Ibidem, str. 87.

²⁶ Ibidem, str. 30.

²⁷ Ibidem, str. 94

ca i suputnica, što odražava specifičnu povezanost između braće i sestara još od početaka Reda propovjednika.

Ipak, najdobjljivija je scena u kojoj Henrik prihvata njemu iz koristoljublja i zlobe podmetnuto izvanbračno dijete. Tom prilikom on postupa majčinski – bezuvjetno prihvatajući dijete – jer *veliki Bog je Majka*, kako je autorica Košutić napisala u pjesmi *U zemljinoj kolijevci*;

...Božja sudba dala te meni, pa sam prisiljen biti tvojim ocem. Rado ću to učiniti; ja hoću da te primim od Boga i ni od kog drugoga. Kako mi je drag on, tako ćeš i ti biti moje drago djetešce.²⁸

Poanta djela kreće se prema mistikovom dosizanju svetosti koja se očituje kao *ljubav jednako raspodijeljena na sve i kao nutarnja nepomućenost*:

Nitko mu više ne može raniti duše, kojoj su svi jednako dragi. Cio je svijet njegov, jer ljubav Sina Čovječjega ne razlikuje jedno stvorenje od drugoga, nego svakome dijeli svu dobrotu.²⁹

Zaključak:

propovijedanje skrovitosti S. Košutić

Iako se u pravilu ne može egzaktno tvrditi da autor u književnoj zbilji izriče vlastite poglede i iskustva, može se s priličnom vjerojatnošću zaključiti da je Sida Košutić u liku Henrika Suzona te u riječima brata Reginalda ispisala vlastito razumijevanje mistike i umjetnosti, i to tako da je u lik *Sluge* ugradila vlastitu povijest: nutarnji put osamljenosti i trpljenja kojim se nastojala suobličiti Kristu. Ono isto razumijevanje smisla patnje kakvo Henrik Suzon utjelovljuje u Sluzi Vječne Mudrosti – solidarizirati se s Kristom i olakšati mu muke – autorica je ispisala u pjesmi *Kraljevstvo Satane: Kriste, Brate, danas sam ja pribita na križ, da bi ti mogao sići.³⁰*

Poznato je da Sida Košutić nije bila udana i nije imala djece, kao što nije bila ni redovnica. Živjela je u svijetu skrovito i povučeno,

čak osamljeno, ali stvaralački vrlo aktivno. Josip Velebit nazvao ju je *tankočutnom samotarkom*. Takav je „srednji put“, „put između“, baš u skladu s njezinom pjesničko-mističnom izmeštenošću. Može li se o njoj govoriti kao o dominikanki i propovjednici?

Upadna je činjenica da su mnoge dominikanske mističarke, blaženice i svetice – među kojima su i najpoznatije poput sv. Katarine Sijske i sv. Ruže Limske – živjele u svijetu ili u svojim obiteljima kao trećoredice, a ne u samostanu.³¹ Biti usred svijeta, ali ne od svijeta, to je ideal kojim je, po svemu sudeći, i Košutić bila vođena. Boraveći u razmatralačkoj nutriti vlastite duše i prerađujući u njoj poticaje izvana, propovijedala je Prvu Istinu riječju svojih djela koja tek očekuju pomno čitanje i vrjednovanje. Put kojim je Sida Košutić isla bio je put trpljenja za koji je vjerovala da je nužan kao put samospoznaje i kreposti, koji se *najviše rascvjetava u prirodi žene, bila majka ili ne.³²*

Košutić je prepoznala svoj poziv propovjednice: njezine riječi trebaju koncentrirano dozrijevati u samoći usred svijeta i odatle slati poruku Istine u duše ljudi.³³ Poziv mistika za nju se ostvaruje kao poziv umjetnika. Pritom svoj cilj vidi u mističnoj mudrosti; ljubav za kojom teži mistična je ljubav koja svoje smirenje nalazi tek u poniznome predanju: *da bih poništena od same ljubavi na kraju zaboravila i da ljubim.³⁴* U suvremeno doba, kada se brzina života i rastrzanost ljudske duše vrtoglavo povećavaju, nema uzvišenijega i dragocjenijega doprinosa dominikanke-propovjednice.

Marina Katinić

31 Usp. Franciska Drane, OP, *Duh dominikanskoga reda*, Zagreb, 1932., Izdanje naklade „Istina“, str. 5.

32 Usp. *Trpljenje*, u: *Solsticij srca*, str. 87: *Bila majka ili ne, u prirodi žene se zakon trpljenja najviše rascvjetava. Otud pasivnost radi koje ženu često udaraju ponizivanjem. Ne smeta. Časno je trpjeti, jer se tako stizava k cilju i smislu života.*

33 Samoča – okrutnik i saveznik. „*Moj Bože, svaki dar mudrosti trpljenjem je otkupljen. Kad se oprštam sa samočom, počinjem je cijeniti. Tad spoznajem, da samo ono imam, što mi je ona darovala.* V. Samoča, u: *Različaka čaša, Izabrane pjesme*, str. 77.

34 Djeca nasmijana, u: *Različaka čaša, Izabrane pjesme*, str. 105.

28 Ibidem, str. 129

29 Ibidem, str. 134

30 *Kraljevstvo Satane*, u: S. Košutić, *Različaka čaša, Izabrane pjesme*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1997, str. 76.

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

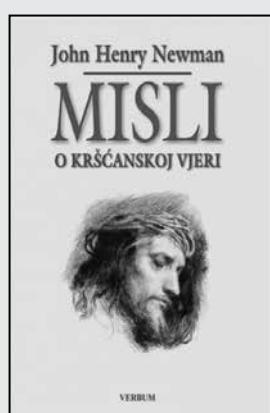

Benedikt XVI. - Joseph Ratzinger

DJETINJSTVO ISUSOVO

U ovoj iznimnoj knjizi koja dopire do srca svakog čitatelja Papa toplim riječima progovara o evanđeoskim izvještajima o Isusovom rođenju i skrovitim godinama Njegova ovozemnoga života. Analizira evanđeoske tekstove i čitatelja poziva da sebi postavi ključna pitanja: "Je li to što je rečeno istina? Tiče li se to baš mene? Ako me se tiče, na koji način?" Ta pitanja s kojima knjiga započinje podsjećaju na ono Pilatovo: "Odakle si ti?" Pitanje je to koje prati ljudsku povijest svih naraštaja, ono isto koje su postavili mudraci s Istoka, magi filozofi i zvjezdoznaci, koji predstavljaju nemir ljudskog srca u potrazi za istinom, a koja jedina vodi dubinskoj radosti.

U evanđeoskim pripovijestima o djetinjstvu Benedikt XVI. divnim opisom utvrđuje vjerski korijen radosti i dovodi nas do otkrića kako Evanđelje nije neka pripovijest o prošlosti, nego da pripada sadašnjosti i suvremenom čovjeku. Dok Papa čitatelja uvodi u evanđeosko štivo o Mariji-nu navještenju, o Isusovom rođenju i pohodu mudraca koji promatraju Djetešće i njegovu majku, dolazi se do sadašnjosti: razmatranje tih stranica dovodi do današnjice. Danas se s mudracima nalazimo pred Djetešćem i njegovom majkom, danas se pitamo o značenju toga susreta i mislimo kako uopće jedna žena može Bogu reći "da", potpuno mu se predajući.

John Henry Newman:

MISLI O KRŠĆANSKOJ VJERI

Najveći i najglasovitiji obraćenik Engleske u XIX. stoljeću **kardinal John Henry Newman** (1801.-1890.), u crkvenoj je povijesti ostavio doprinos po kojemu je nazvan "Augustinom modernoga svijeta". Ova je knjiga prvo pojavljivanje Newmana na hrvatskom jeziku, a nastala je kao odmjerena i tematska antologija Newmanovih tekstova koja donosi birane izvatke iz njegovih najvažnijih djela, te čini svojevrsnu zbirku dubokih izričaja o Crkvi počevši od njezina naravna utemeljenja do značajki kako su se pokazivale u njezinu životu tijekom vjekova, otkrivajući važnost, otajstvo i ljepotu onoga što u Crkvi primamo za svoje oslobođenje i spasenje. Svojim osobnim skladom između privrženosti Objavi i Tradiciji, te otvorenosti prema razumu, znanostima, kulturi i životu u tumačenju i primjeni nepromjenjivih istina spasenja, Newman je u prilog vjere Katoličke Crkve iznio dubokoumno i osobno svjedočanstvo te je i sam postao obratiteljem drugih na katoličku vjeru. Pomno čitanje ove knjige može biti blagoslov, duhovna pustolovina, obogaćenje i milost za vlastitu vjeru i njezino plodno svjedočenje. (Verbum)

Stipe Jurić, OP

ŽENSKA LJEPOTA –
NAJJAČA LJUDSKA ŽELJA

Tragovi

Dominikanska naklada Istina

Stipe Jurić OP: "ŽENSKA LJEPOTA – NAJJAČA LJUDSKA ŽELJA"

Iz tiska je izišla knjiga "Ženska ljepota – najjača ljudska želja" dominikanca Stipe Jurića, u izdanju Dominikanske naklade Istina, Zagreb, 2012. Govor o ženi i njezinoj ljepoti kao i govor samoj ženi danas je i više nego aktualan. Često puta krivo shvaćena, patrijarhalno uvjetovana, ženina je uloga kroz povijest iznjedrila današnje ozbiljno razmišljanje o povjesnoj datosti stvorenja na sliku Božju. Upravo knjiga dominikanca Stipe Jurića "Ženina ljepota – najjača ljudska želja" temeljito i svrhovito obrađuje pojam ženske osobe i ljepote kroz biblijsku i opću misao.

Knjiga je podijeljena na 10 poglavlja a otvara ju za razumijevanje ključno i aktualno-provokativno pitanje: Je li mudrosna književnost antifeministička? Autor zatim analitično i pažljivo vodi čitatelja kroz čas grube čas nježne biblijske izričaje o ženi u starozavjetnim i novozavjetnim knjigama, rabinском Židovstvu i dr. Osobito je važno naglasiti u knjizi prisutan i pažljivo obrađen odnos žene i mudrosti. U tom smislu žena prestaje biti samo razuzdana i podređena muškarcu, već postaje pristojna i otmjena gospođa kao suprotnost požudi te izražava poziv na život.

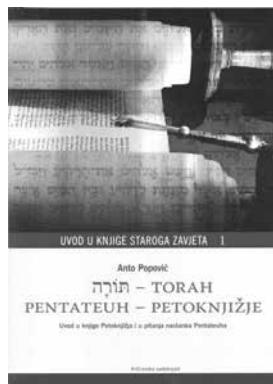
Knjiga ne govori samo o ženskoj ljepoti već i o ženskoj osobi - istaknuo je fra Bonaventura Duda prilikom predstavljanje knjige, 13. rujna 2012., i podsjetio na tri dominikanska idea - promišljati, razmatrati i propovijedati, te kako su ih Bl. Djevica Marija i Marija Magdalena u svojim životima ostvarile. Zbog toga ih Red propovjednika smatra i štuje kao zaštitnice i uzore apostolskog načina življena.

Ženina je ljepota u njenoj stvorenosti, jer muškarac ne bi znao da je muškarac da nije upoznao ženu pored sebe. U svakom slučaju, knjiga potiče na razmišljanje i raspuhuje radikalnu mačo-patrijarhalnost u svrhu prepoznavanja ženine ljepote i uloge u obitelji i društvu. (Fr. Srećko, OP)

Thomas Stearns Eliot: IDEJA KRŠĆANSKOG DRUŠTVA

Kršćansko društvo koje u ovom poznatom eseističkom djelu zagovara slavni pjesnik nobelovac **T. S. Eliot**, nije društvo svetaca, nego običnih ljudi čije je kršćanstvo obilježeno u prvom redu pripadnošću zajednici i koje je tek uz tu pretpostavku pitanje istinski slobodna individualnog izbora.

To nije savršeno društvo ni društvo u kojem su svi kršćani, nego ono u kojem će obdržavanje vjerske tradicije jamčiti upoznavanje i omogućiti poštivanje naravnog zakona i vječnih istina, a što stvara preduvjete za duhovni rast i dostojanstvo svakog čovjeka te ujedno služi dobrobiti cijele društvene zajednice.

Ante Popović: TORAH – PENTATEUH – PETOKNJIŽJE

Cilj ove knjige je olakšati čitanje i razumijevanje poruke pojedinačnih starozavjetnih knjiga u njihovom literarnom i teološkom kontekstu.

Knjiga – **Torah – Pentateuh – Petoknjižje** prva je od ukupno četiri knjige u planiranom nizu s naslovom *Uvod u knjige Staroga zavjeta*. To je razlog zbog kojega su na početku, u prvom dijelu knjige, obrađena pitanja koja se tiču cijelog »Uvoda u Stari zavjet«, kao što su, primjerice, povjesni pregled discipline »Uvoda u Stari zavjet« ili pitanje odnosa Staroga i Novoga zavjeta, te pitanja kanona i hermeneutičke strukture Staroga zavjeta. Drugi dio knji-

ge najprije obrađuje pet knjiga Pentateuha kao jednu cjelinu, a potom slijedi uvod u pojedinačne knjige i kratki, selektivni komentar odabranih ulomaka svake od pet knjiga Petoknjižja. U trećem dijelu knjige obrađeno je pitanje oblikovanja Pentateuha.

Cilj ove knjige, kao i cijelog planiranog Uvoda u knjige Staroga zavjeta jest olakšati čitanje i razumijevanje poruke pojedinačnih starozavjetnih knjiga u njihovom literarnom i teološkom kontekstu te, također, informirati o prošlim i o novijim prvcima istraživanja povijesti rasta i tekstualnog oblikovanja Petoknjižja. Knjiga donosi sintezu suvremenih udžbenika, komentara i monografskih studija, koje je autor preveo, prilagodio i objedinio, ali također sadržava i elemente originalnosti ne samo u detaljima nego i na razini općeg pristupa Pentateuhu kao cjelini i njegovim pojedinačnim knjigama.

Soren Kierkegaard: VJEŽBANJE U KRŠĆANSTVU

“Vježbanje u kršćanstvu” danskog filozofa **Sorena Kierkegaarda** vodič je kroz temeljit ispit savjesti, knjiga koja navodi na promišljanje i duboko unutarnje preispitivanje. Ona upozorava na sve rašireniji formalizam u kršćanstvu i poručuje da je biti pravi kršćanin najviši ideal kojem se u životu može težiti. Ujedno je i pravo ohrabrenje Crkvi našeg doba da se odupre “savjetima” s raznih strana koji od nje traže da revidira nauk, ublaži propise i prilagodi se vremenu. (*Verbum*)

Drago Kolimbatović: SUSRETI I PORUKE

U crkvi dominikanskog samostana sv. Nikole u Korčuli 11. listopada 2012. predstavljena je knjiga p. Drage Kolimbatovića, OP, *Susreti i poruke*, u izdanju dominikanske naklade *Istina*. Predstavljanje knjige započelo je nakon euharistijskog slavlja koje je predvodio fr. Zvonko Džankić, naglasivši da je upravo započeta godina vjere u kojoj smo svi pozvani propitati i učvrstiti vlastitu vjeru. „I knjiga koju predstavljamo može nam biti od velike pomoći na tom putu.“ O knjizi su govorili: s. Katarina Maglica, autor fr. Drago Kolimbatović, i urednik fr. Zvonko Džankić.

S. Katarina je uvodno kazala kako je p. Drago senzibilan autor kojemu ništa ne promiče, i ništa se ne dogodi, a da njega ne dotakne. Možda mu u tomu pomaže vrlina da bez predrasuda prihvata drugog čovjeka, a možda malo i njegova urođena znatiželja istaknula je s. Katarina.

Nadalje je rekla kako autor knjige dopušta sebi da bude dotaknut mnogim životima i sudsbinama, postupcima i događajima, ali je i sam doticao tuđe živote i suojećao s njihovim patnjama. „Čitajući retke fr. Dragine knjige vukla me znatiželja da doznam više, da zaronim dublje u živote ljudi koji se u knjizi nižu. O svakomu sam nešto doznala, svatko je neponovljiva jedinka, svatko je žedan mira, poštovanja, ljubavi i razumijevanja, i muškarci i žene“, kazala je s. Katarina Maglica. Istaknula je i autorov nevjerojatan osjećaj za detalj i cjelinu.

Primjetila je kako se kod fr. Drage jasno zna gdje, i kada se nešto odvijalo: na brodu, u blagovaonici, u bol-

nici, kada je išao u posjete ili sasvim slučajno, u namjernom posjetu; te i te godine, kad se od nekuda vratio, kad je bio u misijama, ili pak na ljetnim praznicima...

U završnom dijelu predstavljanja s. Katarina je kazala kako se autor ne boji govoriti o manje lijepim stvarima u životu pojedinca, kao što su tjeskobna briga duhovnih lica za članove svojih obitelji, nerazumijevanje zajednice za neke potrebe njezinih članova, poroke i sl. Fr. Dragina knjiga izaziva nas na čitanje.

„Ako ništa drugo, možda nas potakne da naučimo zapažati čovjeka do nas, onakvog kakav on jest, njegove brige i patnje, njegove potrebe i želje, da počnemo cijeniti i uvažavati njegove kvalitete, pokušamo razumjeti njegove slabosti“ - zaključila je s. Maglica.

Glazbeni obol dale su sestre dominikanke, a voditeljski je sadržaj predstavljanja uobličio Zvonko Džankić.

U četvrtak 18. listopada 2012., **predstavljenja je i u Zagrebu** knjiga o. Drage Kolimbatovića "Susreti i poruke", u dominikanskom samostanu Kraljice sv. krunice. U prepunoj - Kažotićevoj dvorani o knjizi su, uz autora, govorili: o. Alojz Ćubelić i o. Zvonko Džankić, urednik knjige.

O. Ćubelić je uvodno kazao kako knjiga ima spretan i nadasve znakovit naslov i da sažimlje sve ono što je bitno ne samo prema onome što u njoj piše, nego i poticajno za svakoga čitalja, ali i tražitelja smisla i istine.

Susreti o kojima govorи autor nisu proizvoljni, ni ti slučajni, nego su privilegirani događaj da

se otkrije barem dio tog misterija tko je čovjek, i analogno, tko je Bog. A svećenici bi upravo to morali biti. Da slušaju i razgovaraju i onda kada im to nije po volji, da se susreću i onda kada nisu u pitanju neke zvijezde, ljudi od kojih imamo bilo koju vrstu koristi, nego da doista ne slijedimo idole suvremenoga vremena koji su se u različitim oblicima umnožili bilo u nama bilo izvan nas.

Glazbeni obol pisanoj svečanosti dao je zbor dominikanskih bogoslova, a voditeljski je sadržaj predstavljanja uobličio o. Anto Bobaš, župnik župe Kraljice sv. krunice i učitelj studenata Hrvatske dominikanske provincije.

Nikolaj Berdjajev SUDBINA ČOVJEKA U SUVREMENOM SVIJETU

“**Sudbina čovjeka u suvremenom svijetu**” jedna je od najpoznatijih knjiga ruskog egzistencijalističkog filozofa Nikolaja Berdjajeva kojeg mnogi drže jednim od najvećih misilaca dvadesetoga stoljeća, a njegove prosudbe o povjesnim, političkim i kulturnim kretanjima i danas privlače veliku pažnju budući da su se mnoga njegova predviđanja pokazala točнима. Nastala petnaest godina poslije knjige “**Smisao povijesti**” i jedanaest godina poslije “**Novoga srednjovjekovlja**”, ova knjiga predstavlja njegov istinski zreli uradak. Taj vremenski razmak omogućio je Berdjajevu da se u njoj

osvrne i na ostvarena predviđanja iz svojih prethodnih knjiga, prije svega ona o nadolasku epohe noći i tame, kao i sveopće povijesne krize te da ih promotri i pod novim vidicima koji su se pojavili kao što su kolektivizam, dotad neviđeno nastupanje masa na povijesnoj sceni, nezaposlenost, radečki nacionalizam, antisemitizam, rasizam i slične pojave koje su još više produbile dehumanizaciju čovjeka. Uz to autor analizira izazove demokracije, ekonomski razvoj, nove oblike humanizma, pitanje tehničkog napretka, odnos kršćanstva i društva. (*Verbum*)

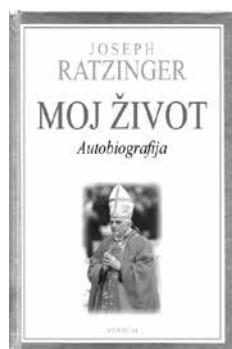
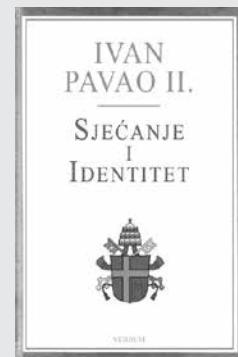
SVETI DOMINIK I RED PROPOVJEDNIKA

Državno natjecanje iz vjeronauka za učenike osnovnih i srednjih škola – Vjeronaučna olimpijada 2012/2013., ove školske godine održava se pod temom "Sveti Dominik i Red propovjednika". Knjižica se može nabaviti u biskupijskim i nadbiskupijskim katehetskim uredima, tajništvu Hrvatske dominikanske provincije, a može se preuzeti i u PDF formatu na dominikanskim mrežnim strancima.

Ivan Pavao II.: SJEĆANJE I IDENTITET

Dvadeseto je stoljeće svjedok povijesnih događaja koji su označili odlučujući obrat u političkoj i društvenoj situaciji čitavih naroda, snažno utječeći i na sudbine pojedinaca. Rat koji je, od 1939. do 1945., čitav svijet upleo u tragičnu dramu razaranja i smrti, a potom širenje komunističke diktature na brojne narode srednje i istočne Europe, te širenje marksističke ideologije na mnoge narode Afrike, Latinske Amerike i Azije. Osim toga, prijelaz u novo tisućljeće zavijen je u crno širenjem terorizma u planetarnim razmjerima. Kako u tim događajima ne vidjeti djelatnu prisutnost otajstva bezakonja?

Osobit svjedok ovih događanja je **Ivan Pavao II.** koji je posljednjih desetljeća također bio protagonist - najprije kao svećenik, potom kao biskup i napokon kao papa - tolikih povijesnih događaja u Europi i čitavom svijetu. Ova knjiga predstavlja neka od njegovih iskustava i razmišljanja koja su sazrela pod pritiskom različitih oblika zla, a da nikada ne gubi izvida i perspektivu dobra, u uvjerenju da će ono napisjetku prevladati. (*Verbum*)

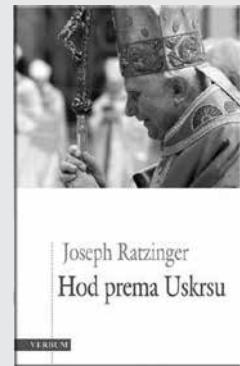
Joseph Ratzinger (Benedikt XVI.): MOJ ŽIVOT - Autobiografija

Joseph Ratzinger već više desetljeća slovi kao jedan od najznačajnijih umova Katoličke Crkve, a njegova autorska djela su uvjek nailazila na veliku pozornost. Njegovim izborom za nasljednika Ivana Pavla II. na Petrovoj stolici nije gova misao i život bivaju još značajniji i čitateljima još zanimljiviji.

Knjiga "**Moj život**" predstavlja u tom smislu prvorazredno štivo budući da je riječ o jedinom djelu u kojem Ratzinger sam pripovijeda o svom životu i djelovanju. Zahvaljujući tome čitatelj ima priliku upoznati život pape Benedikta XVI. počevši od rođenja i djetinjstva u Innu i Salzachu, preko osnovnog školovanja u Aschauu, ratnih zbivanja, pohađanja gimnazije, ulaska u sjemenište u Freisingu, studija teologije u Münchenu, pa sve do imenovanja za biskupa i upravljanja biskupijom i Kongregacijom za nauk vjere. Knjiga je bogato opremljena sa više od 100 fotografija iz svih razdoblja života Josepha Ratzingera. (*Verbum*)

Joseph Ratzinger: HOD PREMA USKRSU

Kardinal Joseph Ratzinger (papa Benedikt XVI.) u ovoj knjizi, polazeći od liturgijskih tekstova, približava čitatelju otajstva Kristova života „utjelovljenje, skroviti život u Nazaretu, napastovanje u pustinji, javni život, muku i uskrsnuće“ te razmatra o poslanju Crkve u svjetlu Uskrsa. Ova uskrsna kontemplacija otajstva Krista i njegove Crkve je u odnosu s konkretnim životnim prilikama svakoga čovjeka te pomaže radosnom rastu u vjeri i dubljem shvaćanju njezina nauka. Posebna zanimljivost ovih razmatranja jest to što su nastala na osnovu teksta duhovnih vježba što ih je kardinal Ratzinger svojedobno održao papi Ivanu Pavlu II. i članovima Rimske kurije. (*Verbum*)

Joseph Ratzinger / Benedikt XVI.: RIJEČ BOŽJA – Pismo – tradicija - služba

U tri priloga, koja su izazvala veliku pozornost, Joseph Ratzinger, papa Benedikt XVI., izjasnio se o bitnim točkama kršćanske vjere.

Sva tri priloga govore o životnosti Božje riječi u Crkvi i o tome kako se istina kršćanske vjere može spoznati i izreći, posvjedočiti i prenosići dalje. Bilo da je riječ o shvaćanju objektivnog tumačenja Pisma, o shvaćanju predaje vjere (tradicije) ili o crkvenom učiteljstvu na području napetosti biskupa i pape – u središtu Ratzingerova mišljenja uvijek je Božja riječ. Tri su priloga vrlo tjesno povezana sa središnjom zadaćom koju Benedikt XVI. vidi u svojem pontifikatu. Ova objavljena tri njegova rada pružaju bitne uvide u problemska područja koja nastaju s tom zadaćom i pokazuju perspektive za rješenja koje je vidio Joseph Ratzinger kao teolog i kardinal, i koje ostaju važne za njegov pontifikat. (KS)

Romano Guardini: KONAC NOVOGA VIJEKA

Jedan od najznačajnijih kršćanskih filozofa i teologa dvadesetog stoljeća **Romano Guardini** u djelu "Konac novoga vijeka" među prvima je artikulirao misli o kraju moderne i perspektivama koje se nameću u budućnosti, davši tako lucidnu analizu krize suvremene kulture i anticipiravši mnoga kretanja svojstvena postmodernoj. Stoga je ovo Guardinijevo djelo, koje je daleko od svake u prošlost zagledane romantičarske reakcije i od svakoga progresističkog utopizma, i danas iznimno aktualno.

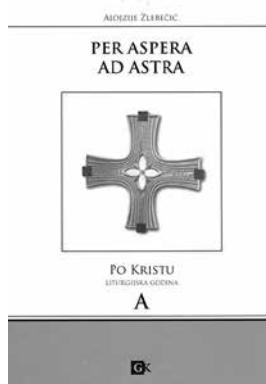

Najnovija verzija 1.2 HR Biblij za iPhone!

Nakon što je u ožujku ove godine Kršćanska sadašnjost d.o.o. u prodaju ponudila aplikaciju HR Bibliju za iPhone, koja, putem jednostavnog i intuitivnog korištenja, omogućuje lagani pristup cjevitome biblijskom tekstu pohranjenom na uređaju, od 23. studenoga 2012. godine KS na tržište nudi poboljšanja koja su unesena u aplikaciju HR Bibliju u novim verzijama 1.1 i 1.2

U verziji 1.1 dodane su nove mogućnosti: bojanje teksta markerom, dodavanje bilješki unutar teksta, listanje glava korištenjem "swipe" gestikulacije, dijeljenje teksta putem Facebook-a, dijeljenje teksta putem Twitter-a (samo iOS 5.0 i više), dijeljenje teksta preko SMS-a i e-maila i nadograđene postavke, a ispravljene su i dotad uočene manje greške u radu aplikacije.

Najnovija verzija 1.2 donijela je više izuzetno bitnih novina: iPad verziju aplikacije (iOS 5.0 ili više), iPhone 5 verziju aplikacije, brže učitavanje tekstova (s posebnim naglaskom na Psalme), nove veličine teksta, integrirana podrška za Facebook dijeljenje putem iOS 6.

Alojzije Žlebečić: PER ASPERA AD ASTRA

U nakladi Glasa Koncila, tiskane su tri knjige, autora preč. Alojzija Žlebečića, župnika župe Krista Kralja iz Zagreba, nedjeljnih i blagdanskih propovijedi, odnosno, za godinu A, B i C. Svaka knjiga nosi naslov *Per aspera ad astra*. Vrlo lijepo uređen tvrdi uvez daje naslutiti kakvo se duhovno blago u njima krije. Najbolji osvrt na knjige dao je sam autor na zadnjim koricama: „Sve što sam na zagrebačkom Trnju nedjeljama propovijedao, u sva tri liturgijska godišta, sabrao sam u tri knjige, koje sam naslovio *Per aspera ad astra – Kroz trnje do zvijezda*.

Svoje nedjeljne i blagdanske propovijedi zamislio sam kao osobni hod „kroz trnje do zvijezda“, želeći ovomu našem zemaljskom životu približiti dar neba, koji nam dolazi po Isusu Kristu. Zato sam za svaku liturgijsku godinu i upotrijebio dio završne euharistijske dokso-logije: Po Kristu (A) S Kristom (B) i U Kristu (C).

Uz ovo tumačenje stoje i osnovni podaci o autoru: „Alojzije Žlebečić rođen 1944. u Lučelnici na obroncima Vukomeričkih Gorica, zaređen je 25. lipnja 1972. za svećenika Zagrebačke nadbiskupije.

Župnim vikarom u župi Krista Kralja na zagrebačkom Trnju imenovan je 1973. godine, a 1976. postavljen je za upravitelja župe sv. Josipa u Šipljaviću. Poslije smrti dugogodišnjeg župnika župe Krista Kralja u Trnju preč. Dragutina Kocipera, imenovan je 1979. godine upraviteljem te župe, gdje je i danas. (SS)

LIBER ALMI STUDII GENERALIS - drugo izdanje knjige

Ne događa se odveć često na našim prostorima da neka stručna knjiga doživi više od jednog izdanja. Zato je svako jedno takvo novo izdanje, osobito u ovim kriznim vremenima, predstavlja svojevrstan kulturno-znanstveni događaj vrijedan pozornosti i ugodno saznanje da uloženi trud i sredstva nisu bili uzaludni. Taj je podatak osobito važan jer se radi o jedinstvenoj knjizi na našim prostorima.

Naime sve do pojave velike monografije O. Stjepana Krasića Generalno učilište dominikanskog reda u Zadru ili 'Universitas Iadertina (1396. – 1807.)

uopće se nije znalo da je na hrvatskom tlu u srednjem vijeku postojalo sveučilište sa svim pravima i povlasticama koje je djelovalo više od četiri stoljeća, što je iznenadilo ne samo prosječno obrazovane ljude nego i profesionalne povjesničare.

Danas to više nitko ne dovodi u pitanje. Na temelju te činjenice sabor RH je 2002. dotadašnjem Filozofskom fakultetu Splitskog sveučilišta podijelio sveučilišni naslov.

Isto tako nitko nije očekivao da će objavlјivanje rukopisa Liber almi Studii Generalis S. Dominici Iadrae (1684. – 1790.) koji sadrži izvornu građu o tom sveučilištu, najstariju o tom predmetu u Hrvatskoj, privući toliku pozornost.

Nakon što je 2006. Sveučilište u Zadru prvi put objavilo tu građu s uvodnom raspravom O. Stjepana Krasića od 73 stranice, knjiga je svega dvije godine kasnije prevedena na engleski i može se naći po svim značajnijim europskim i američkim knjižnicama.

Knjiga je toliko tražena da je trebalo prirediti i 2. izdanje koje se prošlih dana pojavilo u knjižarama. Izdavač (Sveučilište u Zadru) pobrinuo se da njezin format, prekrasna vanjska oprema, papir i višebojne ilustracije u njoj odgovaraju važnosti sadržaja; istinski ugođaj ljudskim očima, a još više umu. (www.dominikanci.hr)

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

S Isusom u novi život

Hvaljen Isus i Marija! Zovem se Kristina Čikeš i rodom sam iz Splita. Rođena sam 2. siječnja 1992. i pripadam župi Sv. Pavla na Pujankama. Dolazim iz jedne tradicionalne kršćanske obitelji.

Osim roditelja imam jednu mlađu sestru, Karlu, koja je sad upisala srednju školu. Završila sam srednju zdravstvenu školu, smjer laboratorijski tehničar, gdje sam dosta naučila o čovjekovu tjelesnom zdravlju. Nakon završetka škole i kratke prakse u bolnici, došlo je vrijeme za moju odluku što se tiče upisa na fakultet. Privlačio me Bog i željela sam saznati što je više moguće o njemu. A osim toga radovalo me i druženje s djecom. Voljela bih jednog dana sva ta znanja i iskustva o Bogu prenijeti u ta nevina dječja srca. Trenutno studiram religioznu pedagogiju i katehetiku na katehetskom institutu Katoličko bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Zahvaljujem dragom Bogu što mi je dao priliku za nov i bolji život i što me brižljivo vodi putem koji je On odabrao za mene. S velikim naporom, ali i zadovoljstvom došla sam do treće godine i vjerujem da će je s jednakim žarom i završiti uz Božju pomoć.

Kako sam shvatila da me Bog poziva na redovnički život i zašto baš dominikanke? Pa to je, mogu reći, bio dug proces shvaćanja i prihvatanja da sam predodređena za taj život. Još od srednje škole shvatila sam da se ne pronalazim u ovim prolaznim, mladenačkim užicima. Kako je vrijeme prolazilo sve sam više imala osjećaj da me sve to pomalo zarobljava. Nisam pronalazila

sreću i mir sve dok nisam upoznala Njega, vječnu Ljubav koja je uvijek bila uz mene i brižljivo me čuvala. Znala sam da su sve te „površne ljubavi“ bile neistinite i prolazne, a da je samo Bog vječna i prava istina koja je sa mnom u dobru i zlu. Tada sam shvatila da je to ono što istinski želim. Želim Mu se potpuno predati i služiti preko bližnjih. Dati sve za njega, da On to vodi kako hoće, to mi je bila i ostala jedina želja i vodilja. I danas se često pitam da li je to moj maksimum, odnosno mogu li mu još više služiti? I onda dodjem do zaključka da je Bogu najvažnije da ga ljubim, da ljubim bližnje i da sve prepustim u Njegove brižne ruke. Počela sam se pitati u kojem se redu najbolje vidim, gdje me Bog hoće? Sva ta nutarnja pitanja prestala su kad sam na fakultetu upoznala braću dominikance koji su me približili dominikanskoj duhovnosti i sestrama dominikankama. S vremenom je rasla moja želja da im se pridružim. Vjerujem da je za to zaslужna i sveta Katarina Sijenska kojoj sam se jako molila da mi pomogne u mojoj odluci. Osvojila me otvorenost sestara i njihova velika međusobna, sestrinska ljubav.

Proučavajući njihovu karizmu i živote dominikanskih svetaca odlučila sam pristupiti u dominikanski red. Konačni ulazak u kandidaturu bio je na blagdan Andjela čuvara 2. listopada ove godine. Hvala svim sestrama koje su me radosno prihvatile otvorena srca i na molitvama koje su molile za mene. Hvala časnoj majci koja me toplim riječima hrabrla i poticala na vršenje Božje volje. Ovim putem preporučam se u vaše molitve da i dalje nastavim njegovati taj divni cvijet koji mi je pružio Bog. Svako dobro i Božji blagoslov želim svima!

Kristina Čikeš, kandidatica

VIRJE – SUSRET KRUNIČARA

Kraljice svete krunice - moli za nas

Na sam blagdan Kraljice svete krunice, 7. listopada sestra Slavka Sente i moja malenkost (Kristina) uputila smo se put Virja na susret kruničara. Na putu smo zamolile našu Majku, blaženu Djevicu Mariju da nas prati i čuva te smo zajedno s njom, razmatrali Isusov život kroz otajstva krunice.

Po dolasku u Virje, program je započeo u glazbeno-molitvenom ozračju, s pjesmom koju su otpjevali mladi zajednice *Martinci* i članovi žive krunice pod vodstvom s. Cecilije Škriljevečki. Potom je održano izlaganje sestre Slavke o pobožnosti moljenja krunice kao i o važnosti zajedničke molitve. „Što to znači biti kruničar ili kruničarka? Što to znači biti Marijin štovatelj?“, upitala se s. Slavka i nastavila: „Usuđujem se reći da je to poziv koji nadilazi ili je na razini svih ostalih poziva koja danomice upućuje Bog svojim stvorovima. Jer to znači, biti MOLITELJ, biti onaj koji želi nebo prenijeti na zemlju, koji želi čovjeka približiti Bogu. Drugim riječima, želi biti suradnik u spasenjskom djelu otkupljenja. Ima li veće povlastice za jednog kršćanina nego kad ga sam Bog, uz svoju Majku, uključuje u svoj spasenjski plan! ...“

Stoga vas želim ohrabriti, drage Marijine štovateljice, da budete ponosne što vas je i Maria, upravo zato što je s vjerom i pobožnošću častite krunicom, izabrala među svoje suradnike u spašavanju tog i takvog svijeta. Njezina je jedina želja da spasi čovječanstvo od vječne propasti. Time se pridružila želji i poslanju

svoga Sina. U tom smislu, svatko, tko moli krunicu, postaje suradnik Isusov i Marijin.“ Osvrnuvši se, potom, na upravo započetu godinu vjeru, pozvala je nazočne da i kroz molitvu krunice isповиједaju svoju vjeru, a to znači, moliti s razumijevanjem, s ljubavlju, s vjerom. „Dakle, ova nam je godina kao Bogom dana da promišljamo o svojoj vjeri, gdje smo zakazali, što još nismo dokučili, gdje se trebamo više zalagati i svjedočiti, u koga vjerujemo. Sve je to dobro znala draga Gospa, Isusova i naša Majka, Marija. Zato je njezina molba u Kani Galilejskoj, upućena Isusu s toliko sigurnosti i vjere, *Vina nemaju*, bila apsolutno uslišana na čudesan način.

Evangelija donose vrlo malo Marijinih intervencija kod njezina Sina, a zacijelo ih je bilo mnogo više. Ali i to je dovoljno da nas ohrabri u vjeri. Svakako, **krunica je oduvijek bila, a i danas je, velika pomoć u rastu i očuvanju vjere.**“

Potom je s. Slavka protumačila što je to živa krunica, kako i radi kojeg je razloga nastala, te je s tim u vezi povezala naše vrijeme i vrijeme nastanka žive krunice.

„.... A plodovi nekadašnjeg okupljanja vidljivi su i danas. To ste vi, molitelji. Vi ste primili baklju molitvenog žara od svojih predaka, i zadatak vam je da podržavate plamen ove baklje i predajete ga svojoj djeci, novim naraštajima. Svaka vaša pobožno izmoljena Zdravo Marija dragocjeni je lijek protiv vjerskog nehaja koji se sve više uvlači u ovo naše globalizirano i materializirano društvo i svijet.“

Sestra Slavka je svojim izlaganjem ohrabriла sve prisutne, a najviše mlade da se ne boje i ne srame pokazivati svijetu da su Božji i da posebno štuju Mariju kroz pobožnost molitve svete krunice. Na kraju susreta zapjevali smo Majci pjesmu „Kraljice svete krunice, moli za nas“ i radosno se uputile prema Zagrebu.

Hvala dragoj Majci na svemu što čini za nas i što nas je posebno pratila taj dan (lijepim

sunčanim vremenom). Ovim putem zahvaljujem se sestri Slavki što je upravo mene pozvala na ovaj put. Slobodno mogu reći da je vrijedilo puta jer sam se dodatno osnažila vidjevši mlade kako istinski žive ono u što vjeruju. Hvala sestri Ceciliji koja nas je srdačno ugostila i svim ljudima i mladima s kojima smo ostali u molitvi krunice povezani.

Kristina Čikeš, kandidatica

Z E L E N I K U T I Ć

s. Maje Karmele Strižak OP, dipl. ing. agronomije

NEVEN – *Calendula officinalis*

Red: Asterales

Porodica: Asteraceae

Rod: Calendula

Vrsta: *Calendula officinalis*

Neven (*Calendula officinalis*) je najčešće jednogodišnja zeljasta biljka iz porodice glavočika. Latinski naziv biljke umanjenica je od latinske riječi *calendulae*, što znači mali kalendar ili mali sat, jer neven sklapa latice kad nema sunca. Kod nas se upotrebljavaju nazivi žutelj, zimorod, ognjac.

Neven ima vretenast korijen koji raste duboko u tlo. Iz korijena rastu zeljaste, lako lomljive stabljike visoke 50-80 cm. Stabljike su u gornjoj polovici razgranate, svjetlozelene kao i sjedeći duguljasti listovi. Svaka stabljika na vrhu oblikuje cvjetnu glavicu promjera 5-10 cm. U središtu su cvjetne glavice cjevaste, plodni cvjetovi, a uz rub, u 2-3 reda, jezičasti, neplodni, žuti do narančasti cvjetovi. Plod je svijetlosmeđ do tamnosmeđ, srpasto savijen, nazubljenoga vanjskog ruba.

Cvjet sadrži flavonoide, karotinoide (3%), eterično ulje (0.02%) i gorke tvari.

Sjeme je klijavo pet do šest godina, a posijano niče za 4 do 5 dana. Biljka raste vrlo brzo,

pa već 40 dana nakon nicanja procvatu prvi cvjetovi, a cvate sve do jačih mrazova u jesen. Pri visokim temperaturama u srpnju naglo procvjeta i daje sjeme, ali s prvom kišom biljka se obnavlja. Redovitom berbom biljke se pomlađuju i produžuje se vijek vegetacije.

Neven voli toplu klimu, nije osjetljiv na sušu. Domovinom nevena smatra se područje Sredozemlja, gdje i danas raste kao samonikla biljka. Srodnik vrtnog nevena, samonikli ili divlji neven (*Calendula arvensis*) ima manju i polugnutu stabljiku te sitnije cvjetove. Visok je od 20-30 cm, a njegove žute cvjetne glavice široke su 1-2 cm. Kod nas još samo ponegdje susrećemo divlji neven kao samoniklu biljku, najčešće

po obradivim površinama i vinogradima, uz puteve i rijeke, te na pjeskovitom tlu.

Još od najstarijih vremena neven se upotrebljava kao ljekovita, kulinarska, kozmetička i ukrasna biljka. Stari Egipćani cijenili su neven kao biljku koja pomlađuje, te od njega pripremali različite ljekovite i kozmetičke pripravke. Hindusi su upotrebljavali cvjetove nevena za ukrašavanje oltara u hramovima, a Perzijanci i Grci su njegovim zlatnim laticama ukrašavali i aromatizirali hranu.

Sve do početka 19. stoljeća, latice nevena bile su u Europi najcjenjenije cvjetne latice. Od njih su pripremani kompoti i slatki sirupi, a upotrebljavane su i za bojenje maslaca i sireva. Danas se latice nevena posipaju po jelima ili se dodavaju riži, varivima, ribljim i mesnim juhama, jelima od ribe i divljači, salatama, pašteta, jogurtu, mekanom siru, omletima, mlječnim jelima, voćnim salatama i kremama. Latice se mogu ispeći u pecivima, slatkom kruhu, kolačima i kolačićima. Svježe ili osušene latice nevena daju žutu boju jelima te aromatiziraju jela posebnim blagim okusom.

Osim cvjetova, kao začin i dodatak hrani upotrebljavaju se i listovi nevena. Još sasvim mlađi, slankastogorki listovi najčešće se dodavaju različitim salatama. Mlađi listovi se mogu i usitniti i dodavati varivima.

NEVEN KAO LIJEK

U narodnoj medicini mnogih naroda neven se oduvijek koristi kao ljekovita biljka. Najčešće se koristi cvijet, no može se koristiti stabljika i list jer cijela biljka sadrži ljekovite tvari.

Cvjetove treba skupljati u vrijeme cvatnje, ali dok se cvjetne glavice još nisu posve rascvale, treba ih brati po jakom suncu, jer tada sadrže najviše ljekovitih tvari. Nakon branja, cvjetove treba brzo osušiti na prozračnom i sjenovitom mjestu, bez umjetne topline, kako bi latice sačuvali prirodnu boju. Najveća količina ljekovitih tvari nalazi se u laticama, stoga se za pripremu ljekovitih pripravaka najčešće upotrebljavaju samo latice nevena.

Pripravci od latica, ali i listova nevena mogu se koristiti za vanjsku i unutarnju upotrebu, jer neven ne sadrži tvari koje bi mogle uzrokovati štetne posljedice. Osim toga, čaj od latica nevena, te mast od latica i listova, mnogi smatraju čudotvornim lijekom.

LJEKOVITA SVOJSTVA I PRIMJENA

Usna šupljina: Čaj ili razrijedena tinktura od nevena može se koristiti za ispiranje usne šupljine kod upale desni, upale sluznice usta te rana nakon vađenja zuba.

Krv: Neven čisti krv i poboljšava cirkulaciju krvi.

Krvne žile: Masti i ulje od nevena djeluju kod upale vena i proširenih vena.

Bubrezi i mokraćni mjehur: Pospješuje izlučivanje mokraće.

Želudac: Smiruje upalu sluznice želuca, liječi čir na želucu, te olakšava probavu.

Crijeva: Smiruje upalu sluznice crijeva, te otlanja proljeve i crijevni zatvor.

Jetra i žuč: Ublažava grčeve žučnog mjehura, potiče izlučivanje žuči, te pomaže u liječenju zarazne žutice.

Kosti i zglobovi: Mast i ulje od nevena odlično su sredstvo protiv bolova kostiju i zglobova, te upale i nategnutih mišića.

Živci: Smanjuje bolove te smiruje upalu kod išijasa i vratobolje.

Koža: Osim što pospješuje izlučivanje znoja, neven je umirujući antiseptik koji liječi upalu kože, lišaj, psorijazu, ekceme, staračke pjege, čireve, potkožne čireve, čireve uslijed proširenih vena, bradavice, rane, rane koje teško zacjeljuju, gljivice, kurje oči, otekline, opekline, ozebljine, modrice, nagnječenja, te ispucalu kožu.

U svakom slučaju kad pročitate ovaj članak dobro bi vam došao jedan čaj od nevena, jer osim svega ovog navedenog, neven djeluje smirujuće, a to nam je potrebno, zar ne!?

Dominikanke u splitskoj Osamici (1922. – 1932.)

Prije točno 90 godina dominikanke su prihvatile poziv grada Splita i došle raditi u Gradsku zaraznu bolnicu, tzv. Osamicu. Ta se obljetnica poklapa i sa 80. obljetnicom njihova otpuštanaj iz Osamice. Unatoč tome, smatram prikladnim povodom prve od dvije spomenute obljetnice donijeti prikaz njihova desetogodišnjega rada u Osamici. Povijest te filijale gotovo je nepoznata,³⁵ pa stoga ovaj kratki članak donosi mnogo novosti i do sada nepoznatih podataka. No, zbog oskudnosti arhivskih izvora, mnogo toga ostaje nepoznato i nedorečeno, skriveno u povijesti.

Deset godina službe u Osamici

Kroz posljednje tri godine uprave Kongregacijom, časna majka Imelda Jurić nastavila je, kao i ranije, raditi na proširenju sestarske djelatnosti. S tim je ciljem prihvatile ponudu da sestre u Splitu preuzmu brigu za bolesnike u tzv. Osamici, Gradskoj zaraznoj bolnici. Njezina zamjenica, s. Andela Milinković otpratila je 30. kolovoza 1922. prve dvije sestre u Osamici. Bile su to s. Ivanica Dujmović i s. Katarina Milašić, kojoj je povjerena služba prve starješice.³⁶ Njima se početkom listopada pridružila i s. Margarita Kršinić.³⁷

Splitska Osamica, tj. Gradska zarazna bolnica postojala je od 1903. godine. Prvo je bila smještena u jednoj privatnoj kući, a potom je 1905. premještena u kuću, koja je bila u vlasništvu Biskupskega sjemenište, a nalazila se na osamljenom mjestu u predjelu Lazarica. Do 1909. u Osamici je radilo civilno osoblje, a tada su je preuzele sestre Anče. No, početkom 1919. upravu te ustanove je preuzela neka ruska generalica, koja je nakon samo tri godi-

ne napustila Osamicu, pa su se gradske vlasti našle u neprilici kome povjeriti upravu te bolnice.³⁸ Kako smo vidjeli, ponudili su sestrama dominikankama da one preuzmu rad u Osamici, što su sestre prihvatile i 1. rujna 1922. započele sa samaritanskim radom među zaraznim bolesnicima, koji će potrajati punih deset godina.

Kako je Osamica bila neprikladna za smještaj i liječenje bolesnika, splitske gradske vlasti pobrinule su se da se u sklopu Opće javne bolnice na predjelu Firule izgradi posebni bolnički odjel za zarazne bolesnike, gdje će se potom Osamica preseliti. No, upravo tada započeli su za dominikanke problemi, koji su rezultirali njihovim otpuštanjem iz Osamice. Naime, kako su u splitskoj Općoj javnoj bolnici već 60 godina radile sestre milosrdnice, a u Osamici dominikanke, gradske vlasti su smatrale da se treba odlučiti za jednu od te dvije redovničke zajednice, jer bi, prema njihovu mišljenju, bilo nezgodno da u jednoj bolnici rade sestre iz dviju različitih redovničkih zajednica.³⁹ Prema jednom rukopisu milosrdnice s. Gabrijele Pleše, dvojbu je riješio ministar socijalne politike i narodnoga zdravlja dr. Pucelj osobno kazavši da premda dominikanke "štiti 11-godišnje pravo, to druge (milosrdnice, o.a.) štiti njihovo 60 godišnje pravo i ove moraju pobijediti".⁴⁰ Time je zapravo kazao da dominikanke, premda su kroz proteklo desetljeće požrtvovno dvorile bolesnike u Osamici, ipak moraju napustiti tu službu i povući se pred milosrdnicama, koje već 60 godina rade u gradskoj bolnici.

Nastojeći preduhitriti takvu odluku, časna majka Andela Milinković uputila je 2. svibnja 1932. molbu ministru socijalne politike i narodnoga zdravlja, kojom traži da se njezine sestre zaposli pri odjeljenju za zarazne bolesnike u novoj državnoj bolnici u Splitu.⁴¹ No, Banska uprava Primorske banovine u Splitu

35 O službi sestara dominikanki u splitskoj Osamici do sada je pisao samo dr. Jure Krišto. No, osim datuma otvaranja filijale i imena prvih sestara koje su tamo došle, dr. Krišto ne donosi nikakve druge podatke, a nije mu bilo poznato ni do kada su se točno sestre tamo zadržale. (Usp. Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*. Korčula – Zagreb 2005., str. 88.)

36 Usp. Arhiv Kongregacije Svetih andela čuvara u Korčuli (dalje AKSAČ), *Kronika Kongregacije svetih andela čuvara: 1922. – 1942.*, dne 1. IX. 1922.

37 Usp. AKSAČ, Spisi Vrhovne uprave (dalje SVU), br. 10/1922., S. Imelda Jurić s. Margariti Kršinić, Korčula, 3. X. 1922.

38 Usp. Berislava VRAČIĆ – Alfonza KOVAČIĆ: *Sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskoga s kućom maticom u Zagrebu 1845. – 1995.: II. Družbine filijale*. Zagreb 1998., str. 290-291.

39 Usp. Isto, str. 291.

40 Citirano prema: B. VRAČIĆ – A. KOVAČIĆ: *Sestre milosrdnice*, str. 291.

41 Usp. SVU, br. 14/1932., Banska uprava Primorske banovine u Splitu Vrhovnoj upravi Kongregacije, Split, 30. VI. 1932.

javila je 10. lipnja 1932. Vrhovnoj upravi Kongregacije "da je gospodin Ministar socijalne politike i na-rodnom zdravlju, aktom S. br. 7731 od 1. juna 1932., odredio, da pri odeljenju za zarazne bolesti, nove državne bolnice u Splitu, budu namještene sestre milo-srnice družbe Sv. Vinka Paulskog."⁴²

Sukladno neumoljivom ministrovu stavu, 1. srpnja 1932. odigrala se primopredaja službe u *Osamici*. Posljednja dominikanska starješica s. Josipa Karmelić toga je dana sa sestrama Štefanijom Karmelić, Rajmundom Ivić i Bogoljubom Stančić dočekala milosrdnice Oliveriju Jezerinac i Terenciju Servov, te im predala službu u *Osamici*. Kako same milosrdnice svjedoče, dominikanke su ih tom prigodom lijepo primile i pri odlasku im mirno rekle: "Eto, časne sestre, možda ćete vi imati više sreće nego što smo mi imale."⁴³

Sestre koje su bile na službi u *Osamici*

Za desetogodišnje službe u splitskoj se *Osamici* izmijenilo više sestara dominikanki. Ovdje donosim podatke o njima, tj. o njihovoj službi u *Osamici*, uz napomenu da su, zbog nedostatka pisanih izvora, neki podatci nepotpuni, a neki i nepoznati. Osim toga, moguće je da je, osim onih koje ovdje navodim, još koja sestra bila na službi u *Osamici*, ali to nigdje nije ostalo zabilježeno. Upravo oskudnost arhivskih izvora čini još dragocjenijima podatke do kojih smo došli i koje ovdje iznosimo.

S. Katarina Milašić u *Osamici* je poslana 30. kolovoza 1922. kao prva starješica novoutemeljene filijale.⁴⁴ Na toj službi se zadržala sve do 4. prosinca 1929., kada je premještena u novoutemeljene filijale u zagrebačkom *Domu milosrđa*.⁴⁵ Zajedno sa prvom starješicom, u *Osamici* je 30. kolovoza 1922. iz Korčule stigla s. Ivanica Dujmović,⁴⁶ koja se tu zadržala do 31. svibnja 1925., kada je premještena u novoutemeljenu sestarsku filijalu u splitskoj *Pučkoj kuhinji*.⁴⁷ Spomenutim dvjema se 3. listopada 1922. pridružila i s. Margarita Kršinić, koja je također prije toga boravila u Korčuli.⁴⁸ Nažalost, nisam uspio

pronaći točan podatak do kada se zadržala u *Osamici*, ni gdje je odatle premještena. Svakako, *Osamicu* je napustila prije sredine 1925.⁴⁹

Vjerojatno nedugo nakon što je 2. listopada 1922. položila prve zavjete, u *Osamici* je stigla i s. Benedikta Kovačić. Ona je 6. prosinca 1924. premještena u šibensku pučku kuhinju *Bažanu*,⁵⁰ a – možda umjesto nje – najkasnije 1925., u *Osamici* je došla s. Rajmunda Ivić,⁵¹ koja je tu ostala do otpuštanja sestara iz *Osamice* 1. srpnja 1932.⁵²

Za s. Henriku Sambrailo nije moguće utvrditi točan datum dolaska u *Osamici*, no to se svakako nije moglo biti prije 11. srpnja 1923., kada joj je u samostanu sv. Martina u zidinama Dioklecijaneve palače povjerena služba potpriore.⁵³ Tek negdje nakon toga, vjerojatno u drugoj polovici 1923., iz samostana sv. Martina prešla je u *Osamici* i ostala tamo do 17. veljače 1924., kada je i ona premještena u šibensku pučku kuhinju *Bažanu*.⁵⁴ Umjesto nje, istoga je dana iz Korčule u *Osamici* došla s. Augustina Tanasković,⁵⁵ koja se tu vjerojatno zadržala do premještaja u Velu Luku 17. kolovoza 1928.⁵⁶

S. Gertruda Munitić u *Osamici* je vjerojatno došla odmah nakon što je 21. svibnja 1925. položila prve zavjete, a ostala je tamo najkasnije do početka rujna 1927., kada je otpuštena iz Kongregacije.⁵⁷ Za s. Štefaniju Karmelić ne može se utvrditi točan datum dolaska u *Osamici*. Vjerojatno je došla nedugo nakon što je 8. svibnja 1928. položila prve zavjete, a ostala je tamo do otpuštanja sestara iz te ustanove.⁵⁸

Korčula, 3. X. 1922.

49 Usp. *Status personalis et localis dioecesis Spalatensis et Makarskensis*. Spalati 1925., str. 148.

50 Usp. SVU, br. 24/1924., S. Andela Milinković s. Benedikti Kovačić, Korčula, 6. XII. 1924.

51 Šematizam Splitsko-makarske biskupije tiskan sredinom 1925. navodi je među sestrama u *Osamici*. (Usp. *Status personalis et localis dioecesis Spalatensis et Makarskensis*. Spalati 1925., str. 148. Tu se na str. 169 pogrešno navodi da je rođena 5. X. 1890. u Miljevcima.)

52 Usp.: SVU, br. 14/1932., Opština splitska s. Rajmundi Ivić, Split, 31. V. 1932.; Arhiv dominikanskoga samostana sv. Katarine u Splitu, *Ljetopis Samostana Sv. Katarine D. M. Oo. Dominikanaca u Splitu od god. 1924 – 31/7 1932.*, dne 30. VI. 1932., str. 188.

53 Usp. AKSAČ, *Zapisnik sjednica Vrhovnoga vijeća* (dalje ZSVV), dne 11. VII. 1923.

54 Usp. SVU, br. 1/1924., S. Imelda Jurić s. Henrici Sambrailo, Korčula, 17. II. 1924.

55 Usp. SVU, br. 10/1924., S. Imelda Jurić s. Augustini Tanasković, Korčula, 17. II. 1924.

56 U Veloj Luci je 9. I. 1929. imenovana starješicom. (Usp. ZSVV, dne 9. I. 1929.)

57 Usp. *Status personalis et localis dioecesis Spalatensis et Makarskensis*. Spalati 1925., str. 148.

58 Usp. *Ljetopis Samostana Sv. Katarine D. M. Oo. Dominikanaca u Splitu od god. 1924 – 31/7 1932.*, dne 30.

42 Usp. SVU, br. 14/1932., Banska uprava Primorske banovine u Splitu Vrhovnoj upravi Kongregacije, Split, 10. VI. 1932.

43 Citirano prema: B. VRAČIĆ – A. KOVAČIĆ: *Sestre milosrdnice*, str. 291.

44 Usp. SVU, br. 7/1922., S. Imelda Jurić s. Katarini Milašić, Korčula 30. VIII. 1922.

45 Usp. *Kronika Kongregacije svetih andela čuvara: 1922. – 1942.*, dne 4. XII. 1929.

46 Usp. SVU, br. 8/1922., S. Imelda Jurić s. Ivanici Dujmović, Korčula, 30. VIII. 1922.

47 Usp. AKSAČ, Dokumentacija o preminulim sestrama, Dosje s. Ivanica Dujmović, Osobnik.

48 Usp. SVU, br. 10/1922., S. Imelda Jurić s. Margariti Kršinić,

Njezina sumještanka i prezimenjakinja, s. **Josipa Karmelić** u Osamici je došla 15. siječnja 1930. kako bi preuzeila starješinsku službu u toj filijali.⁵⁹ Kao posljednja starješica, u Osamici je ostala do otpuštanja sestara iz te ustanove.

Među zadnje četiri sestre koje su radile u Osamici bila je i s. **Bogoljuba Stančić**, poznatija kao *sestra Domina*. Ne zna se točno kada je došla u Osamici, ali svakako nakon polaganja prvih zavjeta 4. kolovoza 1930. Vjerovatno je upravo Osamica bila njezina prva filijala, na kojoj se zadržala do otpuštanja sestara iz te ustanove.⁶⁰ Kasnije je djelovala u biogradskoj bolnici, te u antimalaričnom dječjem lječilištu u samostanu Sv. Križa na Čiovu.⁶¹ Tu se kao dječak liječio i kasniji hrvatski književnik Ivan Aralica, koji je, zahvalan za sve što je učinila za njega i doživjevši je kao drugu majku, *sestri Domini* posvetio čitav svoj autobiografski roman *Sunce* (Verbum, Split 2006.).

Vikarije u Osamici

Kroz deset godina prisutnosti sestara dominikanke u splitskoj Osamici, na službi starješice, koja je prema ondašnjim sestarskim konstitucijama nosila naslov *vikarije*, izmjenile su se samo dvije sestre. Prva je starješica, tj. vikarija bila s. **Katarina Milašić**, koja je tu službu vršila od utemeljenja filijale 30. kolovoza 1922.⁶² do 4. prosinca 1929., kada je oputovala u Zagreb.⁶³ Starješinsku službu u Osamici mjesec dana kasnije je preuzela s. **Josipa Karmelić**,⁶⁴ koja ju je vršila do odlaska sestara sa te filijale. Posljednjoj vikariji splitske Osamice tada je povjerena služba učiteljice novakinja u Korčuli.⁶⁵

Potrebno je napomenuti da je mandat *vikarije* filijalnih kuća i zajednica prema ondašnjim sestarskim konstitucijama trajao jednu, a ne tri godine, koliko danas redovito traje mandat *starješica* u filijalama. Sukladno tome, u Osamici je *odrađeno* točno devet starješinskih mandata, s time da su prvi i posljednji mandat trajali duže od jedne godine. Sedam mandata *odradila* je prva vikarija s. Katarina Milašić,

VI. 1932., str. 188.

59 Usp. ZSVV, dne 15. I. 1930.

60 Usp. *Ljetopis Samostana Sv. Katarine D. M. Oo. Dominikanaca u Splitu od god. 1924 – 31/7 1932.*, dne 30. VI. 1932., str. 188.

61 Usp. AKSAČ, *Knjiga preminulih sestara 1*, dne 12. VIII. 1948.

62 Usp. SVU, br. 7/1922., S. Imelda Jurić s. Katarini Milašić, Korčula 30. VII. 1922.

63 Usp. *Kronika Kongregacije svetih andela čuvara: 1922. – 1942.*, dne 4. XII. 1929.

64 Usp. ZSVV, dne 15. I. 1930.

65 Usp. ZSVV, dne 27. VIII. 1932.

a preostala dva druga vikarija, ujedno i posljednja, s. Josipa Karmelić. Dok za oba mandata s. Josipe Karmelić znamo točan datum imenovanja, kod s. Katarine Milašić znamo točne datume ukupno šest imenovanja, dok za jednoga nemamo sačuvanih izvora sa preciznim podatcima. Ipak, neupitno je da je bila imenovana vikarijom i taj put, jer to možemo utvrditi posredno, na temelju izvornih podataka o slijedećem imenovanju.

Ovdje donosim točan kronološki slijed vikarija u splitskoj Osamici, navodeći njihova imena i prezimena, rodno mjesto i, ukoliko je poznat, datum imenovanja na službu:

S. Katarina Milašić iz Staroga Grada na Hvaru
30. VIII. 1922.⁶⁶ – 17. II. 1924.

S. Katarina Milašić drugi put
17. II. 1924.⁶⁷ – 20. II. 1925.

S. Katarina Milašić treći put
20. II. 1925.⁶⁸ – 17. I. 1926.

S. Katarina Milašić četvrti put
17. I. 1926.⁶⁹ – 6. I. 1927.

S. Katarina Milašić peti put
6. I. 1927.⁷⁰ – siječanj 1928.

S. Katarina Milašić šesti put
siječanj 1928.⁷¹ – 9. I. 1929.

S. Katarina Milašić sedmi put
9. I. 1929.⁷² – 4. XII. 1929.⁷³

S. Josipa Karmelić iz Bola na Braču
15. I. 1930.⁷⁴ – 1. II. 1931.

S. Josipa Karmelić drugi put
1. II. 1931.⁷⁵ – 1. VII. 1932.

66 Usp. SVU, br. 7/1922., S. Imelda Jurić s. Katarini Milašić, Korčula 30. VIII. 1922.

67 Usp.: ZSVV, dne 17. II. 1924.; SVU, br. 2/1924., S. Česlava Andreis s. Katarini Milašić, Korčula, 17. II. 1924.

68 Usp. SVU, br. 5/1925., S. Andela Milinković s. Katarini Milašić, Korčula, 20. II. 1925.

69 Usp. ZSVV, dne 17. I. 1926.

70 Usp. ZSVV, dne 6. I. 1927.

71 Nije sačuvan točan datum ovoga imenovanja, ali ga posredno izvodimo iz zapisnika sjednice Vrhovnoga vijeće, koje je s. Katarinu Milašić 9. I. 1929. ponovno imenovalo vikarijom u Osamici, uz napomenu da ju potvrđuje u službi, što znači da ju je vršila i prethodne godine. (Usp. ZSVV, dne 9. I. 1929.)

72 Usp. ZSVV, dne 9. I. 1929.

73 Usp. *Kronika Kongregacije svetih andela čuvara: 1922. – 1942.*, dne 4. XII. 1929.

74 Usp. ZSVV, dne 15. I. 1930.

75 Usp. ZSVV, dne 1. II. 1931.

NAŠI POKOJNICI

S. NIKOLINA (Andja) BATINIĆ DOMINIKANKA

– 1. 01. 1958. – 20. 10. 2012. –

PREMINULA S. NIKOLINA BATINIĆ

U subotu, 20. listopada 2012. u samostanu sv. Katarine Sijenske u Splitu preminula je s. Nikolina Batinić u 55. godini života i 36. godini redovništva.

S. Nikolina (Andja) Batinić rođena je 1. siječnja 1958. godine u mjestu Donja Ričica, općina Uskoplje. U zajednicu sestara dominikanki stupila je 1971. godine, prve redovničke zavjete položila je 1976., a doživotne 1982. Početnu redovničku formaciju i prve godine redovničkog

života provela je u Korčuli u kući matici, nekoliko godina u samostanu bl. Ozane Kotorske u Zagrebu. Najduži period svoga života provela je u zajednicama braće dominikanaca: 20 godina u Trogiru i 12 godina u Bolu skrbeći za crkveni prostor, liturgiju i potrebe braće.

Početkom ove godine Gospodin ju je pošodio križem teške i neizlječive bolesti koju je podnosila strpljivo i s nadom u ozdravljenje, ali i s predanjem u Božju volju.

s. Blaženka Rudić

NADGROBNI GOVOR SESTRI NIKOLINI BATINIĆ Split, 21. listopada 2012.

Sestra Nikolina, Andja Batinić, čije posmrtnе ostatke danas ispraćamo, rođena je na Novu Godinu 1958. u selu Donja Ričica, općina Donji Vakuf, danas Uskoplje, od oca Nikole i majke Kate, rođene Perić, kao treće od četvero djece. Poslije četiri razreda osnovne škole, odlazi

u Zagreb gdje završava osmoljetku. Srednju je školu završila nešto kasnije. Dolazi u Korčulu godine 1975., oblači dominikanski habit i započinje svoj novicijat. Na blagdan Svetih Andjela Čuvara, slijedeće godine, polaže prve redovničke zavjete. Godine 1980. iz Korčule se premje-

"Ja sam uskrsnuće i život, tko vjeruje u mene živjet će ako i umre."

Javljamo sestrama dominikankama, braći dominikancima, rodbini, prijateljima i znancima da je dana 20.X.2012. u 54. godini života i 36. godini redovništva, blago u Gospodinu, preminula naša draga

**S.NIKOLINA
ANDA BATINIĆ**
dominikanka

Sprovod drage nam pokojnice bit će u ponedjeljak, 22. listopada 2012. god. u 15.30 sati na groblju Lovrinac. Sveta misa zadužnica slavit će se u crkvi Gospe Fatimske na Škrpama nakon sprovodnog obreda.

Ožalošćene sestre dominikanke,
braća Niko, Stipo, Frano i Drago s obiteljima, sestra Marija s obitelji i obitelj pokojne sestre Milke te ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji
Počivala u miru Božjem.

126122/226627

Slobodna Dalmacija,
ponedjeljak 22. 10.
2012., str. 41

šta u Trogir kod braće dominikanaca, gdje ostaje punih 20 godina. Odatle, u duhu posluha, odlazi u Zagreb, samostan Blažene Ozane Kotorke, ali poslije samo godinu dana, po potrebi službe, odlazi u Bol na otok Brač, kod braće dominikanaca, gdje ostaje sve do svojih zadnjih dana kad dolazi u Split, u samostan Svetе Katarine, da bi bila bliže bolnici i liječnicima. U vječnost se preselila 20. listopada u 21 sat i 50 minuta.

Tiho je za sobom zatvorila vrata i zakoraknula u vječnost. Očiju uprtih u nebo, ostadosmo zatečeni, s bezbroj pitanja na usnama i u srcu. *Je li otišla prerano? Je li uopće trebala dolaziti na ovaj svijet? Što nam od nje ostade? Zašto ta okrutna bolest?*

Stojimo nijemi pored njenog odra dok nam srce krvari, a pogled zastiru suze. Volili smo našu sestru Nikolinu. Volili smo njenu djetinju radost, njen majčinsko srce, toplinu koju je isijavala.

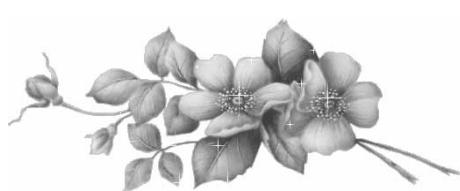
Skromna, ali ponosna, tiha ali neumorna, marljiva ali nenametljiva. Majčinskom pronicljivošću je prepoznavala potrebe i želje onih koje je voljela, sestrinskim srcem suošjećala s braćom i sestrama svoga Reda. Nije govorila previše, njen široki osmjeh je govorio sve; nije pitala, djelovala je. Svi su voljeli njenu blizinu u svom životu, svih je osvajala svojim dubokim mirom, svojom živom nadom. Sestra Nikolina je isijavala Božju prisutnost svojom pojavom i djelovanjem. Bila je ponosna na svoje bijelo dominikansko odijelo, radosna što je baš nju, između mnogih, Bog pozvao u svoju službu. Volila je šume i planine svoje Bosne, tajanstvenu priču valova našega mora. Volila je ljude i prirodu, sva Božja stvorenja.

Sestra Nikolina je volila svoju krvnu obitelj, s ljubavlju ih pratila u svim razdobljima njihova života, s njima se radovala i plakala, s njima dijelila dobro i zlo. Svoj životni križ, i onda kad ga je jedva suošjećala, i kad je pritiskao do zemlje, nosila je s jednakim predanjem.

Ponosni smo što smo je imali, što je bila darovana našoj Kongregaciji, našem Redu i narodu. Bog joj je bio oslonac, mjerilo djelovanja i razlog postojanja. Uvjereni sam da je to tajna njene suošjećnosti, velikodušnosti, radosti i dobrote. Zašto se Gospodinu svidjelo da je prevede k sebi ranije od nas ostalih, ne znam. Ali sam sigurna da je baš ovo bila mjera njenih dana, točka na kraju njene životne rečenice. Svoju misiju je izvršila dostoјno poziva na koji je pozvana. Za sobom je ostavila duboke tragove u srcima svih koji smo je voljeli i poznavali.

Draga naša sestra Nikolina, počivaj u miru Božjem!

s. Katarina Maglica

Sprovod s. Nikoline Batinić

U Splitu, 22. listopada 2012., na gradskom groblju Lovrinac pokopana je s. Nikolina Batinić. Njenom posljednjem ispraćaju nazočile su mnoge sestre dominikanke i braća dominikanci, rodbina pok. s. Nikoline, mještani Bola gdje je sestra radila i djelovala posljednjih deset godina, te župljeni Gospe Fatimske iz splitskih Škrapa, gdje je provela posljedne mjesecе svoga zemaljskog života. Sprovodne obrede predvodio je dominikanac p. Luka Prcela. U svojem kratkom nagovoru nakon Službe riječi p. Luka se poslužio riječima Evandelja: "Duša mi je na smrt potresena, ne znam što da kažem" (Iv 12,27) kako bi izrazio golemu tugu koja ga je obuzela nakon vijesti o smrti s. Nikoline. Istanuo je kako je s. Nikolinu doživljavao kao radosnu, požrtvovnu redovnicu koja je izgarala služeći Bogu po bratu čovjeku.

Oproštajnu riječ u ime sestara dominikanki uputila je s. Kristina Maleš. Nakon kratkog osvrta o životnom putu s. Nikoline, s. Kristina je naglasila: "Bog joj je bio oslonac, mjerilo dje-lovanja i razlog postojanja. Uvjerena sam da je to tajna njene suosjećajnosti, velikodušnosti, radosti i dobrote. Majčinskom pronicljivošću je prepoznavala potrebe i želje onih koje je volje-la, sestrinskim srcem suosjećala je s braćom i

sestrama svoga Reda". S. Kristina se osvrnula na duboko predanje s. Nikoline Kristovoј volji, posebno pri nošenju teškog križa bolesti. Izrazila je ponos što je s. Nikolina bila darovana Kongregaciji, dominikanskom Redu i narodu.

Prije sprovodne procesije, braća i sestre su otpjevali *Divne l' nade*, himan u čast sv. Dominiku, a u procesiji do posljednjeg počivališta braća dominikanci i dijecezanski svećenici pjevali su psalam *Smiluj se meni, Bože*. Nakon samog obreda ukopa, koje je predvodio p. Jozo Čirko, braća i sestre su otpjevali *Salve Regina*, antifon u čast B. D. Mariji.

Euharistijsko slavlje u kapeli samostana sv. Katarine Sijenske predvodio je p. Damir Šokić, OP, uz koncelebraciju župnika don Mije Grozdanića i braće dominikanaca. U svojoj se homiliji o. Damir osvrnuo na Kristovu ljudsku narav po kojoj je bio duboko potresen i žalostan zbog smrti prijatelja Lazara. Naglasio je da poput Isusa Krista i mi imamo razloga i pravo tugovati zbog smrti s. Nikoline. Ali ta tuga ne bi trebala zasjeniti radost zbog pregršti onoga lijepoga i vrijednoga što je pokojnica utkala u srca bližnjih.

Draga s. Nikolina, počivaj u miru Božjem!
s. Josipa Otahal

LIJEPO JE BILO ŽIVJETI SA ČASNOM NIKOLINOM

Subotnja večer, 20. listopada, dan je sve bliži kraju.

Salve Regina Mater misericordiae..., od-zvanjalo je klauzurom samostana Sv. Katarine Sijenske na splitskim Škrapama. Milosni je trenutak. Jedna redovnica, dominikanka, okružena svojim sestrama u zanosu molitve i pjesme Majci Mariji, potpuno mirno i tiho, bez i jedne riječi ostavlja ovaj svijet, i odlazi k svome Ocu.

Časna Nikolina. Teško je još uvijek izgovarati ove dvije riječi, jer nakon njih tuga obavija srce, i postavljam pitanje: „Zašto?“. Ali tuga je još sve veća, pitanja sve više, a odgovo-

ra nigdje. Čini se da je jedini odgovor prihvati-Božju Volju, ali ipak treba nekako ublažiti tugu, jer ona lako ne nestaje. Mislim da jedino što mi preostaje, razmišljati o lijepim stvarima, prisjetiti se lijepih zajedničkih trenutaka, jer to, unatoč tuzi, ipak donosi radost srcu.

Listopad 2001. godine, u Bol nam dolazi nova časna. Svi smo bili znatiželjni tko će to biti. Brzo sam pohitio u sestarsku kuću, želim vidjeti i upoznati novu časnu. Bila je to s. Nikolina Batinić, koja je došla iz Trogira. Upoznali smo se, i od toga dana započeli smo naše zajedništvo, naše prijateljstvo. Dani su prolazili, nije

joj se bilo lako naviknuti na otok, ali Bog se i za to pobrinuo, i s vremenom je prihvatile svoju novu životnu sredinu. Gradila je novo, pravo redovničko zajedništvo sa svojim sestrama, s. Celestinom i s. Jagicom, koje je neizmjerno voljela do kraja ovozemnoga života. Zajedništvo i suradnja sa braćom dominikancima, nije za nju bila novost, jer dvadeset godina provela je u Trogiru u službi braći, te je sa istim žarom i ljubavlju to nastavila činiti u Bolu. Zavoljela je Bol, njegove mještane, a posebno bolsku djecu. Radila je puno poslova, na dobrobit Bola, bolskog samostana i župe. Njezina velika ljubav bilo je cvijeće, kojim je u svojim skladnim i zalisti lijepim aranžmanima kitila oltare bolskih crkava. Revnost za Dom Gospodnji, uistinu je bila svakodnevica njezinog redovničkog života. Međutim, znala je da je ipak važnije ljude privesti Bogu, i kao prava dominikanka, propovijedala je, ali ne riječima, više svojom prisutnošću i djelima. Želi se približiti ljudima, želi biti prisutna u životu župe kojoj pripada. Pri-

ključuje se župnom zboru, brine se o župnoj crkvi, a ono najvažnije, skuplja oko sebe bolsku djecu. Ona su za nju bila posebna radost, djeca su to osjećala, i posebno je bila omiljena. Djeci je pristupala blago, mirno, bez puno riječi, sa osmijehom na licu. U svome habitu, uvijek, ali baš uvijek u jednom džepu je imala krunicu, a u drugom pokoju lizalicu za djecu. I djeca su to znala, i nikada nije srela dijete da ga nije poljubila i dala mu lizalicu. Svake nedjelje poslije mise, prekrasno je bilo vidjeti svu djecu koja bi se „sletjela“ oko nje. Boljelo je kako što mnoga djeca ne idu u crkvu, pa ih je počela okupljati u dječji zbor. Krenula je i sa najmanjima, počevši predavati vjeronauk u bolskom vrtiću. Bilo je to pravo osvježenje za bolske mališane. Iako nikada nije završila studije za taj posao, sa velikom ljubavlju i predanošću, učila je o tome poslu, tražila savjete svojih iskusnih sestara, i neumorno tražila materijale kako bi ti njezini susreti sa djecom bili što bolji.

Ali i odrasli su je voljeli. Sestarsku kuću učinila je kućom zajedništva, susreta, radosti, ljubavi... Vrata kuće bila su za svih otvorena, i ljudi su to prepoznali. Mnogi su znali za ljetna druženja kod časnih, koja smo popularno zvali „Pod smokvom“. Život triju sestara, s. Celestine, s. Jagice i s. Nikoline bio je ljudima primjer, i često su dolazili k sestrama, tražeći savjet, molitvu. Bila je rame za plakanje, osoba za savjet, pomoć. Iako je puno puta doživjela teške trenutke, nije se predavala. Vjerno je služila svojoj braći dominikancima, i do kraja izvršavala svoje poslanje.

Došla je bolest. Prihvatile je svoj križ, primila ga na leđa i krenula put Kalvarije. Nadu nije gubila, vjera joj je bila oslonac, a ljubav prema Bogu i ljudima u svoj toj nevolji bila je sve veća. Teške je trenutke prolazila, ali znala je to prikazati Bogu. Na blagdan sv. Katarine Sijenske, kada je bila i nedjelja Dobroga Pastira, na Škrappama se slavilo, ona nije mogla iz kreveta od bolova, ali prikazala je tu svoju patnju za nova duhovna zvanja. Uvijek je mislila na Bol, molila se za Bol i na Veliki petak mi je pisala: „Klanjala sam kod Isusova groba da naš Gospodin

prođe kroz Bol i blagoslovi Boljane u njihovu dobru i poteškoćama...“ Vjerovala je u oporavak, željela se vratiti svojemu apostolatu, ali Bog je imao drugačiji plan. Do kraja je bila strpljiva, iako je bilo zaista teških trenutaka. Tužno je bilo gledati kako se njezin život gasi, ali ona je uvijek svih nas, koji smo bili sa njom, hrabro tješila i govorila: „Spremna sam za Bol i za Lovrinac.“ I tako je spremno, u molitvi sa svojim sestrama predala svoju dušu Onome, kome je posvetila ovo zemaljski život.

Draga moja časna, iako krvno nismo bili u rodu, HVALA Vam što ste za mene bili moja TETA. Hvala što ste uvijek bili uza me. Hvala za zajedništvo, za sve prekrasne trenut-

ke koje smo proveli zajedno. Hvala za sve što sam naučio od Vas. Hvala za krasne izlete i hodočašća na koja smo bili. Hvala za sve što ste učinili za moju obitelj, moj Bol i moju župu. Hvala Vam što ste mi ostavili svoje drage nećake Katu i Matu, koje ste neizmjerno voljeli, a meni su postali dragi prijatelji. Draga časna, teško je sve izreći, i čini mi se da sam puno toga zaboravio napisati, ali kada se sve skupi, stane u jednu riječ, HVALA! Zaboraviti Vas nećemo nikada, ali i vi nemojte nas, zagovarajte za nas kod Gospodina, kako bi i mi poput Vas mogli u poniznosti pronositi Kristovo Svjetlo ovim svijetom.

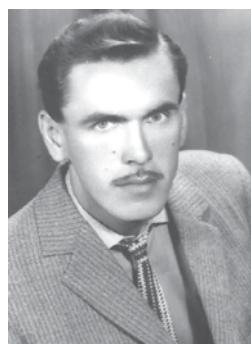
Sveti Oče Dominike, svojih se dijela spomeni, i pred višnjim Sucem svoju djecu obrani!

Vinko Karmelić

MARKO MIŠIĆ

brat s. Tee –

30. 08. 1942. - 22. 09. 2012.

Moj brat Marko je rođen 30. kolovoza 1942. u Pasćima, općina Tuzla, od oca Petra i majke Mare rođ. Bojanović. Bio je najstariji sin od devetoro braće i sestara. U brojnoj je obitelji naučio dijeliti sve što je Bog i Božja providnost dala. Premda je bio najstariji, nije se nikada nametao svojoj mlađoj braći i sestrama. Bio je više povučen, ali izuzetno inteligentan i dobar. Osobito je volio matematiku, te je kasnije i drugima pomagao u rješavanju zadataka.

Neobično je volio majku. Kad bi joj god što trebalo prvi je bio uz nju, odvezo bi je k liječniku i gdje je trebalo.

Izučio je zanat za rudarskog inženjera, te je u tom svojstvu radio u rudniku u Banovićima i Đurđeviku. Bio je glavni na provjetravanjima jame. Dobio je više nagrada za svoj predani i savjesni rad. No, nije se zbog nametao, ali je budno pazio na sigurnost svakog radnika. Radnici su to prepoznali i voljeli su ga. Kad je jednom u rudniku došlo do nesreće, u kojoj su životi radnika bili u opasnosti, prvi je Marko krenuo u spašavanje. Izvlačili su rudare profesionalno i brzo. I kad se nakon spašavanja cijela ekipa vratila iz jame, opazili su da nema Marka. Bio je to očiti znak da je poginuo. Razišli su se s tim teškim i bolnim uvjerenjem. Međutim, nakon izvjesnog vremena, kad ga je već njegova obitelj oplakala kao mrtvoga, pojavi se Marko, umoran, uplašen i crn poput čađe. Ljudi koji su ga

vidjeli uplašili su se i mislili su da je utvara, da je mrtvac ustao. Što se dogodilo? Kao inženjer poznavao je svaki kutak u jami i sve izlaze, i kad se zbog urušavanja nije mogao vratiti na redovni izlaz, krenuo je u potragu za drugim putem i tako se spasio. Često je znao priznati da mu je samo Bog pomogao.

Sklopio je brak, imao troje djece. Bio je brižan otac, djeca su ga voljela. Osobito je volio kćer Mimu (Marijanu). Ako je trebalo i sam bi glasovao samo da djeca imaju sve što im treba. No, nije dugo uživao u sretnom braku. Nadošle su nepremostive teškoće zbog kojih je puno trpio. Ostao je sam i ta ga je situacija razarala. Tražio je utjehu, oslonac razumijevanje. I u tom očajničkom traženju naišao je na Jehovine svjedoke, koji su ga uspjeli pridobiti za svoju sektu. Prionuo je pun žara uz čitanje i tumačenje Biblije, uvjeren kako je to pravi put i izlaz iz krize. Nitko ga više nije mogao razuvjeriti da je na krivom mjestu potražio utjehu. Mnogo puta sam i ja s njim razgovarala, ali nije bilo uspjeha. Molila sam se za njega, zazivala Gospu neka mu ona bude na pomoć, kao što je on bio na pomoć svojoj majci.

Revno je čitao Bibliju i znao mnoge citate napamet. Više puta je bilo bolestan, ali se uspio

izvući. Međutim, kad je došlo do teških komplikacija, zbog krivih pojmove sekte, nije smio potražiti adekvatnu pomoć, i bolest je počela brzo napredovati. Kad je napokon došao kod liječnika, bilo je već prekasno. Zbrinut je bio u jednom penzionerskom domu. Bio je zadivljujuće strpljiv, nikoga nije osuđivao niti kritizirao, premda su ga svi napustili. Najviše je patio što nije mogao vidjeti svoju voljenu kćer, Mimi. Imala sam dojam da svoje velike patnje prikazuje kao otkupninu za sebe i svoju djecu. Bila sam sretna što sam ga mogla vidjeti u njegovim zadnjim danima života, i pomoći mu koliko sam mogla. Moram priznati da sam se začudila kako ga nitko od njegovih 'svjedoka' nije nikada posjetio na bolesničkoj postelji, niti je tko došao na sahranu.

Preminuo je 22., a sahranjen je 24. rujna na mjesnom groblju u Par-selu. Na sprovodu su mu bila čak dva katolička svećenika.

Marko je završio svoju trku i prispio na obale vječnosti. Bogu dragome, u kojega je na svoj način vjerovao, prepustamo sud, a Marka izručamo njegovu milosrđu. Neka počiva u miru.

s. Tea Mišić

RUŽA MAĆUŠ rođ. Ostrogonac

– sestra s. Alfonze –

1939. - 23. 09. 2012.

Dana 23. rujna 2012. preminula je moja draga sestra Ruža. Predala je Bogu svoju plemenitu dušu i ispaćeno tijelo da se odmori u Božjoj blizini.

Ruža Maćuš, rođ. Ostrogonac, rođena je 28. siječnja 1939. kao drugo dijete od oca Marka i Lorke rođ. Ivković, u Tavankutu. Godine 1959. udala se u Svetozar Miletić za Antala Maćuša. Imala je dvoje djece, kćer i sina. Nakon 7 godi-

na kupili su jedan salaš u susjednoj župi Mala Bosna i tu su sretno živjeli od rada svojih ruku. Ali Ruža nije dugo uživala ljepote seoskog života i mir salaša. Bilo je Tijelovo, 18. lipnja 1981. Išla je na autobusnu stanicu. Na putu je doživjela tešku prometnu nesreću. Jedan veliki šleper je, naime, zaobilazio traktor i pritom je udario Ružu u lijevu nogu i teško je ranio: smrskao joj je glavni živac pokretač. *Hitna* ju je odvezla u bolnicu u Suboticu. Dva dana joj nisu mogli zaustaviti krv i tako je pošla u Beograd na Banjicu u bolnicu. Tu se jedna dobra liječnica zauzela za nju i zaustavila joj krvarenje. U bolnici je ostala

sve do zime. U mjesecu rujnu iste godine pisala mi je iz bolnice da je bila čak dva mjeseca u intenzivnoj i da trpi strašne bolove.

Tako je s bolesnom nogom nastavila kasnije živjeti i raditi u svojoj obitelji. Ali već 1985. preminuo joj je muž. Ruža se, nakon njegove smrti preselila u Suboticu, gdje je kupila kuću, u župi sv. Roka. Noga joj je zadavala trajne boli. Čak je tri puta nastala gangrena. Vrlo otežano se kretala sa dvije štakе, te je bila prisiljena, zbog velikih bolova, ležati u krevetu. U tom joj je trpljenju vjera davala snage. Divila sam se njenoj strpljivosti i izdržljivosti. Redovito je obavljala prve petke, a budući da nije mogla ići u crkvu, svećenik joj je redovito dolazio i nosio duhovnu okrepnu. Teške trenutke uljepšavala si je slušanjem Radio Marije, koja je pravi blagoslov za bolesnike i nemoćnike. Preko istih je radio valova redovito nedjeljom pratila svetu misu.

Ovim putem želim zahvaliti svima koji su našu dragu Ružu ispratili na vječni počinak. Hvala č. majci s. Dolores koja nam je poslala riječi utjehe i ohrabrenja. Osobito hvala mojim sestrama dominikankama iz samostana Bl. Hozane, koje su iz Zagreba došle na sprovod. Isto tako hvala i onima u Subotici. Hvala i mr. Andriji Anišiću, Ružinu duhovniku i župniku, koji joj je 18 godina donosio duhovnu okrepnu, pogotovo na prve petke.

Neka Gospodin nagradi našu dragu Ružu za tolike patnje i boli kroz 31 godinu teškog trpljenja.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine i svjetlost vječna neka joj svijetli i neka počiva u miru Božjem.

s. Alfonza Ostrogonac

Ja sam Uskrsnuće i Život!

*Poštovana i draga s. Alfonsa, draga djeco i rodbino,
s Vama smo danas povezane u tuzi i molitvi
za vašom dragom sestrom, majkom i bakom RUŽOM.*

Izražavamo vam svoju blizinu i suošjećanje.

*Njezina ljubav, dobrota i velika vjera koju je svojim životom svjedočila, neka nastave živjeti
po svima vama koji ste svoje najsjepše trenutke s njome dijelili i koji ste je beskrajno voljeli.
Patnja i križ koji je strpljivo nosila uvjerena sam da su je
pripremili, očistili i uresili za susret s Gospodinom u kojeg je svim srcem vjerovala i čijem se su-
sretu jednog dana nadala.*

*Vama Gospodin udjelio snagu za siguran hod naprijed - u život, do susreta s njom u vječnosti.
Duša njezina našla smiraj u krilu našeg Nebeskog Oca odakle će vas vjerujem i nadaje pratiti
svojom molitvom i blagoslovom.*

*U duhu sestrinskog zajedništva i suošjećanja ,
u ime sestara Dominikanki ,*

Korčula, 24.rujna 2012.

*s. Dolores Matić, OP
vrhovna glavarica*

Fr. ILLJA ZRNO dominikanac

8. 10. 1948 - 24.09. 2012.

U ponedjeljak 24. rujna 2012. u Kliničkoj bolnici Dubrava u Zagrebu umro je fr. Ilija Zrno OP, član samostana Svetog Križa u Gružu. Fr. Ilija je rođen 8. listopada 1948. u Galečićima pokraj Šuice, općina Tomislavgrad.

Pučku školu pohađao je u Šuici (1955.-1963.), a zatim je školovanje nastavio u Dominikanskoj klasičnoj gimnaziji u Bolu na Braču, od 1963. do 1967. Jednostavne zavjete u Dominikanskom redu položio je u Zagrebu 18. siječnja 1970., a svećane tri godine kasnije.

Studij filozofije i teologije završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1974. u Zagrebu.

Nakon svećeničkog ređenja pastoralno je djelovao kao vjeroučitelj u Zagrebu (Volovčica, 1974.-77.), zatim dvije godine u Bolu na Braču (gdje je bio i učitelj dominikanskim sjemeništarcima), Splitu te kao župni vikar u župi sv. Križa u Gružu (Dubrovnik).

Prije dva tjedna hospitaliziran je u zagrebačkoj bolnici gdje je i preminuo.

Sprovodne obrede, u četvrtak 27. kolovoza 2012., na zagrebačkom groblju Mirogoj, predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić.

Uz mnogobrojnu redovničku braću i sestre kao i druge svećenike, sprovodu su nazočili članovi obitelji, rodbina, prijatelji i poznanici iz Zagreba te župe sv. Križa iz Gruža pokraj Dubrovnika, gdje je o. Ilija živio i djelovao posljednjih dvanaest godina.

Nakon Službe riječ, o. Provincijal je ukratko prikazao životni put o. Ilije, prikazavši ga kao samozatajnoga, ali vrijednoga redovnika i svećenika.

Potom je o. Mihael Mario Tolj, starješina samostana u Gružu u kojem je živio i djelovao o. Ilija, pročitao pismo sućuti dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića u kojem on izražava svoju zahvalnost Bogu za Ilijin ljudski, kršćanski, redovnički i svećenički život, a osobito za razdoblje njegova redovničkog svjedočenja i svećeničkog djelovanja u Dubrovačkoj biskupiji. (www.dominikanci.hr)

29. nedjelja kroz godinu Iz 53,10-11; Heb 4,14-16; Mk 10,35-45

U svakom čovjeku živi potajna želja biti prvi, biti barem pet minuta šef, biti nad nekim, imati prvo mjesto. Čini nam se da je tada život vrijedan i da ga imamo u svojim rukama. Možda je ta želja ponekad izraz zdrave ambicije da ostvarimo ono najbolje. Međutim, češće prevladava isticanje i dominacija nad drugima. Dobra je to želja biti prvi, biti najbolji, ali tu moramo dopustiti da nas Isus pouči.

Isusovi učenici Jakov i Ivan traže prva mjesta u Isusovu kraljevstvu u slavi. Oni iskazuju spremnost slijediti Isusa i kroz patnju, kroz čašu koju su spremni ispitati skupa s Isusom. Vjerljivo nisu znali ni što ištu niti što znači čaša o kojoj Isus govori. No, Isus im ne daje prva mjesta. On se ne ponaša kao gospodar koji raspolaže tim mjestima. To određuje netko drugi. Isus je sluga. Što čini sluga? Sluga nastoji ispuniti volju svoga gospodara. Isus ulazeći u svijet veli: Evo dolazim, Bože, vršiti volju tvoju (usp. Heb 10,5-7). Njegova je hrana vršiti volju Očevu (usp. Iv 4,34).

Kad su ostala desetorica čula što traže ova dvojica "počeše se gnjeviti". Zašto? Jer su ih pretekli u traženju prvih mjesta? Očito da, jer Isus im daje pouku o tome što znači biti prvi i najveći. To znači biti Sluga Očev poput Isusa, "jer ni Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i dade život svoj kao otkupninu za mnoge" (Mk 10,45). Ovo se ne mora odnositi samo na one koji imaju neko vodeće mjesto u Crkvi ili u društvu. To je put svih koji žele stići u Kraljevstvo.

U Isusu prepoznajemo Slugu kojega navješta prorok Izaija. U tome navještaju ima nešto

apsurdno. Ako žrtvuje život, vidjet će potomstvo i produžiti sebi dane (usp. Iz 53,10). To je protiv logike razuma i naše naravi. Svi mi želimo sačuvati život i mislimo kako se on samo tako može nastaviti dalje. No, i Isus je na tragu ovoga apsurda kad kaže: "Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj po radi mene i evanđelja, spasit će ga (Mk 8,35).

Ovaj absurd može se prihvati samo logikom vjere. I nju nam preporuča Poslanica Hebrejima, stavljajući nam za uzor Isusa kao Velikog svećenika, koji je prošao svo naše iskustvo, osim grijeha, te je naš suputnik i supatnik. On nam daje milost da ga možemo slijediti u služenju.

Tko želi biti prvi neka bude sluga. Sluga vjerno izvršava volju Očevu. Samo taj će biti prvi, jer takvima je obećano Kraljevstvo. Ne onima koji govore: Gospodine, Gospodine, niti onima koji imaju prva mjesta. Dobro je biti prvi onako kako nas Isus uči.

s. Blaženka Rudić OP

Ravnoteža

Zašto misnik za oltarom tako često širi ruke?
Da ne bi izgubio ravnotežu!

Šećer

Plavuša zove konobara:
– Molim vas, još jednu kocku šećera.
– Pa, već ste stavili sedam kockica u tu
kavu!
– Znam, ali sve su mi potonule.

Samoobrana

Pita Mujo Hasu:

- Je l' jarane, kako odgajaš djecu, batinama ili lijepim riječima?
- Pa naravno, lijepim riječima.
- A batine?
- Primijenim i to ponekad, ali isključivo u samoobrani.

Doktor zna

Došli doktor i policajac na uviđaj nesreće gdje je bilo dosta povrijeđenih i mrtvih.
Doktor pregledava: – Ovaj je mrtav. I ovaj je mrtav. A i ovaj mi se čini mrtav...
Odjednom taj malo jaukne, podigne glavu i kaže: – Eeej, ja sam živ!
Na to ga policajac udari pendrekom po glavi:
– Ma, jel' ? Sad ti znaš bolje od doktora!

Kanta

Primili Muju u cestovno poduzeće, da obilježava srednju crtu na cesti.

– Evo ti, Mujo, kanta boje i četka! Pazi, ovako: umočiš četku u boju, povučeš crtu, opet umočiš četku, povučeš crtu... Jednostavno, je l' da? I tako Mujo počne s radom. Prvog dana izvuče tri kilometra crta, šef prezadovoljan. Drugog dana, kilometar i nešto – hajde ni to nije loše. Trećeg dana jedva 150 metara.
– Šta je, Mujo! Prvog dana tri kilometra, a danas samo 150 metara?
– Šta se čudiš, bolan, pa izračunaj koliko mi je sada daleko kanta!

Dječja zaključivanja:

Na mame se ne galami, one su korisne.

Poluotok je otok koji još nije dokraj napravljen.

Što je čovjek stariji, njegovi zubi su sve skuplji.

Kada baku bole zubi, ona njih jednostavno ostavi u čaši.

Ne znam koliko imam godina, to se stalno mijenja.

Veoma sam se uplašio kad se mama razboljela. Pomislio sam da će nam tata kuhati.

Krave ne smiju brzo trčati da ne bi prolile mlijeko.

Baka nam je otišla na onaj svijet.

Sad i mi imamo nekog u inozemstvu!